

Годишен извештај 2019

Табела 1: Клучни показатели на работењето

	2017	2018	2019
ROE пред даноци	31,0%	26,1%	20,2%
ROE по даноци	27,8%	23,5%	18,2%
ROA пред даноци	3,3%	3,1%	2,5%
ROA по даноци	3,0%	2,8%	2,2%
Cost/Income Ratio	42,1%	37,0%	43,3%
Пазарно учество по билансна сума	16,4%	16,3%	16,1%
Адекватност на капиталот	14,4%	16,7%	16,4%
Заработка по акција - EPS (МКД/број на акции)	2.488	2.483	2.166
БИЛАНС НА УСПЕХ			
Добивка пред оданочување (во мил. МКД)	2.366,5	2.353,6	2.047,2
(промена во %)	35,5%	-0,5%	-13,0%
Добивка по оданочување (во мил. МКД)	2.124,9	2.120,4	1.849,9
(промена во %)	34,5%	-0,2%	-12,8%
Нето приходи од работење (во мил. МКД)	4.210,6	4.828,8	4.404,0
(промена во %)	7,3%	14,7%	-8,8%
Трошоци на работење (во мил. МКД)	1.771,7	1.787,1	1.904,8
(промена во %)	5,0%	0,9%	6,6%
Исправки за потенцијални загуби (во мил. МКД)	108,2	688,1	452,0
(промена во %)	-79,2%	535,9%	-34,3%
Нето приходи од камата / просечна каматоносна актива	3,78%	3,65%	3,4%
Нето приходи од камата / просечна бруто актива	4,58%	4,34%	4,0%
БИЛАНС НА СОСТОЈБА			
Билансна сума (во мил. МКД)	75.755,6	81.826,0	88.176,9
(во однос на 31.12.)	5,7%	8,0%	7,8%
Кредити на небанкарски сектор - НБС (во однос на 31.12.)	5,7%	5,6%	6,2%
(пазарно учество во %)	17,9%	17,6%	17,4%
Депозити на небанкарски сектор - НБС (во однос на 31.12.)	6,1%	7,8%	8,9%
(пазарно учество во %)	17,9%	17,4%	17,3%
КРЕДИТНО ПОРТФОЛИО И РЕЗЕРВАЦИИ			
Пресметани исправки за потенцијални загуби (во мил. МКД)	5.247,0	5.341,5	5.052,7
(во однос на 31.12.)	-1,9%	1,8%	-5,4%
Актива изложена на ризик (во мил. МКД)	63.716,2	65.990,8	70.680,7
(во однос на 31.12.)	4,5%	3,6%	7,1%
Покриеност на портфолиото со резервации	8,2%	8,1%	7,1%
Нефункционални кредити/Вкупни кредити	4,2%	4,3%	4,3%
ЛИКВИДНОСНИ ПОКАЗАТЕЛИ			
Учество на нето кредити на НБС во депозити на НБС	79,1%	77,4%	75,5%
ОСТАНАТИ ПОДАТОЦИ			
Број на експозитури и шалтери	52	54	52
Број на вработени	865	893	903
Број на ефективно ангажирани вработени (ефективни работни часови)	895	923	924
Добивка пред резервации по вработен (во илјади МКД)*	2.736,0	2.635,7	2.267,1
Добивка по вработен (во илјади МКД)*	2.456,6	2.374,4	2.048,6

* Во однос на бројот на вработени

Содржина

Клучни показатели на работењето	5
Деловен извештај	9
Профил на Банката	10
Обраќање на претседателот на Управниот одбор	14
Макроекономско окружување	18
Финансиски резултати	20
Продажни канали и дигитална трансформација	24
Работа со население	26
Работа со правни лица	30
Финансиски пазари	34
Управување со ризици	38
Управување со човечки ресурси	44
Внатрешна ревизија	47
Маркетинг активности	48
Информатичка технологија и управување со проекти	50
Извештај за корпоративно управување на НЛБ Банка АД Скопје	54
Стратегија и идни изгледи	76
Финансиски извештај	79
Извештај на независниот ревизор	82
Биланс на успех	84
Извештај за останата сеопфатна добивка	85
Извештај за финансиска состојба	86
Извештај за промени на капиталот	87
Извештај за паричниот тек	88
Парични средства и парични еквиваленти	90
Организациона структура	186

ПРОФЕСИОНАЛНО

ДОСТАПНОСТ

БЕРЗА

52 ЕКСПОЗИТУРИ

РЕГИОНАЛНИ ПРОЕКТИ

ДИГИТАЛНИ

КОНТАКТ ЦЕНТАР

МОБИЛЕН ПАРИЧНИК NLB PAY

ИЗВОНРЕДНОСТ

НАЈДОБРА УСЛУГА

ПРЕТПРИЕМНИШТВО

ИНТЕГРИТЕТ

ЗНАЕЊЕ

ИЗВОНРЕДНОСТ

МОБИЛНИ БАНКАРИ

WIN-WIN

СОВРЕМЕНО

903+ ВРАБОТЕНИ

ОРИЕНТИРАНИ КОН ЛУЃЕТО

СТРАТЕГИЈА

24/7

ПРОФЕСИОНАЛНО

РАСТ

ДОВЕРБА

ФИНАНСИСКИ СОВЕТ

НО

Деловен извештај

Поглавје 1

Профил на Банката

НЛБ Банка АД Скопје е трета по големина банкарска институција во Република Северна Македонија, една од водечките банки и најуспешна банка во НЛБ Групацјата. Непрекинатиот успех на Банката низ годините се темели на доброто корпоративно управување, современата информатичка технологија, успешната пазарна стратегија и професионалните вработени кои делуваат во духот на организациската култура на НЛБ Групацјата.

НЛБ Банка АД Скопје¹ е основана во 1985 година, а од 1993 година работи како комерцијална банка којашто ги извршува сите банкарски услуги за клиентите од земјата и од странство. Уште од самите почетоци е една од водечките банкарски институции во Република Северна Македонија со постојан тренд на пораст и континуирано позитивни резултати. Банката спаѓа во системски значајни банки и е трета најголема банка во Република Северна Македонија според нето активата. Стратешки акционер на Банката е Нова Љубљанска Банка д.д. Љубљана е со 86,97% учество во вкупниот капитал на Банката. Банката е членка на НЛБ Групацјата од 2000 година.

Активности на Банката во 2019 година

Во 2019 година, Банката работеше согласно Деловната политика за 2019 година, Стратешките насоки за развојот и работењето на Банката за 2019-2023 година и насоките на НЛБ Групацјата за 2019 година, прилагодувајќи ги своите тековни оперативни активности и ценовната политика на економските и пазарните услови, согласно промените во законските одредби и промените во деловната политика на НЛБ Групацјата.

¹ Во понатамошниот текст: Банката

Во 2019 година:

- Се зголеми репутацијата на брендот;
- Се зајакна довербата на клиентите;
- Бевме успешни во креирањето иновации;
- Ги збогативме вештините и стручноста на нашите вработени.

И покрај предизвиците со кои се соочуваше во текот на годината, Банката оствари одличен напредок во многу области и ги постигна поставените цели, надградувајќи ги цврстите темели како основа за понатамошен контролиран раст, генерирајќи во исто време профит и финансиска сила.

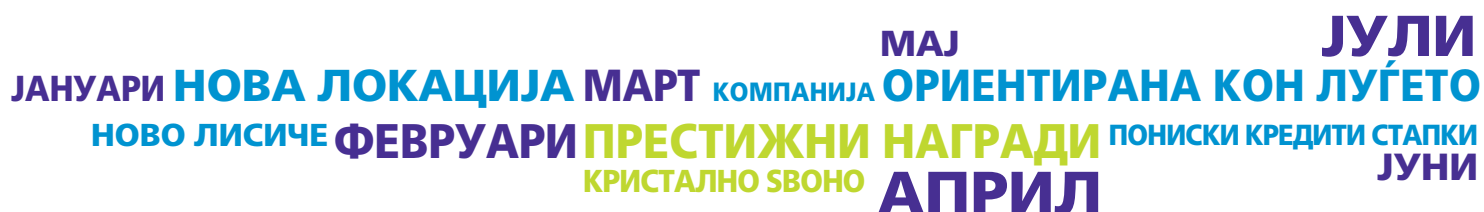
Во претходниот период, широко распространетата мрежа на експозитури како канал на комуникација на клиентите со Банката, беше поддржана со збогатување на каналите на комуникација со Банката, подобрување на дигиталното искуство и задоволство на клиентите. Беа воведени нови производи и услуги, а постоечките константно се подобруваа со цел Банката да биде подготвена за нови предизвици. Банката посветено работи во насока на зацврстување на односите со клиентите изградени врз основа на меѓусебна доверба.

Награди и признанија

Потврда за успешното работење на НЛБ Банка во поглед на деловните резултати, позитивниот имиџ и препознатливоста, како и високо развиената корпоративна општествена одговорност се бројните стекнати меѓународни и национални награди и признанија:

- признанието за Банка на годината за 2003, 2006, 2007, 2008, 2009, 2013, 2014, 2015, 2018 и 2019 година во Република Северна Македонија доделено од финансискиот магазин „The Banker”,
- признанијата од „Finance Central Europe“ за Банка со најголем остварен профит во Македонија за 2002, 2003, 2004 и 2006 година, Најдобра банка според поврат на капиталот (ROE) во 2005 година и за Најдобра банка според ROE и ROA за 2018 година,
- признанијата за Најдобра инвестициона банка во Македонија за 2008 година, Најдобра банка во Македонија за 2012, 2016 и 2017 година од финансискиот магазин „Euromoney“,
- Сертификатот за Добро корпоративно управување од Транспарентност нулта корупција за 2007 и 2008 година,
- признанијата за Извонредност во квалитетот на Euro SWIFT плаќања кон Deutsche Bank од Deutsche Bank London за 2006, 2007, 2008 и 2009 година,
- признанието за Супербренд на Македонија за 2009 година,
- наградата за Развој на филантропијата во Република Македонија за 2008 година,
- признание за 15 години континуирано членство во Берзата од Македонската берза за хартии од вредност,
- наградата за Најактивен учесник во меѓубанкарското тргување во државата од здружението на финансиски пазари на Република Македонија – АСИ Македонија,
- признание за Извонредност во квалитетот на извршување на меѓународните плаќања во 2012 година од Wells Fargo Bank N.A.,
- признание за Национален шампион на Македонија за 2016, 2017 и 2018 година на најголемото европско бизнис натпреварување European Business Awards,
- награда “Кристално своно” од Македонска берза за трета најтранспарентна компанија во 2017 и 2018 година, како и “Награда за членка со најголем промет” на Берзата остварен во 2017 и 2018 година,
- Награди во рамки на изборот “Сајт на годината”, за најдобра веб-страница во категоријата финансиски институции за 2016 и 2018 година, и за најдобра мобилна апликација (мКлик) во 2017 година,
- „Златна Бубамара на популарноста“ за најдобар комерцијален ТВ спот за 2017 година за НЛБ haPPy картичката,
- Националната награда за најдобри општествено одговорни практики за 2018 година, во категоријата вложување во заедницата со проектот „Пријателство со Специјална Олимпијада Македонија“ (од Министерството за Економија на Република Македонија),
- Признанието “Компанија ориентирана кон луѓето” во 2019 година од Македонската асоцијација за човечки ресурси.

Позначајни настани и активности

Јануари

Во насока на унапредување на корисничкото искуство со Банката, експозитурата Ново лисиче беше преместена на нова, попространа локација, опремена со модерна 24-часовна самоуслугна зона во која клиентите имаат можност самостојно да извршуваат голем број трансакции: уплата на готовина, уплата на дневен промет, уплата на платежни картички, како и плаќање режиски трошоци.

Февруари

За промоција на апликацијата за мобилно банкарство мКлик, во експозитурите на Банката беше организиран “Ден на мобилно банкарство” на кој што на клиентите им беа презентирани предностите и функционалностите на оваа услуга од страна на вработените.

Март

Почнувајќи од 11.03.2019 година, понудата на Банката беше проширена со нови потрошувачки и станбени кредити за физички лица со пониски каматни стапки во рамките на промотивна кампања која траеше до крајот на месец мај.

Април

НЛБ Банка беше прогласена за Најдобра банка во Северна Македонија на Europe Banking Awards 2018 година од финансискиот магазин ЕМЕА, трета година по ред.

Истиот месец се закити со две нови награди од Македонска берза, во две категории - “Кристално своно” за трето место за најтранспарентна компанија и трето место за членка со најголем промет во 2018 година.

Мај

Како признание за својата посветеност кон вработените, Банката беше наградена со плакета “Компанија ориентирана кон луѓето” од Македонската асоцијација за човечки ресурси.

Јуни

НЛБ Банка ја прошири понудата преку нов канал на комуникација - стана првата банка во државата достапна преку Вибер, со промовирање на првиот банкарски електронски асистент - НЕЛА која е на располагање 24/7 и која е подготвена да одговори на сите прашања поврзани со производите и услугите.

Кај мобилниот паричник NLB Pay воведена е нова функционалност – дигитализација и на Visa покрај MasterCard картичките, со што е овозможено да се вршат бесконтактни плаќања преку мобилен телефон со сите картички издадени од Банката.

Во почетокот на месец јуни, НЛБ Банка ја заокружи првата трансакција на Лондонска берза, со што стана првата банка во Северна Македонија по либерализацијата на капиталните текови која започна да прима и извршува налози од клиенти за тргување со хартии од вредност на повеќе од 50 светски берзи.

ДОЛГОРОЧНИ ИНВЕСТИЦИСКИ ПРОЕКТИ
АВГУСТ

СЕПТЕМВРИ
 ХУМАНИТАРНА АКЦИЈА
 ИЗЛОЖБА НА ДЕТСКИ ЦРТЕЖИ
ОКТОМВРИ

ДЕСЕТТИ ПАТ
"THE BANKER"
 КОРПОРАТИВНА КАМПАЊА
 НА НИВО НА СИТЕ ЧЛЕНКИ НА НЛБ ГРУПАЦИЈАТА
НОЕМВРИ

ДЕКЕМВРИ

Јули

На 28.06.2019 година, согласно одлуката за распределба на добивката и дивиденден календар, Банката изврши исплата на дивиденда за 2018 година.

Август

Беа воведени два нови кредитни продукти за клиенти - правни лица наменети за реализација на долгорочни инвестициски проекти.

Септември

По повод месецот на штедење, беше организирана голема хуманитарна акција и едукативни активности за децата на вработените и деца од основните училишта низ сите експозитури, како и во НЛБ Галеријата на Банката.

Октомври

Месецот на штедење беше заокружен со Изложба на детски цртежи во НЛБ Галеријата, а на Светскиот ден на штедење беа прогласени најдобрите шалтерски работници на Банката.

Ноември

НЛБ Банка ја освои престижната награда Банка на годината во Северна Македонија за 2019 година од финансискиот магазин "The Banker" по јубилеен, десетти пат.

За кредитните картички за физички лица беше спроведена кампања која вклучува промотивна каматна стапка од 5% за секоја безготовинска трансакција.

Декември

Започна нова корпоративна кампања на ниво на сите членки на НЛБ Групаацијата.

Банката организираше Новогодишна хуманитарна акција за собирање подароци за дечињата на жените - жртви на семејно насилство, згрижени во ЕСЕ – Здружение за еманципација, солидарност и еднаквост на жените.

Поглавје 1.2

Обраќање на претседателот на Управниот одбор

2019 година беше уште една од низата исклучително успешни години за НЛБ Банка, покажувајќи дека иновативниот и проактивен пристап кон работењето со исклучителна посветеност од страна на вработените и силен тимски дух неминовно води до резултати. Покрај успешните финансиски остварувања, согласно спроведените истражувања на пазарот, НЛБ Банка претставува најдобро перцепиран банкарски бренд во Северна Македонија, благодарение на високиот степен на углед и доверба кој го ужива кај клиентите.

Почитувани акционери,

Изминатата 2019 година беше почеток на економско опоравување на македонската економија, поддржана од банкарскиот сектор кој продолжи да одржува висока ликвидност и солвентност. Солидното остварување на предвидениот економски раст од 3,6% за 2019 година беше реализирано преку позитивните движења во реалниот сектор, силната домашна побарувачка и растот на извозот. Банкарскиот сектор исто така беше активен во поддршка на компаниите и населението со раст на кредитите од 6,0% при пораст на депозитите за 9,5%. Беше забележано подобрување на квалитетот на кредитното портфолио, при што учеството на нефункционалните кредити се намали на 4,8%.

Во вакви макроекономски услови, при релаксирана монетарна политика, НЛБ Банка АД Скопје оствари уште една добра година со извонредни резултати во сите сегменти од работењето. Добрите резултати на банката во 2019 година се базираат првенствено на раст на кредитите на небанкарски сектор (доминантно кај кредитите на население), нето приходите од провизии и надомести, трошковната ефикасност, намалувањето на износот на нефункционални пласмани, инвестиција на ликвидносниот вишок во каматоносни

инструменти и зголемување на базата на клиенти-корисници на производите и услугите на Банката.

Остварената нето-добивка на Банката за 2019 година изнесува 30,1 милиони ЕУР, додека реализираниот поврат на капиталот РОЕ изнесува 18,2%. Учеството на оперативните трошоци во вкупните нето приходи изнесува 43,3% додека учеството на некапатните приходи во вкупните нето приходи изнесува 32,7%. Заработката по акција изнесува 35 ЕУР.

Вкупната актива на Банката достигна 1.433,8 милиони ЕУР или 7,8% повеќе во однос на 2019 година како резултат на растот на депозитите за 8,9%. Кредитите пораснаа за 6,2% предводени од сегментот население каде порастот изнесуваше 8,2%. Уделот на нефункционалните пласмани се задржа на 4,3% во вкупното кредитно портфолио, додека адекватноста на капиталот на Банката изнесуваше 16,4%.

Во изминатата година Банката ја задржа позицијата на втора системски најзначајна Банка во државата, трета најголема според вкупната актива, втора банка според големината на кредитното портфолио кај физички и правни лица, како и трета банка по големина на депозити од небанкарскиот сектор.

Антонио Аргир

Претседател на Управен одбор

Почитувани акционери,

Во текот на годината НЛБ Банка реализираше бројни продажни активности и пазарни иницијативи преку кои на малите и средни претпријатија и големите компании им понудивме кредитни продукти за долгорочни инвестициски проекти и обртен капитал, можност за краткорочно и брзо финансирање преку дозволен лимит на трансакциска сметка, 24-часовни платежни услуги преку електронските канали на Банката, управување со готовината. Покрај ова, понудата беше ориентирана кон поддршка на развојни проекти со акцент на малите и средни претпријатија, финансиски и советодавни услуги за корпоративни клиенти, контакти со можни соработници во земјата и регионот (преку НЛБ Групацјата), економско-техничка оценка на проекти, како и правна поддршка. Во соработка со други нефинансиски институции, понудивме и советување и поддршка во различни сегменти од нивното работење со цел полесно и побрзо справување со промените кои ги носат современите економски текови.

Во сегментот наследство, активностите беа фокусирани на интензивирање на продажбата на станбени кредити и кредити за широка потрошувачка кај домаќинствата директно, или преку посредници и платформи за масовна продажба, понуда на картичните брендови на Мастер и Виза, понуда на картички за лојалност со кешбек функција, понуда на осигурителни продукти за животно, неживотно и пензиско осигурување, понуда на платежните сервиси на мобилната и електронска платформа на Банката, како и понуда за плаќање со мобилен телефон, т.н. NLB Pay или “мобилен паричник”. Кај мобилниот паричник беше воведена нова функционалност – дигитализација и на Visa покрај MasterCard картичките, со што е овозможено да се вршат бесконтактни плаќања преку мобилен

телефон со сите картички издадени од Банката.

Паралелно со ова, продолживме со активностите за понатамошна автоматизација на процесите и дигитална трансформација, со цел продажба на кредитни продукти преку мобилните и електронски платформи, а истовремено олеснување на достапноста на истите до клиентите на Банката преку едноставни процедури. Во таа насока, во 2019 година воведовме уште еден канал на комуникација и станавме првата банка во државата достапна преку Вибер, при што го промовиравме првиот банкарски електронски асистент - НЕЛА која е на располагање 24/7 и е подготвена да одговори на сите прашања поврзани со производите и услугите.

Почитувани акционери, особена чест и гордост за нас претставува престижната награда “Најдобра банка во Македонија во 2019 година” од угледниот финансиски магазин The Banker, која ја освоивме по јубилеен, 10-ти пат. Меѓу бројните признанија со кои се стекнавме во текот на годината би ги споменал “Најдобра банка во Македонија во 2018 година” во рамките на European Business Awards, од финансискиот магазин ЕМЕА, трета година по ред и двете награди од Македонска берза – “Кристално звоно” за трета најтранспарентна компанија и трето место за членка со најголем промет во 2018 година. За банка која е целосно посветена на своите вработени сведочи и признанието “Компанија ориентирана кон луѓето” од Македонската асоцијација за човечки ресурси.

Почитувани акционери, со актуелните текови иднината станува сè понеизвесна и попредизвикувачка. И покрај постојните бариери, НЛБ Банка ќе продолжи да го следи својот пат со истата динамика, со целосна посветеност како и до сега, прилагодувајќи се на технолошката револуција во банкарството преку

континуирано воведување на новини во делот на услугите и производите со цел и понатаму да бидеме двигатели на промените во банкарскиот сектор.

Во фокусот на нашата стратегија е обезбедувањето врвна услуга за клиентите и уникатно искуство со Банката, што веруваме дека ќе ни овозможи и понатаму да ја задржиме вредноста на нашиот бренд како посакуван и признат од клиентите.

На крајот, би сакал да искрено да се заблагодарам во мое лично име и во името на сите вработени во Банката, за Вашата континуирана поддршка и доверба како наши акционери, клиенти и деловни партнери, со надеж за унапредување на соработката во претстојниот период.

Претседател на Управен одбор,
Антонио Аргир

Поглавје 2

Макроекономско окожување

Македонската економија во 2019 година забележа солидно остварување на предвидениот економски раст како резултат на движењата во реалниот сектор, силната домашна побарувачка, раст на извозот и покрај забавувањето на меѓународната трговија.

Во текот на годината, согласно реализираните податоци од реалниот сектор, домашните и странските институции направија надолно ревидирање на очекуваните пораста на макроекономските показатели за 2019 и 2020 година.

Кохерентноста на макроекономската и финансиската политика беше основа за меѓународната рејтинг агенција „Fitch“ во декември 2019 да го потврди кредитниот рејтинг на Северна Македонија „BB+“ со стабилен изглед. Исто така, во март 2019 меѓународната рејтинг агенција „Standard and Poor's“ го потврди кредитниот рејтинг на Северна Македонија „BB-/B“, со стабилен изглед потенцирајќи ја рамнотежата меѓу растечкиот јавен долг и сè уште релативното скромно ниво на приход.

Основни макроекономски показатели

Во текот на првата половина на 2019 година, македонската економија забележа поголем економски раст

пред сè како резултат на поголемиот раст на активностите во индустријата, опоравувањето на секторот Градежништво и позитивно движење кај Преработувачката. Сепак втората половина на 2019 година, одбележана со политичките турбуленции и влијанието од надворешните ризици, иако го задржа предвиденото ниво на економски раст, покажа мало ослабување на македонската економија. Оттука реалниот пораст на БДП во 2019 година изнесуваше 3,6%, што е повисоко од остварениот раст од 2,7% во 2018 година.

Стапката на инфлација во 2019 година бележи раст од 0,8% во однос на 2018 година кога растот изнесуваше 1,5%. Падот на стапката на инфлација во 2019 година беже придвижен од различното движење на индексот на трошоците на живот кај одделни групи на потрошувачка. Оттука, пораст е забележан кај алкохолните и безалкохолните пијалоци, храната, тутунот, рекреација и култура, ресторани и хотелиерство додека пад на индексот на трошоците е остварен кај транспортот, комуникациите, облеката и обувките итн.

Монетарно релаксирање ја одбележа 2019 година со цел поддршка на вкупната активност на економијата,

при што Народната банка направи намалување на каматната стапка на благајничките записи во март 2019 година од 2,50% на 2,25%. Воедно, се констатира дека олабавувањето на монетарната политика во текот на годината е одраз на поволните движења на девизниот пазар, стабилни согледувања на домашните субјекти и умерената инфлација.

Во услови на поволни движења на девизниот пазар и интервенции од страна на НБРСМ, девизните резерви во текот на годината достигнаа 3.262,6 милиони ЕУР и од крајот на 2018 година се зголемени за 395,5 милиони ЕУР или 13,8%, генерално кај хартиите од вредност како дел од девизните резервни средства.

Стапката на невработеност продолжи да паѓа и во 2019 година, при што во последниот квартал изнесуваше 16,6%.

Банкарски сектор

Банкарскиот сектор и натаму е стабилен и се карактеризира со висококапитализирани, ликвидни и профитабилни банки. Кредитниот раст и растот на депозитната база беа позитивни во двата сегменти – и кај населението и кај претпријатијата. Високиот вишок на ликвидност постојано притискаше на намалување на каматните стапки, пред сè на депозитите на населението, додека кај кредитите притисокот беше изразен кај компаниите.

Во услови на умерени кредитни ризици и висока ликвидност кај банките, како и континуирана конкуренција помеѓу банките во делот на каматните стапки, кредитите кај небанкарскиот сектор реално се зголемија за 6,0%, при што растот и понатаму беше предводен од сегментот домаќинства со стапка на годишен раст од 10,5% при малку изразен придонес на кредитирањето

Табела 2: Основни макроекономски показатели

	2017	2018	2019
Инфлација (просечна стапка)	1,4%	1,5%	0,8%
Индустриско производство (период/период)	0,2%	5,4%	3,7%
Референтна стапка на НБРМ	3,25%	2,50%	2,25%
Каматна стапка на благајнички записи	3,25%	2,50%	2,25%
БДП (пораст во %)	0,0%	2,7%	3,6%
БДП (мил. ЕУР)	10.008,0	10.699,0	11.343,0
Буџетски дефицит (мил. ЕУР)	-274,7	-189,0	-221,6
% од БДП*	-2,7%	-1,8%	-2,0%
Долг на Централна Влада (консолидиран) (мил. ЕУР)	3.958,5	4.344,4	4.556,8
% од БДП*	39,6%	40,6%	40,2%
Тековна сметка (мил. ЕУР)	-105,2	-14,9	-313,5
% од БДП*	-1,1%	-0,1%	-2,8%
Нето надворешен долг (мил. ЕУР)	2.854,7	2.601,0	2.807,8
% од БДП*	28,5%	24,3%	24,8%
Девизни резерви (мил. ЕУР)	2.336,3	2.867,1	3.262,6
Стапка на невработеност	22,4%	20,8%	16,6%
Странски директни инвестиции	227,5	621,9	326,3
% од БДП*	2,3%	5,8%	2,9%

* Пресметан податок

Табела 3: Основни показатели за работењето - Банкарски сектор

Во мил. МКД	2017	2018	2019	Во однос на 2018	
				%	апс.
Билансна сума	461.992	503.469	549.969	9,2%	46.500
Билансна и вонбилансна сума	556.317	598.294	653.079	9,2%	54.786
Капитал и резерви	50.081	54.332	60.295	11,0%	5.963
Депозити од нефинансиски сектор	339.281	371.333	405.587	9,2%	34.254
Кредити на нефинансиски сектор (брuto)	297.576	320.085	339.699	6,1%	19.614
Резервации (билансни и вонбилансни)	22.330	21.390	18.945	-11,4%	-2.445
Бруто NPL (финансиски и нефинансиски сектор)	18.905	16.618	16.187	-2,6%	-431
Бруто добивка	7.326	9.341	7.031	-24,7%	-2.310

Извор: НБРСМ, Податоци и показатели за банкарскиот систем во Р.Македонија

во денари, додека кај нефинансиските правни лица стапката на кредитен раст изнесуваше 1,9%, кој произлегува од кредитирањето во странска валута.

Депозитната база и во текот на 2019 година забележа континуиран раст, при што вкупното депозитно јадро на физички и правни лица забележа пораст од 9,5%. Кај депозитите на сегментот домаќинства беше забележан пораст од 7,9%, додека кај нефинансиските правни лица беше забележан пораст

од 14,6%. Најголем удел во порастот на депозитите од домаќинствата имаа депозитите по видување, додека преференциите во однос на валутата беа во корист на домашната валута.

Учеството на нефункционалните во вкупните кредити е намалено и постои соодветна резервираност на нефункционалните кредити за справување со кредитниот ризик. Уделот на нефункционалните пласмани во вкупните пласмани кај

нефинансискиот сектор се намали на 4,8% наспроти 5,2% во 2018 година. Покриеноста на нефункционалните кредити со исправки на вредност и резервации за потенцијални ризици изнесуваше 67,7% што укажува на висока стабилност на банките при евентуална реализација на кредитниот ризик и умерен ризик по сопствените средства на банките.

Во текот на 2019 година, банкарскиот сектор работеше профитабилно, но со пад на нето добивката од 15,8% во однос на 2018 година, како резултат на еднократните приходи остварени претходната година, претежно кај банките од групата на големи банки. И во 2019 година главниот генератор на пораст на нето приходите беа поволните движења кај каматните стапки на изворите за финансирање, додека зголемената конкуренција меѓу банките при намалена кредитна активност и понатаму влијаеше на надолан притисок на цената на услугите.

Капиталната моќ на банките остана висока со 16,3% капитална адекватност како резултат на усогласување на банките со регулаторните барања за одржување на заштитни слоеви капитал.

Поглавје 3

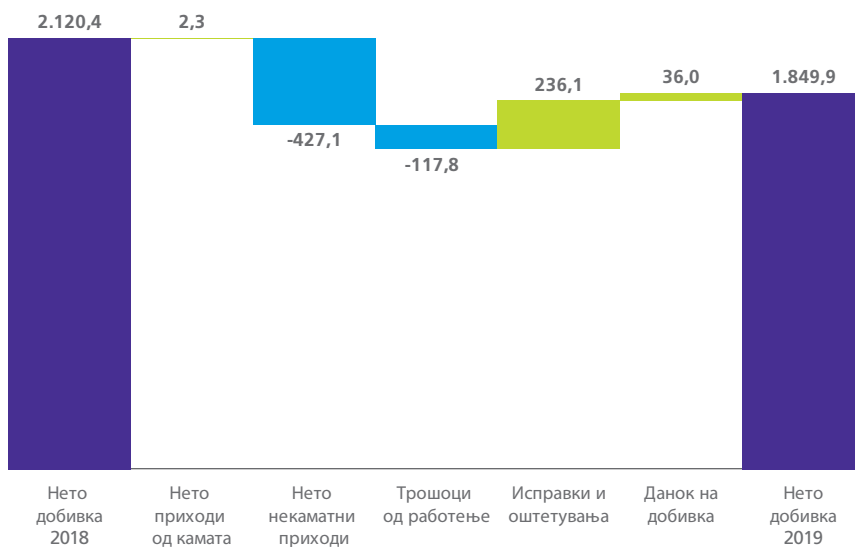
Финансиски резултати¹

Во 2019 година НЛБ Банка го задржа трендот на успешно работење и оствари добивка од 30,1 мил.ЕУР, што претставува најголем придонес кон добивката на НЛБ Групацјата во однос на останатите членки. Остварениот резултат се должи на раст на кредитите на небанкарски сектор, раст на некаматните приходи, ефикасно управување со трошоците и намалување на нефункционалните пласмани.

Одличниот резултат на Банката во 2019 година генерално е предводен од следните активности:

- Годишен раст на кредитите на небанкарски сектор од 6,2%, резултат пред сè на растот на кредитите на население од 8,2%;
- Раст на некаматните приходи односно нето приходите од провизии и надомести за кои беа преземени активности во рамките на “Revenue Boosting Initiative” која беше спроведена во Банката во 2019 година;
- Трошкова ефикасност, резултат пред сè на преземени активности во рамки на “Effectiveness leader Initiative”, спроведена во Банката во 2019 година;
- Намалување на износот на нефункционални пласмани, главно како резултат на превземени активности во рамки на “NPL Management Initiative”, актуелна во Банката во 2019 година;
- Пренасочување на ликвидносниот вишок во инвестиција на Еврообврзници кои се тргуваат на странски пазари;
- Зголемување на базата на клиенти кои ги користат производите и услугите на Банката.

¹ Позициите од Финансиските извештаи во Годишниот извештај се конзистентни со позициите од Финансиските извештаи на Банката изработени по методологија на НБРСМ, освен онаму каде што е потребно да се прикаже појасна презентација на истите. Разликите се од презентациона природа, додека финалните позиции (добивка и вкупна актива/пасива) не бележат разлики.

Графикон 1: Нето добивка НЛБ Банка (во мил. МКД)

Добивка

Во 2019 година, Банката оствари **добивка пред оданочување** во износ од 2.047,2 милиони МКД, резултат кој пред сè се должи на повисоки останати приходи од дејноста и пониски исправки на вредноста на финансиските средства како и пониски загуби поради оштетувања на нефинансиски средства.

Добивката по оданочување за 2019 година изнесува 1.849,9 милиони МКД. Во однос на претходната година добивката е пониска за 12,8% како резултат на капиталната добивка од продажбата на НЛБ Нов Пензиски фонд АД Скопје во претходната година.

Добивката пред исправки и резервации изнесува 2.499,2 милиони МКД или 17,8% пониска од остварената во 2018 година.

Вкупниот нето трошок за **Исправки на вредност и резервации за финансиските средства, за оштетувања на нефинансиски средства и резервирања за потенцијални обврски врз основа на судски спорови** во текот на годината изнесува 452,0 милиони МКД

што е за 34,3% помалку во однос на 2018 година, соодветно на квалитетот на портфолиото и на активностите.

Вкупните нето приходи од работење изнесуваат 4.404,0 милиони МКД, и се за 8,8% пониски во однос на претходната година.

Нето приходи од камата

Вкупните нето приходи од камати се повисоки од оние остварени во 2018 година за 0,1%.

Нето приходите од камати од населението изнесуваат 1.821,8 милиони МКД, што претставува пораст од 4,3% споредено со 2018 година. Порастот се должи на намалување на **расходите за камата** за 10,3%, додека кај **приходите од камата** од редовното портфолио остварен е пораст од 2,2%.

Нето приходите од камати од правни лица изнесуваат 1.094,4 милиони МКД или за 0,1 % повеќе споредено со 2018 година, како резултат на намалување на расходите за камата за 18,3%.

Нето каматната маргина на
просечна каматоносна актива во

2019 година изнесува 3,36% и е пониска во однос на минатогодишната за 0,29 п.п.

Нето каматната маргина на просечна бруто актива изнесува 4,01% (2018: 4,34%).

Нето некаमतни приходи

Вкупните нето некампатни приходи изнесуваат 1.438,7 милиони МКД и во однос на 2018 година се пониски за 22,90%, поради пониски останати приходи од дејноста односно финансискиот ефект од продажбата на НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје во 2018 година.

Нето некаматните приходи во вкупните приходи учествуваат со 32,7% (2018: 38,6%).

Најголемо учество во нето некаматните приходи имаат нето приходите од провизии со 76,7% (2018: 56,2%).

Нето приходи од провизии

Вкупните нето приходи од провизии во однос на 2018 година се повисоки за 5,3%.

Вкупните приходи од провизии
се повисоки за 9,4% во однос на 2018 година поради повисоки приходи од картично работење, платен промет во земјата и со странство, електронско банкарство, кредитирање, повисоки остварени приходи од услуги преку деловната мрежа (лично банкарство, водење на трансакциски сметки и трајни налози), повисоки приходи од продажба на осигурителни полиси.

Вкупните расходи од провизии
се повисоки за 17,7% во однос на
2018 година поради зголемен обем
кај картичното работење и платен
промет со странство и во земјата, како
и повисоки расходи за транспорт
на готовина и повисоки расходи за
провизии за обврски по кредити.

Табела 4: Биланс на успех

	2017	2018	2019	Во однос на 2018	
				апс.	%
Приходи од камата	3.493,8	3.514,9	3.480,3	-34,6	-1,0%
Расходи по камата	616,5	551,8	514,9	-36,9	-6,7%
Нето приходи од камата	2.877,3	2.963,1	2.965,4	2,3	0,1%
Нето некаматни приходи	1.333,2	1.865,8	1.438,7	-427,1	-22,9%
Нето приходи од работење	4.210,5	4.828,8	4.404,0	-424,8	-8,8%
Трошоци на работење	1.771,7	1.787,1	1.904,8	117,8	6,6%
– трошоци за вработените	746,0	787,0	829,7	42,7	5,4%
– останати трошоци	836,1	798,6	167,3	-631,3	-79,1%
– амортизација	189,5	201,4	907,8	706,4	350,7%
Добивка пред исправки и резервирања	2.438,8	3.041,7	2.499,2	-542,5	-17,8%
Исправки и резервирања за потенцијални загуби	489,0	655,4	427,4	-228,0	-34,8%
Резервирања за правен ризик, на нето основа	-159,0	30,6	20,1	-10,5	-34,3%
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето основа	-221,7	2,1	4,5	2,4	113,0%
Удел во добивката на придружени претпријатија	36,0	0,0	0,0	0,0	/
Добивка пред оданочување	2.366,6	2.353,6	2.047,2	-306,5	-13,0%
Данок на добивка	241,7	233,3	197,3	-36,0	-15,4%
Добивка по оданочување	2.124,9	2.120,4	1.849,9	-270,5	-12,8%

Табела 5: Биланс на состојба и вонбилансна евиденција

	12/31/2017	12/31/2018	12/31/2019	Во однос на 12/31/2018	
				апс.	%
Билансна сума	75.755,6	81.826,0	88.176,9	6.351,0	7,8%
Кредити	48.806,3	52.107,4	55.116,0	3.008,7	5,8%
на банки и штедилници	141,5	725,0	550,9	-174,1	-24,0%
на небанкарски сектор	48.664,9	51.382,3	54.565,1	3.182,8	6,2%
Хартии од вредност	10.316,3	12.159,5	14.966,4	2.806,9	23,1%
Материјални и нематеријални вложувања	2.237,2	2.183,4	2.210,7	27,3	1,2%
Депозити	62.015,7	66.848,4	72.878,2	6.029,8	9,0%
на банки и штедилници	453,6	499,5	619,2	119,7	24,0%
на небанкарски сектор	61.562,1	66.348,9	72.259,0	5.910,1	8,9%
Обврски по кредити	1.128,1	978,8	644,3	-334,5	-34,2%
Субординиран заем	2.035,3	1.840,4	1.841,0	0,6	0,0%
Капитал и резерви	7.394,6	8.976,1	9.793,3	817,2	9,1%

Приходите од провизии од население споредено со 2018 година се повисоки за 7,0% поради повисоки приходи од картично работење, платен промет во земјата и со странство, електронско банкарство, кредитирање, повисоки остварени приходи од услуги преку продажната мрежа (лично банкарство, водење на трансакциски сметки и трајни налози).

Нето приходите од провизии од правни лица се повисоки за 4,5% во однос на 2018 година поради повисоки приходи од картично работење, платен промет во земјата и со странство, електронско банкарство, кредитирање и од продажба на осигурителни полиси, како и пониски расходи за платен промет во земјата и странство.

Трошоци

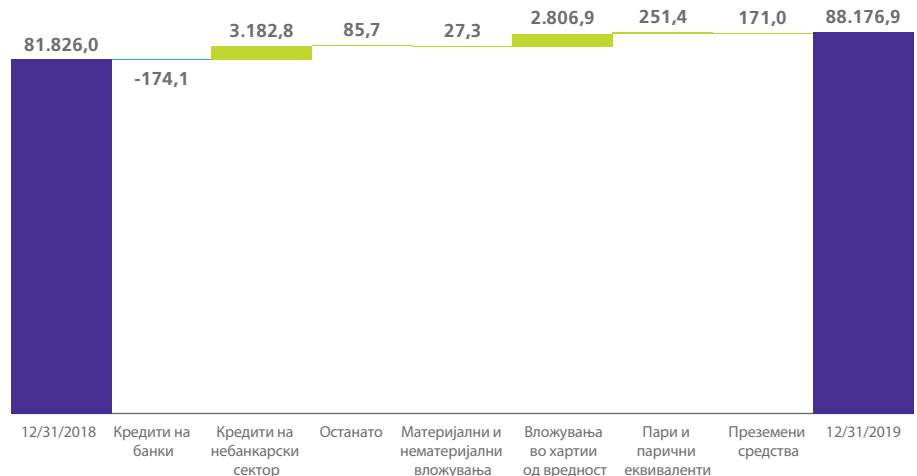
Вкупните трошоци на работењето изнесуваат 1.904,8 милиони МКД.

Во однос на 2018 година, Вкупните трошоци се повисоки за 6,6%, при што Трошоците за вработените се повисоки за 5,4%, Останатите расходи од дејноста се повисоки за 13,7% поради повисоки трошоци за маркетинг, технологија, комуникација и консалтинг услуги, додека Амортизацијата е пониска за 16,9% поради реоценка на корисниот век на употреба на одредени средства.

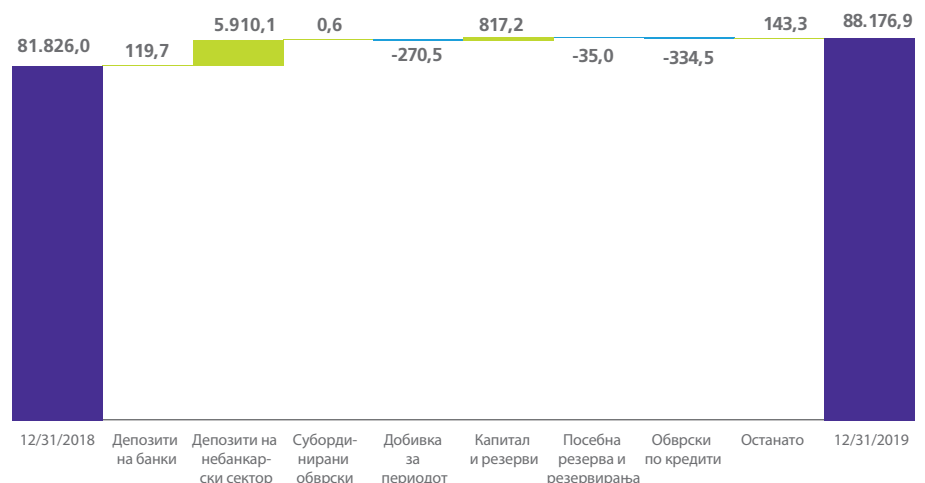
Показателот вкупни оперативни трошоци во однос на вкупни нето приходи (Cost/Income Ratio) изнесува 43,3% (2018: 37,0%).

Биланс на состојба и вонбилансна евиденција

Билансната сума на Банката во 2019 година изнесува 88.176,9 милиони МКД. Во однос на 2018 година, повисока е за 6.351,0 милиони МКД или 7,8%.

Графикон 2: Движења во активата на Билансот на состојба на НЛБ Банка (во мил. МКД)

Графикон 3: Движења во пасивата на Билансот на состојба на НЛБ Банка (во мил. МКД)

Во пасивата, беше остварен значителен раст на депозитната база од 6.029,8 милиони МКД, преку пораст од 17,1% кај депозитите на нефинансиски правни лица и 6,6% пораст кај депозитите од население. Гледано според рочната структура, порастот произлегува од пораст кај вкупните депозити по видување.

Обврските по кредити во однос на 2018 се намалија за 34,2% поради отплата на средства од кредитните линии преку Развојна банка на

Република Северна Македонија и Македонска развојна фондација на претпријатија.

Потенцијалните и преземени обврски на кои се пресметуваат резервации изнесуваат 12.322,9 милиони МКД што е за 24,1% или 2.392,3 милиони МКД повеќе во однос на 2018 година.

Поглавје 4

Продажни канали и дигитална трансформација

НЛБ Банка во 2019 година уште еднаш покажа дека е лидер на пазарот во понуда на иновативни решенија за клиентите, станувајќи првата банка достапна на Вибер. Покрај новиот комуникациски канал чија употреба од воведувањето е во постојан пораст, остварен е значаен раст во употребата на останатите електронски сервиси.

Во 2019 година континуирано се работеше во насока на подобрување на корисничкото искуство и притоа со цел доближување на понудата до клиентите беа преземени бројни промотивни активности, при што беа искористени сите канали на продажба на Банката. Истовремено се работеше на оптимизација на процесите, првенствено во правец на поедноставување и скратување на процесите на одобрување кредитни изложености и зголемување на задоволството на клиентите.

Мрежа на експозитури

Главен канал на продажба на Банката е **мрежата на експозитури** (52 експозитури) преку која во 2019 година беа исплатени 58% од вкупниот број кредити на населението. Покрај кредити за населението, преку деловната мрежа на Банката се исплаќаа кредити за микро и мали претпријатија, се вршеа платни сервиси за физичките и правни

лица, беше достапна услугата лично банкарство, а се вршеа и останати финансиски и советодавни услуги за клиентите на Банката.

Во текот на 2019 година, беа затворени две експозитури – експозитура Улица Македонија и еден шалтер во Радовиш.

Кредитни посредници

Продажбата преку **кредитни посредници** станува значаен канал, а Банката е лидер на пазарот во користењето на овој канал со продажба од 18.000 кредити или над 42% од вкупниот број на исплатени кредити на население во 2019 година.

Контакт центар

Во текот на годината се реализираа активности поврзани со централизирано контактирање на клиентите за директна телефонска продажба преку **Контакт центарот** на Банката, а воедно кон Контакт центарот беше направено спојување на Help desk-от за картички.

Контакт центарот освен во директна продажба учествуваше и во процесот на управување со рекламаците, прашањата, пофалбите и поплаките од клиентите, а пред сè во процесот за рана наплата на редовните кредити

Дигитална мрежа

172

банкомати

6.699

ПОС терминали

42%

од вкупните кредити се исплатени преку кредитни посредници

и потенцијално нефункционалните кредити.

Електронско и мобилно банкарство

Електронското банкарство беше унапредено со воведување на комплетно нова платформа на апликацијата НЛБ Клик, а како новина беше воведена можност за активација и деактивација на мобилно банкарство директно преку електронско, како и можност за финансиска анализа на потрошувачката.

Апликацијата за **мобилно банкарство НЛБ мКлик** беше надградена со нови функционалности, правејќи ја истата поинтуитивна и сеопфатна, а во исто време и побезбедна. Во тој поглед, во 2019 година беше овозможена биометриска автентикација (отпечаток од прст) за најавување и при плаќање и беа понудени низа нови услуги како што се извршување на операциите за плаќање девизи, примање на известување за прилив на девизи итн.

Бројот на корисници - физички лица на електронско и мобилно банкарство по сите канали (и со опција за преглед и со опција за плаќања) е зголемен за околу 10% во 2019 година.

Зголемениот број на корисници се одрази позитивно и на прометот и на бројот на налози/транзакции.

Во 2019 година, на корисниците на Виза картички на НЛБ Банка им беше овозможена дигитализација и плаќање преку NLB Pay каналот, со што мобилниот паричник на НЛБ Банка стана единствен мобилен паричник на пазарот кој ги вклучува двата картични брэнда Visa и Mastercard. Оваа услуга останува бесплатна, лесно достапна и прифатлива за сите корисници на сервисите на Банката.

Со дигитализацијата на услугите на Банката и со понудата на клиентски ориентирани електронски сервиси, продолжи растечкиот тренд на користење на дигиталните услуги од страна на физичките и правни лица во РСМ, при што во вкупниот платен промет реализиран преку Банката, електронските налози (заклучно септември 2019 година) учествуваат со 37,0% (30.09.2018: 25,3%) според вредноста на прометот, додека според бројот на транзакции учеството изнесува 14,8% (30.09.2018: 13,7%).

Кај електронското банкарство остварен е вкупен промет од 308,4 млрд.МКД (5,0 млрд. ЕУР) што претставува пораст од 9,1% (2018: 282,7 млрд.МКД). Притоа, порастот кај физичките лица изнесува 17,2% додека кај прометот реализиран по електронски пат од страна на правни лица, годишниот пораст изнесува 9,0%.

Гледано според бројот на електронски налози, остварен е пораст од 10,0% на вкупниот број на транзакции (2019: 4.215.211; 2018: 3.831.107) при што кај налозите од физички лица порастот изнесува 24,7%, додека кај транзакциите од правни лица остварен е пораст од 7,7%.

АТМ и ПОС мрежа

За достапност до своите корисници, Банката делуваше и во насока на обнова на својата АТМ мрежа, при што вкупниот број на банкомати на територијата на РСМ во 2019 изнесува 172 банкомати, од кои 72 се со функционалност за уплата готовина (Cash in банкомати). Прометот преку **АТМ мрежата на Банката** во 2019 година достигна 39,6 млрд МКД (643,6 мил.ЕУР) или 4,2% повеќе во однос на 2018 година.

Прометот преку **ПОС мрежата на Банката** е зголемен за 11,9% споредено со 2018 година.

Во текот на 2019 година беше завршена имплементацијата на Стратегијата за бесконтактно плаќање која започна во 2018 година со сертификација на ПОС мрежата за прифаќање бесконтактни транзакции со Visa картички кај сите договорни добавувачи на изнајмени ПОС уреди која заедно со процесот на воведување на бесконтактни Visa кредитни и дебитни картички (изготвување на профили, персонификација во Visa) овозможи бесконтактно плаќање на целокупната мрежа. Заклучно со 31.12.2019 година, Банката располага со мрежа од 6.699 ПОС терминали.

Прометот преку **интернет платежната платформа** на Банката забележа значителен пораст од околу 42,5% во однос на 2018 година, како резултат на зголемениот обем на транзакции.

Со цел приближување на понудата на Банката до своите клиенти, беа направени и неколку кампањи за продажба на продуктите на Банката преку мрежата на **АТМ-и**, а за истата намена се користеше и **електронската платформа**. Преку АТМ продажниот канал успешно беа пласирани понуди

за околу 1.500 предодоброени Mastercard haPPy кредитни картички како и понуди за зголемување на лимити за кредитни картички на специфична база на клиенти со квалитетна кредитна историја во Банката утврдена врз основ на претходно определени критериуми.

Мобилни апликации и социјални мрежи

Како иновативна и модерна банка, која секогаш се стреми да биде пред својата конкуренција следејќи ги светските трендови, Банката ја прошири понудата со воведување нов комуникациски канал со клиентите - **Viber банка ChatBot**. Viber овозможува лесен, популарен и „близок до клиентите“ начин на комуникација, преку комуникација со НЕЈА, електронскиот асистент на Банката, кој е на располагање 24/7. Овој пионерски чекор на Банката е насочен кон промена на целиот метод на комуникација и поддршка клиент-банка. Клиентите добиваат одговори на сите банкарски производи, понуди и маркетинг промоции. Исто така, клиентите можат да добијат информации за најблискиот банкомат и експозитура на Банката, да добијат помош со избирање на најсоодветни банкарски производи и услуги, да аплицираат за кредити, кредитни и дебитни картички и генерално да добијат брза и сигурна поддршка од Банката.

Од почетокот на воведување на овој канал на комуникација, интересот и употребата е во постојан пораст, така што заклучно на 31.12.2019 година Viber Chatbot апликацијата ја користат 23.786 корисници, од кои 1.636 се регистрирани корисници. Во текот на 2019 година, бројот на остварени контакти преку социјалните мрежи изнесува 3.807.

Поглавје 5

Работа со население

Во текот на годината, Банката работеше на иновативни продукти и услуги и зголемување на функционалностите на постојните, а сето тоа во чекор со очекувањата на клиентите, со цел да им понуди врвна услуга во целост прилагодена на нивните барања и преференции.

Активностите на Банката беа насочени кон задржување на пазарните учества, преку зголемување на кредитното портфолио со истовремено одржување на неговиот квалитет.

Со цел продуктите на Банката да останат конкурентни и атрактивни на пазарот, беа воведени промотивни продукти и нови поволности на постојните продукти.

Кредити

Понудата на кредити во 2019 година беше збогатена со нови промотивни потрошувачки кредити со намалени каматни стапки и зголемени максимални износи, како и воведување на посебен промотивен потрошувачки кредит во девизи наменет за корисниците на услугата лично банкарство.

Кај станбените кредити, беа воведени промотивни станбени кредити наменети за примателите на плата и корисниците на услугата лично банкарство, при што

за прв пат беа воведени фиксни каматни стапки за првите 10 години.

Како позначајна новина во 2019 година е и воведувањето на Брзиот потрошувачки кредит, кој се карактеризира со целосно автоматизиран процес на одобрување на кредит, при што времето од аплицирање до исплата на кредит трае помалку од еден час.

Во текот на 2019 година беа понудени и нови поволности кај постојните продукти, при истовремена оптимизација, поедноставување и скратување на процесите на одобрување.

Беа спроведени повеќе кампањи за предодобро пречекорувања на трансакциски сметки и за предодобро потрошувачки кредити преку Контакт центарот на Банката. Со оглед на брзиот и едноставен начин на одобрување, преку понуда прилагодена на секој поединечен клиент, ваквите кампањи резултираа со висок степен на успешност и задоволство кај клиентите.

Кредитното портфолио на население на годишно ниво е зголемено за 7,6%, односно за 2.500,6 милиони МКД и изнесува 35.364,9 милиони МКД, при што најголем раст од 13,5% во споредба со 2018 година е остварен кај станбените кредити, а 5,8%

2-ро место

на пазарот со

20,5%

пазарно учество на кредити на население

1,6%

намалена стапка на нефункционални побарувања

3,3%

пораст на бројот на корисници на лично банкарство

раст е остварен кај потрошувачките кредити.

Учеството на бруто кредитите на население во вкупните бруто кредити на Банката пласирани кај небанкарскиот сектор во 2019 година достигна 59,5% (2018: 58,2%).

Заклучно 31.12.2019 година, Банката оствари **пазарно учество** од 20,5% (2018: 21,1%) со што го задржа второто место на пазарот во делот на кредити на население. Според пазарното учество по продукти, најголем пораст забележаа

Графикон 4: Структура на кредитно портфолио на физички лица*

* вклучени се само кредитите исплатени на резиденти - физички лица, без самостојни вршители на дејност

картичките и негативните салда на трансакциски сметки.

Квалитетот на кредитното портфолио беше стабилен во текот на годината. Паралелно со наплатните активности на Контакт центарот, се користеа и услугите на наплатните агенции за т.н. масовни продукти (потрошувачки кредити и кредитни картички), што влијаеше на одржување на ниско учество на **нефункционалните кредити** во вкупното кредитно портфолио. Од вкупната кредитна изложеност кај населението 1,6% се нефункционални побарувања (2018: 2,1%).

Депозити

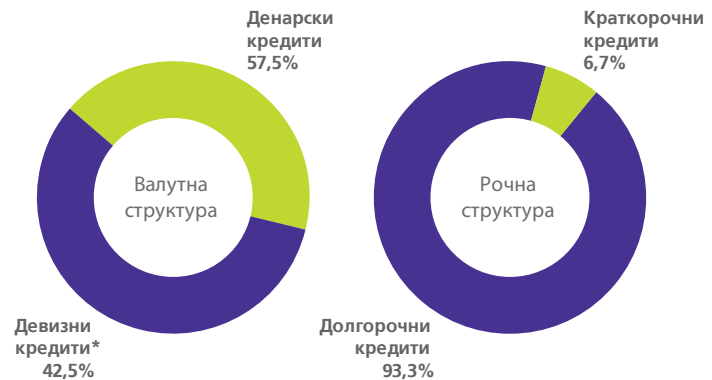
Во текот на годината, Банката преземаше активности со цел усогласување на понудата на Банката со конкуренцијата. Порастот на депозитната база генерално е резултат на зголемувањето на бројот на клиенти - приматели на плата во Банката, како и на зголемувањето на бројот на пензионери на Банката.

Фокусот беше ставен на одржување на обемот, стабилноста и структурата на депозитното портфолио и покрај намалувањето на каматните стапки на благајничките записи. Каматните стапки на депозитите беа намалени неколку пати, во распон од 0,05% до 0,4%, а беа повлечени од понуда орочени депозити во останати валути освен долари и евра.

Депозитите на населението во однос на 2018 година се зголемени за 6,6% или за 3.275,1 милиони МКД, и изнесуваат 52.881,1 милиони МКД.

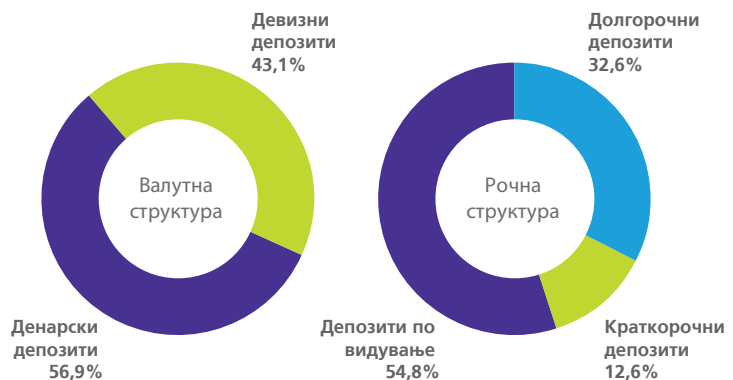
Учеството на депозитите од население во вкупните депозити од небанкарскиот сектор кај Банката за 2019 година изнесува 73,2% (2018: 74,8%).

Односот **кредити/депозити** од население изнесува 66,9% (2018: 66,3%).

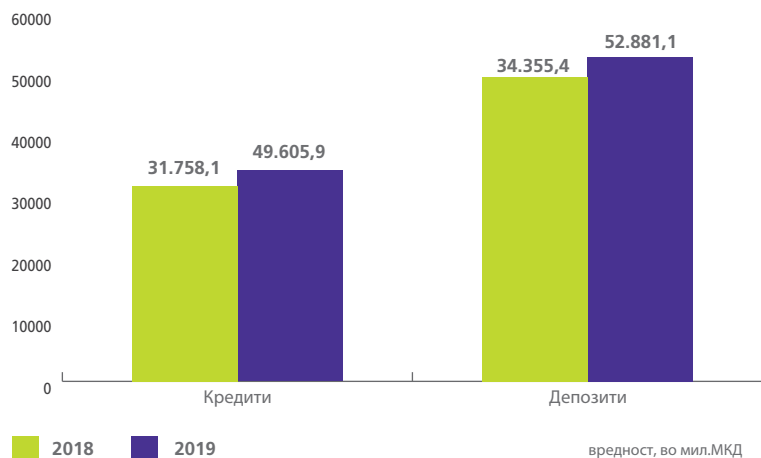

Графикон 5: Структура на кредити на население

* кредитите со валутна клаузула се вклучени во девизни кредити

Графикон 6: Структура на депозити на население

Графикон 7: Кредити и депозити на население

Картично работење

Во рамки на **картичното работење** активностите беа насочени кон збогатување на картичната понуда преку усовршување на функционалностите на постојните картични продукти, сè со цел зголемување на бројот и активацијата на картичките, зголемување на приходите од провизии и зголемување на обемот на користење на платежните картички на Банката.

Во 2019 година се финализираше проектот VTS Wallet односно интеграција на **NLB Pay апликацијата** на Виза платформата или користење на Виза картичките преку оваа апликација, со што NLB Pay апликацијата е единствена на нашиот пазар (и прва на ниво на НЛБ Групација) преку која се овозможи мобилно плаќање со картичките и на двата најголеми картични системи - MasterCard и Visa International.

Во однос на усовршување на постојните картични продукти и зголемување на безбедноста при нивното користење, воедно усогласување и со барањата предвидени од страна на MasterCard, во текот на 2019 година се воведо дополнителна **EMV 3-D Secure (3DS) безбедност на картичките** со цел да им се овозможи на имателите на картички сигурно и безбедно онлајн плаќање, преку решението SMS OTP - кое подразбира генерирање на еднократна лозинка за секоја поединечна трансакција, која пак по пат на SMS се испраќа до корисникот.

Останати услуги на Банката

Лично банкарство е посебна понуда на Банката која овозможува првокласен третман во извршување на банкарските услуги, флексибилност и поедноставна комуникација преку личен банкар. Во изминатата година оваа услуга беше збогатена со НЛБ клубот на привилегии – програма на лојалност која во себе содржи поволности и попусти на повеќе од 380 продажни локации во С.Македонија, како и врвна услуга со посебен третман кај одредени продажни места. За членовите на НЛБ клубот беше изработена посебна мобилна апликација со цел лесна и директна комуникација помеѓу клиентите и личните банкари, како и дополнително промовирање на поволностите и придобивките кои клиентите ги добиваат од трговците-соработници. Апликацијата ќе започне да се користи во текот на првиот квартал од 2020 година, додека истовремено континуирано се работи на ревидирање и проширување на понудата за корисниците на услугата лично банкарство.

Во текот на 2019 година, услугата лично банкарство за физички лица се нудеше во 42 експозитури, а вкупниот број на клиенти физички лица кои ја користеа услугата во 2019 година се зголеми за 3,3%.

Значаен дел во широката понуда на Банката има **НЛБ Банкоосигурувањето** или продажбата на осигурителни полиси за животно и неживотно осигурување.

Во 2019 година, Банката продолжи активно да работи на полето на промоција и унапредување на продажбата на полиси при што оствари значителен пораст од 29,8% на остварената вкупна премија за осигурување во однос на 2018 година. Кај животното осигурување беше

остварена премија во износ од 189,2 мил.МКД (2018: 141,7 мил.МКД), а кај неживотното осигурување премија во износ од 39,7 мил.МКД (2018: 34,7 мил. МКД).

Одлични резултати се постигнаа преку **вкрстената продажба** на кредитни и осигурителни продукти - осигурување на живот кај потрошувачки, хипотекарни и станбени кредити, осигурување од незгода за секој потрошувачки, станбен, хипотекарен и автомобилски кредит, како и домаќинско осигурување со широки покритија, како задолжително осигурување за секој имот кој претставува обезбедување за пласираните станбени и хипотекарни кредити. Дополнително, во делот на вкрстена продажба со кредити кон крајот на годината се воведо и нов продукт, осигурување во случај на неможност за враќање на кредит поради невработеност кај физички лица, кој активно ќе биде вклучен во понудата на Банката од 2020 година.

Поглавје 6

Работа со правни лица

14,4%

пазарно учество на кредити на правни лица

15,7%

пазарно учество на депозити
на правни лица

12,1%

пораст на платниот промет со странство

Понудата за правни лица во Банката се спроведува централизирано, по моделот на интегрирано управување на односите со комитентите - за големите корпоративни комитенти на Банката и дисперзирано, преку Продажната мрежа - за малите и средни претпријатија, додека услугите во платниот промет за корпоративните клиенти се вршат преку Продажната мрежа на Банката, Секторот за работа со готовина и депо и преку електронските канали.

Работењето со правни лица¹ како значаен носител на приходите на Банката, опфаќа: краткорочни денарски и девизни кредити за тековни потреби, краткорочни денарски и девизни кредити за поддршка на извозни аранжмани, револвинг кредити, долгорочни денарски и девизни кредити за финансирање инвестициони проекти на мали и средни претпријатија, автомобилски кредити, наменски кредити за изградба на станбен и деловен простор, комисиони кредити, акредитивно и гаранциско работење, депозитно работење, услуги на платен промет во земјата и странство и услуги на пренос и чување на готовина.

Зад добрите резултати во сегментот на работа со правни лица во 2019 година стојат реализирани бројни продажни активности и пазарни иницијативи преку кои на малите и средни претпријатија и големите компании им беа понудени кредитни продукти за долгорочни инвестициски проекти и обртен капитал, можност за краткорочно и брзо финансирање преку дозволен лимит на трансакциска сметка, 24-часовни платежни услуги преку електронските канали на Банката, управување со готовината, финансиски услуги и советување за корпоративни клиенти активни на регионалните пазари каде што е присутна НЛБ Групацијата, финансиски бенефиции за извозно-ориентираните компании, како и советодавни услуги за трансакции на пазарот на капитал.

Продукти и пазарни учества

Кредити

Во доменот на **кредитирање**, активностите беа насочени кон зголемување на фокусот на работење со мали и средни претпријатија, каде постои висока апсорпциона моќ, поголема дисперзија на ризикот и основа за остварување повисоки каматни и некаматни приходи, пред сè со цел одржување и зголемување на пазарните позиции.

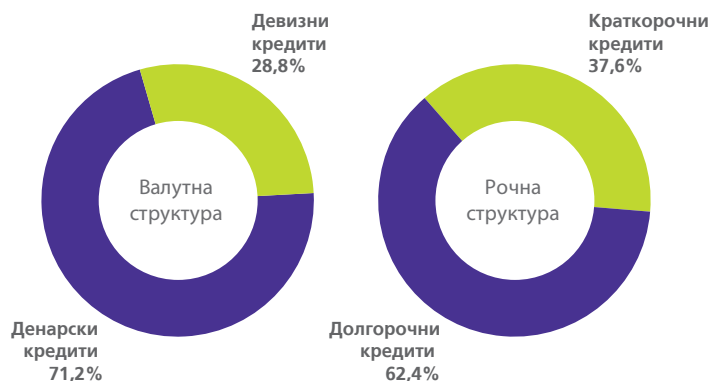
Во текот на 2019 година, беа промовирани нови продукти за правни лица, од кои неколку во вид на пакет кредитни продукти за корисниците:

- Пакет за компании корисници на ИПАРД поддршка - Кредитниот продукт е воведен во мај 2019 и е наменет за клиенти-правни лица од сегментите големи, средни, мали и микро компании коишто имаат поднесени барања за одобрување на проект до Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој, со право за користење кредит по достава на потпишан договор со Агенцијата за користење на ИПАРД поддршка. Пакетот се состои од кредит за премостување, инвестициски кредит, кредит за финансирање на ДДВ, пречекорување на трансакциска сметка, бизнис картичка и повластени провизии за девизни дознаки при плаќање на фактури за набавка на основни средства вклучени во проектот за ИПАРД.
- Пакет за компании инвеститори во фотонапонски центри - Овој пакет е воведен во август 2019 година. Неговото воведување беше поттикнато од мерката на Министерството за економија за доделување на право за користење премија за електрична

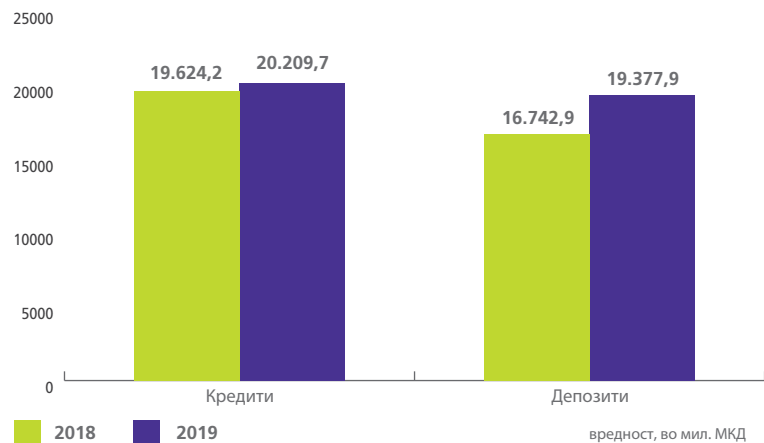
¹ Правните лица вклучуваат приватни и јавни претпријатија, непрофитни институции кои им служат на домаќинствата, останати финансиски институции (без банки и штедилници), централна власт, фондови и единици на локална самоуправа

енергија произведена од фотонапонски електроцентрали изградени на земјиште кое не е во сопственост на Република Северна Македонија или на земјиште во сопственост на Република Северна Македонија на кое е воспоставено право на користење, во период од 15 (петнаесет) години. Пакетот содржи инвестициски кредит, лимит на трансакциска сметка, бизнис картичка и повластена провизија за денарски гаранции.

- Бизнис пакети за START UP компании - Пакет Start up30 и Пакет Start up60 наменети за постојни клиенти со сметка во Банката, кои вклучуваат дозволено пречекорување на трансакциска сметка + бизнис картичка + Про клик мини.
- Пакет ИНОВАТОР наменет за новоосновани микро, мали и средни претпријатија кои се финансирани / кофинансирани или со препорака од Фондот за иновации и технолошки развој. Овој пакет вклучува: основна трансакциска сметка, наменска трансакциска сметка, бизнис картичка (без членарина за првата година на користење), Проклик мини (без трошок за првите 6 месеци користење), дозволено пречекорување на трансакциска сметка (без провизија за одобрување за првата година на користење), краткорочен денарски кредит (револвинг, ануитетски) за премостување на периодот до исплата на средства од одобрениот грант од страна на ФИТР и можност за користење на долгорочен денарски кредит за инвестиции.
- Кредитна линија за финансирање на компании со фиксна каматна стапка. Кредитната линија е во висина од 10 мил ЕУР и се воведо во август 2019 година. Конкуренциската предност на продуктот е фиксна каматна стапка на инвестициски кредити со рок на важност до 10 години.

Графикон 8: Структура на кредити на правни лица

Графикон 9: Кредити и депозити на правни лица

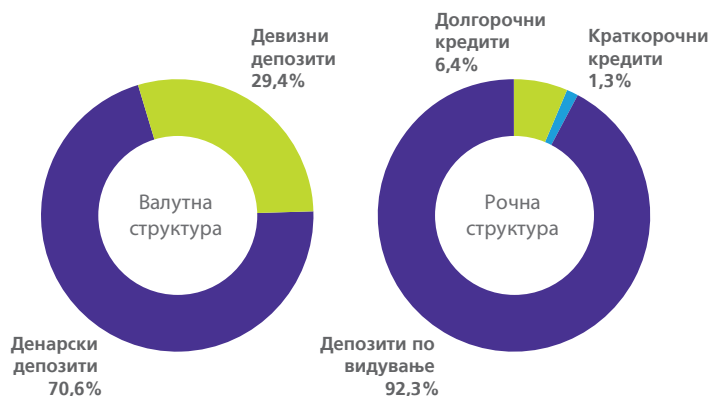
- Наменски кредит за набавка на опрема од СИНПЕКС, за сите правни лица и евидентирани земјоделци, индивидуални земјоделци и други физички лица кои активно се занимаваат со земјоделска дејност, а кои купуваат нова опрема со наменска исплата на средствата, со варијабилна каматна стапка од 1,9% и субвенционирана провизија за одобрување од 7% еднократно.

Со цел зголемување на атрактивноста на понудата, периодично, во рамки на промотивни кампањи беа понудени пониски каматни стапки за одредени продукти за мали и средни претпријатија, кои се одобруваа без провизија во промотивниот период.

На 31.12.2019 година, **пласманите кај правните лица** изнесуваат 24.064,7 милиони МКД, што претставува годишен раст за 2,0% односно за 461,5 милиони МКД како резултат на зголемување на пласманите кај јавните и приватните претпријатија во текот на годината.

Во 2019 година, се случи пренос на неколку корпоративни клиенти во нефункционални што доведе до пораст на учеството на нефункционалните пласмани во вкупните кредити кај правни лица на 8,3% (2018: 7,4%).

Учеството на бруто кредитите на правните лица во вкупните бруто кредити кај небанкарски сектор изнесува 40,5% (2018: 41,8%).

Графикон 10: Структура на депозити на правни лица

Депозити

Во доменот на **депозитното работење**, активностите беа насочени кон прибирање нови депозити од корпоративните клиенти преку понуда на денарски и девизни депозитни продукти со различни можности за орочување, каматни стапки и намена. Соодветно на пазарните услови и макроекономските движења, во текот на 2019 година Банката изврши намалување на каматните стапки на депозитите на правни лица.

Депозитите на правни лица на годишно ниво изнесуваат 19.377,9 милиони МКД и се повисоки во споредба со 2018 година за 2.635,0 милиони МКД или 15,7% главно како резултат на повисоки состојби на жиро сметки на приватни и јавни претпријатија.

Учеството на депозитите од правни лица во вкупните депозити од клиенти на Банката во 2019 година изнесува 26,8% (2018: 25,2%).

Односот **кредити (брuto)/депозити** од правни лица изнесува 124,2% (2018:141,0%).

Што се однесува до **пазарните удели**, Банката го задржа второто место по ранг на учеството и кај кредити и кај депозити кај правни лица. Пазарното

учество кај кредитите на нефинансиските правни лица изнесува 14,4% заклучно 31.12.2019 година (2018: 14,3%) додека кај депозитите беше остварен пораст на пазарното учество за 0.3 п.п. со учество од 15,7% (2018: 15,4%).

Платен промет во земјата и странство²

Во делот на **домашниот платен промет**, во 2019 година остварен е вкупен промет од 987,4 млрд. МКД (980,1 млрд. МКД за 2018 година).

Во 2019 година, остварен е **вкупен платен промет со странство** од 905,2 млрд. МКД или за 12,1% повеќе во однос на 2018 година, како резултат на зголемен промет на девизните сметки и во земјата и во странство.

Во вкупниот платен промет со странство дознаките учествуваат со 16,2%.

² Во податоците за вкупниот платен промет влегуваат и трансакциите од физички лица

Останати услуги на Банката

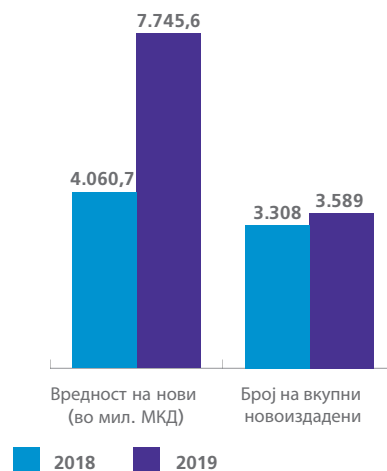
Банката учествува во меѓународните плаќања преку издавање документарни инструменти за своите клиенти. И во 2019 година, Банката одобруваше **банкарски гаранции и акредитиви** согласно потребите на клиентите. Во 2019 година, Банката има издадено гаранции во износ од 7.745,6 милиони МКД, што е за 90,7% повеќе во однос на 2018 година. Отворените акредитиви се во вредност од 1.662,3 милиони МКД и се за 110,6% повисоки од 2018 година.

Порастот кај документарните инструменти е резултат на речиси двојно поголем број на примени лоро гаранции, како и издадени ностро гаранции на поголеми износи споредено со оние издадени во 2018 година.

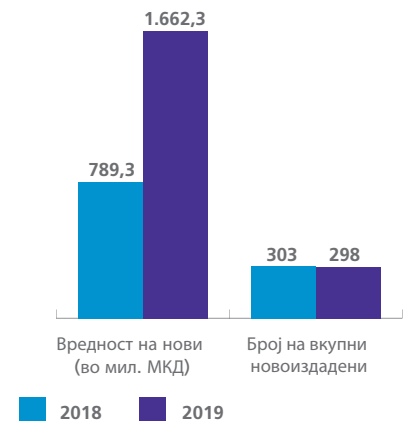
Банката врши услуги за потребите на други правни лица од областа на **управување со готовина**: превоз на готовина и вредносни пратки, обработка на домашна и странска валута, трансфер на странска ефектива во странски банки, чување готовина и хартии од вредност, депо услуги, купопродажба на домашна и странска ефектива, опслужување банкомати за други деловни банки, преземање на дневен пазар од просториите на правните лица и превоз до Банката, обработка на банкнотите и монетите и полагање на трансакциската сметка на правното лице.

Во текот на 2019 година, остварен е бруто промет на Централниот трезор на Банката во износ од 5,2 млрд. МКД, што претставува пораст од 1,3% во однос на 2018 година. Порастот на работењето се должи на благо зголемување во сите делови – денарски и девизни одводи и дотации.

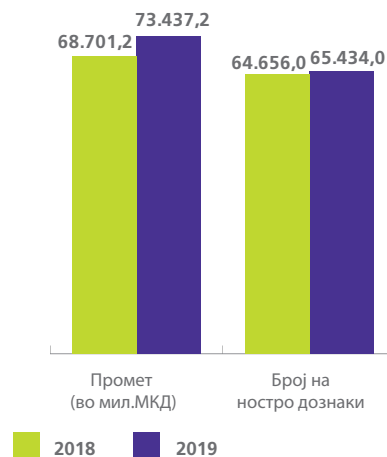
Во делот на работа со правни лица (прибирање ефектива од локациите,

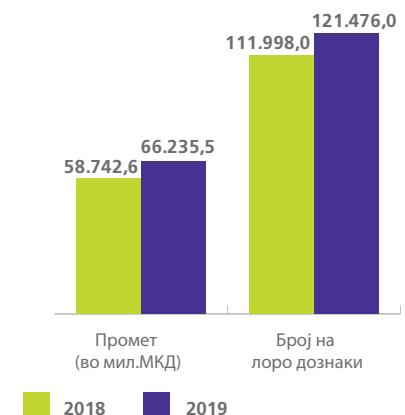
Графикон 11: Гаранции

Графикон 12: Акредитиви

Графикон 13: Ностро дознаки

Графикон 14: Лоро дознаки

превоз, обработка и полагање на трансакциските сметки), Банката ја прошири соработката со две нови правни лица. Учеството во обработката на дневен пазар од правните лица од страна на Централниот трезор на Банката изнесува 40,1% просечно за цела 2019 година.

Поглавје 7

Финансиски пазари

НЛБ Банка е постојано фокусирана на воспоставување одржлив и самофинансиран профил на ликвидност преку адекватна стратегија за финансирање и преку преземање активности за изградба на стабилна, добро диверзификувана депозитна база соодветно на растот на кредитите.

Во 2019 година НЛБ Банка стана првата банка во Македонија по либерализацијата на капиталните текови која започна да прима и извршува налози од клиенти за тргување со хартии од вредност на повеќе од 50 светски берзи.

Управување со ликвидноста

Во текот на 2019 година, Банката управуваше со денарската и девизната ликвидност согласно законските и подзаконските акти коишто го регулираат управувањето со ликвидносен ризик и актите коишто важат на ниво на НЛБ Групација, притоа почитувајќи ги дефинираните регулаторни и интерни лимити за изложеност кон ликвидносниот ризик.

Слободните средства се пласираа во хартии од вредност издадени од државата и од НБРСМ, на меѓубанкарскиот пазар на депозити, како и преку монетарните инструменти на НБРСМ. Видот, начинот и

инструментите кои се користени за пласирање на вишокот средства се утврдени во зависност од тековната и очекувана рочна структура на средствата и обврските на краток и долг рок, ризикот на инструментите и движењата на каматните стапки на пазарите на пари и хартии од вредност.

Обврската за издвојување на задолжителната резерва на Банката во денари и во девизи се исполнуваше на редовна основа во периодот од 01.01.-31.12.2019. Показателите за структурна ликвидност, вклучувајќи ги и показателите согласно Basel III - LCR (Liquidity Coverage Ratio) и NSFR (Net Stable Funding Ratio), во текот на 2019 година се одржуваа над пропишаните минимални нивоа, што укажува на континуирано стабилна и висока ликвидна позиција на Банката во текот на целата година.

На меѓубанкарскиот пазар на депозити, Банката се јавуваше како продавач или купувач во зависност од дневните потреби на средства, како и во зависност од стратегијата и начините за управување со ликвидноста во одреден период.

Во текот на 2019 година, Банката вложи и во државни хартии од вредност издадени на меѓународниот пазар на капитал – Еврообврзници во вкупен номинален износ од 30 милиони ЕУР.

Должнички хартии од вредност 31.12.2019

8.660,4 мил.МКД

номинална вредност во должнички ХВ

4.058,0 мил.МКД

благајнички записи

30,0 мил.ЕУР

во Еврообврзници

Пазарно учество на ХВ 31.12.2019

9,75%

во вкупно портфолио на ХВ издадени од НБРСМ и МФ

16,38%

во благајнички записи

Фондови низ бројки

Инвестициски фондови

573 мил.МКД

нето средства

45%

пораст во однос на 31.12.2018

Пензиски фондови

36.454 мил.МКД

нето средства

Пазарно учество 31.12.2019

47,06%

пензиски фондови

6,71%

инвестициски фондови

Кредитни извори на финансирање

Во текот на 2019 година, Банката продолжи со континуирано следење и сервисирање на обврските по склучените кредитни аранжмани со домашните и странските кредитори, како и повлекување нови средства за финансирање инвестициони проекти и за обртни средства.

Во текот на годината, по одделни кредитни линии се отплатени 399 милиони МКД, а повлечени се средства во вкупен износ од 65,2 милиони МКД, по што состојбата на кредитните обврски на Банката на 31.12.2019 година се намали на 645 милиони МКД (2018: 978,8 милиони МКД).

Во 2019 година, повлечени се средства од следните кредитни линии:

- Европска банка за обнова и развој (ЕБОР) – две транши од кредитната линија EBRD Western Balkans Women in Business II во вкупен износ од 0,5 милиони ЕУР (30,7 милиони МКД), наменети за понатамошно финансирање на трговци поединци, микро, мали и средни претпријатија кои се раководени од жени или каде има жени во сопственичката структура, со што оваа кредитна линија е целосно искористена;
- Македонска развојна фондација на претпријатија (МРФП), за финансирање на инвестициони проекти и за трајни обртни средства на микро и мали претпријатија во износ од 27,7 милиони МКД и
- Земјоделски кредитен дисконтен фонд (ЗКДФ) (кредитна линија аранжирана преку Развојна Банка на Северна Македонија) за финансирање проекти од сегментот примарно производство, преработка на земјоделски производи и трговија со земјоделски производи во износ од 6,8 милиони МКД,

Во рамки на кредитната линија на ЕБОР - EBRD Western Balkans Women in Business, во текот на 2019 на два пати беа одржани пет дневни тренинг сесии за вработените на Банката на следните теми Управување на односите со клиентите и финансиска анализа како и Комуникација и вештини на преговарање.

Во март 2019 година Банката склучи “Рамковен Договор за учество во програмата за кредитирање на мали и средни претпријатија и други приоритетни проекти V од кредитната линија на Европска Инвестициона Банка во износ од 100.000 илјади евра” со Развојна Банка на Северна Македонија.

Комисионо работење

Во текот на 2019 година, Банката продолжи со спроведување на проектот “Самовработување со кредитирање”, како активна мерка за самовработување која се спроведува од Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, по склучен договор со Развојна банка на Северна Македонија од мај 2008 година.

Во текот на целата година, Банката посредуваше во финансирањето со средства од Македонска развојна фондација за претпријатија, Земјоделски кредитен дисконтен фонд и останати институции во склучување нови договори за комисиони кредити и депозити, како и сервисирање на постоечките.

Субординирани заеми

Во јуни 2019 година, Банката изврши замена на постоечкиот субординиран заем од International Finance Corporation (IFC) на износ од 10 милиони ЕУР, со нов субординиран заем од Нова Љубљанска Банка д.д. Љубљана на

истиот износ, со поповолни услови и со рок на отплата од 10 години.

Девизен пазар

Во 2019 година Банката оствари вкупен промет на девизниот пазар во државата од 2.682 милиони УСД (2018: 2.662,9 милиони УСД) реализиран преку 85.172 трансакции (2018:83.447), што претставува зголемување на прометот за 0,7%. Најголем дел од прометот на Банката на девизниот пазар се однесува на купопродажба на евро валута, со процентуално учество од 45,79% кај купувањето и 89,47% кај продажбата. Пазарното учество на Банката на девизниот пазар заклучно со 31.12.2019 година изнесува 25,03%.

Во услови на зголемена конкуренција и зголемен број на учесници во тргувањата, Банката и понатаму е лидер на пазарот во потсегментот тргување со девизи од овластени менувачи. Во 2019 реализиран е откуп во износ од 698 милиони ЕУР (2018: 678 милиони ЕУР) што претставува 3,36% од вкупно извршениот откуп на девизи од овластени менувачи од страна на банките во државата.

Склучени се 10 нови договори со клиенти за нивно користење на електронска Платформа за тргување на девизниот пазар, со што вкупниот број на клиенти кои ја користат Платформата заклучно со 2019 година изнесува 72.

На меѓубанкарскиот девизен пазар, Банката и во 2019 година успешно ја извршуваше улогата на овластен поддржувач на пазарот, преку активно учество со стабилни котации и на страната на понудата и на страната на побарувачката. Во 2019 година, Банката го зголеми своето присуство на страната на понудата, каде беа истргувани 97,6 милиони ЕУР повеќе споредено со 2018 година, што претставува пораст од 24,9%.

На меѓународниот девизен пазар беа истргувани 1.510,0 милиони ЕУР (2018: 1.203,0 милиони ЕУР) преку 11.995 трансакции на купопродажби (2018: 11.626).

Тргување со хартии од вредност за сметка на клиенти на Банката

Во 2019 година, Банката за сметка на клиентите запиша 21.456,8 милиони МКД државни хартии од вредност, што претставува намалување од 9,19% во однос на 2018 година кога е запишан износ од 23.627,8 милиони МКД. Од вкупниот износ 20% (4.272,1 мил МКД) се остварени при аукцирање со државни обврзници, а 80% (17.184,7 мил МКД) при аукцирање со државни записи.

Старателски и брокерски услуги

Старателски услуги

Во текот на годината, Банката вршеше старателски услуги за инвестициски и пензиски фондови, за нерезиденти кои тргуваат на македонскиот пазар на хартии од вредност, а од јуни 2019 година и за домашни клиенти кои согласно измените во Законот за девизно работење добија можност да инвестираат во странски хартии од вредност.

Од април 2019 година, Банката започна да ја извршува функцијата чувар на имот на пензиските фондови со кои управува Сава пензиско друштво А Д Скопје.

Како банка чувар на имот Банката врши услуги на два пензиски фондови, а како депозитарна банка на четири инвестициски фондови.

Од 01.07.2019 год. согласно измени во Правилата за работа на Централниот депозитар за хартии од вредност, Банката преку Службата за старателство се стекна со статус Членка Чувар во ЦДХВ.

Графикон 15: Средства и приходи од фондови

Вкупните приходи кои Банката ги оствари од инвестициските фондови во 2019 година изнесуваа 2 милиони МКД што претставува пораст од 34% во однос на 2018 година, додека пак вкупните приходи од пензиски фондови остварени во 2019 година изнесуваа 10,6 милиони МКД. На 31.12.2018 год. Банката немаше пензиски фондови под старателство.

Брокерски услуги

Вкупниот промет на Македонската берза во 2019 година достигна 15,4 млрд.МКД што претставува намалување од 26,14% во споредба со претходната година како резултат на пад во класичното тргување со акции за 13,86% и 53,11% пад кај блок трансакциите.

Доминантно учество во тргувањето во 2019 и на куповна и на продажна страна, имаа домашните правни и физички лица.

Пазарното учество на Банката во вкупниот промет на Берзата изнесува 10,54% што претставува пад од 6,91 п.п. (2018:17,45%). Според остварениот промет со блок трансакции, остварен е пад на пазарното учество кое за 2019 изнесува 17,36% (2018: 25,59%).

На ранг листата на пазарни учества на берзанските членки, според учеството

во вкупното тргување Банката е петто рангирана, додека според пазарното учество на прометот со блок трансакции се наоѓа на третата позиција.

Во текот на 2019 година, по измените во Законот за девизно работење, Банката за прв пат во Северна Македонија ја овозможи услугата тргување со хартии од вредност на странски пазари.

Во почетокот на месец јуни, Банката ја заокружи првата трансакција на Лондонска берза, со што стана првата банка во Северна Македонија по либерализацијата на капиталните текови која започна да прима и извршува налози од клиенти за тргување со хартии од вредност на повеќе од 50 светски берзи. Воедно, Банката ја воведо и услугата чување на хартии од вредност на странски пазари, односно порамнување на реализираните трансакции во странство и понатамошна грижа за портфолиото.

Поглавје 8

Управување со ризици

Банката применува високо-конзервативна политика на антиципирање на ризиците во работењето, преку одржување ефикасен систем на интегрирано управување со ризиците. Тоа овозможува да оствари висока наплатливост на пласманите, задоволително ниво на капитална адекватност, заштита од непредвидени случувања и евентуални закани за неостварување на планираната политика. Во текот на годината, Банката ја ревидираше Стратегијата за преземање и управување со ризиците и политиките од областа на управување со ризици и направи усогласување со Стандардите за управување со ризици усвоени од НЛБ д.д.

Управување со кредитен ризик и квалитет на кредитното портфолио

Управувањето со кредитниот ризик вклучува постојана анализа на кредитното портфолио на Банката, во поглед на секторската диверзификација и концентрацијата на портфолиото, анализа и оценка на финансиските перформанси на клиентите, следење на редовноста во исполнувањето на обврските од клиентите и примена на задоволително ниво на резервации за пласманите.

Вкупната изложеност на Банката (портфолио на кое се пресметуваат резервации), во 2019 година се зголеми за 4.689,9 милиони МКД или 7,1% и изнесува 70.680,7 милиони МКД (2018: 65.990,8 милиони МКД).

Учеството на А и Б пласманите во вкупното портфолио на кое се пресметуваат резервации на крајот на 2019 година изнесува 94,8% (2018: 93,6%).

Учеството на нефункционалните кредити во вкупните кредити во 2019 година е 4,31% (2018: 4,34%).

Стапката на покриеност на пласманите со издвоени резервации е намалена за 0,9 п.п. и изнесува 7,1% (2018: 8,1%).

Покриеноста на пласманите класификувани во В, Г и Д ризична категорија со вкупно издвоените резервации изнесува 136,8% (2018: 126,1%).

Од втората половина на 2019 година, Банката започна со примена на Новата одлука за методологијата за управување со кредитен ризик за утврдување на износот на исправка на вредност и посебна резерва. Позначајните измени во однос на претходната одлука се однесуваат на третманот на реструктурираните побарувања, правилата за пренос на сомнителни и спорни побарувања од правни лица и дефинираните исклучоци за доцнење во секоја поодделна категорија на ризик.

Управување со некредитни ризици

Банката има воспоставено политики за следење на некредитните ризици. Во Банката се следат и управуваат ликвидносен, валутен, каматен, оперативен, правен, стратески и репутациски ризик, а истовремено се следи и управува сигурноста на информативниот систем.

Управување со ликвидносен ризик

Во 2019 година, изложеноста на ликвидносен ризик се следеше на

редовна основа. Оперативната и структурната ликвидност се движеше во рамките на утврдените лимити и нивоа на предупредување.

Во текот на 2019 година, на месечна основа беа спроведени стрес-тестови на изложеноста на Банката на ликвидносен ризик, кои укажуваат на висока и стабилна ликвидносна позиција на Банката. Согласно резултатите од спроведеното стрес-тестирање на ликвидносниот ризик, лимитите за покриеноста на потенцијалните парични одливи со ликвидносните резерви при силен стрес-тест заклучно со 31.12.2019 година се во рамките на пропишаните ($>100\%$) и изнесуваат $131,90\%$ (оптимален лимит) и $189,54\%$ (минимален лимит).

Ликвидносната позиција во текот на 2019 година овозможуваше навремено и непречено сервисирање на обврските на Банката.

Управување со валутен ризик

Управувањето со валутниот ризик се однесува на постојано следење на нето изложеноста на Банката по одделни валути и агрегатно, притоа одржувајќи оптимално ниво на потребни средства со купување и продажба на девизи.

Изложеноста на Банката на валутен ризик се следи на дневна основа со следење на реализацијата во однос на поставените лимити по одделна валута и на агрегатна основа. Во текот на 2019 година, Банката се придржуваше кон поставените лимити за валутен ризик (лимит: $\pm 15\%$ од сопствените средства / основниот капитал од 31.10.2019). Почнувајќи од 31.10.2019, согласно новата Политика за управување со валутен ризик, Банката ја следи отворената девизна позиција во однос на основниот капитал, а не во однос на сопствените средства.

Вкупната отворена девизна позиција пресметана на нето основа, на 31.12.2019 година, претставува долгa позиција во износ од 933,6 милиони МКД, односно $9,60\%$ од основниот капитал на Банката.

Најголем дел од отворената девизна позиција потекнува од позицијата во ЕУР валута која е долгa позиција и изнесува 781,6 милиони МКД односно $8,04\%$ од основниот капитал на Банката.

Во 2019 година, на полугодишна основа беа спроведени стрес-тестови на изложеноста на Банката на валутен ризик, при што со примена на најконзервативното сценарио адекватноста на капиталот е на стабилно и на задоволително ниво.

Управување со каматен ризик

Активностите на Банката во однос на управувањето со каматниот ризик се однесуваат на оптимизација на економската вредност на капиталот и нето каматните приходи во однос на промената на пазарните каматни стапки, кои се конзистентни со деловната стратегија на Банката.

Од аспект на сензитивноста на економската вредност на капиталот, во текот на 2019 година, заклучно со мај 2019 година, Банката ја следеше изложеноста на каматен ризик со примена на *Методологијата за пропорционална распределба на капиталот по видовување*, што подразбира пропорционална распределба на 'core' стабилните депозити по видовување на Банката во соодветни рочни блокови, во период од пет години. Почнувајќи од јуни 2019 година, Банката ја следи изложеноста на каматен ризик со примена на новата Методологија за управување со каматен ризик, која подразбира: нова методологија за пресметка и распределба на 'Core' депозитите по видовување, каде истите

се распределуваат во соодветни рочни блокови, во период од десет години; нови елементи во управувањето со каматен ризик (нефункционална изложеност, вонбилансна изложеност, стапка на предвремено враќање на кредити и автоматски опции) и нови регулаторно пропишани сценарија (паралелен шок нагоре $+200\text{bp}/400\text{bp}$ МКД; паралелен шок надолу $-200\text{bp}/400\text{bp}$ МКД; стрмен шок; надолен шок; шок на краткорочни стапки нагоре и шок на краткорочни стапки надолу). Вкупната изложеност на Банката на каматен ризик ја претставува најголемата негативна вредност на EVE (Economic Value of Equity) показателот од шесте регулаторно пропишани сценарија. Вкупната изложеност на Банката на каматен ризик, на 31.12.2019 година изнесува 215 милиони МКД, односно $2,21\%$ од основниот капитал на Банката, врз основа на вредноста на EVE показателот во сценариото Надолен шок (поработ на краткорочни каматни стапки и пад на долгорочни каматни стапки).

Од аспект на сензитивноста на нето каматните приходи, Банката го мери влијанието на промената на каматните стапки врз нето каматниот приход за период од една година, под претпоставка за паралелно зголемување на пазарните каматни стапки за 100 базични поени. Показателот за сензитивноста на нето каматните приходи на Банката (NP индикаторот), на 31.12.2019 година изнесува 235 милиони МКД, односно $2,03\%$ од сопствените средства на Банката.

Согласно новата Методологија за управување со каматен ризик, Банката ја пресметува и следи изложеноста на "credit spread" ризикот (CSRBB), кој претставува ризик од промена на вредноста на должничките хартии од вредност како резултат на промени на кредитната маргина на пазарот. Изложеноста на Банката на "credit

spread” ризикот, на 31.12.2019 година изнесува 275 милиони МКД, односно 2,82% од основниот капитал на Банката, врз основа на портфолиото на должничките хартии од вредност на Банката.

Показателот Вкупна пондерирана вредност/Сопствени средства, во текот на целата 2019 година беше во рамките на пропишаниот лимит од 20% од сопствените средства на Банката, во согласност со Одлуката на НБРСМ за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности. Показателот Вкупна пондерирана вредност/Сопствени средства, на 31.12.2019 година изнесува 10,86% од сопствените средства на Банката.

Врз основа на месечно следење на исполнувањето на лимитите за изложеност на каматен ризик, утврдено е дека во текот на 2019 година, пресметаните BPV и CSRBV показатели, НИ индикаторот и сите останати показатели дефинирани во Политиката за управување со каматен ризик се во рамките на пропишаните лимити.

Во 2019 година, на месечна основа беа спроведени стрес-тестови на изложеноста на Банката на каматен ризик, во рамките на пропишаните сценарија согласно новата Методологија за управување со каматен ризик. Притоа, добиените резултати од спроведените стрес-тестирања укажуваат на ниска чувствителност на Банката на промените на пазарните каматни стапки.

Во 2019 година, продолжуваат да се чувствуваат ефектите од целосно исклучување на примената на прилагодливите каматни стапки во новите договори за кредити и депозити, согласно препораката добиена од НБРСМ. Орочените депозити се главно реинвестирани со фиксна

или варијабилна каматна стапка, продолжува одобрувањето на нови кредити со фиксна или варијабилна каматна стапка, пропратено со реинвестирање на дел од старите кредити со нови кредити со фиксна или варијабилна каматна стапка. Ваквите промени во каматната политика на Банката немаат значителен ефект врз изложеноста на Банката на каматен ризик, која и понатаму е на стабилно ниско ниво.

Управување со оперативен ризик

Управувањето со оперативните ризици подразбира систем за евидентирање, следење, контрола и справување со потенцијални и реални штетни настани кои потекнуваат од тековното работење на Банката или од надворешните фактори и имаат негативен ефект врз финансискиот резултат.

Во текот на 2019 година, Банката ја ревидираше Политиката за управување со оперативните ризици согласно која Комисијата за оперативни ризици се состанува на секои три месеци. Активно се следеа и евидентираа штетните настани од областа на оперативните ризици, и за истите се изготвија извештаи кои беа презентирани до органите на Банката (Одбор за управување со ризик и Комисија за оперативни ризици).

Горната граница на толеранција на Банката на 31.12.2019 изнесува 108,2 милиони МКД (20% од капиталното барање за оперативен ризик) и истата не е надмината.

Во текот на 2019 година, Банката спроведе оценка на чувствителноста на оперативни ризици со висок финансиски ефект и ниска фреквенција преку метод на сценарио анализа. Анализата ги опфати следниве оперативни ризици: внатрешен криминал, измама со картички, надворешен криминал,

штрајк, испад на core banking системот, елементарна непогода (поплава, пожар, земјотрес), напади преку дигиталниот простор и/или внатрешни напади со користење на ИТ средства и ризик за сигурноста на ИТ. Врз основа на спроведената анализа на чувствителноста на овие ризици, констатирано е дека не е потребна проверка на контролните механизми или воведување дополнителни мерки за намалување на оперативните ризици со висок ефект врз солвентноста и профитабилноста на Банката и ниска фреквенција.

Управување со капиталот и адекватноста

Согласно Законот за банки, банките се должни да одржуваат:

- Стапка на редовен основен капитал (CET1 ratio) = CET1 капитал / RPA = мин. 4,5%;
- Стапка на основен капитал (T1 ratio) = T1 капитал / RPA = мин. 6%; и
- Вкупна стапка на адекватност на капиталот (Total capital ratio) = Вкупен капитал / RPA = мин. 8%.

Дополнително, гувернерот на НБРСМ може да пропише повисоки стапки од наведените во претходниот став, доколку е тоа потребно поради природата, видот и обемот на активностите што ги врши Банката и ризиците на кои е изложена како резултат на тие активности, вклучувајќи и ризици кои произлегуваат од макроекономското опкружување, базирано на спроведување на годишен Супервизорски преглед и процес на евалуација (Supervisory Review and Evaluation Process – SREP-Столб 2).

Супервизорската оценка за минималното потребно ниво на капитал се темели на оценката на севкупниот

профил на ризик на Банката, кој опфаќа оценка на деловниот модел на Банката, корпоративното управување во Банката, ликвидносната состојба во Банката и ризиците врз капиталната позиција на Банката (најмалку кредитниот ризик, оперативниот ризик, валутниот ризик и ризикот од промена на каматните стапки на портфолиото на банкарски активности). Најмалку еднаш годишно, НБРСМ врши преоценка на минималното потребно ниво на капитал за Банката, коешто се однесува за наредната година. Капиталниот додаток од 3% (SREP) може да се исполни со било кој квалитет на капитал.

Банката е должна да одржува заштитни слоеви на капиталот, чијшто вкупен износ треба да биде покриен само со позициите кои се дел од редовниот основен капитал (CET1):

- Заштитен слој за зачувување на капиталот дефиниран како 2,5% од ризично пондерираната актива;
- Противцикличен заштитен слој дефиниран како % од ризично пондерираната актива;
- Заштитен слој за системски значајни банки дефиниран како % од ризично пондерираната актива, одреден еднаш годишно од страна на НБРСМ до 30ти април за секоја системски значајна банка, кој може да се движи од 1% до 3,5% од ризично пондерирана актива;
- Системски заштитен слој дефиниран како % од ризично пондерираната актива проценета од страна на НБРСМ за сите банки, или пак за секоја поединечно и може да се движи од 1% до 3% од ризично

пондерираната актива. Системски заштитниот слој во моментот не е применлив за Банката (0%).

Вкупната стапка на адекватност на капиталот што Банката требаше да ја одржува за 2019 година изнесуваше 15,00% (2018: 15,00%).

Во текот на 2019 година, капиталната адекватност на Банката се одржуваше на ниво од над 16,5%, а на 31.12.2019 изнесуваше 16,4% (2018: 16,7%). Банката ги исполни регулаторните барања за минималните законски пропишани стапки на адекватност на капиталот, вклучително и барањата за одржување на заштитните слоеви на капиталот, како и капиталниот додаток согласно Супервизорската оценка од НБРСМ за минималното потребно ниво на капитал (Табела 8).

Табела 8: НЛБ Банка АД Скопје, моментални минимални барања (Столб 1, Столб 2 и вкупен износ на заштитни слоеви на капиталот)

2019		
Столб 1	Редовен основен капитал	4,50%
	Основен капитал	6,00%
	Вкупен капитал	8,00%
Столб 2	Вкупен капитал	3,00%
SREP	Редовен основен капитал	7,50%
	Основен капитал	9,00%
	Вкупен капитал	11,00%
Заштитни слоеви на капиталот		
Заштитен слој за зачувување на капиталот	Редовен основен капитал	2,50%
Заштитен слој за системски значајни банки	Редовен основен капитал	1,50%
Противцикличен заштитен слој	Редовен основен капитал	0,00%
Системски заштитен слој	Редовен основен капитал	0,00%
Вкупна стапка на адекватност на капитал	Редовен основен капитал	11,50%
	Основен капитал	13,00%
	Вкупен капитал	15,00%

Позначаен пораст на сопствените средства на Банката беше реализиран во јуни 2019, кој беше резултат на задржана нераспределена добивка од 2018 година (636 милиони МКД).

Вкупната ризично пондерирана актива на Банката на 31.12.2019 година изнесуваше 70.583,5 милиони МКД (2018: 64.425,6 милиони МКД) и е повисока за 6.157,9 милиони МКД или 9,6% во однос на минатата година како резултат на зголемување на активата пондерирана според кредитен ризик за 5.552,6 милиони МКД, зголемување на активата пондерирана според оперативен ризик за 267,7 милиони МКД и зголемување на активата пондерирана според валутен ризик за 337,6 милиони МКД.

Во текот на 2019 година, согласно барањата на НЛБ Групацијата, Банката ја измени Политиката за управување со капиталот и капиталната адекватност, при што ги дефинираше минималното и целното ниво на капитал и дивидендната политика.

Утврдување на интерен капитал ИСААР

Согласно Методологијата за утврдување на профилот на ризичност на НЛБ Банка АД Скопје, во Q1 2019 година беше спроведена анализа на профилот на ризичност на Банката. Врз основа на макроекономските очекувања, движењата во банкарскиот сектор, Стратегијата за преземање и управување со ризици, спроведената идентификација на ризици согласно обемот, нестабилноста и историските податоци во однос на загубите, клучните индикатори на ризикот, поставените лимити, спроведените стрес – тестови и професионалното мислење на членовите на т.н. Експертска група во Банката, материјално значење врз профилот на ризичност на Банката имаат кредитниот ризик (вклучувајќи го и ризикот од концентрација, ризикот на

индустрија и ризикот од кредитирање во странска валута), валутниот ризик, пазарниот ризик кој произлегува од вложувањата во сопственички хартии од вредност, ризикот на каматната маргина, каматниот ризик и оперативниот ризик.

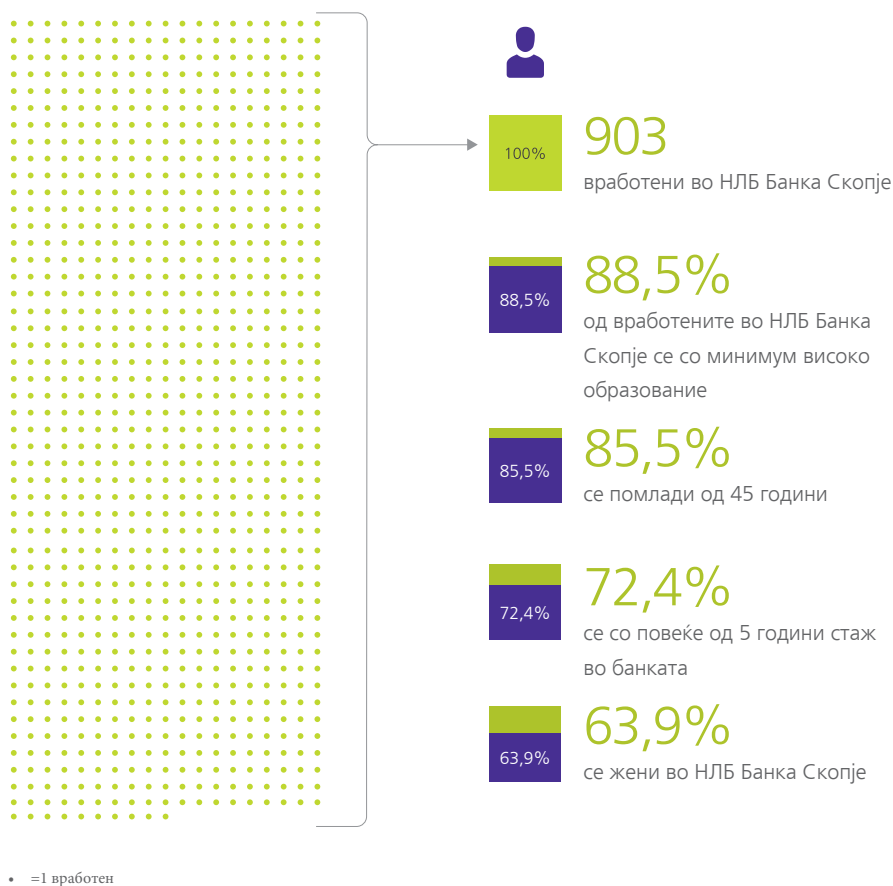
Согласно Методологијата за утврдување на интерниот капитал на НЛБ Банка АД Скопје, во првиот квартал од 2019 година направена е пресметка на потребниот капитал за покривање на ризиците кои се идентификувани како материјално значајни ризици за 2019 година. Според пресметката во економскиот пристап, вкупното капитално барање за покривање на ризиците до крајот на 2019 година изнесува 6.530 милиони МКД, додека интерниот показател за адекватност на капиталот изнесува 165% и е за 3 процентни поени над интерното ниво.

Поглавје 9

Управување со човечки ресурси

Како банка која отсекогаш била силно посветена на луѓето, НЛБ Банка постојано инвестира во своите вработени, преку грижлив третман и посветеност во креирањето работно опкружување кое ќе ги сплоти нивното знаење и инвентивност со идните потреби на клиентите и заедницата, преку формирање на современи и предизвикувачки работни места за успешни кариери, паралелно поттикнувајќи го личниот развој на секој поединец.

Графикон 16: Структура на вработени

Во 2019 година, еден од главните фокуси од аспект на грижата за вработените беше имплементацијата на стратегијата за управување со таленти, при што се отпочна структуриран процес на ревидирање на групата на таленти, преку проценка на перформансите и потенцијалот на вработените. Исто така, заеднички на ниво на Групација се продолжи со развивање на концептот NLB Leadership brand, со финално дефинирање на посакуваното однесување и компетенции кои треба да ги поседуваат идните НЛБ лидери, следствено на активностите преземени во претходните години.

Во рамки на континуираните активности за развој и поддршка на организациската култура на Банката беа организирани тренинзи за Б-1 нивото на менаџери (“7 habits of highly effective people” и “The Leadership Brain: Understand, Connect and Achieve More”).

Истовремено, нова и одлично прифатена пракса која беше отпочната во 2019 година е NLB Work-Life Support програмата која опфаќа спроведување на серија настани за поддршка на вработените и нивните семејство на теми поврзани со приватниот живот од разни области (ментално и физичко здравје, кариера, исхрана, спорт и рекреација, уметност). Предавачи беа вработени кои имаат дополнителни компетенции, а во иднина ќе бидат вклучени и надворешни експерти. Во изминатиот период беа спроведени 3 работилници на следните теми:

- “Бидете му кариерен советник на вашиот тинејџер”
- “Управување со стрес како еден од главните фактори за одржување на физичко, емоционално и ментално здравје”
- “Основи на фотографија”

Настаните беа посетени од вкупно 60-тина учесници.

Во 2019 година, исто така, беше продолжена и праксата за спроведување на “team building” активности на кои учество земаа околу 230 вработени.

Во текот на 2019 година, Банката ги зајакна своите капацитети со пораст на бројот на вработени за 10 лица, со што вкупниот број се зголеми на 903 (2018: 893). За непречен тек на работните процеси, Банката ангажираше дополнителни кадри преку агенции за привремено вработување како замена за подолгорочни отсуства на вработените по различен основ. Просечниот месечен број на времено ангажираните лица изнесуваше 86 (2018: 77). Бројот на активно ангажирани вработени на база на FTE (Full Time Equivalent) на 31.12.2019 година изнесува 924 (2018: 923).

Притоа стапката на флукуација на вкупно вработените во Банката и агенциите изнесува 6,32% (2018:5,83%)

Во текот на годината, на континуирана основа се организираа и спроведуваа стручни усовршувања и обуки за вработените, при што беа спроведени 266 обуки односно вкупно 22.700 часови што во просек подразбира 23,6 часа на секој вработен во Банката.

Во 2018 беше развиен нацрт за структурирана едукативна програма дефинирана во рамки на академија - “NLB Sales Academy”, така што во 2019 веќе се отпочна со имплементација на неколку модули.

Банката како компанија која континуирано покажува активна свесност за значењето на човечкиот капитал, ги почитува стандардите во управувањето со луѓе и во иднина ќе продолжи да ги поттикнува вработените да го достигнат и применат својот потенцијал и заеднички да ја градат визијата за долготрајна благосостојба.

Поглавје 10

Внатрешна ревизија

Во текот на 2019 година, ревизорските активности на Банката беа насочени кон остварување на клучните цели: спроведување ревизии со главен фокус на Стратегијата, деловните цели и клучните ризици во работењето на Банката, давање SMART ревизорски препораки, ефикасно спроведување на ревизорските прегледи и стручен и професионален развој на внатрешните ревизори.

Во рамките на ревизорските прегледи извршени во текот на 2019 година, беа издадени вкупно 85 препораки од кои: 16 од А приоритет, 32 од Б приоритет и 37 од Ц приоритет.

По одделни процеси, дадените препораки главно се однесуваат на унапредување на управувањето со ризици и интерните контроли на следните подрачја:

- Рамка за ризичен апетит и Ризично пондерирана актива;
- План за опоравување;
- Систем на овластувања во одлучувањето за кредити на правни и физички лица;
- Кредитирање на физички лица;
- Управување со проблематични пласмани;
- Обезбедување на пласманите;
- Пресметка на резервации;
- Систем за рано откривање на влошувањата кај клиентите;
- Каматен ризик;
- Оперативни ризици;
- Управување со податоци;
- Спречување на перење на пари;
- Информатичка технологија;
- Трезорско работење;
- Ревизии во експозитури на Банката;
- Ревизии спроведени по препорака на Гувернерот на НБРСМ.

За отворените препораки со состојба на 31.12.2019 година, се преземаат соодветни активности за нивна реализација во рамки на определените рокови.

Поглавје 11

Маркетинг активности

Во текот на 2019 година маркетинг активностите се спроведуваа преку поголема застапеност на Банката на мас-медиумите, со особен акцент на дигиталниот маркетинг, презентирајќи проширена понуда на банкарските услуги збогатена со нови, иновативни продукти.

Промотивни кампањи за продуктното портфолио на Банката

Во согласност со маркетинг планот, а следствено на барањата и преференциите на клиентите, беа реализирани бројни промотивни кампањи во Банката, и тоа:

За правни лица

- Overdraft – дозволено пречекорување за правни лица;
- Промотивна кампања за О2 лимит за правни лица;
- Промотивна кампања за краткорочни и долгорочни кредити за мали, средни и големи претпријатија;
- Visa Business картички за правни лица;
- НЛБ Проклик (електронско банкарство) и НЛБ мПроклик (мобилено банкарство) за правни лица;
- БИЗНИС долгорочен денарски кредит за правни лица.

За физички лица

- НЛБ Потрошувачки кредити;
- НЛБ Кредити (потрошувачки, станбени и хипотекарни);
- НЛБ Mastercard haPPy кредитни картички;
- Visa кредитни картички за физички лица;
- НЛБ MasterCard кредитни картички за физички лица;
- НЛБ Постепено штедење;
- НЛБ Месец на осигурување;
- НЛБ Кредитни картички (Visa и Mastercard);
- Наградна игра „Еве зошто НЛБ Клик!“ за сите корисници на НЛБ мКлик мобилното и НЛБ Клик електронското банкарство;
- НЛБ haPPy наградна игра - „Поинакво зимско доживување со Mastercard haPPy во Кицбил, Австрија“;
- НЛБ Pay - прв и единствен мобилен паричник на пазарот кој ги интегрира VISA и MasterCard картичките;
- НЕЛА – НЛБ Електронски асистент достапен на Вибер.

Во насока на заштита на животната средина во 2019 година беше спроведена и кампањата „Think Green“ чија цел беше да се преориентираат сите корисници кои добиваат известувања за кредитните картички по пошта, наместо

нивно печатење, истите да ги добиваат на е-маил адреса.

Кон крајот на годината, врз основа на Анкетата спроведена од ТВ21 за истражување на задоволството на корисниците од аспект на тоа од која банка се најмногу задоволни, најголем дел од испитаниците или 22% се изјасниле за НЛБ Банка.

Во прилог на задоволството од услугите на Банката се и резултатите на уште една анкета спроведена онлајн, според која НЛБ Банка е прв избор за претприемачите кои отпочнуваат бизнис.

Корпоративна општествена одговорност

Грижата за општото добро претставува еден од највисоките приоритети во системот на вредности на Банката и е интегрален дел од стратегијата, поради што Банката посебно внимание посветува на општествената одговорност и заштитата на интересите на сите заинтересирани страни. Со поддршка на проекти од областа на културата, спортот, науката, образованието и заштитата на човековата околина, децата и младите, Банката настојува да придонесе за унапредување и подобрување на целокупниот квалитет на животот на поединците, семејствата, институциите и организациите во поширокото окружување во кое работи.

Во 2019 година, корпоративната општествена одговорност на Банката, согласно Стратегијата за корпоративна општествена одговорност на НЛБ Групацијата, се спроведува преку бројни активности за општеството и средината, клиентите и вработените:

- Беа организирани 14 изложби на уметници и различни организации со отстапување на простор во НЛБ Галеријата;
- Беше спонзорирано Светското првенство во параглајдерство - настан организиран од Воздухопловната федерација на Македонија во Крушево;
- Беше спонзориран летниот ракометен камп „Ренато Вугринец“ во Охрид;
- Спонзорство за Кошаркарскиот летен камп „Петер Вилфан“;
- Спонзорство за манифестацијата „10 дена Крушевска Република“ - традиционален настан кој се одржува секоја година и се состои од музика, театар, спорт и култура кои го означуваат Илинденското востание и периодот кога градот бил ослободен од Отоманската империја;

- Спонзорство на словенечкото здружение Франце Прешерн-Скопје;
- Одбележувањето на Денот на државност на Словенија во организација на Амбасадата на Р.Словенија;
- Поддршка на најголемата регионална конференција за трговија на брза потрошувачка стока FMCG (Fast moving consumer goods) самит 2019;
- Настан “When in Krushevo” во организација на еколошкото друштво Аутдор Манифест Крушево;
- Беше спонзориран машкиот ракометен клуб Вардар, освојувач на „ЕНФ“ Лигата на шампиони 2016/2017 и 2018/2019;
- Беше спонзориран Кошаркарскиот клуб Гостивар;
- Спонзорство на Самитот 2025 во организација на Македонија 2025;
- Беше спонзориран Балканскиот претприемачки самит организиран од Creative hub;
- Спонзорство за Хакатонот NASA Space App challenge организиран од New man’s business accelerator;
- Финансиски беше поддржано и премиерното прикажување на долгометражниот игран филм на Милчо Манчевски „Врба“;
- Бројни музички манифестации и настани: 10-тиот јубилеен меѓународен Гитарски фестивал, Манифестацијата Охридско лето, Фестивалот „Intermezzo desert sound festival“, II Меѓународен фестивал на влашки песни и ора „Песната нè поврзува“, Концертната сезона 2019/2020 на Филхармонија на РСМ.

Донации беа исплатени за следните спортски клубови и поединци: Кошаркарскиот клуб Гостивар, Ракометниот клуб Пролет 62, ГФК Тиквеш, Ставре Јада, Одбојкарска федерација на Македонија за спортската сезона 2019/2020, Федерација на Гимнастички спортови на Р.С.Македонија.

Покрај спортските донации Банката донираше средства и за:

- Panorama All Seasons Adventure парк во Крушево;
- Наstrаданото население од земјотресот во Албанија преку Црвен крст;
- Проект Кумство на Отворете ги прозорците;
- ЈУ Дом за доенчиња и мали деца во Битола;
- Детската градинка „Олга Мицеска“-Кичево.

Беа организирани и наградни патувања и бројни спортски активности во кои учесници беа вработените на Банката (Скопје трча 2019, Скопски маратон 2019, Светско првенство во боулинг во Индонезија, Искачување на врвот Елбрус и др.)

>15

спонзорства

11

исплатени донации, од кои 6 за спортски клубови

14

изложби во НЛБ Галеријата

Поглавје 12

Информатичка технологија и управување со проекти

Информатичка технологија

Следејќи ја стратегијата на Банката, во 2019 година фокусот на Секторот за информатичка технологија беше ставен на активности и проекти за развој и надградба на информационите системи во насока на поддршка на банкарското работење, нивно усогласување со регулативите и стандардите, дигитализација на банкарските продукти и услуги, автоматизација и оптимизација на банкарските процеси и хармонизација во рамки на НЛБ Групацјата. Истовремено се работеше на континуирано модернизирање и обнова на ИТ инфраструктурата (мрежна, системска и серверска) и обезбедување на сигурноста и безбедноста на системите.

Најзначајни подрачја на работа во 2019 година се:

- Унапредување на основниот банкарски систем, преку воведување на решенија за негова автоматизација, оптимизација и online архивирање;
- Активности кои го овозможуваат Open banking концептот, за стандардизирана интеграција со останати надворешни системи;

- Зголемување на перформанси и капацитет на дисковите системи на примарната и секундарната локација, како и модернизација на серверската, виртуелизациската и мрежната инфраструктура;
- Зголемување на перформансите и стабилноста на системот со миграција на нови верзии на оперативни системи и бази на податоци;
- Управување со ИТ и cyber сигурносните ризици, преку осовременување на безбедноста на системите и проактивна заштита на ресурсите;
- Континуирано следење и подобрување на клучните ИТ процеси и нивната усогласеност со политиките на Банката;
- Зголемување на стручните компетенции на вработените преку континуирана едукација, а посебно зголемување на експертизата на вработените на подрачјето за управување со податоци посебно во областа на Data Science;
- Адаптација на организациската поставеност во ИТ согласно приоритетите и фокусот на

стратегиски подрачја како Data management;

- Развој на унифициран процес на издавање на кредити, оптимизација на кредитен процес, воведување на инстант кредитен процес;
- Развој на системи со кои Банката се усогласува со новите IFRS регулативи
- Развој на системи во функција на подобрување на дигиталното искуство на клиентите и воведување на дигитален асистент (chat bot);
- Континуиран развој на интерни софтверски решенија во функција на дигитализација и оптимизација на банкарски процеси;
- Зголемување на достапност на АТМ мрежата преку воведување на редундантен систем на мрежно поврзување;
- Реализација на Data Management стратегијата, преку миграција на сетови на извештаи од основниот банкарски систем во податочни складишта (DWH), автоматизација на нови решенија за генерирање на извештаи над DWH, искористување на алатки за визуелна презентација на податоците.

Управување со проекти

Во текот на 2019 година во НЛБ Банка АД Скопје се работеше на неколку проекти од кои дел се однесуваат на иницијативите на НЛБ д.д. во насока на остварување на стратегијата на НЛБ Групацијата, а дел на одредени промени на иницијатива на Банката. Сите тие беа координирани и следени на ниво на НЛБ Групација и од менаџментот на Банката.

• Проект Интегрално решение за документарни продукти

Проектот опфаќа имплементација на подобрена апликација за интегрирано процесирање на документарните инструменти, која ќе ги следи постоечките и новите потреби на клиентите и ќе овозможи поквалитетна и побрза услуга. Решението овозможува синхронизирано движење на статусите за документарниот инструмент во двата модули кои се користат за овие продукти, почнувајќи од барањето на клиентот, преку животниот циклус на продуктот – одобрување, подготовка, издавање, следење, па сè до гласнување на продуктот. Имплементирањето на ова техничко решение е во насока на идните планови на Банката за дигитализација, но и на промените што ќе следат во меѓународната пракса на работење со гаранции и акредитиви. Проектните активности се завршени заклучно со Q2 2019 година.

• Проект Намалување на Non FTE трошоци – Non FTE Cost Reduction

Со проектот за намалување на Non-FTE трошоци се овозможува реално намалување на оперативните трошоци кои не се идентификуваат како трошоци на труд со цел оптимално користење на ресурсите на Банката. Во текот на 2019 година

се реализираше третата фаза од проектот. Реализирањето на новите мерки кои се предвидоа и напорите кои се постигнаа резултираа да се оствари значителна заштеда. Проектните активности се завршени заклучно со 31.12.2019 година.

Проект за имплементација на новата регулатива за спречување на перење пари и финансирање тероризам

Поради промена во домашната регулатива која се однесува на подрачјето спречување перење пари и финансирање тероризам, која услови потреба од промени во процесите, системите и процедурите на работа во Банката, се воспостави проект за нивна имплементација. Промените во регулативата главно произлегуваат од Законот за спречување на перење пари и финансирање тероризам, Одлуката за методологијата за управување со ризикот од ППФТ на НБРСМ, како и од препораките добиени од Дирекцијата за безбедност на класифицирани информации. Исто така, со проектот е опфатена и имплементација на обврските кои произлегуваат од Минималните стандарди на НЛБ Групацијата. Проектните активности се завршени заклучно со Q2 2019 година.

• Проект Мерење на Профитабилноста на НЛБ Банка АД Скопје

Основната цел на проектот за мерење на профитабилноста е обезбедување транспарентност на димензиите за генерирање профит (клиент, продукт, сегмент, група на продукти, банка), управување со каналите на продажба, мерење на продуктивноста и трошковната ефикасност на службите за поддршка на деловните сектори. Резултатите од мерењето на профитабилноста ќе се користат како стратешко средство за одлучување за оправданоста на потребата од постоењето на поединечни продукти,

услуги, анализирани и од аспект на трошоците кои во текот на нивното траење се генерираат и од аспект на максимизирање на профитот на Банката.

Во текот на 2019 година, отворени се и воведени неколку иницијативи, кои се следат редовно на месечно ниво согласно Методологијата за управување со проекти.

• Групен Проект – Локална иницијатива Имплементација на Core APIs (Bec)

Основната цел на проектот Имплементација на интеграциска платформа со стандардизирани интерфејси (PUB2000 back-end конектори), за поврзување со дигиталните канали, third-party апликации и fintech компании. Во рамки на проектот е предвидена имплементација на back-end конектори со ПУБ2000 во 3 проектни фази, соодветно со рокови за реализација до Q2 2019.

• Групен Проект – Локална иницијатива LOPA (Loan Origination Process Advancing across NLB Group)

Основна цел на иницијативата е воспоставување на унифициран кредитен процес на ниво на групацијата. Во текот на 2019 година направено е мапирање на постоечките процеси во кредитирање (as-is model). Во понатамошниот период следи воспоставување на to-be моделот односно развивање на стандарден кредитен процес во НЛБ Групацијата и имплементација на кредитниот процес преку work flow апликација.

• Локална иницијатива - Income/ Revenue Boosting

Оваа иницијатива е отворена во текот на 2019 година со цел детектирање на одредени потенцијали и дефинирање и имплементација на конкретни мерки

за зголемување на приходите во текот на годината.

- **Локална иницијатива - NPL management**

Основни цели на иницијативата се намалување на нефункционалните изложености во НЛБ Банка АД Скопје. Активностите се завршени заклучно со 31.12.2019 година.

- **Локална иницијатива - Effectiveness leader initiative**

Оваа иницијатива се однесува на подобрување и оптимизирање на постоечките процеси во Банката. Во рамки на иницијативата детектирани се краткорочни мерки и истите се реализирани заклучно со Q4.2019 година.

Оптимизацијата на постоечките процеси се одвива согласно претходно утврден термински план, а ваквите активности ќе продолжат да се одвиваат и во текот на наредните години.

Извештај за корпоративно управување на НЛБ Банка АД Скопје

Корпоративното управување на Банката, како збир од заемни односи помеѓу Управниот одбор, Надзорниот одбор, останатите лица со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција во Банката, акционерите на Банката и останатите заинтересирани субјекти во Банката се заснова врз принципите на одговорност, транспарентност и контрола во одлучувањето и во секојдневното работење и известувањето за состојбите во Банката. Корпоративното управување на Банката е олицетворено преку органите на Банката кои имаат клучна улога во ефикасното работење на Банката.

Во текот на 2019 година, Банката беше управувана преку статутарно утврдени органи со права и обврски кои се предвидени во Законот за банките, Законот за трговски друштва и Статутот на Банката.

Собрание на акционери

Во текот на 2019 година се одржа едно редовно годишно собрание на акционери.

На Годишното собрание на акционери кое се одржа на 30.05.2019 година беа усвоени следните точки:

- Годишен извештај за работењето на НЛБ Банка АД Скопје за 2018 година;
- Извештај на Друштвото за ревизија Грант Торнтон ДОО за 2018 година;
- Извештај на Друштвото за ревизија Ернст и Јанг - Овластени ревизори ДОО Скопје за 2018 година (МСФИ);
- Годишен извештај за работењето на Надзорниот одбор во 2018 година со оценка на работата на Надзорниот одбор за 2018 година и одобрување на работата на членовите на Надзорниот одбор;
- Годишен извештај за работењето на Управниот одбор во 2018 година и одобрување на работата на членовите на Управниот одбор во 2018 година;

- Одлука за усвојување на годишната сметка и финансиските извештаи за 2018 година;
- Одлука за употреба и распоредување на добивката по годишната сметка за 2018 година;
- Одлука за распределба на дивиденда и утврдување на дивиденден календар за 2018 година;
- Одлука за измени и дополнувања на Статутот на НЛБ Банка АД Скопје;
- Одлука за назначување на Друштво за ревизија на финансиски извештаи за 2019 година;
- Информација за поднесена оставка од член на Надзорниот одбор на НЛБ Банка АД Скопје;
- Одлука за именување на нов член на Надзорниот одбор на НЛБ Банка АД Скопје.

Органи на надзор, ревизија и помошни тела

Надзорен одбор

Надзорниот одбор на Банката врши надзор над работењето на Управниот одбор, ги одобрува политиките за вршење финансиски активности и го надгледува нивното спроведување. Надзорниот одбор е одговорен да обезбеди добро работење, управување и стабилност на Банката, како и навремено и точно финансиско

известување кон Народната банка на Република Северна Македонија.

Во 2019 година, Надзорниот одбор одржа девет седници од кои две се одржаа во живо во деловните простории на Банката, четири беа видеоконференциски, а три седници се одржаа на коресподентски начин. Надзорниот одбор на сите свои седници одлучуваше согласно Статутот и Деловникот за работа и одлуките ги донесуваше со мнозинство гласови. Во работењето на Надзорниот одбор континуирано учествуваа сите членови и придонесоа за успешно завршување на работата на Надзорниот одбор, освен членовите кои беа оправдано отсутни на некои седници.

Во поголемиот дел од 2019 година, Надзорниот одбор на Банката работеше во состав од шест члена.

На ден 09.01.2019 година, Банката достави барање до НБРСМ за издавање на претходна согласност за именување на Хедвика Усеник за член на Надзорниот одбор на Банката, на местото на Винценц Јамник кој поднесе оставка на 27.09.2018 година од функциите член на Надзорниот одбор и член на Одборот за ревизија на НЛБ Банка АД Скопје.

На 01.04.2019 година добиено е решение од НБРСМ со кое се издава претходна согласност Хедвика Усеник да биде именувана за член на Надзорниот одбор, а со тоа и за член на Одборот за ревизија на НЛБ Банка АД Скопје за остатокот од мандатот на Винценц Јамник, односно до 11.09.2021 година.

Воедно, членот на Надзорниот одбор Петер Зелен на ден 24.04.2019 година поднесе оставка до Собранието на акционери на НЛБ Банка АД Скопје од функциите член на Надзорниот

одбор и член на Одборот на ревизија на Банката.

Законскиот минимум на членови на Надзорниот одбор согласно Законот за банките е пет члена.

За дополнување на составот на членовите на Надзорниот одбор на НЛБ Банка АД Скопје, од НЛБ д.д. Љубљана даден е предлог за именување на Кристина Ковачич Бјелајац за нов член на Надзорниот одбор и Одборот за ревизија на НЛБ Банка АД Скопје за остатокот од мандатот на Петер Зелен, односно до 29.08.2021 година.

На ден 10.06.2019 година до НБРСМ поднесено е барање за именување на Кристина Ковачич Бјелајац за член на Надзорниот одбор на НЛБ Банка АД Скопје.

НБРСМ на 30.07.2019 година издаде Решение со кое се издава претходна согласност Кристина Ковачич Бјелајац да биде именувана за член на Надзорниот одбор, а со тоа и за член на Одборот за ревизија на НЛБ Банка АД Скопје.

Податоците за членовите, членствата во органите на Банката како и нивните членства во други органи на управување или надзор се прикажани во Табела 9.

Одбор за наградување

Формиран е врз основа на Одлуката на НБРСМ за правилата за добро корпоративно управување во банка и функционира како советодавен орган на Надзорниот одбор. Во текот на 2019 година, функционираше со четири члена.

Членовите на одборот се состануваат на седници секогаш кога има потреба од одржување на Одбор за наградување.

Мандатот на членовите на Одборот за наградување трае од моментот на

именување до моментот на нивно отповикување со соодветна одлука или откажување од нивна страна. Во текот на 2019 година се одржаа две седници на Одборот и тоа првата седница на 25.04.2019, а втората на 31.07.2019.

Составот на одборот е прикажан во Табела 9.

Одбор за именување

Формиран е врз основа на Одлуката на НБРСМ за правилата за добро корпоративно управување во банка и функционира како советодавен орган на Надзорниот одбор. Во текот на 2019 година функционираше со четири члена. Членовите на одборот се состануваат на седници секогаш кога има потреба од одржување на Одбор за именување.

Во известувачкиот период се одржаа седум седници на Одборот за именување од кои две седници беа во живо во просториите на Банката, четири беа видеоконференциски и една седница се одржа на коресподентски начин.

Во текот на 2019 година до Одборот за именување беа доставени следните предлози:

- Повторно именување на Антонио Арбир за претседател на Управниот одбор на НЛБ Банка АД Скопје;
- Именување на Петер Зелен за член на Управниот одбор на НЛБ Банка АД Скопје;
- Именување на Игор Давчевски за член на Управниот одбор на НЛБ Банка АД Скопје;
- Именување на Хедвика Усеник за член на Надзорниот одбор и Одборот за ревизија на Банката и
- Именување на Кристина Ковачич Бјелајац за член на Надзорниот одбор и Одборот за ревизија на Банката.

За горенаведените именувања спроведени се позитивни оценки (поединечна и колективна) за соодветност за членовите на органите на управување и надзор на Банката, а со решенија од НБРСМ издадени се претходни согласности за нивно именување.

Составот на одборот е прикажан во Табела 9.

Одбор за ревизија

Во текот на 2019 година, Одборот за ревизија одржа шест седници, кои се одржаа во деловните простории на Банката, односно во просториите на НЛБ д.д. Љубљана, или беа видеоконференциски седници. Една од седниците беше одржана на коресподентски начин.

Во поголемиот дел од 2019 година, Одборот за ревизија работеше во состав од пет члена (прикажано во Табела 9).

На ден 09.01.2019 година НЛБ Банка АД Скопје достави барање до НБРСМ за издавање претходна согласност за именување на Хедвика Усеник за член на Надзорниот одбор на НЛБ Банка АД Скопје, на местото на Винценц Јамник кој поднесе оставка на 27.09.2018 година од функциите член на Надзорниот одбор и член на Одборот за ревизија на НЛБ Банка АД Скопје.

Законскиот минимум на членови на Одборот за ревизија согласно Законот за банките е пет члена, поради што од моментот на поднесување на оставката на Винценц Јамник до моментот на издавање на претходна согласност од страна на НБРСМ за именување на Хедвика Усеник за член на Надзорен одбор на НЛБ Банка АД Скопје, а со цел да се испочитува законскиот минимум на членови на Одборот за ревизија, НЛБ Банка АД Скопје го именувахе Борислав Атанасовски за член на Одборот за ревизија.

На 01.04.2019 година добиено е решение од страна на НБРСМ со кое се издава претходна согласност Хедвика Усеник да биде именувана за член на Надзорниот одбор, а со тоа и за член на Одборот за ревизија на НЛБ Банка АД Скопје за остатокот од мандатот на Винценц Јамник, односно до 11.09.2021 година. Со одлука на Одборот за ревизија од 31.07.2019 година, Хедвика Усеник е именувана за претседател на Одборот за ревизија.

Воедно, на ден 24.04.2019 година Петер Зелен поднесе оставка од функциите Член на Надзорниот одбор и Претседател на Одборот за ревизија на НЛБ Банка АД Скопје.

За дополнување на составот на членовите на Надзорниот одбор на НЛБ Банка АД Скопје, од НЛБ д.д. Љубљана беше даден предлог за именување на Кристина Ковачич Бјелајац за нов член на Надзорниот одбор, а со тоа и за член на Одборот за ревизија за остатокот од мандатот на Петер Зелен, односно до 29.08.2021 година.

На ден 10.06.2019 година до НБРСМ поднесено е барање за именување на Кристина Ковачич Бјелајац за член на Надзорен одбор на НЛБ Банка АД Скопје.

На 30.07.2019 НБРСМ година издаде Решение со кое се издава претходна согласност Кристина Ковачич Бјелајац да биде именувана за член на Надзорниот одбор, а со тоа и за член на Одборот за ревизија на НЛБ Банка АД Скопје.

Извршни органи и помошни тела

Управен одбор на Банката

Управниот одбор на Банката ја претставува и застапува Банката и раководи со нејзината работа согласно Законот за банките, Статутот на НЛБ Банка АД Скопје и Кодексот за

корпоративно управување на Банката. Членовите на Управен одбор на Банката ги именува и разрешува Надзорниот одбор на Банката со мнозинство гласови, по претходна согласност на Гувернерот на НБРСМ.

Управниот одбор, во 2019 година, работеше во состав од три члена.

На 08.07.2019 година, НБРСМ издаде решение со кое се издава претходна согласност за повторно именување на Антонио Аргир за Претседател на Управниот одбор на НЛБ Банка АД Скопје. Согласноста за именување на Антонио Аргир е за период од четири години, сметано од 09.07.2019 година.

На 21.11.2019 година, НБРСМ издаде решение со кое се издава претходна согласност за именување на Игор Давчевски за член на Управниот одбор на НЛБ Банка АД Скопје. Согласноста за именување на Игор Давчевски е за период од две години, сметано од 01.01.2020 година.

На 25.12.2019, НБРСМ издаде решение со кое се издава претходна согласност за именување на Петер Зелен за член на Управниот одбор на НЛБ Банка АД Скопје на местото на Дамир Кудер, чиј мадат истече на 01.01.2020 година. Согласноста за именување на Петер Зелен е за период од две години, сметано од 02.01.2020 година.

Управниот одбор во известувачкиот период работеше на седници, кои по правило се одржуваа еднаш неделно. Покрај редовните седници, Управниот одбор одлучуваше и секојдневно, надвор од седница, со писмена согласност од сите членови на Управниот одбор.

Во 2019 година, Управниот одбор одржа околу 50-тина редовни седници.

.На редовните седници, во рамките на своите надлежности Управниот одбор

презема голем број на активности и усвојува голем број на правилници, упатства, процедури, планови и одлуки.

Покрај ова, Управниот одбор на месечна основа ги разгледува извештаите на Службата за усогласување со прописите и информативна сигурност, и тоа од: Сегмент за обезбедување законитост во работењето, Сегмент за спречување перење пари и финансирање тероризам и Сегмент за информативна сигурност.

Управниот одбор најмалку еднаш квартално го известуваше Надзорниот одбор за своето работење преку информација за тековните активности.

Покрај наведеното, членовите на Управниот одбор на Банката присуствуваат и на седниците на Надзорниот одбор и Одборот за ревизија.

Составот на одборот е прикажан во Табела 10.

Одбор за управување со ризици

Во текот на 2019 година, Одборот за управување со ризици работеше во состав од девет члена (Табела 15 и 16).

Членовите на Одборот за управување со ризици се избираат од редот на лицата со посебни права и одговорности кои се вработени во Банката. Еден од членовите на Управниот одбор на Банката задолжително е и член на Одборот за управување со ризици. Во таа насока, претседател на Одборот за управување со ризици е претседателот на Управниот одбор, Антонио Аргир, а членови на Одборот за управување со ризици се и останатите членови на Управниот одбор.

Во известувачкиот период, Одборот за управување со ризици одржа 52 седници.

Одборот за управување со ризици се состануваше редовно, еднаш

седмично, а најмалку еднаш квартално го известуваше Надзорниот одбор и Одборот за ревизија за промените во ризичните позиции на Банката, промените во стратегијата за управување со ризици, ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката, како и преземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од истите.

Кредитен одбор

Кредитниот одбор се состои од 7 членови и нивни заменици. Со Одлука за именување за претседател на Кредитен одбор се именува членот на Управен одбор надлежен за следење на ризиците, во негово отсуство како прв заменик - претседател на Кредитен одбор се именува претседателот на Управниот одбор на Банката, а како втор Заменик - претседател се именува раководното лице на Секторот за управување со ризици. Кредитниот одбор одлучува на редовни седници кои се одржуваат најмалку еднаш неделно.

Во известувачкиот период, Кредитниот одбор одржа 52 седници.

Кредитниот одбор ги врши следниве работи:

- Одобрува кредитни изложености по кредитни барања над лимити утврдени во овластувањата издадени на лицата со посебни права и одговорности и други работници во Банката;
- Одлучува за купување и продавање на хартии од вредност освен хартии од вредност издадени од НБРСМ и државни хартии од вредност, во рамки на лимити утврдени со актите на Банката;
- Одлучува за задолжување на Банката во рамките на лимитите утврдени во актите на Банката;

- Одобрува кредитни изложености по кредитни барања кои се со отстапки (каматни стапки, провизии, обезбедување, износ и рок и друго) надвор од предвидените критериуми со интерните акти и прописи на Банката;
- Одобрува одлуки од работењето на Секторот за проблематични пласмани за кои Секторот нема посебни овластувања;
- Одлучува за поставување на фирмите на WATCH листа и на ICL (Intensive Care List) и по материјали поврзани со комитентите поставени на ICL листа;
- Одобрува кредитни изложености по кредитни барања на клиенти (и нивни капитално поврзани лица) на WATCH листа и на ICL листа;
- Одобрува можност за предвременно раскинување на депозит, пред истек на договорениот рок со исплата на договорна камата;
- Отстапки од Политиката на каматни стапки и Тарифникот на Банката;
- Други работи утврдени со прописите и интерните акти на Банката.

Надзорен одбор врз информативниот систем

Формиран е врз основа на регулативата на НБРСМ, Базелските принципи и меѓународните стандарди за сигурност на информативниот систем.

Надзорниот одбор врз информативниот систем има одговорности делегирани од страна на Надзорниот одбор на Банката во доменот на информативниот систем и неговата сигурност. За својата работа одговара пред Надзорниот одбор на Банката и помага во носењето на одлуки за одобрување на стратегиите, политиките и поголемите расходи од областа на информатичка технологија

и обезбедува услови за ефективно планирање на информатичката технологија и следење на капацитетот на ИТ системот и неговите перформанси, како и сите прашања поврзани со информативната сигурност.

Најмалку два пати годишно, го известува Надзорниот одбор на Банката за статусот на информатичката технологија во Банката, отворените прашања и за донесените одлуки и заклучоци.

Надзорниот одбор врз информативниот систем работи и донесува полноважни одлуки на седници кои се свикнуваат најмалку еднаш во три месеци. По потреба се свикнуваат седници и во пократки рокови.

Членовите и претседателот на Надзорниот одбор врз информативниот систем ги именува Надзорниот одбор на Банката (Табела 11).

Кодекс за корпоративно управување

Кодексот за корпоративно управување во НЛБ Банка АД Скопје, усвоен од Надзорниот одбор на НЛБ Банка АД Скопје во јули 2019 година, подетално ги определува стандардите на управување и раководење на органите на НЛБ Банка АД Скопје. Водејќи се од овие стандарди, Банката има воспоставено јасна организациска структура и транспарентен и разбирлив систем на управување, кој го зголемува нивото на доверба како на домашните, така и на странските инвеститори, вработените и пошироката јавност.

Согласно измените и дополнувањата на Законот за банките, како и Одлуката на НБРСМ за правилата за добро корпоративно управување во банка, Кодексот за корпоративно управување е предмет на редовно годишно ревидирање од страна на Надзорниот одбор.

Голема зделка и зделка со заинтересирана страна

Во 2019 година беше реализирана зделка со заинтересирана страна, склучена со мнозинскиот акционер Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана. Во јуни 2019 година, НЛБ Банка АД Скопје изврши замена на постоечкиот субординиран заем од International Finance Corporation (IFC) на износ од 10 милиони ЕУР, со цел негова замена со нов субординиран заем од Нова Љубљанска Банка д.д. Љубљана, на истиот износ и со рок на отплата од 10 години. Субординираниот заем се квалификува како дополнителен Tier II капитал за Банката и придонесува за зајакнување на капиталната позиција на Банката.

Политика за наградување

Банката има воспоставено ефикасен систем на следење и оценување на успешноста на работата на вработените на клучна позиција во Банката (Управниот одбор на Банката и лицата со посебни права и одговорности) кои се определуваат како лица со посебна природа на работата, согласно дефинирани критериуми со Политиката за наградување за лицата со посебна природа на работата на Банката.

Политиката за наградување има за цел да ги насочува вработените со посебна природа на работата да не преземаат несразмерно големи ризици, односно ризици кои ги надминуваат можностите на Банката за преземање ризици, земајќи ги предвид сите ризици, вклучувајќи ризици за репутацијата и ризици кои произлегуваат од погрешно или неетичко продавање на производи или пак друго неетичко или несоодветно однесување.

Во насока на понатамошно усогласување со упатствата на ЕВА (European Banking Authority) за правични политики за наградување, на крајот на 2019 година,

Надзорниот одбор на Банката усвои нова Политика за наградување на лицата со посебна природа на работата на НЛБ Банка АД Скопје која беше одобрена од Собранието на Банката во јануари 2020 година, и истата предвидува и опција за наградување во форма на акции.

Со новата Политика, како правило за проценка на успешноста на контролните и надзорните функции се потенцира достигнувањето на утврдените цели на контролните и надзорни функции и овластувања, кои мора да бидат независни од успешноста на организацискиот дел врз којшто вршат надзор.

Политика за користење услуги од надворешни лица

Користењето услуги од надворешни лица од страна на Банката е уредено со Политиката за набавки и користење услуги од надворешни лица на НЛБ Банка АД Скопје, која детално ја уредува постапката и начинот на користење на ваквите услуги, согласно одредбите на Одлуката за управување со ризици на НБРСМ.

Со Политиката строго се уредени правилата во поглед на користење на услуги од надворешните лица и тоа преку:

- Основните принципи и насоки за управување со ризиците кои произлегуваат од користењето услуги од надворешни лица;
- Начинот на спроведување анализа за избор на потенцијален надворешен добавувач;
- Начинот на проверка на квалитетот на услугите кои ги нудат надворешните лица и условите за ефикасно следење на нивното работење;

- Начинот на обезбедување непрекинато во работењето за услугите кои се користат од надворешни лица;
- Дефинирање стратегиски мерки во случај на очекувано или неочекувано прекинување на договорниот однос со надворешното лице од кое Банката користи услуги.

Во рамките на наведената Политика, во 2019 година користени се услуги од надворешни лица, од кои како најзначајни за целокупното работење на Банката се издвојуваат услугите во следните подрачја:

- Развој, одржување и управување со информатичка инфраструктура;
- Архивско и документарно работење;
- Работа во доменот на самоуслужни продукти, картички, банкомати, дигитални канали на комуникација;
- Телекомуникациски услуги;
- Услуги за обезбедување на имот.

Банката делува во насока на оптимизација на односите помеѓу цената и квалитетот на набавените производи и услуги, како и за ефикасна употреба на ресурсите во Банката и за избор на најсоодветен надворешен добавувач.

Политика на управување со судир на интереси

Политиката за управување со судир на интереси и спречување на корупција во НЛБ Банка АД Скопје има за цел заштита на интересите на Банката во случај на постоење на трансакции кои можат да доведат до лична корист над целокупниот интерес на Банката.

Со Политиката се воспоставува и одржува систем на ефикасно контролирање и управување со судирите на интереси кои може да настанат при извршување на определени активности

по штета на интересите на клиентите или потенцијалните клиенти на Банката.

Политиката за управување со судир на интереси се однесува на сите вработени во Банката, вклучувајќи ги и членовите на органите на управување, односно Управниот и Надзорниот одбор, акционери со квалификувано учество во Банката, значајни деловни партнери и клиенти, други лица поврзани со Банката и сите останати лица кои се поврзани со претходно споменатите. Согласно Политиката и Законот за банките, лицата со посебни права и одговорности редовно, на секои шест месеци доставуваат писмена изјава до Надзорниот и Управниот одбор на Банката, за постоење или непостоење судир на нивниот личен интерес со интересот на Банката.

Политика за оценување на адекватноста на носителите на клучните функции во НЛБ Банка АД Скопје

Политиката за оценување на адекватноста на носителите на клучни функции во НЛБ Банка АД Скопје ја утврдува постапката за подготовка на оцената на адекватност на носителите, односно кандидатите за носители на клучни функции и критериумите за изготвување на оцената на адекватност на носителите, односно кандидатите за носители на клучните функции во Банката. Политиката е изготвена согласно одредбите од Законот за банките и Одлуката на НБРСМ за правилата за добро корпоративно управување во Банка, каде се определени квалификациите кои е потребно да ги поседуваат членовите на Надзорниот одбор, Управниот одбор, Одборот на ревизија, Одборот за управување со ризиците, како и останатите Лица со посебни права и одговорности определени со Статутот на НЛБ Банка АД Скопје. Дополнително, во оваа Политика инкорпорирани се и насоките на ESMA

(European Securities and Market Authority) и ЕВА (European Banking Authority) за оценување на адекватноста на членовите на органите на раководење или надзор и носителите на клучни функции во банки.

Спречување перење пари и финансирање тероризам

Во своето работење со клиенти, Банката е изложена на различни видови ризици, меѓу кои и ризикот од перење пари и финансирање тероризам кој е еден од најистакнатите ризици во финансиската индустрија. Со цел превенција од овој вид на ризик, Банката има усвоено и доследно применува Програма за спречување перење пари и финансирање тероризам и останати интерни акти коишто ја регулираат оваа област а воедно соработува и со надлежните институции и кореспондентските банки. Банката во целост ги има имплементирано сите инструменти кои произлегуваат од позитивните прописи и политиките на НЛБ Групацијата во насока на ефикасно откривање и спречување перење пари и финансирање тероризам.

Сигурност на информативниот систем

Информативната сигурност на НЛБ Банка е имплементирана во согласност со Одлуката за Методологијата за сигурност на информативниот систем на Банката и меѓународните стандарди ISO 27001 и 27002. Согласно наведените, во рамки на Банката воспоставен е систем на информативна сигурност, кој опфаќа:

Проценка на ризикот – преку воспоставен континуиран процес на идентификација на слабостите и заканите кон своите информативни системи, вклучувајќи го ризикот од напади во дигиталниот простор;

Имплементација на сигурносни контроли - преку следење на

инциденти и оперативни контроли (административни, физички и технички контроли) со кои се врши заштита на сигурноста на информациите и системите на повеќе нивоа;

Тестирање на сигурноста и тестирање на отпорноста на системите од напади во дигиталниот простор;

Следење и надградба - преку воспоставен процес на континуирано собирање и анализа на информации од аспект на појава на нови закани и слабости на информативниот систем, вклучувајќи и закани во дигиталниот простор;

Обезбедување непрекинатоство во работењето – преку дефиниран план за непрекинатоство во работењето, кој ќе овозможи оперативност и минимизирање на загубите во случај на тежок прекин на деловните процеси.

Организациона структура на Банката

Во насока на унапредување на ефективност и оптимизација на процесите, како и поради настанатите промени во бројот на членови на Управниот одбор на Банката и распределба на надлежностите помеѓу истите, во 2019 година беа направени измени во Правилникот за организација и систематизација на работни места, кои стапија на сила од 01.01.2020 година.

Организационата структура со состојба на 31.12.2019 година, како и новата организациона структура која важи од 01.01.2020 година се прикажани во прилог на овој извештај.

Акционерски капитал и сопственичка структура

Акционерски капитал

Акционерскиот капитал на Банката на 31.12.2019 година се состои од 854.061 обични акции со номинална

Графикон 17: Акционерска структура

вредност од 1.000 МКД по акција или вкупно 854.061.000,00 МКД. Акциите се регистрирани и се водат кај Централниот депозитар на хартии од вредност на РСМ.

Обичните акции на сопствениците им даваат право на дивиденда и право на глас на седница на собрание на акционери. Една обична акција носи право на еден глас.

Во согласност со акционерската книга на Банката, на 31.12.2019 година кај 816 обични акции односно 0,0955% од вкупниот акционерски капитал на Банката (2018: 816 обични акции односно 0,0955%) има ограничување на акции со право на глас на правата засновани на закон и/или Одлука на надлежен орган.

Во текот на 2019 година, Банката нема издадено нови емисии на акции, ниту пак има извршено откуп на сопствени акции.

Број на акционери и структура

На 31.12.2019 година, бројот на акционери во Банката изнесува 895 (2018: 813). Од нив, 764 се физички лица (2018: 688), а 131 се правни лица (2018: 125).

Единствен акционер со учество над 5% во вкупниот број на издадени акции на НЛБ Банка АД е Нова Љубљанска Банка д.д. Љубљана, со 86,97% учество (742.804 акции) во вкупниот број на акции на Банката. НЛБ д.д. како акционер со најголемо учество управува со Банката преку своите претставници во Надзорниот одбор. НЛБ Групацијата е најголемата банкарска и финансиска групација во Република Словенија, со стратешки фокус на избраните пазари на земјите од Југоисточна Европа и претставува препознатлив меѓународен бренд. Од ноември 2018 година, акциите на НЛБ д.д. Љубљана се класифицираа на берзанскиот пазар, а истовремено беа вклучени во тргувањето на главниот пазар на Лондонската берза за хартии од вредност. Во текот на 2019 година, се финализираше процесот на приватизација на НЛБ д.д. Љубљана, со што Република Словенија остана доминантен сопственик со 25% од акциите плус една обична акција.

Берзанска котација

Акциите на Банката котираат на официјалниот пазар на Македонската берза на хартии од вредност, во сегментот задолжителна котација – обични акции, регистрирани под ISIN: MKTNBA101019.

Со акциите на Банката се тргува на секундарниот пазар на берзата, преку овластени брокерски куќи.

Акциите на Банката се дел од Македонскиот берзански индекс МБИ10.

Согласно Правилата за котација, Банката редовно ја известува берзата за своето работење, за членовите на органите на управување, управувањето и правните односи со трети лица и за настани и информации кои се од значење за работењето на Банката.

Политика на дивиденда

Согласно одлуките за издавање на емисиите на акции на Банката, акциите носат право на дивиденда, која може да се определи со одлука на Собранието на акционери на Банката.

Одлуката за распределба на добивката за дивиденди, зависи од голем број фактори, вклучително и капиталната структура на Банката, апетитот за ризик, добивката, финансиската состојба, регулаторните барања, општите економски и деловни услови и идни перспективи.

Политиката на дивиденда на Банката предвидува годишна распределба на дивиденда од околу 70% од остварената добивка во годината за која се исплаќа дивидендата и е зависна од регулаторните барања за капитал.

Минималното ниво на капитал (изразено како стапка на адекватност на капиталот) кое Банката треба да го исполнува во текот на годината изнесува 15,0%, вклучувајќи го интерниот менаџмент додаток од 0,5%.

Во 2019 година, согласно Одлуката за употреба и распоредување на остварената добивка по годишна сметка на НЛБ Банка АД Скопје за 2018 година донесена на Годишното собрание на акционери на Банката на 30.05.2019, нето добивката во вкупен износ од 2.120,4 милиони МКД се распредели на дел за дивиденда во вкупен износ од 1.484,4 милиони МКД или 1.738,0 МКД по акција, дел во општ резервен фонд во износ од 456,0 милиони МКД и дел за задржана добивка за инвестициски вложувања во износ од 180,0 милиони МКД.

Исплатата на дивиденда беше извршена во јуни 2019 година.

Табела 9: Членови на Надзорниот одбор и нивно членство во други одбор

Име	Професионален ангажман	Образование	Членства во органи на Банката		
			Надзорен одбор	Одбор за ревизија	
Блаж Бродњак	Претседател на Управата на НЛБ д.д.	MBA	Претседател, од 28.07.2016 - тековно	-	
Марјета Звер Цанкар	Заменик-генерален менаџер на Одделот за Корпоративно управување во НЛБ д.д.	Магистер по светска економија	Член, од 31.03.2011 -тековно	Член	
Петер Зелен	Директор на Сектор за реструктурирање во НЛБ д.д.	Дипломиран економист и машински инженер	Член, од 15.08.2013 -24.04.2019 (оставка од функцијата)	Претседател до 24.04.2019 (оставка од функцијата)	
Хедвика Усеник	Регионален менаџер за Македонија и Косово, Управување со НЛБ Групација - НЛБ д.д.	Магистер за деловна администрација и финансии	Член, од 01.04.2019 - тековно	Член од 01.04.2019; Претседател од 31.07.2019	
Кристина Ковачич Бјелајац	Заменик- генерален директор, Глобален ризик во НЛБ д.д.	Магистер на науки за бизнис администрација (MScBA), банкарство и финансии	Член, од 30.07.2019 - тековно	Член	
Абдулменаф Беџети	Редовен професор и член на советот на Универзитет Југоисточна Европа во Тетово	Доктор по економски науки	Член, од 30.06.2008 -тековно	Член	
Борислав Атанасовски	Управител на Друштво за ревизија, проценка и финансиски консалтинг Б и Љ Боро и Љупчо, ДОО Скопје	Дипломиран економист и овластен ревизор	Член, од 30.06.2008 -тековно	Член до 31.03.2019	
Стојан Јорданов	Управител на Друштво за ревизија РСМ Македонија	Дипломиран економист и овластен ревизор	-	Член	

Табела 10: Членови на Управниот одбор и нивно членство во други одбори

Име	Позиција	Образование	Членства во органи на Банката		
			Одбор за управување со ризици	Одбор за управување со средства и обврски	Одбор за развој
Антонио Аргир*	Претседател на Управен одбор	MBA	Претседател	Член	Претседател
Дамир Кудер	Член на Управен одбор	Магистер по економски науки	Член	Член	Член
Гинтер Фриедл	Член на Управен одбор	Магистер за бизнис администрација; Магистер за напредни студии по финансии; Магистер на социјални и економски науки	Член	Претседател	Член

Членства во други органи на надзор или управување

Одбор за наградување	Одбор за именување	Надзорен орган или орган на управување	Назив и седиште на правното лице	Период
Претседател	Член	Претседател на Надзорен одбор	НЛБ Банка Сараево д.д. Федерација Босна и Херцеговина	тековно
		Претседател на Надзорен одбор	НЛБ Банка Бања Лука а.д.Република Српска	тековно
		Член на Надзорен одбор	НЛБ Вита д.д.	тековно
		Претседател на Надзорен одбор	Здружение на банки на Словенија	01.11.2019-тековно
Член	Претседател	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	Член на Одбор на директори	НЛБ АД Приштина	05.02.2019 - тековно
-	-	-	-	-
Член	Член	Член на Надзорен одбор и член на Одбор за ревизија	НЛБ АД Приштина	2016 - тековно
		Член на Одбор на директори. Од 2012 година Управител на холдингот на Еколог - НД Балкан Тетово	Еколог Тетово	2007- тековно
		Редовен член	МАНУ Скопје	2012- тековно
Член	Член	-	-	-
-	-	-	-	-

Надзорен одбор врз ИТ	Кредитен одбор	Комисија за оперативни ризици	Комисија за правен ризик	Комитет за идентификација на вработени кои вршат посебна природа на работата
Претседател	Член	Член	-	
Член	Претседател	Претседател	-	
Член	-	-	-	

Табела 11: Менаџерски тим на Банката и членство во одбори

Членства во органи на Банката

Име	Позиција	Образование	Одбор за управување со ризици	Одбор за управување со средства и обврски	Одбор за развој	Надзорен одбор врз ИТ	Кредитен одбор	Комисија за оперативни ризици	Комисија за правен ризик	Комитет за идентификација на вработени кои вршат посебна природа на работата
Александар Мисовски	Директор на Сектор за Информатичка технологија	Дипломиран електроинженер	-	-	-	Член	-	Член	-	-
Билјана Степанулеска Почевска	Директор на Деловен сектор за работа со корпоративни клиенти	Магистер по економски науки	Член	Член	-	Член	Член	Член	-	-
Бобан Попевски	Директор на Сектор за кредитна анализа и администрација	Дипломиран менаџер по царина и шпедиција, Меѓународна економија	-	-	-	-	Член	Член	-	-
Богоја Китанчев	Директор на Сектор за управување со ризици	МВА	Член	-	-	Член	Член	Член	Член	Член
Виолета Јанева	Директор на Сектор за правни работи и секретаријат	Магистер по финансии и финансво право	Член	-	-	Член	-	Член	Претседател	-
Донка Марковска	Директор на Сектор за финансиско управување	МВА	-	Член	Член	Член	-	Член	Член	Член
Зоран Гринчаровски	Директор на Сектор за управување со проблематични пласмани и интензивен третман на клиентите	Дипломиран економист	Член	-	-	Член	Член	Член	-	-
Ивана Дојчиновска Стојановиќ	Директор на Центар за управување со човечки ресурси	Магистер по менаџмент на човечки ресурси	-	-	-	-	-	-	-	Претседател
Игор Давчевски*	Помошник на Управен одбор / Директор на Сектор за платни системи	МВА	-	-	-	Член	-	Член	-	-
Игор Кацарски	Директор на Сектор за логистика на Банката	МВА	-	-	-	-	-	Член	-	-
Игор Митровски	Директор на Сектор за работа со готовина и депо	Дипломиран електроинженер	-	-	-	Член	-	Член	-	-
Ирена Бачановиќ Каракашев	Раководител на Служба за усогласување со прописите и информативна сигурност	МВА	-	-	-	Член	-	Член	-	-
Ирена Косиќ	Раководител на оддел за пазарни и ликвидносни ризици, Сектор за ризици во НЛБ д.д. Љубљана	Дипломиран економист	-	Член	-	-	-	-	-	-
Јасмина Мојсиевска	Директор на Деловен сектор за финансиски пазари и средства	Дипломиран економист	Член	Член	-	Член	-	Член	-	-
Љиљана Настоска	Директор на Сектор за внатрешна ревизија	Дипломиран економист	-	-	-	-	-	-	-	-
Љупка Ѓорѓиевска	Директор на Сектор за развој на понуда и маркетинг	Дипломиран економист	-	Член	-	-	-	Член	-	-
Маја Ставрева Стојанова	Директор на Деловен сектор за управување со продажна мрежа	Дипломиран економист	Член	Член	-	Член	Член	Член	-	-
Слаѓана Белева	Директор на Сектор за логистика на продажбата	Магистер по економски науки	-	-	-	Член	-	Член	-	-

Антонио Аргир

Претседател на Управен одбор

Гунтер Фридл

Член на Управен одбор

Петер Зелен

Член на Управен одбор (од 01.01.2020)

Игор Давчевски

Член на Управен одбор

Антонио Аргир

Претседател на Управен одбор

Образование:

- 2016 Магистрира на IEDC – Bled School of Management, Bled;
- Executive MBA, IEDC, Diploma with Honor;
- 1999 Дипломира на Економски факултет, Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје; Макроекономија, финансии и банкарство.

Работно искуство: 21 година во финансиската и банкарската област.

Професионален ангажман:

- 2016 – тековно НЛБ Банка АД Скопје, Македонија, Претседател на Управен Одбор;
- 2015 – 2015 НЛБ Банка АД Скопје Член на Управен Одбор;
- 2007 – 2015 НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Македонија, Директор на Сектор – Деловен Сектор – Деловна мрежа – Банкарство на мало;
- 2005 – 2007 НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Македонија, Помошник Директор на Сектор (Без назначен Директор на сектор) Деловен Сектор - Деловна мрежа – Банкарство на мало;

- 2003 – 2005 НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Македонија, Раководител на експозитура – Експозитура Центар, Скопје;
- 2002 – 2003 НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Македонија, В.Д. Раководител на експозитура – Експозитура ГТЦ, Скопје
- 2002 – 2003 НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Македонија, Раководител на Служба – Координатор на експозитори – Служба за Експозитори и Благајни
- 1999 – 2001 НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Македонија, Кредитен Референт за Долгорочни и инвестициони кредити – Служба за долгорочни и инвестициони кредити

Професионална обука:

- 2019 (20.05.2019) - 11-та меѓународна конференција за човечки ресурси и HR EXPO на тема “HR - The Catalyst of Transformation”(HR- катализатор на трансформативни промени) ;
- 2019 (08-09.05.2019) – ЕБРД – Бизнис Форум на тема: Connecting Economies for Stronger Growth

- 2019 (05-06.04.2019) – Обука Management training and retreat “7 habits of highly effective people”
- 2018 Еднонеделна обука – Leading Digital Transformation and Innovation Programme, Фонтенбло, Франција INSEAD Europe Campus in Fontainebleau – INSEAD The Business School for the World
- 2014 – 2015 Бизнис Академија на НЛБ Група, Модул 1: Банкарство, Модул 2: Стратешки анализи за маркетинг и продажба на банкарски услуги и процена на ризик, Модул 3: Интеграција на здобиените знаења преку бизнис симулација, Модул 4: Организација на сопствената работа и управување со вработени, Љубљана, Блед, Словенија – Business Excellence Centre, University of Ljubljana, Faculty of Economics
- 2013 Обука на полињата на: I. Проблеми при реализација (продажба) на превземени средства, II. Процена на вредноста на обезбедувањата, III. Управување со проблематични кредити во банкарството и сигнали за рано предупредување, IV. Управување со повеќе канали во банкарството на мало, V. Вовед во финансирањето на

- проекти, Истанбул, Турција – The Banks Association of Turkey
- 2010 The Leadership Program for Executives – Leadership in Japan (EPLD) Токио, Јапонија – Association for Overseas Technical Scholarship (AOTS), Japan
- 2010 Семинар – Банкарски менаџмент, Милочар, Црна Гора, University of Ljubljana, Faculty of Economics
- 2004 – 2005 Програма за обуки – Како до успешно микрофинансирање – Менаџирање за подобрена успешност, дел I и II, Охрид, Македонија – IFC; SEED and ILO – International Labour Organization – International Training Centre Turin
- 2003 Семинар за микрофинансирање – Микрофинансии I Скопје, Македонија, Пакт за стабилност за ЈИЕ; Банкарска академија, Франкфурт и Центар за банкарство и финансии, Македонија
- 2003 Семинар – кредитни продукти во Банкарство на мало, Скопје, Македонија, Пакт за стабилност ЈИЕ; Банкарска академија, Франкфурт и Центар за банкарство и финансии, Македонија
- 2001 – 2003 Обуки и семинари на полето на управување, продажба, маркетинг, комуникации, игра за стимулирање на банкарство и едукациска посета на Sparkasse Bremerhaven, Германија во организација на Sparkasseshiftung, Germany
- 2001 Семинар за банкарство и студиска посета на НЛБ д.д. Љубљана со времетраење од четири седмици, Љубљана, Словенија NLB d.d. Ljubljana

- 2000 Семинар за претприемачи – Економија базирана на конкуренција преку основање на претпријатие – CEFE, Охрид, Македонија, EU PHARE PROGRAMME and National Agency for SME development
- 1999 – 2006 Обуки и семинари на полето на кредити, финансии на МСП и едукативна студиска посета во банки во Франкфурт, Германија и Загреб, Хрватска во организација на МРФП – Македонска развојна фондација за претпријатијата

Директна одговорност и надлежност:

- Ја застапува Банката согласно Законот и Статутот на Банката;
- Раководи со Одборот за развој;
- Раководи со Одборот за управување на средства и обврски на Банката;
- Коодлучува по предлози од надлежност на колективно одлучување;
- Раководи со седниците на Управниот одбор;
- Раководи со седниците на Колегиумот на Банката;
- Раководи со директорот на Деловниот сектор за управување со продажна мрежа;
- Раководи со директорот на Деловниот сектор за работа со корпоративни клиенти;
- Раководи со директорот на Секторот за правни работи и секретаријат;
- Раководи со директорот на Секторот за информатичка технологија;
- Раководи со директорот на Секторот за развој на понуда и маркетинг;

- Раководи со директорот на Секторот за кредитна анализа и администрација;
- Раководи со директорот на Секторот за логистика на Банката;
- Раководи со директорот на Центарот за управување со човечки ресурси.

Професионален ангажман надвор од НЛБ Банка АД Скопје:

- 2018 – тековно Стопанска Комора на Македонија, Потпретседател на Стопанска комора
- 2018 – тековно Македонска Банкарска асоцијација, Член на Собрание
- 2015 – 2018 Стопанска Комора на Македонија, Член на Собрание
- 2008 – 2015 НЛБ Лизинг ДООЕЛ Скопје, Македонија, Член на Надзорниот одбор

Дамир Кудер

Член на Управен одбор

Образование:

- 2004 година, Магистерски студии по економски науки, Економски факултет, Марибор
- Дипломирал во 1997 година на Економскиот факултет во Љубљана

Работно искуство: 15 години работа во областа на банкарството и финансиите

Професионални ангажмани:

- 2011 – 2020, НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Македонија, Член на Управен одбор;
- 2009 – 2010 година, НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Директор на Центар за координација на соработка со членките на НЛБ Групаацијата;
- 2007 – 2009 година, НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Советник на Управен одбор – помошник директор на Деловен сектор за стратешки комитенти;
- 2006 – 2007 година, НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Советник на вториот Генерален директор на Банката;
- 2004 – 2005 година, Министерство за надворешни работи на Република

Словенија, Секретар за економска дипломатија;

- 2000 – 2004 година, Амбасада на Република Словенија, Скопје, Шеф на оддел за економски прашања;
- 1997 – 2000 година, Министерство за економски односи и развој, Љубљана – член на преговарачки тим за склучување на договори за слободна трговија;
- 1995 – 1998 година, Средно административно школо, Љубљана, Професор по повеќе предмети.

Професионални обуки:

- 2019 Gustav Kaeser обука;
- 2019 Обука Management training and retreat «7 habits of highly effective people»
- 2016 година, учество во Напредна менаџмент програма за преговарачки вештини, IEDC Bled School of Management, IEDC Bled School of Management, Белград;
- 2016 година, Академија за управување со кредитниот ризик, Optimize to Manage – Op2M, Загреб;
- 2008 година, обука за банкарски менаџмент, Економски факултет, Љубљана;

- 2005 година, Школо за банкарски лидери, НЛБ Тренинг школа;
- 2005 – 2006 година, специјална обука за работа на лидерска позиција во банкарство, НЛБ д.д, Љубљана.

Директна одговорност и надлежност:

- Ја застапува Банката согласно Закон и Статутот на Банката;
- Коодлучува по предлози од надлежност на колективно одлучување;
- Раководи со директорот на Секторот за управување со проблематични пласмани и интензивен третман на клиентите;
- Раководи со директорот на Секторот за управување со ризици;
- Раководи со директорот на Секторот за логистика на продажбата;
- Раководи со директорот на Секторот за платни системи.

Гунтер Фридл

Член на Управен одбор

Образование:

- 2002 Магистер за бизнис администрација (МБА), Донау Универзитет Кремс, Австрија
- 2001 – 2002 Магистер за напредни студии по финансии (МАС), Универзитет Донау Кремс, Кремс (Австрија)/Универзитет Британска Колумбија, Ванкувер Канада
- 2000 Магистер на социјални и економски науки (Маг.), Виенски универзитет за економија и бизнис администрација, Виена, Австрија
- 2006 Диплома сертифициран менаџер за ризик, Австриски институт за контролори, Виена, Австрија

Работно искуство: 25 години работа во областа на банкарството и финансии

Професионални ангажмани:

- 2018 – моментално, НЛБ Банка АД Скопје, Македонија, Член на Управен Одбор и Главен финансиски Директор;
- 2018 – 2018 НЛБ д.д., Љубљана, Словенија, Регионален менаџер за Македонија и Косово;
- 2017 – 2017 УниКредит С.п.А., Виена, Австрија Прва потпретседателска (FVP) ЦИЕ стратегија за планирање и контрола;

- 2014 – 2017 УниКредит Банка Словенија, Љубљана, Словенија Член на Управниот одбор и Главен финансиски Директор;
- 2014 - 2014 УниКредит Финансии, Рига Латвија, Извршен директор;
- 2010 – 2013 УниКредит банка, Рига, Латвија - Член на Управен одбор и Главен финансиски директор;
- 2007 – 2010 УниКредит Банка Австрија, Виена, Австрија Раководител на Сметководство и регулаторно известување CAIB;
- 2003 – 2007 Истробанка (Огранок на BAWAG Банка), Братислава, Словачка Раководител на акционерство и контрола;
- 2001 – 2002 BAWAG Банка, Виена, Австрија, Финансиски контролор;
- 1997 – 2001 Австриска поштенска банка (П.С.К), Виена, Австрија Помошник на раководителот за управување со средства, контролор на управување со средства.

Професионални обуки: (дел)

- Обука Management training and retreat “7 habits of highly effective people”;
- Обука за управување со стратешки ризици, Uni Management, Торино, Италија;

- Сложеноста и двосмисленоста како предизвик, Uni Management, Торино, Италија;
- Пренесување на стратегиите во резултати, Uni Management, Торино, Италија;
- Водене на Лидерите, Uni Management, Торино, Италија;
- Виш извршен лидер, Uni Management, Торино, Италија;
- Говорник на Меѓународни контролни конференции, Амстердам, Холандија 2011, 2017.

Директна одговорност и надлежност:

- Управува и ја застапува Банката заедно со останатите членови на Управниот одбор;
- Коодлучува со останатите членови на Управниот одбор;
- Раководи со директорот на Сектор за финансиско управување;
- Раководи со директорот на Деловниот сектор за финансиски пазари и средства;
- Раководи со директорот на Секторот за работа со готовина и депо.

Петер Зелен

Член на Управен одбор (од 01.01.2020)

Образование:

- 2001 Дипломира на Универзитетот во Марибор, Економско-деловен факултет, насока монетарен систем и финансии;
- 1994 Дипломира на Универзитетот во Љубљана, Машински факултет; насока конструкција и изградба на машини, автоматизација

Работно искуство: 22 години во финансиската и банкарската област.

Професионални ангажмани:

- 2020 – тековно НЛБ Банка АД Скопје, Македонија, Член на Управен одбор, CRO насока
- 2014 – 2019 НЛБ д.д.Љубљана, Словенија, Директор на Сектор за реструктурирање
- 2012 – 2014 НЛБ д.д.Љубљана, Словенија, Директор на Сектор за кредитни анализи
- 2010 - 2012 НЛБ д.д.Љубљана, Словенија, Раководител на одделот за кредитни анализи и кредитно-гаранциски лимити – Сектор за управување со ризици

- 2005 – 2010 Хипо Алпе Адриа Банк д.д.Љубљана, Словенија, Раководител на деловната единица Нова Горица
- 2005 Арго ДОО Хорјул, Извршен директор
- 2003 – 2005 НЛБ д.д.Љубљана, Словенија, Заменик директор, задолжен за раководење со експозитурата за стопански друштва и самостојни претприемачи (подружница Нова Горица)
- 2002 – 2003 НЛБ д.д.Љубљана, Словенија, Раководител на експозитура (подружница Вич-Нотрањска, експозитура Постојна)
- 2001 – 2002 НЛБ д.д.Љубљана, Словенија, Самостоен аналитичар (подружница Вич-Нотрањска)
- 1997-2001 НЛБ д.д.Љубљана, Словенија, Аналитичар (подружница Вич-Нотрањска)
- 1994 – 1997 Цимос интернационал, д.д. Копер, Словенија, Техничар за одржување (производствена единица Сеножече)

Професионални обуки: (дел)

- Business Risk Analysis and Corporate Finance Modul I., Korn & Korn (Целовец, јануари 2010)
- Раководење со Деловна единица II - Malik Management Zentrum St.Gallen AG, (Рогашка Слатина, септември 2009);
- Раководење со Деловна единица I - Malik Management Zentrum St.Gallen AG, (Рогашка Слатина, јануари 2009);
- SOM II - management training program modul II - Malik Management Zentrum St.Gallen AG (Целовец, март 2006);
- SOM I - management training program modul I - Malik Management Zentrum St.Gallen AG (Нови Сад, октомври 2005);
- Credit Risk Management/ стручна едукација во странство, KBC Brussels; Белгија (јуни 2003);
- Училиште за реторика I. Година – Училиште за реторика д.о.о. Љубљана (септември 2002 – јануари 2003);

- Англиски јазик 6 / подготовка за испитот FCE – ICM д.о.о. Љубљана (јануари – јуни 2002);
- Стручна пракса во странство - LBS Bank, New York (јуни-јули 2001);
- GMP - General Management Program /управување со деловни функции, IEDC Bled School of Management (јануари-април; 2000)

Директна одговорност и надлежност:

- Ја претставува Банката заедно со останатите членови на Управниот одбор
- Коодлучува со останатите членови на Управниот одбор
- Раководи со директорот на Секторот за управување со ризици
- Раководи со директорот на Секторот за правни работи и секретаријат
- Раководи со директорот на Секторот за наплата на проблематични пласмани и управување со преземен имот
- Раководи со Службата за усогласување со прописите и информативна сигурност.

Останато искуство во органи на надзор и управување на друштва:

- 2013 – 2019 НЛБ Банка АД Скопје, Член на Надзорен одбор,
- 2013 – 2019 НЛБ Банка АД Скопје, Претседател на Одборот за ревизија,
- 2013 – 2015 НЛБ Црна Гора, ДОО Подгорица, Член на Одборот на директори,
- 2014 – 2015 НЛБ Банка Сараево, Член на Комисијата за ревизија,
- 2011 – 2014 НЛБ Банка Бања Лука, Член на Комисијата за ревизија.

Игор Давчевски

Член на Управен одбор

Образование:

- 2018 - 2019 Магистрира на IEDC Bled Scholl of Management, Блед, Словенија Executive MBA програма
- 1990 – 1995 Дипломира на Електротехничкиот факултет, Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје

Работно искуство: 20 години во финансиската и банкарската област.

Професионални ангажмани:

- 2020 – тековно НЛБ Банка АД Скопје, Македонија, Член на Управен одбор,
- 2018 – 2019 НЛБ Банка АД Скопје, Македонија, Советник на Управниот одбор - СОО област
- 2010 – 2019 НЛБ Банка АД Скопје, Македонија, Директор на Сектор за платни системи
- 2002 - 2010 НЛБ Банка АД Скопје, Македонија, Сениор извршител (Служба за самоуслужно банкарство)
- 1997 – 2002 Интернационална приватна банка Македонија, Директор на одделот за пластични картички

Професионални обуки:

- Обука “7 habits of highly effective people”, Словенија 2019 Gustav Kaiser-Management by coaching, ноември и декември 2017- јануари 2018
- Harvard Manage Mentor- платформа за е-учење, ноември 2017-ноември 2018 Модули: Тимски менаџмент, Тимско лидерство, Задржување на вработените
- NLB Mangement and Leadership Academy-MERCURY International, 2015-2016 Management and Leadership Academy-Mercury Blended програма
- NLB Business Academy-Универзитет во Љубљана, Словенија, Економски факултет, 2014-2015 Модул 1-5: Разбирање на банкарството, Стратешка анализа за маркетинг и продажба на банкарски услуги и проценка на ризик, Интеграција на стекнатото знаење преку бизнис симулација (стратешки одлуки на пазарот со Makstrat симулација), Организирање на работата и управување со вработените, Design thinking методологија).

Директна одговорност и надлежност:

- Ја претставува Банката заедно со останатите членови на Управниот одбор
- Коодлучува со останатите членови на Управниот одбор
- Раководи со директорот на Секторот за платни системи
- Раководи со директорот на Секторот за информатичка технологија
- Раководи со директорот на Секторот за логистика на Банката
- Раководи со директорот на Секторот за логистика на продажбата

Професионален ангажман надвор од НЛБ Банка АД Скопје:

- 2014 – 2019 Клириншка куќа КИБС АД Скопје, член на Управен одбор

Поглавје 13

Стратегија и идни изгледи

Врз основа на обновената Стратегија на НЛБ Групацијата, во текот на 2019 година, Банката го усвои Буџетот за 2020 година и финансиските проекции за период од 2020-2024 година, која во фокусот го има креирањето на подобро искуство за клиентите врз база на технолошки иновации, промени во процесите на работа и понатамошна автоматизација и дигитализација на работењето, како и фокус на едукација и надградување на компетенциите и знаењата на вработените од различни нивоа, со цел креирање посакувана организациска култура како темел на обезбедувањето врвна услуга за клиентите.

Успехот на Банката е базиран на постојани напори за исполнување на очекувањата на клиентите, со аспирации да биде чекор напред на пазарот во следењето на дигиталните трендови, и пред сè развиената култура со високо ниво на тимски дух, како и инвестирање во знаењето и мотивацијата на вработените.

Оптимизацијата и автоматизацијата на внатрешните процеси, поедноставените пристапи за клиентите до Банката и дигиталната трансформација ќе бидат и понатаму во фокусот на Стратегијата.

Банката и понатаму како главна цел ќе го има обезбедувањето супериорни услуги во насока на креирање поддршка за клиентите да создаваат и да растат, поддршка за вработените преку создавање предизвикувачки кариери во организација ориентирана кон вредностите, овозможувајќи им сами да се развиваат и преку делегирање моќ да работат на начин што одговара на нивните животи и истовремено го поддржува бизнисот на Банката.

Оттука, преку градење лојалност и постапувајќи одговорно, Банката ќе создава вредност за сите засегнати страни.

И во иднина банката ќе ги следи светските технолошки трендови, а како современа и иновативна Банка ќе го задржи приматот кој го има кај своите клиенти имајќи предвид дека ги поседува сите предуслови за тоа: тим на вработени ориентиран кон постигнување на успех, модерна и достапна мрежа на експозитури и разновидност на електронски канали, широка понуда на атрактивни продукти и услуги и фокус кон технолошко лидерство.

Готовина
Сметководство
Акционерски капитал
Сметководство
Договори
Исправки
Кредити
Сегмент
Управување со ризици
Клучни индикатори за успех
Капитална адекватност
Финансиски извештај
Валута
Проvizии
Показатели
Исправки
Членки
Акционерски капитал
Данок

Финансиски извештај

Содржина

Извештај на независниот ревизор	82
Биланс на успех	84
Извештај за останата сеопфатна добивка	85
Извештај за финансиска состојба	86
Извештај за промени на капиталот	87
Извештај за паричниот тек	88
Парични средства и парични еквиваленти	90
1. Општи информации	91
1.1. Вовед	91
2. Преглед на значајните сметководствени политики	92
2.1. Изјава за усогласеност	93
2.2. Основа за изготвување на финансиските извештаи	93
2.3. Компаративни износи	93
2.4. Странски валути	93
2.5. Приходи и расходи од камата	93
2.6. Приходи и расходи од провизии и надомести	94
2.7. Приход од дивиденди	94
2.8. Финансиски инструменти	94
2.9. Исправка на финансиските средства	100
2.10. Вложувања во сопственички инструменти	103
2.11. Преземени средства	103
2.12. Нетирање на финансиски инструменти	103
2.13. Недвижности, опрема и средства со право на употреба	103
2.14. Нематеријални средства	104
2.15. Вложувања во недвижности	104
2.16. Наеми	105
2.17. Парични средства и парични еквиваленти	106
2.18. Финансиски обврски	106
2.19. Обврски по кредити, депозити, субординирани обврски и издадени должнички хартии од вредност	106
2.20. Резервирања	106
2.21. Потенцијални и преземени обврски	107
2.22. Оданочување	107
2.23. Комисиони активности	108
2.24. Користи за вработените	108
2.25. Запишан капитал	108
2.26. Заработка по акција	108
2.27. Трансакции со поврзани страни	109
2.28. Значајни сметководствени проценки и расудувања	109
2.29. Имплементација на нови и ревидирани Меѓународни Стандарди за Финансиско Известување	111
2.30. Презентација на влијанието при преминот кон МСФИ 16 на 1 јануари 2019 година	114
2.31. Последователни настани	115
3. Управување со ризици	115
3.1. Управување со кредитен ризик	118
3.2. Пазарен ризик	129
3.3. Ликвидносен ризик	137
3.4. Управување со нефинансиски ризици	142
3.5. Хиерархија на објективна вредност на финансиски и нефинансиски средства и обврски	145

3.6.	Управување со капиталот	149
3.7.	Известувања по сегменти	151
4.	Нето приходи од камати	154
5.	Приходи од дивиденди	154
6.	Исправка на вредноста	155
7.	Нето приходи од провизии и надомести	156
8.	Нето добивка / (загуба) од финансиски инструменти чувани за тргување	157
9.	Други оперативни приходи	157
10.	Трошоци за вработените	157
11.	Општи и административни трошоци	158
12.	Амортизација	158
13.	Други оперативни расходи	159
14.	Нето добивки/(загуби) од депривавање на средства	159
15.	Добивка / загуба од модификација	159
16.	Вонбилансни резервирања и резервации за други обврски	159
17.	Добивка-загуба од нетековни средства кои се чуваат за продажба	160
18.	Нето добивка / (загуба) од курсни разлики	160
19.	Данок на добивка	160
20.	Пари, парични средства во НБРСМ и депозити по видување во банки	161
21.	Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	162
22.	Финансиски средства мерени по амортизирана набавна вредност	163
23.	Должнички хартии од вредност	163
24.	Кредити на и побарувања од банки	164
25.	Кредити на и побарувања од комитенти	164
26.	Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	164
27.	Останати финансиски средства	165
28.	Останати средства	166
29.	Вложување во недвижности	166
30.	Недвижности, опрема и средства со право на употреба	167
31.	Нематеријални средства	168
32.	Наем	169
33.	Движење на исправката за финансиските средства	170
34.	Финансиски обврски мерени по амортизирана набавна вредност	172
35.	Депозити на банки	172
36.	Депозити на други комитенти	173
37.	Обврски по кредити	173
38.	Субординирани обврски	174
39.	Останати финансиски обврски	175
40.	Резервирања	175
41.	Останати обврски	176
42.	Трансакции со поврзани страни	176
43.	Запишан капитал	180
44.	Заработка по акција	181
45.	Промени во обврските кои произлегуваат од финансиските активности	182
46.	Настани по денот на составување на билансот	183

Извештај на независните ревизори до Акционерите на НЛБ Банка АД Скопје

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на НЛБ Банка АД Скопје ("Банката"), кои што ги сочинуваат извештајот за финансиска состојба на Банката на 31 декември 2019 година како и билансот на успех, извештајот за останата сеопфатна добивка, извештајот за промени на капиталот и извештајот за паричниот тек за годината која што завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување и интерна контрола која што раководството смета дека е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали се резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија прифатени во Република Северна Македонија и објавени во Службен Весник бр.79 од 11 јуни 2010 година. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршуваме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Банката. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветени за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење, финансиските извештаи објективно ја презентираат, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Банката на 31 декември 2019 година како и финансиската успешност и паричните текови на Банката за годината што завршува тогаш во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување.

Владимир Соколовски
Соколовски

Владимир

Управител
ревизор

Овластен

Ернст и Јанг Овластени Ревизори ДОО

Скопје, _____ 2020 година

Биланс на успех

	Белешки	За годината завршена на 31 декември	
		2019	2018
Приходи од камата, користејќи го методот на ефективна каматна стапка	4	3.532.982	3.558.406
Расходи за камата	4	(514.976)	(545.501)
Нето приходи од камата		3.018.006	3.012.905
Приходи од дивиденди	5	5.770	4.327
Приходи од провизии и надомести	7	1.639.220	1.496.106
Расходи за провизии и надомести	7	(717.782)	(620.385)
Нето приходи од провизии и надомести		921.438	875.721
Нето добивка / (загуба) од финансиски инструменти чувани за тргување	8	146.746	135.943
Нето добивка / (загуба) од курсни разлики	18	21.488	27.113
Трошоци за вработените	10	(847.464)	(799.432)
Општи и административни трошоци	11	(558.455)	(547.808)
Амортизација	12	(230.584)	(196.933)
Нето добивка/(загуба) од депризнавање на средства	14	12.802	10.265
Други оперативни расходи	13	(187.115)	(162.309)
Други оперативни приходи	9	66.962	62.064
Добивка/загуба од модификација	15	(11.207)	(6.130)
Вонбилансни резервирања и резервации за други обврски	16	(55.941)	9.574
Исправки на вредност на финансиски средства	6	(78.293)	(411.020)
Исправки на вредност на нефинансиски средства	6	(2.874)	(17.316)
Добивка/загуба од нетековни средства кои се чуваат за продажба	17	-	368.883
Добивка пред оданочување		2.221.279	2.365.847
Данок на добивка	19	(197.652)	(236.624)
Добивка за годината		2.023.627	2.129.223
Основна и разводнета заработка по акција (во денари)	44	2.369	2.493

Овие финансиски извештаи се одобрени од Управниот одбор на 27.02.2020 година и потпишани во нивно име од:

Игор Давчевски

Член на Управен одбор

Гинтер Фриедл

Член на Управен одбор

Петер Зелен

Член на Управен одбор

Антонио Аргир

Претседател на Управен одбор

Белешките се интегрален дел на овие финансиски извештаи

Извештај за останата сеопфатна добивка

	Белешки	За годината завршена на 31 декември	
		2019	2018
Нето добивка за годината		2.023.627	2.129.223
Останата сеопфатна добивка која се прекласификува во добивка и загуба во следните периоди:			
– Должнички средства мерени преку објективна вредност преку сеопфатна добивка		28.912	906
Останата сеопфатна добивка која нема да се прекласификува во добивка и загуба во следните периоди:			
– Промени во објективната вредност на сопственичките средства мерени по објективна вредност преку сеопфатна добивка		-	(5)
– Актуарски добивки/(загуби)	43	(807)	(294)
Останата сеопфатна добивка/(загуба) за годината, нето од данок		28.105	607
Вкупна сеопфатна добивка за годината		2.051.732	2.129.830

Овие финансиски извештаи се одобрени од Управниот одбор на 27.02.2020 година и потпишани во нивно име од:

Игор Давчевски

Член на Управен одбор

Гинтер Фриедл

Член на Управен одбор

Петер Зелен

Член на Управен одбор

Антонио Аргир

Претседател на Управен одбор

Извештај за финансиска состојба

	Белешки	31.12.2019	31.12.2018
Актива			
Пари, парични средства во НБРСМ и депозити по видување во банки	20	11.866.212	11.779.763
Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	21	6.169.393	4.228.562
Финансиски средства мерени по амортизирана набавна вредност	22		
Должнички хартии од вредност	23	8.715.727	7.853.144
Кредити на и побарувања од банки	24	2.852.766	2.864.294
Кредити на и побарувања од комитенти	25	56.206.159	52.894.859
Останати финансиски средства	27	1.282.497	1.190.799
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	26	283.599	110.449
Вложување во недвижности	29	103.011	103.011
Недвижности, опрема и средства со право на употреба	30	2.054.340	1.925.918
Нематеријални средства	31	206.621	142.655
Побарувања за данок на добивка (тековен)		17.953	-
Останати средства	28	52.612	79.216
Вкупна актива		89.810.890	83.172.670
Обврски			
Финансиски обврски мерени по амортизирана набавна вредност	34		
Депозити на банки	35	619.249	499.504
Депозити на други комитенти	36	72.203.171	66.298.398
Обврски по кредити	37	644.376	979.087
Субординирани обврски	38	1.840.991	1.840.358
Останати финансиски обврски	39	1.066.749	734.789
Резервирања	40	369.286	306.072
Обврски за данок на добивка (тековен)		-	13.166
Одложени даночни обврски	19	135.713	135.300
Останати обврски	41	54.413	56.428
Вкупно обврски		76.933.948	70.863.102
Капитал			
Капитал и резерви кој припаѓа на акционерите на банката			
Запишан капитал	43	854.061	854.061
Премии од акции	43	2.274.484	2.274.484
Ревалоризациски резерви	43	29.673	1.568
Задржана добивка		4.419.161	4.335.903
Останати резерви		5.299.563	4.843.552
Вкупно капитал		12.876.942	12.309.568
Вкупно капитал и обврски		89.810.890	83.172.670

Овие финансиски извештаи се одобрени од Управниот одбор на 27.02.2020 година и потпишани во нивно име од:

Игор Давчевски

Член на Управен одбор

Гинтер Фриедл

Член на Управен одбор

Петер Зелен

Член на Управен одбор

Антонио Аргир

Претседател на Управен одбор

Белешките се интегрален дел на овие финансиски извештаи

Извештај за промени на капиталот

	Запишан капитал	Премии од акции	Ревалоризациски резерви	Задржана добивка	Останати резерви	Вкупно капитал
Состојба на 1 јануари 2018 според МСФИ 9	854.061	2.274.484	31	4.243.157	3.339.231	10.710.964
Нето добивка за годината	-	-	-	2.129.223	-	2.129.223
Останата сеопфатна добивка	-	-	607	-	-	607
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	607	2.129.223	-	2.129.830
Дивиденди за 2017 година	-	-	-	(531.226)	-	(531.226)
Пренос во законски резерви	-	-	-	(1.504.321)	1.504.321	-
Пренос на резерви по објективна вредност	-	-	930	(930)	-	-
Состојба на 31 декември 2018	854.061	2.274.484	1.568	4.335.903	4.843.552	12.309.568
Состојба на 1 јануари 2019	854.061	2.274.484	1.568	4.335.903	4.843.552	12.309.568
Нето добивка за годината	-	-	-	2.023.627	-	2.023.627
Останата сеопфатна добивка	-	-	28.105	-	-	28.105
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	28.105	2.023.627	-	2.051.732
Дивиденди за 2018 година	-	-	-	(1.484.358)	-	(1.484.358)
Пренос во законски резерви	-	-	-	(456.011)	456.011	-
Состојба на 31 декември 2019	854.061	2.274.484	29.673	4.419.161	5.299.563	12.876.942

Подетални информации се достапни во Белешка 43.

Овие финансиски извештаи се одобрени од Управниот одбор на 27.02.2020 година и потпишани во нивно име од:

Игор Давчевски
Член на Управен одбор

Гинтер Фриедл
Член на Управен одбор

Петер Зелен
Член на Управен одбор

Антонио Аргир
Претседател на Управен одбор

Извештај за паричниот тек

За годината завршена на 31 декември

	2019	2018
ПАРИЧЕН ТЕК ОД ОПЕРАТИВНИ АКТИВНОСТИ		
Наплатени камати	3.495.538	3.532.437
Платени камати	(526.454)	(581.334)
Примени дивиденди	5.770	4.327
Примени провизии и надомести	1.638.460	1.496.832
Платени провизии и надомести	(717.782)	(613.061)
Добивки/(загуби) од финансиски средства и финансиски обврски што се чуваат за тргување	147.413	136.104
Плаќања на вработените и добавувачите	(1.273.577)	(1.227.975)
Приливи од оперативни приходи	79.544	59.680
Плаќања од оперативни расходи	(185.559)	(97.649)
Паричен тек од оперативни активности пред промените во оперативните средства и обврски	2.663.353	2.709.361
(Зголемување)/намалување на оперативните средства	(5.362.880)	(3.602.198)
Нето (зголемување)/намалување на финансиски средства мерени по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	(2.030.957)	11.790
Нето (зголемување)/намалување на кредити и побарувања	(3.308.481)	(3.800.952)
Нето (зголемување)/намалување на останати финансиски средства	(105.715)	99.632
Нето (зголемување)/намалување на останати средства	82.273	87.332
Зголемување/(намалување) на оперативните обврски	5.492.329	4.532.724
Нето зголемување/(намалување) на обврски мерени по амортизирана вредност	5.589.989	4.572.674
Нето зголемување/(намалување) на останати финансиски обврски	(32.543)	(34.675)
Нето зголемување/(намалување) на останати обврски	(1.814)	(5.275)
Плаќања на обврски за закуп	(63.303)	-
Паричен тек од оперативни активности	2.792.802	3.639.887
Платен данок на добивка	(228.359)	(312.085)
Нето паричен тек од оперативни активности	2.564.443	3.327.802
ПАРИЧЕН ТЕК ОД ИНВЕСТИЦИОНИ АКТИВНОСТИ		
Приливи од инвестициони активности	1.674.258	5.203.982
Приливи од продажба на материјални средства и недвижности	2.948	8.132
Приливи од продажба на нетековни средства расположливи за продажба	-	587.247
Приливи од депризнавање на должнички инструменти мерени по амортизирана вредност	1.671.310	4.608.603
Готовински плаќања за инвестициони активности	(2.642.548)	(6.700.035)
Готовински плаќања за стекнување материјални средства и инвестиции во недвижности	(38.967)	(95.595)
Готовински плаќања за стекнување на нематеријални средства	(73.977)	(60.702)
Готовински плаќања за стекнување на должнички инструменти мерени по амортизирана вредност	(2.529.604)	(6.543.738)
Нето готовина од инвестициони активности	(968.290)	(1.496.053)

Белешките се интегрален дел на овие финансиски извештаи

Извештај за паричниот тек (продолжува)

	За годината завршена на 31 декември	
	2019	2018
ПАРИЧЕН ТЕК ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ		
Парични средства од финансиски активности	615.752	553.444
Приливи од субординирани обврски	615.752	553.444
Готовински плаќања за финансиски активности	(2.097.202)	(1.269.048)
Платени дивиденди	(1.481.450)	(531.145)
Готовинска отплата на субординирани обврски	(615.752)	(737.903)
Нето паричен тек од финансиски активности	(1.481.450)	(715.604)
Нето зголемување на паричните средства и паричните еквиваленти	114.703	1.116.145
Парични средства и парични еквиваленти на почеток на годината	18.247.291	17.131.146
Парични средства и парични еквиваленти на крај на годината	18.361.994	18.247.291

Овие финансиски извештаи се одобрени од Управниот одбор на 27.02.2020 година и потпишани во нивно име од:

Игор Давчевски

Член на Управен одбор

Гинтер Фриедл

Член на Управен одбор

Петер Зелен

Член на Управен одбор

Антонио Аргир

Претседател на Управен одбор

Парични средства и парични еквиваленти

За цели на изготвување на извештајот за паричните текови, паричните средства и паричните еквиваленти со рочност до 3 месеци од денот на стекнувањето се состојат од следните ставки:

	Белешки	2019	2018
Пари и парични средства во НБРСМ и депозити по видување во банки	20	11.866.212	11.779.763
Исправка на вредноста за парични средства	20	7.547	7.757
Финансиски средства мерени по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	21	4.054.753	4.195.641
Кредити и побарувања на банки со рочност до 3 месеци	24	2.303.827	2.140.414
Депозити во останати финансиски институции со рочност до 3 месеци	25	129.655	123.716
Вкупно		18.361.994	18.247.291

1. Општи информации

1.1. Вовед

НЛБ Банка АД Скопје (во натамошниот текст: Банката) е акционерско друштво регистрирано и со седиште во Република Северна Македонија (во натамошниот текст: РСМ). Банката е подружница на Нова Љубљанска Банка д.д. Љубљана (во натамошниот текст: НЛБ д.д.), која поседува 86,97% (2018: 86,97%) од акциите со право на глас на Банката.

На 31.12.2019 година најголем акционер во НЛБ д.д. со значајно влијание е Република Словенија, која поседува 25,00% плус една акција. На 31.12.2018 година најголем акционер во НЛБ д.д. со значајно влијание исто така беше Република Словенија, која поседуваше 35,00% од акциите.

Акциите на Банката котираат на официјалниот пазар на Македонска Берза АД Скопје на суб-сегментот Задолжителна котација – обични акции регистрирани под ИСИН: “MKTNBA101019”.

Адресата на регистрираното седиште на НЛБ Банка АД Скопје е следната:

ул. Мајка Тереза бр. 1, п.фах 702,
Скопје, Општина Центар
1000 Скопје,
Република Северна Македонија

Банката има овластување да ги извршува сите банкарски активности во согласност со Закон за Банки. Главните активности вклучуваат одобрување на кредити на клиенти, примање на депозити, размена на девизни средства,

платен промет во земјата и странство и банкарски услуги за физички лица. Дополнително, обезбедува средства за финансирање на компании за извозни и увозни цели.

Сите износи во финансиските извештаи и во белешките кон финансиските извештаи се искажани во илјади денари, доколку не е поинаку назначено.

Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање од Надзорниот одбор на 06.03.2020 година.

Директори

Имињата на членовите на Управниот Одбор и директори на сектори во Банката кои работат во текот на финансиската година и до датумот на овој извештај се:

Претседател на Управен одбор	Антонио Аргир
Член на Управен одбор (заклучно со 31.12.2019)	Дамир Кудер
Член на Управен одбор	Гинтер Фриедл
Помошник на Управен одбор, Директор на Сектор за платни системи (од 01.01.2020 назначен како Член на Управен одбор)	Игор Давчевски
Директор на Деловен Сектор за финансиски пазари и средства	Јасмина Мојсиевска
Директор на Сектор за финансиско управување	Донка Марковска
Директор на Сектор за работа со готовина и депо	Игор Митровски
Директор на Сектор за внатрешна ревизија	Љиљана Настоска
Директор на Сектор за логистика на продажбата	Слаѓана Белева
Директор на Деловен сектор за управување со продажна мрежа	Маја Ставрева Стојанова
Директор на Сектор за управување со проблематични пласмани и интензивен третман на клиентите	Зоран Грнчаровски
Директор на Сектор за информатичка технологија	Александар Мисовски
Директор на Деловен Сектор за работа со корпоративни клиенти	Билјана Степанулеска Почевска
Директор на Сектор за управување со ризици	Богоја Китанчев
Директор на Сектор за правни работи и секретаријат	Виолета Јанева
Директор на Сектор за логистика	Игор Кацарски
Директор на Сектор за кредитна анализа и администрација	Бобан Попевски
Директор на Сектор за развој на понуда и маркетинг	Љупка Ѓоргиевска
Директор на Центар за управување со човечки ресурси	Ивана Дојчиновска - Стојановиќ
Член на Управен одбор (од 02.01.2020 назначен како Член на Управен одбор)	Петер Зелен

1.2. Деловно окружување на Банката

Македонската економија во 2019 година бележи солиден економски раст како резултат на движењата на реалниот сектор, силната домашна побарувачка, растот на извозот и покрај забавувањето на меѓународната трговија. Во текот на годината, врз основа на податоците за реалниот сектор, домашните и странските институции направија ревизија на очекуваните макроекономски индикатори.

Кохерентната макроекономска и фискална политика е причина кредитната рејтинг агенција „Фич“ во декември 2019 година да го потврди рејтингот на Северна Македонија „ББ +“ со стабилен изглед. Исто така, во март 2019 година кредитната агенција „Стандард и Пурс“ го потврди рејтингот „ББ- / Б“, со стабилен изглед, потенцирајќи го балансот помеѓу растечкиот јавен долг и сè уште релативно скромното ниво на приход. Меѓународниот монетарен фонд (ММФ) во 2019 година спроведе редовен годишен преглед на македонската економија. Во однос на макроекономските движења, ММФ очекува економскиот раст да забрза на 3,4% во 2020 година, како одраз на привременото поттикнување од Буџетот за 2020 година и повисоките плати. Според ММФ, растот на извозот ќе остане солиден, иако забавува како резултат на слабиот раст на трговските партнери. Покрај тоа, постојат можности за ризик од трговски тензии на глобално ниво, како и можности за одложување на инвестициските планови како резултат на неизвесност од предизборниот период.

Стапката на раст на БДП во првите девет месеци изнесува 3,6%. Солидни стапки на раст од 4,6% и 5,2% се регистрирани во домаќинствата и јавната потрошувачка, соодветно, во однос на истиот период за претходната година, земајќи ги предвид тековните

цени, додека стапката на раст од 10,9% беше обележана и со бруто инвестициите. Потрошувачката на домаќинствата е поддржана од растот на вработеноста и кредитирањето на домаќинствата, како и од растот на извозот. Од аспект на производство, повеќето сектори забележаа раст како трговија и транспорт за 4,9%, стручни и технички активности за 4,5% и градежен сектор за 5,5% додека намалување на стапката на раст беше забележано во секторот преработувачка индустрија за 0,5%.

Индустриското производство во трето тромесечје на 2019 е за 6,1% поголемо во однос на истиот период претходната година. Растот е резултат на остварен пораст од 32,2% во секторот снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација и секторот преработувачка индустрија за 4,6%, додека секторот рударство и вадење камен бележи пад од 7,4%.

Стапката на невработеност продолжи да се намалува во 2019 година и до крајот на трето тромесечје на 2019 се намали на 17,1% (20,8% во трето тромесечје на 2018).

Просечната стапка на инфлација измерена според трошоците на живот во трето тромесечје од 2019 беше 1,0% (трето тромесечје на 2018: 1,5%), додека просечната стапка на индекс на цените на мало се зголеми за 0,4%.

Девизниот курс денар/евро остана стабилен, без значителни флукуации, поддржан со дознаки, како и подобри перформанси на нето-извозот во споредба со увозот.

Народната банка на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: НБРСМ) ја намали каматната стапка на благајничките записи во 2019 година, од 2,50% на 2,25% во март 2019 година. Имајќи го предвид ова

монетарно олеснување, поставеноста на монетарната политика се оценува како соодветна чијашто цел е да се поддржи целокупната активност во економијата, истовремено одржувајќи стабилни очекувања на стопанските субјекти и нивната доверба. Во исто време, заклучено е дека олабавување на монетарната политика во текот на годината рефлектира поволни движења на девизниот пазар, мал производствен јаз и умерена инфлација.

Кредитниот раст до третото тромесечје на 2019 година достигна 5,6% споредено со истиот период минатата година, предводено од секторот физички лица кој се зголеми за 9,5%, додека корпоративните кредити се зголемија за 1,7% во однос на истиот период претходната година. Депозитите од небанкарскиот сектор во трето тромесечје на 2019 се зголемија за 10,1% споредено со истиот период минатата година, од кои депозитите од физички лица се зголемија за 9,3% и депозитите на компаниите пораснаа за 11,1%.

Квалитетот на кредитното портфолио се подобри со учеството на нефункционалните кредити од 4,8% во третото тромесечје на 2019 (трето тромесечје на 2018: 5,0%). Нефункционалните кредити на секторот домаќинства се намалија на 2,1% во третото тромесечје на 2019 (2,4% во трето тромесечје на 2018), додека нефункционалните кредити на корпоративниот сектор се зголемија на 7,7% (трето тромесечје на 2018: 7,5%). Нето-добивката на банкарскиот сектор во третото тромесечје на 2019 се намали за 24,3% во однос на истиот период во 2018 година.

2. Преглед на значајните сметководствени политики

Основните сметководствени политики применети при составување на финансиските извештаи се наведени

во понатамошниот текст. Овие политики конзистентно се применувани низ сите прикажани години, освен промените во сметководствените политики како резултат на воведување на нови стандарди или промена на стандарди.

2.1. Изјава за усогласеност

Финансиските извештаи се подготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) издадени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС).

Овие поединечни финансиски извештаи се состојат од: биланс на успех и извештај за останата сеопфатна добивка, извештај за финансиската состојба, извештај за промените во капиталот, извештај за паричниот тек, значајни сметководствени политики и белешки кон финансиските извештаи.

2.2. Основа за изготвување на финансиските извештаи

Банката го презентира извештајот за финансиска состојба по редослед на ликвидност. Анализата за наплатливоста или порамнувањето во рок од 12 месеци по датумот на известување (тековни) и повеќе од 12 месеци по датумот на известување (нетекновни) е презентирана во Белешка 3.3.4.

Финансиските извештаи се изготвени врз основа на принципот на континуитет, според историската вредност, освен за финансиските средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка, дериватни средства и обврски, преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања и вложувања во недвижности кои се признаваат според објективна вредност.

Подготовката на финансиските извештаи во согласност со МСФИ

бара користење на определени критични сметководствени проценки. Таа, исто така, бара и расудување на раководството при примената на сметководствените политики на Банката. Иако овие проценки се засноваат на најдобро познавање на раководството за тековните настани и активности, вистинските резултати на крајот можат да се разликуваат од тие проценки. Сметководствените проценки и основните претпоставки се разгледуваат на база на континуитет. Ревизиите на сметководствените проценки се признаваат во периодот во кој се ревидира проценката. Областите што вклучуваат повисок степен на расудување или сложеност, или области каде претпоставките и оценките се значајни за финансиските извештаи се прикажани во белешката 2.28.

2.3. Компаративни износи

Освен кога одреден стандард или толкување дозволува или бара поинаку, сите износи се прикажани или обелоденети во компаративни износи. Каде што се применува МСС 8, компаративите се прилагодени за да се усогласат со промените на презентацијата во тековната година.

2.4. Странски валути

а) Функционална и известувачка валута
Ставките вклучени во финансиските извештаи се мерени користејќи ја валутата на примарното економско окружување во којашто работи Банката („функционална валута“). Финансиските извештаи се прикажани во илјади македонски денари, којашто е функционална и известувачка валута на Банката.

б) Трансакции и состојби

Деловните трансакции во странска валута се искажуваат во функционалната валута според важечкиот среден курс на датумот на трансакциите според курсната листа од НБРСМ. Добивките и загубите од курсни разлики кои

произлегуваат од порамнување на такви трансакции и од сведувањето на годишните курсеви на монетарните средства и обврски деноминирани во странска валута се признати во билансот на успех.

Курсните разлики што произлегуваат од промените во амортизираната вредност на монетарните ставки деноминирани во странска валута или финансиски средства мерени по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка се признаваат во билансот на успех.

Курсните разлики на немонетарните ставки, како на пример акциите како финансиски средства мерени по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка се вклучени заедно со ревалоризациските резерви во (загубите)/добивките од вреднување пренесени во останата сеопфатна добивка и акумулирани во капиталот.

Добивките и загубите кои се резултат на купувања и продажби на странски валути кои биле наменети за тргување се вклучени во билансот на успех како нето добивки/загуби од финансиски средства и обврски за тргување.

Странските валути со кои работи Банката главно се еврото (ЕУР), доларот на САД (УСД) и швајцарскиот франк (ЦХФ). Девизните курсеви кои се користат за искажување на 31 декември 2019 и 2018 година беа следниве:

	2019	2018
	МКД	МКД
1 ЕУР	61,49	61,49
1 УСД	54,95	53,69
1 ЦХФ	56,56	54,77

2.5. Приходи и расходи од камата

Приходите и расходите по основ на камата за сите финансиски инструменти

мерени по амортизирана набавна вредност и финансиски средства мерени по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка се признати во билансот на успех за сите каматоносни инструменти на пресметковна основа користејќи го методот на ефективна каматна стапка. Приходите од камата за сите средства за тргување и финансиски средства кои се задолжително мерени по објективна вредност преку билансот на успех се признати користејќи ја договорната каматна стапка. Методот на ефективна каматна стапка е метод на мерење на амортизираната вредност на финансиските средства и обврски и за распоредување на приходите и расходите од камата во соодветниот периодот. Ефективната каматна стапка е стапката која ги дисконтира очекуваните идни парични приливи или одливи во очекуваното времетраење на финансискиот инструмент или, доколку е соодветно, за пократок временски период до нето сметководствената вредност на финансиските средства или финансиските обврски. Приходите од камата вклучуваат купони заработени од инвестиции со фиксен принос и пресметани дисконти и премии на хартии од вредност. Пресметката на ефективната каматна стапка ги вклучува сите надомести и провизии платени или примени помеѓу договорените страни и сите трансакциски трошоци, но ги исклучува идните загуби од кредитен ризик.

Приходите од камати се пресметуваат со примена на ефективната каматна стапка на бруто сметководствената вредност на финансиските средства, освен кредитно оштетените средства (POCI).

Кога финансиското средство станува кредитно оштетено и затоа се вклучува во група 3, приходот од камата се пресметува со примена на ефективната каматна стапка на нето амортизираната вредност на финансиското средство. Доколку финансиското средство ја

подобри категоријата и не е повеќе кредитно оштетено, приходите од камата повторно се пресметуваат на бруто основа.

Приходите и расходите од камата го вклучуваат расходот за камата утврден со актуарска пресметка поради промена на сегашната вредност на користите на вработените поради приближување до датумот на плаќање и исправката на вредноста и ослободување на исправката на вредноста на нефункционалните побарувања по камати, како и нивната наплата.

2.6. Приходи и расходи од провизии и надомести

Провизиите и надоместите генерално се признаваат на пресметковна основа кога услугата е извршена.

Обврските за извршување, како и времето на нивното остварување, се идентификувани и утврдени на почетокот на договорот.

Кога Банката обезбедува услуга на своите клиенти, надоместокот се фактурира и главно се задолжува веднаш по задоволувањето на услугата дадена во одреден момент.

Приходите од провизии и надомести се состојат главно од финансиски услуги што ги врши Банката, вклучувајќи и издавање на гаранции, отворање акредитиви, платен промет во земјата и странство, провизии од трансакции со трговци, порамнување со картички и АТМ, провизии од доверителски активности, брокерски провизии кои се надоместоци од тргување со хартии од вредност, осигурителни посреднички услуги, како и провизии за други услуги.

Банката генерално е главна страна во своите приходни аранжмани, бидејќи таа обично ги контролира услугите пред да ги пренесе на клиентот. МСФИ 15 се применува за сите

договори со клиентите за да се обезбедат услуги во вообичаениот тек на работењето, освен оние кои се посебно исклучени од неговиот опфат, кои вклучуваат финансиски инструменти во рамките на опфатот на МСФИ 9. Бидејќи финансиските инструменти се надвор од опфатот на МСФИ 15, поголемиот дел од главните извори на приходи на Банката (на пример, приход од камата на кредити и добивки при продажба на хартии од вредност) не се во рамките на стандардот. Провизиите и надоместите кои се интегрален дел од ефективната каматна стапка на финансиските средства и обврски се прикажани во приходи или расходи од камати.

2.7. Приход од дивиденди

Приходите од дивиденди се признаваат во билансот на успех кога ќе биде утврдено правото на Банката да прими плаќање и кога се веројатни економските користи од приливот.

2.8. Финансиски инструменти

а) Класификација и мерење

Од гледна точка на класификација и мерење, МСФИ 9 бара сите должнички финансиски средства да бидат проценети врз основа на комбинација од деловниот модел на Банката за управување со средствата и карактеристиките на договорниот паричен тек на инструментите. Категориите за мерење на финансиски средства се:

- финансиски средства мерени по амортизирана набавна вредност (АНВ);
- финансиски средства по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка (ОВОСД);
- финансиски средства за тргување (ОВБУ) и
- финансиски средства кои не се за тргување, но задолжително по објективна вредност преку биланс на успех (ОВБУ).

Финансиски средства мерени по амортизирана набавна вредност (АНВ)

Финансиските средства се мерат по АНВ доколку тие се чуваат во деловен модел за наплата на договорните парични текови (“чувани за наплата”), и доколку паричните текови се само наплати на главницата и каматата (“СППИ”) на неотплатената главница.

Кредити и побарувања се финансиски средства кои ги исполнуваат условите на СППИ. Тие се средства со фиксни или определени плаќања издадени од банки и оние купени на секундарен пазар, што не котираат на активен пазар.

Кредитите и побарувањата од други комитенти вклучуваат кредити и побарувања од различни клиенти, кои ги исполнуваат условите на СППИ.

Кредитите и побарувања од банки вклучуваат трансакции на пазарот на пари, орочени депозити во банки и кредити дадени на банки и штедилници. Кредитите и побарувањата првично се признаваат кога Банката станува странка на договорните одредби на инструментот или кога средствата се испорачани. Кредитите и побарувањата првично се мерат по набавна (објективна) вредност, а последователно се мерат по амортизирана набавна вредност со користење на методот на ефективна каматна стапка.

Трансакциските трошоци кои се директно поврзани со стекнување или издавањето се вклучени во почетното мерење на побарувањата по кредити.

Банката има должнички хартии од вредност мерени по АНВ кои се чуваат заради наплата на договорните парични текови и ги исполнуваат условите на СППИ (Банката очекува парични текови на одредени датуми “единствено наплата на главница и каматата”). Оваа категорија ги опфаќа вложувањата во државни обврзници и државни записи

коишто не се назначени при почетното признавање како средства по објектната вредност преку билансот на успех или како финансиски средства по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка.

Овие финансиски средства се признаваат во извештајот за финансиска состојба на датумот на тргување.

Банката првично ги признава должничките хартии од вредност по нивната набавна вредност, што е еднаква на објективната вредност плус трансакциските трошоци кои директно се припишуваат на стекнувањето на средството. Обично трансакциската цена се третира како објективна вредност на финансиското средство.

По почетното признавање, должничките хартии од вредност се мерат по амортизирана набавна вредност со користење на методот на ефективна каматна стапка.

Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка (ОВОСД)

Должничките финансиски инструменти се мерат по ОВОСД доколку се чуваат во рамките на деловен модел со цел наплата на договорните парични текови и продажба (“чувани за наплата и за продажба”), и доколку паричните текови се само плаќања на главница и камата на неотплатената главница. ОВОСД резултира со признавање на должничките инструменти по објективна вредност во извештајот за финансиската состојба во рамки на позицијата ревалоризациска резерва. Добивките и загубите, со исклучок на очекуваните кредитни загуби и курсни разлики и приход од камата, се признаваат во останата сеопфатна добивка се додека инструментот не се депризнае. При депризнавање на должнички финансиски инструмент, кумулативните добивки и загуби претходно признаени во останата

сеопфатна добивка се прекласифицираат во билансот на успех.

За да се утврди објективната вредност на финансиските средства кои котираат на активен пазар се користи тековната куповна цена. Добивките и загубите кои произлегуваат од промените на објективната вредност се еднакви на разликата помеѓу амортизираната набавна вредност и тековната објективна вредност на средството.

Банката го депризнава финансиското средство кога истекуваат договорните права за добивање на паричните текови од финансиското средство или кога Банката ги пренела правата на паричните текови од средството преку трансакција во која сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство се пренесени на друг.

Сопственичките инструменти кои не се чувани за тргување може да бидат неотповикливо определени како ОВОСД, без последователна рекласификација на добивките или загубите во билансот на успех, освен за дивидендите кои се признаваат во билансот на успех.

Кога сопственички инструменти се депризнаваат, износите во ревалоризационите резерви може единствено да се прекласифицираат во друга категорија на капиталот и не може да се признаат во билансот на успех.

Утврдување на деловните модели на НЛБ Банка

Банката ги утврди своите деловни модели кои се засновани на видливи фактори за различни портфолиа кои што најдобро го одразуваат начинот на кој Банката управува со групи на финансиски средства и обврски за да ја постигне својата деловна цел, како што се:

- како перформансите на деловниот модел и финансиските средства кои се чуваат во рамките на тој деловен модел се вреднуваат и се известуваат до клучниот менаџерски персонал;
- како се следат перформансите;
- ризиците што влијаат на перформансите на деловниот модел и, особено, начинот на кој се управуваат тие ризици;
- како се наградува менаџментот (на пример, дали надоместот се заснова на објективната вредност на средствата или врз основа на наплатата на договорните парични текови);
- очекуваната фреквенција, вредност и време на продажбите;
- кои се мотивите и намерата да се одобрат финансиските средства/обврски и кои цели на бизнисот се сака да се постигнат;
- кои се приходите/расходите што произлегуваат од финансиските средства/обврски;
- кои се идните очекувања на Банката за управување со финансиските средства/обврски, итн.

Врз основа на анализата на проценката на деловните модели на Банката, Банката ги усвои следните деловни модели:

- деловен модел за финансиски средства со цел наплата на договорните парични текови при одобрување на кредитна изложеност кон банки и други клиенти;
- деловен модел за финансиски средства со цел наплата на договорните

парични текови и деловен модел за финансиски средства со цел наплата на договорните парични текови и/или за продажба, за финансиски средства хартии од вредност во кој припаѓаат: благајнички записи, државни записи и државни обврзници;

- деловен модел за сопственички финансиски средства, кои се мерат по објективна вредност пришто промените во објективната вредност ќе се евидентираат во ревалоризациски резерви во рамки на останата сеопфатна добивка;
- деловен модел за сопственички финансиски средства, кои се мерат по објективна вредност пришто промените во објективната вредност ќе се евидентираат во ревалоризациски резерви во рамки на останата сеопфатна добивка, за сопственички инструменти за кои нема активен пазар и чиешто поседување е утврдено со закон или е поврзано со можноста за користење на услугите коишто ги вршат овие институции;
- деловен модел за финансиски обврски со цел плаќање на договорените парични текови за финансиски обврски во кој влегуваат: депозити на банки и други клиенти, издадени должнички хартии од вредност, обврски по кредити и субординирани обврски и
- деловен модел за финансиски обврски со цел чувани за тргување во кои влегуваат финансиски обврски чувани за тргување и деривати за тргување и дериватни обврски чувани за управување со ризик во кои влегуваат деривати за заштита од ризик, вградени деривати и други деривати чувани за управување со ризик.

Во однос на должничките хартии од вредност во деловниот модел “чувани за наплата”, продажбите поврзани со:

- зголемување на кредитниот ризик на издавачот, ризикот од концентрација

(без зголемувањето на кредитниот ризик на средствата) доколку таквите продажби се ретки (дури и кога се значајни по вредност) или се незначителни по вредност поединечно и збирно (дури и кога таквите продажби се чести) и продажби кои се блиску до крајната достасаност се дозволени.

Преглед на договорните карактеристики на парични текови на инструментите (СППИ тест - само наплата на главницата и камата на неотплатената главница)

Вториот чекор во класификацијата на финансиските средства во портфолијата кои се “чувани за наплата” и “чувани за наплата и за продажба” се однесува на проценката дали договорните парични текови се во согласност со СППИ-тестот. Износот на главницата ја рефлектира објективната вредност при иницијалното признавање намалена за последователните промени, на пр. поради отплата. Каматата мора да претставува само надомест за временската вредност на парите, кредитниот ризик, други основни ризици за кредитирање и профитната маржа во согласност со основните карактеристики на кредитирањето. Доколку паричните текови вклучуваат повеќе од *de minimis* изложеност на ризик или нестабилност што не е во согласност со основните карактеристики на кредитите, финансиското средство задолжително се признава во ОВБУ.

Банката го анализира портфолиото “чувани за наплата” и “чувани за наплата и продажба”, за стандардизирани продукти на ниво на примерок на производот и за нестандардизирани продукти на ниво на индивидуална изложеност. Банката воспостави процедура за идентификација на СППИ како дел од редовниот процес на инвестирање со дефинирани одговорности за примарни и секундарни контроли. Посебен

акцент е ставен на нови и нестандартни карактеристики на договорите за кредит.

Банката нема идентификувано изложености кои не го поминуваат СППИ-тестот и кои треба да се мерат задолжително по објективна вредност преку биланс на успех.

Сметководствена политика за модифицирани финансиски средства

Сметководствената политика за модифицирани финансиски средства се разликува за промените на договорните парични текови кои се појавуваат од комерцијални причини и оние кои се јавуваат поради финансиски тешкотии на клиентот. Модификациите на финансиските средства од комерцијални причини претставуваат депризнавање. Во врска со клиенти со финансиски потешкотии, значајните модификации доведуваат до депризнавање, додека модификациите кои не се значајни (каде што изложеноста на ризици останува скоро иста) не доведува до депризнавање. За вторите Банката признава модификациона загуба.

Кога договорните парични текови на финансиските средства се изменети, Банката проценува дали условите се изменети до тој степен, за суштински тоа да стане ново финансиско средство. Следниве фактори, покрај другите, се земаат во предвид кога се прави таква проценка:

- причина за модификација на паричните текови (комерцијална или финансиски тешкотии на клиентот);
- промена на валута на кредитот;
- воведување на сопственички елементи;
- промена на првично договорениот должник со нов должник кој не е поврзано лице со првичниот должник и

- дали се работи за модификација која го менува резултатот на СППИ тестот.

Доколку измените резултираат во депризнавање на финансиското средство, новото финансиско средство е почетно признаено по објективна вредност. Доколку измените не резултираат во парични текови кои се суштински различни, модификацијата не резултира во депризнавање. Врз основа на промените на паричните текови дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка, Банката евидентира модификациона добивка или загуба, до степен да загуба поради оштетување сеуште не е признаена.

2.8.1. Рекласификација

Рекласификацијата на должничките финансиски средства од една категорија во друга е можна само доколку има промена на деловниот модел на Банката за управување со овие средства. Рекласификациите се прават во ретки случаи кога промената на деловниот модел има значително влијание врз работењето на Банката, кога промената се должи на промена на надворешни или внатрешни фактори кои значително влијаат врз активностите на Банката и друго. Одлуката за промена на деловниот модел ја носи раководството на Банката. Доколку постои промена на деловниот модел, Банката мора да ги прекласифицира сите финансиски средства од една од друга категорија. Во такви случаи, прекласифицираните средства продолжуваат да се мерат според начелата на новата категорија перспективно, односно, не се прават корекции на сите претходно признаени добивки или загуби. Рекласификацијата се врши од почетокот на периодот на известување по промената. Финансиските обврски не се прекласифицираат. Прекласификација на вложувањата во сопственички инструменти од една категорија во друга не е дозволено.

2.8.2. Принципи за мерење на вредноста

Банката користи два начини на мерење на вредноста на средствата и обврските:

- принцип на мерење според амортизирана набавна вредност и
- принцип на мерење по објективна вредност.

2.8.2.1. Принцип на мерење по амортизирана набавна вредност

Амортизирана набавна вредност на финансиско средство или финансиска обврска е износот по кој се мери средството или обврската, земајќи ги предвид:

- износот при првичното признавање;
- намален за отплата на главница;
- намален или зголемен за износот на акумулираната амортизација со користење на методот на ефективна каматна стапка, за секоја разлика помеѓу износот при почетното признавање и износот при достасувањето и
- намален за исправката на вредност поради оштетување или ненаплативост.

Ефективна каматна стапка

Ефективната каматна стапка е еднаква на стапката што ги дисконтира очекуваните идни парични приливи и одливи на инструментот до датумот на крајната достасаност на инструментот или пократок временски период, доколку е соодветно. Мерењето со користење на методот на ефективна каматна стапка овозможува амортизација на набавната вредност на финансискиот инструмент и на приход/расход од камата во периодот на очекуваното достасување на инструментот.

При пресметувањето на ефективната каматна стапка, треба да се земат во предвид:

- сите очекувани идни парични текови;
- сите платени и/или наплатени провизии и надомести кои претставуваат составен дел на ефективната каматна стапка на финансиското средство или обврска (надоместоци за проценка на финансиската состојба, посредување при преговарање за условите на финансискиот инструмент, надоместоците за поднесување барање и обработка на барањето за одобрување на кредити, надоместоци за повлекување на средствата по финансискиот инструмент, редовна месечна провизија за управување со кредитот до конечното достасување на кредитот која се наплаќа во истиот момент со задолжувањето и плаќањето на редовната договорна камата, итн);
- трансакциски трошоци директно поврзани со трансакцијата (провизии и надомести платени на агенти за продажба, советници, брокери, дилери, надоместоци на регулаторните тела, платени даноци и царини итн) и
- премии и/или попусти дадени за финансиски инструмент.

При пресметувањето на ефективната каматна стапка, не треба да се земе предвид:

- загуби поради оштетување.

Провизиите и надоместите кои претставуваат составен дел од ефективната каматна стапка, трансакциските трошоци директно поврзани со трансакцијата и премиите и/или попустите се директно поврзани со одобрувањето на финансискиот инструмент и затоа претставуваат корекција на каматната стапка на финансиското средство или обврска, и соодветно се разграничуваат и се признаваат во билансот на успех како приход од камата, односно расход за

камата во периодот на достасувањето на финансискиот инструмент.

2.8.2.2. Принцип на мерење по објективна вредност

Мерењето по објективна вредност претпоставува дека средството или обврската се разменуваат помеѓу учесниците на пазарот, во нормална трансакција, според моменталните пазарни услови на датумот на мерење. Објективната вредност се определува на различни начини, во зависност од тоа дали средството или обврската се тргува на активен пазар или не се тргуваат

Активен пазар: Објавена цена

Активен пазар е пазарот каде трансакциите со средствата или обврските се вршат со доволна фреквенција и обем, со цел да се обезбедат информации за цените за средствата или обврските. Релевантната котирана пазарна цена за средствата или обврските е онаа во рамките на опсегот помеѓу набавната и продажната цена, што најдобро ја претставува објективната вредност во дадените услови. Вообичаено се употребува тековната куповна цена за средството коешто се чува или за обврската којашто треба да се издаде, односно продажна/ понудена цена за средството коешто ќе биде стекнато или за обврската којашто се чува, просечната пазарна цена или друга цена согласно со вообичаената, прифатена пазарна практика.

Непостоење на активен пазар:

Техники на вреднување

Доколку не постои активен пазар за финансиското средство или обврска, Банката користи техники за вреднување за кои располага со најмногу достапни податоци, со цел да ја утврди објективната вредност на средството или обврската, давајќи предност на податоците што може да се потврдат на пазарот.

Вообичаените техники за вреднување во Банката се: пазарен пристап (се користат котираните цени или други релевантни информации од пазарните трансакции со истите или слични средства или обврски) и приходен пристап (дисконтирана вредност на тековните пазарни очекувања за идните износи (парични приливи или приходи и расходи)) од средството или обврската.

При примена на техники за вреднување, Банката:

- користи информации за постигнатите цени на неодамнешни (од последните 6 месеци), нормални, комерцијални трансакции за ист финансиски инструмент помеѓу познати, доброволни страни (доколку се достапни);
- ако нема информации за цените постигнати од неодамнешните трансакции за истиот финансиски инструмент, тогаш, за утврдување на објективната вредност, треба да се примени сегашната пазарна цена на друг инструмент, кој во суштина е ист (во смисла дека е во иста валута и со иста или слична рочност);
- ако информациите за објективната вредност на финансискиот инструмент не можат да се добијат од пазарите, тогаш при утврдувањето на објективната вредност на финансискиот инструмент се користи податоци кои не можат да бидат потврдени на пазарите.

Техниките за вреднување треба да ги опфатат сите фактори кои учесниците на пазарот ги земаат во предвид при одредувањето на цената и треба да бидат во согласност со усвоените економски методологии за утврдување на цената на финансиските инструменти.

Банката може да ги промени или да направи промени во техниката на вреднување на финансискиот

инструмент, доколку таквата промена се должи на развојот на нови пазари, достапноста на нови информации, промени во условите на пазарот или подобрување на техниките на вреднување, и доколку тоа дава посоодветна објективна вредност на финансискиот инструмент. Корекции поради промена на техниките на вреднување претставуваат промени во сметководствените проценки во согласност со МСС 8.

Анализата на дисконтираните парични текови е важна и често применувана техника за утврдување на објективната вредност на средствата и обврските. Еден од најважните фактори во примената на оваа техника е одредување на соодветната дисконтна стапка.

Дисконтната стапка треба да ги вклучува неизвесностите и ризиците од мерењето на паричните текови кои се поврзани со одредено средство или обврска, како и варијабилноста на тие ризици и неизвесности.

Соодветната дисконтна стапка може да се определи како:

- стапка заснована на тековниот пазарен принос на инструментот или инструмент со слични карактеристики;
- повикување на стапка ослободена од ризик, коригирана за соодветниот ризик на средствата.

При утврдување на дисконтната стапка и двата фактори треба да се земат во предвид поединечно. Каматната стапка што е ослободена од ризик, се базира на државни обврзници со споредливи карактеристики (валута и рочност) на средствата или обврските за кои ќе се применува дисконтната стапка. Премијата за ризик на средството е еднаква на износот што учесниците на пазарот би ја побарале како надомест за неизвесноста на идните парични текови на средството.

Непостоење на активен пазар:

Сопственички инструменти

Банката ја мери/утврдува објективната вредност на сопственичките инструменти кои немаат тргувана цена на активен пазар и деривати што се поврзани со нив и кои мора да бидат подмирани со испорака на вакви некотираните сопственички инструменти. Банката ќе ја определи објективната вредност со примена на метод кој најдобро ја одразува објективната вредност на сопственичкиот инструмент. За вложувањата на Банката во сопственички инструменти на одредени специфични институции за кои не постои активен пазар и чиешто поседување е утврдено со закон и / или е поврзано со можноста за користење на услугите од овие институции, може да се смета дека нивната набавна вредност ја одразува нивната објективна вредност. Банката ги класифицира овие вложувања како финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка.

б) Признавање

Банката првично ги признава кредитите и побарувањата на датумот кога тие настанале.

Редовните купувања и продажби на финансиски средства мерени по амортизирана набавна вредност, по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка и чувани за тргување се признаваат на датумот на тргување - датумот на кој Банката се обврзува да го купи или продаде средството.

в) Депризнавање

Финансиското средство се депризнава кога истекуваат договорните права на паричните текови од финансиското средство или кога финансиското средство се пренесува и преносот се квалификува за депризнавање. Финансиската обврска се депризнава само кога е изгасната, односно кога обврската наведена во договорот е завршена, откажана или истечена.

Депризнавање поради

значителна измена на условите за реструктурираните финансиски средства

Банката го депризнава финансиското средство, како што се кредити на коминтенти, кога условите се изменети до степен до кој суштински станува нов кредит, со разликата признаена како добивка или загуба од депризнавање, до степен сеуште да не е признаена загуба поради оштетување. Новопризнатите кредити се класифицираат како група 1 за целите на мерење на очекуваните кредитни загуби, освен доколку новиот кредит се смета како купен издаден кредитно оштетен.

г) Отпис на побарувања

Банката врши отпис на побарувања во следниве случаи:

- Банката нема право на идни парични текови, односно се истечени правата за наплата на кредитната изложеност, независно од основата поради која се изгубени или се истечени правата, што вклучуваат: правосилна судска одлука за неоснованост на побарувањето на Банката, правосилно судско решение за заклучена стечајна постапка, правосилно судско решение за одобрен план за реорганизација на должник во стечај;
- кога Банката нема разумни очекувања за наплата на кредитната изложеност, во целост или делумно;
- мали износи на поединечно незначајни побарувања;
- Банката донела одлука за прекин на долгот согласно со закон со кој се откажува од понатамошна наплата на побарувањето.

Во согласност со Одлуката за дополнување на одлуката за управување со кредитен ризик (Службен весник на Република Северна Македонија бр. 149/18), Банката исто така врши отпис на кредитната изложеност доколку е помината една година од датумот кога Банката била должна да врши исправка

на вредноста, односно да издвојува посебна резерва во износ од 100%.

Банката може да врши делумен или целосен отпис на побарувањата при што отпишаното побарување се пренесува на посебна вонбилансна сметка (со исклучок на мали износи на поединечно незначајни побарувања) и за него Банката води посебна евиденција во период од најмалку десет години.

Банката може да врши отпис на финансиски средства кои сеуште се подложни на активности за принудна наплата, но тоа не влијае на правата во постапките за принудна наплата. Банката сеуште бара да и бидат платени сите износи на кои легално има целосно право. Отписот ја намалува бруто сметководствената вредност на финансиското средство и исправката на вредност. Сите последователни наплати се евидентирани на трошок за кредитни загуби. Отписите и наплатите се прикажани во белешка 33.а).

д) Дериватни финансиски инструменти
Дериватните финансиски инструменти - вклучително форвард и своп - почетно се признаваат во извештајот за финансиската состојба по објективна вредност. Деривативните финансиски инструменти и последователно се мерат по објективна вредност. Објективните вредности се обезбедуваат од котираните пазарни цени, модели за дисконтирање на парични текови или ценовни модели, како што е соодветно. Сите деривати се водат по нивната објективна вредност во рамки на активата, кога дериватната позиција е поволна за Банката, а во рамки на обврските кога дериватната позиција е неповолна за Банката.

Добивките или загубите кои произлегуваат од промените на објективната вредност на дериватите се прикажуваат директно во билансот на успех.

На 31 декември 2019 година, Банката има договори за валутен форвард и своп како финансиски средства со позитивна објективна вредност од МКД нула (2018: МКД 16 илјади) и како финансиски обврски со негативна објективна вредност од МКД 667 илјади (2018: МКД 161 илјади).

2.9. Исправка на финансиските средства

а) Очекувани кредитни загуби
за групна исправка

IFRS 9 го применува моделот на очекувани кредитни загуби што обезбедува непристрасна проценка базирана на веројатност за настанување на кредитни загуби преку евалуација на можни резултати кои ги вклучуваат предвидувањата за идните економски услови. Моделот на очекувани кредитни загуби бара Банката да ги признае не само кредитните загуби што веќе настанале, туку и загубите што се очекува да настанат во иднина. Потребна е исправка на вредноста на очекуваните кредитни загуби за сите кредити и останатите должнички финансиски инструменти што не се мерат по објективна вредност преку билансот на успех (ОВБУ) заедно со потенцијалните обврски и договорите за финансиски гаранции.

Исправката на вредноста е базирана на очекувани кредитни загуби врз основа на веројатноста за неплаќање во следните 12 месеци, освен доколку има значаен пораст на кредитниот ризик од првичното признавање, кога исправката на вредноста е базирана на веројатноста за неплаќање за време на животниот век на финансиското средство (очекувани кредитни загуби за време на целиот животен век на средството). Кога се одлучува дали е зголемен кредитниот ризик од првичното признавање, Банката ги зема во предвид сите расположливи информации, достапни без дополнителни трошоци и напор. Ова ги вклучува квантитативните и квалитативните информации и анализи,

базирани на историските податоци, искуството, експертска проценка, вклучувајќи ги предвидувањата.

Класификација по групи

Банката употребува методологија за очекуваните кредитни загуби каде ги дефинира критериумите за групи, премин низ групи, пресметката на ризичните индикатори и валидацијата на моделите. Банката ги класифицира финансиските инструменти во група 1, група 2, и група 3, врз основа на применета методологија за очекувани кредитни загуби, како што е опишано подолу:

- група 1 – редовно портфолио: нема значајно зголемување на кредитниот ризик од првичното признавање, Банката врши исправка на вредноста за 12 месечен период;
- група 2 – нефункционално портфолио: значајно зголемување на кредитниот ризик од првичното признавање, Банката врши исправка на вредноста за целиот животен век на средството;
- група 3 – нефункционално, оштетено портфолио: Банката ги признава оштетувањата за целиот животен век на нефункционалните финансиски средства. Нефункционалните клиенти се оценуваат со Г, ГГ или Д врз основа на системот за внатрешна оценка на Банката и содржат клиенти со материјални задоцнувања над 90 дена, како и клиенти кои се оценети дека е малку веројатно дека ќе платат.

Значајно зголемување на кредитниот ризик претставува:

- значајно влошување на кредитниот рејтинг на датумот за кој се известува во споредба со кредитниот рејтинг при првичното признавање,
- кога финансиското средство има значајно доцнење над 30 дена (деновите на доцнење го вклучуваат одредувањето на бонитетот),

- ако Банката одобри реструктурирање на клиентот или,
- ако средството е поставено на листа за следење или листа за интензивна грижа на клиенти.

Методологијата за бонитетна класификација за банки и држави зависи од постоењето или непостоењето на рејтинг од меѓународни кредит рејтинг агенции како Fitch, Moody's, or S&P. Рејтинзите се одредени врз основа на просек од меѓународни кредитни рејтинзи. Ако не постои меѓународен кредитен рејтинг, класификацијата се базира на интерна методологија.

Очекуваните кредитни загуби за класифицираните група 1 финансиски средства се пресметани врз основа на 12 месечната веројатност за ненаплата или за пократок период, ако рочноста на финансиското средство е пократка од една година. 12 месечните веројатности за ненаплата го вклучуваат влијанието на макроекономскиот ефект. Исправките на вредност во група 1 се дизајнирани да ги рефлектираат очекуваните кредитни загуби што се појавиле во редовното портфолио, но не биле идентификувани.

Очекуваните кредитни загуби за целиот животен век на финансиското средство за класифицираните група 2 финансиски средства се пресметани врз основа на веројатноста за ненаплата на целиот животен век бидејќи значајно е зголемен кредитниот ризик од првичното признавање. Оваа пресметка е базирана на предвидувања кои ги земаат во предвид бројните економските сценарија за да ги препознаат веројатностите за загуба поврзани со макроекономските предвидувања.

За финансиските инструменти во група 3 истиот третман е применет како за оние средства кои се сметаат како оштетени. Изложеностите под прагот на материјалност добиваат групна

исправка на вредност употребувајќи веројатност за неплаќање 100%. Финансиските средства ќе бидат рекласификувани во подобар од група 3 ако тие не ги исполнуваат критериумите за кредитно оштетени после пробниот период. Финансиските средства кои се купени или кои се првично кредитно оштетени, се оштетени на датумот на почетно признавање, а за нив во текот на целиот рок на достасување се пресметуваат очекувани кредитни загуби.

Пресметката на групните исправки на вредност се прави со множење на нефинкционалната изложеноста на крајот на секој месец со соодветната веројатност за ненаплата и загубата поради неисполнување на обврската. Нефункционалната изложеност е одредена како збир на билансната изложеност и вонбилансната изложеност помножена со кредит конверзија фактор. Добиениот резултат за секој месец е дисконтиран на сегашна вредност. За изложеностите во група 1 очекуваните кредитни загуби се земаат во предвид само за 12 месечен период, додека за група 2 се земаат во предвид до доспевањето на финансиското средство.

За пресметка на загубата поради неисполнување на обврската параметарот, Банката употребува НС (hair-cut), на ниво на секој колатерал и стапка на необезбедена наплата на ниво на секој сегмент. Двата параметри се пресметани врз основа на историските податоци за наплата.

Очекуван век

Кога се пресметуваат очекуваните кредитни загуби, Банката мора да го земе во предвид максималниот договорен период на кој е изложена на кредитен ризик. За револвинг изложеностите кои немаат фиксна рочноост, очекуваната рочноост е проценета врз основа на периодот на кој

Банката е изложена на кредитен ризик и каде што кредитните загуби не би можеле да бидат ублажени со преземени активности од страна на менаџментот.

Информации за предвидувања (Forward looking information)

Банката ги вклучува информациите за предвидувањата и во разгледувањето на значајното зголемување на кредитниот ризик и во пресметката на очекуваните кредитни загуби. Банката ги вклучува информациите за предвидувањата како што се макроекономските фактори (пр. стапката на невработеност, растот на БДП, каматните стапки и цената на недвижниот имот) и економските прогнози.

Репресметката на сите параметри се прави еднаш годишно или почесто доколку макроекономската околина има значајна промена што не е инкорпорирана во претходните предвидувања. Во секој случај сите параметри се репресметани согласно новите предвидувања.

Реструктурирани кредити

Реструктуриран кредит (или реструктурирано финансиско средство) настанува како резултат на неможност на должникот да ги намирава обврските согласно првично договорените услови при што се прави промена на првично договорните услови преку анекс или преку потпишување на нов договор (рефинансирање) со кој договорните страни се согласуваат на делумна или целосна отплата на првичниот долг. Ако клиентот има реструктурирано побарување мора да биде класификуван во рејтинг В, Г или Д.

Сметководствениот третман на реструктурираните кредити зависи од типот на реструктурирање. Кога Банката склучува договор за реструктуриран кредит преку промена на услови за отплата кои се однесуваат на продолжување на рокот за отплата

на главницата или каматата и/или реструктурирање преку намалување на каматната стапка или други трошоци, тоа се аплицира на сметководствената вредност на реструктурираниот кредит врз основа на дисконтираната вредност на идните, проценети готовински текови под променети услови, а ефектот се признава во билансот на успех.

Во случај на намалување на побарувањата кон должникот преку намалување на износот на побарувањата преку договорно отпишување на долг или преку конверзија на побарувањата во капиталот на должникот, Банката ги депривира побарувањата во делот што се однесува на отписот или договорениот долг. Новата проценка на идните готовински текови за резидуалните побарувања, сеуште неотпишани, е базирана на нова проценка на веројатноста за загуба. Банката ја зема во предвид модификуваната позиција на должникот, економските очекувања и обезбедувањето за реструктурираниот кредит. Кога Банката прави реструктурирање преку преземање во посед на други средства (имот, земјиште и опрема, хартии од вредност и други финансиски средства), вклучувајќи и инвестиции во капиталот на должникот добиени преку свопови, таа ги признава стекнатите средства во финансиските извештаи по објективна вредност, признавајќи разлика помеѓу објективна вредноста на средството и сметководствената вредност на затвореното побарување во билансот на успех.

Реструктурираните побарувања може да бидат дел и од редовниот и од нефункционалниот дел на портфолиото.

Кога реструктурираниот кредит е класифициран како нефункционално побарување, може да биде рекласификувано како редовно ако реструктурирањето не доведува до

признавање на исправка на вредност или нефункционалност, ако е помината една година од воведувањето на мерките за реструктурирање и ако по реструктурирањето немало доспееани обврски или сомнеж за отплатата на целата изложеност, под условите на реструктурирањето. Отсуството на сомнеж се потврдува со анализа на финансиската положба на должникот.

Реструктурираниот статус се повлекува кога:

- анализата на финансиската положба на должникот покажува дека условите за побарувањето да биде нефункционално побарување повеќе не се исполнети;
- најмалку две години пробен период е поминат најдоцна од:
  - моментот на спроведување или продолжување на мерките за реструктурирање или
  - кога реструктурираното побарување се смета за редовно (се пренело од нефункционално);
- има регуларни отплати на главен долг и камата, во значителен износ, најмалку во половината од пробниот период;
- клиентот отплаќа значителна вкупна сума на долгот, доколку барем 1/7 од долгот бил вратен во последната година од пробниот период; и
- нема изложеност на должникот во пробниот период, со задоцнувања над 30 дена поголемо од 100 ЕУР (доколку доцнењето е повеќе од 30 дена повеќе од 100 ЕУР, изложеноста повторно станува нефункционална).

б) Индивидуална проценка на исправки за оштетени финансиски средства

Средства мерени по амортизирана вредност

Банката ги проценува исправките на финансиските средства одделно за сите индивидуално значајни средства класифицирани во група 3. Сите други финансиски средства добиваат групна исправка. Прагот на материјалност е

поставен на изложеност од МКД 3.000 илјади за правни лица и МКД 3.000 илјади за физички лица.

Износот на загубата се мери како разлика помеѓу сметководствената вредност на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови, кои се дисконтираат до датумот на проценка. Сценариото на очекувани парични текови може да се заснова на претпоставката „постојана загриженост“, каде се зема предвид паричниот тек од работењето заедно со продажбата на обезбедувањето кое не е клучно за идниот бизнис. Во случај на принципот „постојана загриженост“, отплатата се заснова на очекувани парични текови од продажбата на обезбедувањето. Очекуваната наплата од обезбедувањето се пресметува од проценетата пазарна вредност на обезбедувањето и се дисконтира, со користење на haircut кој е дефиниран во Методологијата за пресметка на индивидуални исправки на вредноста и резервации.

Вонбилансните обврски исто така се проценуваат поединечно, и кога е потребно, поврзаните исправки се признаваат како обврски.

Сметководствената вредност на финансиските средства мерени по амортизирана вредност се намалува преку сметката за исправки и загубата се признава во билансот на успех на позицијата „Исправка на вредноста на финансиски средства.“ Ако износот на исправките за очекувани кредитни загуби последователно се намалува како резултат на настан што настанува после признавање на оштетување (на пр. отплатата во процесот на наплата ја надминува проценетата очекувана наплата од обезбедувањето), намалувањето на загубата се признава како намалување на сметката за исправка и добивката се признава во истата ставка на билансот на успех. За

вонбилансна изложеност, износот на очекувани кредитни загуби се признава во извештајот за финансиска состојба во позицијата „Резервации“ и во билансот на успех во позицијата „Исправки за кредитни изложености“.

Очекувани кредитни загуби за должнички инструменти мерени по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка не ја намалуваат сметководствената вредност на овие финансиски средства во извештајот за финансиска состојба, при што средствата остануваат по објективна вредност. Наместо тоа, износот еднаков на исправката што би се појавила доколку средствата се мерат по амортизирана вредност се признава во останата сеопфатна добивка како акумулирана исправка на вредност, со соодветно задолжување во билансот на успех. Акумулираната загуба признаена во останата сеопфатна добивка се враќа во добивката или загубата при депривирање на средствата или кога износот на исправка за очекувани кредитни загуби се намалува како резултат на настан што се случил по признавање на оштетување.

Доколку висината на исправката за очекувани кредитни загуби се намали последователно како резултат на настан што се случил откако е признаено оштетување (на пр. отплатата во процесот на наплата ја надминува проценетата очекувана наплата од обезбедување), враќањето на загубата се признава како намалување на оштетување за исправката за кредитот и добивката се признава во билансот на успех.

2.10. Вложувања во сопственички инструменти

Банката има сопственички вложувања кои обезбедуваат помалку од 20% од правата на глас на друштвото каде што е вложено. Кај овие вложувања нема значително влијание, не може да се

контролира или значително да се влијае врз одлуките донесени од страна на раководството на претпријатието каде што е инвестирано.

Сопственичките финансиски инструменти се класифицираат и се мерат по објективна вредност (немаат договорни парични текови врз основа на главница и камата, т.е. не ги исполнуваат барањата на СППИ). Кај сопственичките инструменти со кои не се тргува, Банката одлучила, при првичното признавање, промените во објективната вредност (реализирани и нереализирани / пресметани) да се евидентираат во ревалоризационите резерви во рамките на останата сеопфатна добивка. Понатаму, износите од ревалоризациони резерви може единствено да се прекласифицираат во друга категорија од капиталот, но не може да се признаат во билансот на успех. Оваа одлука на Банката се носи за поединечен инструмент, само при првично признавање на инструментот, а подоцнежна рекласификација не е дозволена.

Добивките и загубите од курсни разлики на сопственички инструменти кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка се признаваат во останата сеопфатна добивка.

Дивидендите кои произлегуваат од вложувања во сопственички инструменти се признаваат во билансот на успех кога се утврдува правото на ентитетот да добие плаќање.

Во согласност со МСФИ 9 за вложувања во сопственички инструменти, исправка на вредност не се пресметува.

2.11. Преземени средства

Во одредени околности, средствата се преземаат со затварање на кредитите кои се ненаплатени. Преземените средства вклучуваат земјиште,

недвижности и опрема стекнати преку постапка на преземање поради целосно или делумно затварање на соодветниот кредит. Овие средства се прикажуваат како преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања. Првично, овие средства се мерат по објективна вредност намалена за трошоците за продажба, во согласност со проценката и документирани со преземањето, и се продаваат во најкраток можен рок со цел да се намали изложеноста. Раководството прави проценка на очекуваниот надоместлив износ намален за трошокот за реализација на средствата, врз основа на голем број на фактори, вклучувајќи и независна проценка.

При последователно мерење, надоместливата вредност се потврдува најмалку на годишно ниво. Вреднувањата на објективната вредност на недвижниот имот и другите преземени средства ги вршат овластени проценители на недвижности. Недвижниот имот и другите средства се оштетени кога сметководствената вредност ја надминува надоместливата вредност. Ефектот од загуба поради оштетување се признава во билансот на успех како исправка на вредноста на нефинансиските средства на нето-основа.

2.12. Нетирање на финансиски инструменти

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во извештајот за финансиската состојба кога Банката има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да се порамни трансакцијата на нето основа или да се реализира средството и истовремено да се подмири обврската.

2.13. Недвижности, опрема и средства со право на употреба

Сите недвижности и опрема се искажуваат според набавна вредност.

Последователно се мерат по набавна вредност намалена за амортизација и оштетување доколку постои. Набавната вредност ги вклучува трошоците што се директно поврзани со стекнувањето на средството.

Средствата со право на употреба се прикажани заедно со недвижности и опрема во извештајот за финансиска состојба - се однесуваат на сметководствената политика во белешка 2.16. Средствата со право на употреба се амортизираат со примена на праволиниски метод за време на период на закуп.

Поправките и одржувањата се признаваат во билансот на успех во период кога настанале. Последователните трошоци кои ги зголемуваат идните економски користи се признаваат во сметководствената вредност на средството и заменетите делови, доколку има, се депривираат.

Земјиштето и уметничките слики не се амортизираат. Амортизацијата на недвижности и опрема се пресметува со примена на праволиниски метод за да се распредели нивната вредност до остатокот на вредноста во текот на нивниот корисен век на употреба. Се користат следните годишни стапки на амортизација:

	2019	2018
	in %	
Згради	2,5	2,5
Вложувања под закуп	20	20
Компјутери	20	20
Мебел и опрема	20	20
Моторни возила	12,5	25

Амортизацијата не започнува да се пресметува се додека средството не е расположливо за употреба.

Во 2019 година, Банката направи преоценувањето на корисниот век на употреба и остаточната вредност на материјалните средства (белешка 30).

Еднаш годишно Банката проценува дали има индикатори за оштетување на недвижностите и опремата. Ако постојат такви индикатори, се проценува надоместливиот износ. Надоместливиот износ е повисок од објективна вредност намалена за трошоците на продажба и вредноста во употреба. Ако надоместливиот износ ја надминува сметководствената вредност, средствата не се оштетуваат. Ако сметководствената вредност го надминува надоместливиот износ, разликата се признава како загуба во билансот на успех.

Преостанатата вредност на средствата и корисниот век се разгледуваат и прилагодуваат доколку е соодветно, на секој датум на известување. Добивките и загубите од продажба на недвижности и опрема се утврдуваат како разлика помеѓу приходите од продажба и нивната сметководствена вредност и се признаваат во билансот на успех.

2.14. Нематеријални средства

Нематеријалните средства вклучуваат софтвер, лиценци и други нематеријални средства (белешка 31). Нематеријалните средства кои се стекнати од Банката, се искажани според набавна вредност намалена за акумулирана амортизација и загуби поради оштетување.

Последователните издатоци се капитализираат само кога се зголемуваат идните економски користи вградени во средствата на кои се однесуваат. Сите други издатоци се признаваат во билансот на успех како што настануваат.

Амортизацијата се признава во билансот на успех на праволиниска основа според стапките определени за да се распредели на набавната

вредност на нематеријалните средства во текот на нивниот проценет век на употреба. Нематеријалните средства се амортизираат од датумот кога се расположливи за употреба.

Преостанатата вредност на средствата и нивниот корисен век на употреба се прегледуваат и усогласуваат соодветно, на секој датум на извештајот за финансиска состојба.

Корисниот век на одредени категории на нематеријални средства е како што следува:

	2019	2018
Софтвер	4 -10 години	5 години
Патенти и лиценци	3 -10 години	1,5-10 години
Останато	5 години	5 години

Во 2019 година, Банката направи преоценувањето на корисниот век на употреба и остатокот вредност на нематеријалните средства (белешка 31).

2.15. Вложувања во недвижности

Вложувања во недвижности опфаќа згради кои што се чуваат за издавање под закуп и не се користат од Банката, или со цел да се зголеми вредноста на долгорочните инвестиции. Банката има вложувања во недвижности кои биле стекнати преку пренос од недвижности во вложувања во недвижности. Приходот од наемнините од вложувањата во недвижности е признат во билансот на успех по праволиниска основа според условите на наемот.

Вложувањата во недвижности се мерат според објективна вредност, одредена од овластен проценител, која ги одразува пазарните услови на датумот на изготвување на извештајот за финансиска состојба. Добивките или загубите кои произлегуваат од промени во објективната вредност на вложувањата во недвижности се

вклучени во билансот на успех во годината во која промените настанале.

Кога Банката донесува одлука да ги користи овие средства за сопствена употреба, истите се рекласификуваат во недвижности и опрема.

2.16. Наеми

2.16.2.1. Наеми (Политика применувана пред 1 јануари 2019 година)

Одредувањето дали договорот е наем, или содржи наем, се заснова на суштината на договорот и бара проценка дали исполнувањето на договорот зависи од употребата на одредено средство или дали договорот носи право на користење на средството

Банката како наемопримател

Наемите со кои не се пренесуваат на Банката суштински сите ризици и користи својствени за сопственоста на изнајмените средства се оперативни наеми. Плаќањата за оперативниот наем се признаваат како трошок во билансот на успех на праволиниска основа во периодот на времетраење на наемот. Банката користи оперативен и финансиски наем. Банката ги прикажува средствата добиени со финансиски наем во извештајот за финансиска состојба во позицијата недвижности, опрема и средства со право на употреба. Последователно, средствата добиени преку финансиски наем се мерат по почетна вредност, намалена за амортизација. Банката ја прикажува обврската што произлегува од финансискиот наем во извештајот за финансиска состојба во позицијата обврски по кредити. Обврската се признава во моментот на започнување на финансискиот наем во висина на сегашната вредност на минималните плаќања за наем.

Банката како наемодавател

Наемите со кои Банката не ги пренесува суштински сите ризици и користи од сопственоста на средството, се

класифицираат како оперативни наеми. Приходот од наем се евидентира како заработен врз основа на договорните услови на наемот во останати приходи од работењето. Првичните директни трошоци направени при преговарање за оперативни наеми се додаваат на сметководствената вредност на изнајменото средство и се признаваат за време на наемот на иста основа како приходот од наем.

2.16.2.2. Наем (Политика што се применува од 1 јануари 2019 година)

Од почетокот на договорот, Банката проценува дали договорот е, или содржи наем. Наем е, ако со договорот се пренесува правото на контрола за користење на идентификуваното средство за одреден временски период, во замена за надомест.

Банката како наемопримател

Банката применува единствен пристап за признавање и мерење за сите наеми, освен за краткорочни наеми и наеми на средства со ниска вредност. Банката ги признава обврските за наем, плаќањата за наем и средствата со право на користење, што го претставуваат правото на користење на дадените средства.

Најзначајни видови на наем се наемот на деловните простории и поднаем на пост-терминалите. Наемите имаат просечен период на траење од една до осум години. Нема ограничувања на наемопримателот во договорите за наем. Банката го утврдува терминот за наем како неотповиклив период на наем, заедно со сите периоди опфатени со опција за продолжување на наемот, ако е разумно сигурно да се оствари, или какви било периоди опфатени со опција за прекинување на наемот, доколку разумно е сигурно да не се оствари. Банката нема договори за наем, кои вклучуваат опции за продолжување и раскинување. Банката има одредени наеми за простор

за банкомати и канцелариска опрема со период на наем од 12 месеци или помалку или со мала вредност и применува ослободување од признавање за „краткорочен наем“ и „наем на средства со мала вредност“ за тие наеми (белешка 2.30).

Средства со право на употреба

Банката ги признава средствата со право на користење на денот на започнување на наемот (т.е. датумот на кој основното средство е достапно за употреба). Средствата со право на користење се мерат по набавна вредност, намалени за амортизацијата и загуби за оштетување и корегирани за какво било повторното мерење на обврските за наем. Набавната вредност на средствата со право на употреба го вклучуваат износот на обврските за наем, иницијално направените директни трошоци и плаќања за наем направени на или пред датумот на започнување на наемот, намалени за одредени олеснувања за наемот. Средствата со право на користење се амортизираат на праволиниска основа за периодот на времетраење на наемот.

Средствата со право на употреба се прикажани во белешка 30 недвижности, опрема и средства со право на употреба.

Обврски за наем

На денот на започнување на наемот, Банката ги признава обврските за наем мерени според сегашната вредност на плаќањата за наем што треба да се извршат во текот на периодот на наем. Плаќањата за наем вклучуваат фиксни плаќања (намалени за олеснувања за наемот), варијабилни плаќања за наем што зависат од индекс или стапка, и износи што се очекува да бидат платени по гарантираната преостаната вредност. Плаќањето за наем исто така ја вклучува и цената на опција за набавка, разумно одредена од страна на Банката и плаќања за казни за прекинување на наемот, доколку во

договорните услови за наем има опција за прекин. Варијабилните плаќања за наем, кои не зависат од индекс или стапка, се признаваат како трошоци во периодот во кој настанува ситуацијата или условот што го активира плаќањето. Банката нема трошоци за варијабилни плаќања, како и опции за набавка.

Важна претпоставка која Банката ја примени за пресметка на нето сегашната вредност на идните плаќања за наем е користењето на дисконтната стапка за интерните трансферни цени за депозити на домаќинства според периодот на наем.

Банката како наемодавател

Наемите во кои Банката не ги пренесува суштински сите ризици и користи од сопственоста на средство, се класифицираат како оперативни наеми. Приходите од наемнини се евидентираат на праволиниска основа согласно условите за наем и се вклучуваат во приходите во билансот на успех во зависност од нивната природа. Иницијалните директни трошоци направени при преговарање и договарање на оперативниот наем се додаваат на сметководствената вредност на средството под наем и се признаваат во периодот на времетраење на наемот на иста основа како приходот од наем.

2.17. Парични средства и парични еквиваленти

За целите на извештајот за паричните текови, паричните средства и паричните еквиваленти содржат парични средства и средства кај Народната Банка на Република Северна Македонија и други депозити по видување кај банки, кредити на банки и должнички хартии од вредност кои не се чуваат за тргување со оригинален рок на достасување до 90 дена. Паричните средства и паричните еквиваленти се прикажани во извештајот за паричните текови.

2.18. Финансиски обврски

Финансиски обврски се обврски кои се:

- договорна обврска за пренос на парични средства или друго финансиско средство, или за размена на финансиски инструменти со друга страна или
- договор којшто може или ќе биде подмирен со сопственички инструменти на Банката и е недериват за кој Банката е или може да биде обврзана да достави променлив број сопственички инструменти или е дериват којшто ќе биде, или може да биде, подмирен на друг начин, освен со размена на фиксен износ на парични средства или друго финансиско средство за одреден број сопственички инструменти на Банката.

Банката треба да ги класифицира своите финансиски обврски при почетното признавање во една од следните категории:

- финансиски обврски кои се мерат по амортизирана набавна вредност или
- финансиски обврски кои се мерат по објективна вредност преку билансот на успех.

Банката, финансиските обврски ги мери по амортизирана набавна вредност.

2.19. Обврски по кредити, депозити, субординирани обврски и издадени должнички хартии од вредност
Депозитите, обврските по кредити, субординираните обврски и издадените должнички хартии од вредност претставуваат извори на финансирање на Банката.

Банката ги класифицира капиталните инструменти како финансиски обврски или како сопственички инструменти во согласност со содржината на договорните услови на инструментот.

Банката почетно ги признава депозитите, обврските по кредити, субординираните обврски и издадените должнички хартии од вредност на датумот кога настанале.

Депозитите, обврските по кредити, субординираните обврски и издадените хартии од вредност првично се мерат по објективна вредност, која е еднаква на нивната набавна вредност намалена за трансакциските трошоци, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна камата, освен кога Банката одбира да ги прикаже обврските по објективната вредност преку билансот на успех кога одредени услови се исполнети.

Разликата помеѓу вредноста при почетното признавање и крајната вредност се признава во билансот на успех како трошок на камата, применувајќи ја ефективната каматна стапка

Банката ги депризнава финансиските обврски кога, и само кога, обврските на Банката се исполнети, откажани или истечени.

2.20. Резервирања

Резервирање се признава ако, како резултат на минат настан, Банката има сегашна законска или изведена обврска која може веродостојно да се измери и е веројатно дека ќе има одлив од Банката за подмирување на обврската. Резервирањата за користи на вработените се утврдуваат со дисконтирање на очекуваните идни парични текови при што ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и каде што е потребно, ризиците специфични за обврската.

Банката признава резервирања за судски постапки кога постои ризик од загуба поради настанување на трошоци

во врска со исполнувањето на обврските коишто Банката по основ на негативна судска одлука мора да ги исполни.

Резервациите за судски постапки се користат за покривање на трошоците за судските постапки за коишто биле издвоени.

Резервациите за судските постапки се укинуваат по позитивно, правосилно завршена судска постапка која се водела против Банката. Ако тужителот во тој период поднел вонсудска правна постапка, резервирањата се прикажуваат во согласност со проценетата очекувана сума на надоместокот.

2.21. Потенцијални и

преземени обврски

Финансиски и нефинансиски гаранции

Финансиските гаранции се договори што бараат од издавачот да изврши конкретни плаќања за да му ја надоместат на сопственикот загубата што ја претрпел затоа што конкретен должник не ги извршил плаќањата навремено, во согласност со условите на должничките инструментите. Ваквите финансиски гаранции се даваат на банките, финансиските институции и други тела во име на клиентот за да обезбедат кредити, пречекорување на трансакциските сметки и други банкарски средства. Издадените гаранции за покривање на нефинансиските обврски на клиентите претставуваат обврска на Банката (гарант) да плати доколку клиентот не изврши одредени работи во согласност со условите на комерцијалниот договор.

Финансиските и нефинансиските гаранции првично се признаваат според објективната вредност, што вообичаено се утврдува со примените надоместоци. Надоместоците се амортизираат во билансот на успех во текот на договорот, користејќи праволиниски метод. Обврските по гаранциите на

Банката се мерат последователно по поголемата од:

- иницијалната вредност, намалена за амортизација пресметана за да се признаат приходите од надоместоци за време на гаранцијата; или
- според МСФИ 9 - очекувани кредитни загуби, како што е утврдено во белешката 33.б.

Документарни акредитиви

Документарни (и stendbay) акредитиви претставуваат писмена и неотповиклива обврска на банката која што го издава (отвора) акредитивот, во име на издавачот (увозникот) да му ја исплати на корисникот (извозникот) вредноста утврдена во документите до одреден рок:

- ако акредитивот се плаќа по видување и
- ако акредитивот се плаќа за одложено плаќање, банката ќе плати според договорот кога и ако корисникот (извозникот) и достави на банката документи кои се во согласност со условите и роковите утврдени со акредитивот.

Обврска може да има и форма на потврда на акредитив, што обично се прави на барање или по овластување на банката што издава (отвора) и претставува цврсто преземање обврска од страна на банката што потврдува, покрај онаа на банката што издава, која самостојно презема обврска кон корисникот под одредени услови.

Други потенцијални обврски и преземени обврски

Другите потенцијални обврски и преземени обврски претставуваат неповлечени средства по преземена обврска за кредитирање за зголемување на кредит, непокриени акредитиви и други обврски. Номиналната договорна вредност на гаранциите, акредитивите и неискористените обврски за кредити,

каде договорниот кредитот треба да биде по пазарните услови, не се евидентирани во извештајот за финансиска состојба.

2.22. Оданочување

Трошоците за данок за периодот се состојат од тековен и одложен данок.

а) Тековни даночни средства/обврски
Според даночното законодавство, даноците и даночните обврски истекуваат по период од 5 години, со исклучок на даночна измама со истек од 10 години. Како резултат на тоа, даночните обврски на Банката за периодот од 2015 до 2019 година не можат да се сметаат за конечни. Сите дополнителни даноци и казни, доколку ги има, кои можат да се појават во случај на даночна ревизија, во оваа фаза не можат да се утврдат со разумна точност.

Тековни даночни средства/обврски вклучуваат обврски за данок од добивка утврдени со Даночниот биланс на Банката за тековниот финансиски период.

Согласно Македонската даночна регулатива, Банката пресметува данок на добивка на бруто добивката утврдена како разлика помеѓу вкупните приходи и вкупните расходи утврдени согласно прописите за сметководство и сметководствените стандарди зголемена за непризнаените расходи за даночни цели утврдени со закон и намалена за износот на извршените вложувања од добивката од претходната година и дивидендите остварени со учество во капитал на друг даночен обврзник кој веќе има платено данок.

Тековните даночни средства/обврски се признаваат кога платениот износ на даноци за тековниот и претходните периоди е поголем/помал од износот кој што се должи за периодот кога обврската не е подмирена.

Стапката на данокот на добивка за 2019 и 2018 година е 10%.

Според локалната регулатива, основата за данокот на добивка може да се намали за износот на инвестициите во недвижности и опрема, како и софтвер. За да се искористи даночното олеснување за инвестиции, Банката мора да ја пренесе добивката во останати резерви во износ кој се очекува да се инвестира во недвижности и опрема, како и софтвер.

Износот на пресметаниот данок на добивка е мален за донирани средства во спортски сибјекти, кои се плаќаат на сметка за специјална намена, врз основа на ваучер издаден од Агенцијата за млади и спорт, во согласност со Законот за спорт. Данокот може да се намали до 50% од пресметаниот данок.

б) Одложен данок

Одложениот данок се пресметува со методот на обврска од извештајот за финансиска состојба за времените разлики помеѓу даночната основа на средствата и обврските и нивната сметководствена вредност за целите на финансиското известување.

Одложените даночни средства се признаваат ако е веројатно дека идната оданочива добивка ќе биде расположлива во блиска иднина, со која можат да се надоместат привремените разлики.

Одложените даночни средства и обврски се мерат според даночните стапки кои се во примена на крајот на периодот на известување за кои се очекува да важат за периодот кога средството е реализирано или обврската е подмирена. На секој датум на известување, Банката ја разгледува сметководствената вредност на одложените даночни средства и ги проценува идните оданочиви добивки наспроти привремените оданочиви разлики може да се искористат.

2.23. Комисиони активности

Банката обезбедува услуги за управување со средства на своите клиенти. Средствата кои се чуваат за комисиони активности не се известени во финансиските извештаи на Банката, бидејќи тие не претставуваат средства на Банката. Приходите и расходите по провизии и надоместоци поврзани со комисиони активности обично се признаваат во билансот на успех кога услугата е обезбедена.

2.24. Користи за вработените

Користи за вработени вклучуваат:

- краткорочни користи за вработени (како што се плати, придонеси за социјално осигурување, надоместоци и непарични примања);
- придонеси за одење во пензија (примања после престанување на работен однос) и
- јубилејни награди (други примања на вработените).

Краткорочните користи за вработени се признаваат во периодот на кој се однесуваат и се вклучуваат во билансот на успех на позицијата „Трошоци за вработени“. Меѓу другото, тие вклучуваат плаќање придонеси за пензиско и инвалидско осигурување и невработеност, што според локалното законодавство (за работодавачот) изнесува 27,5% од бруто платата.

Според законодавството, вработените се пензионираат кога ќе наполнат 64 години (мажи) и 62 години (жени). Постои можност да се продолжи нивниот работен однос до 67 години според законот. Вработените имаат право на паушална исплата на придонеси за одење во пензија. Вработените исто така имаат право на бонус за долгогодишен работен стаж за секои 10 години услуга во Банката, во согласност со Колективниот договор на Банката. Овие обврски се мерат според сегашната вредност на идните

одливи на пари, со оглед на идните зголемувања на платите и другите услови, а потоа се распределуваат на минатиот и идниот стаж на вработените, врз основа на условите и планот на примањата.

Трошоците за стаж се вклучени во билансот на успех во позицијата „Трошоци за вработени“ како утврдени трошоци за користи, додека трошоците за камата за определената обврска се признаваат во позицијата „Расход за камата.“ Овие каматни трошоци ја претставуваат промената во периодот на утврдената обврска за користи што произлегува од минување на времето. За користи после престанување на работен однос, актуарските добивки и загуби од ефектот на промените во актуарските претпоставки и прилагодувања за искуството (разликите помеѓу реализираните и очекуваните плаќања) се признаваат во останата сеопфатни добивка во позицијата „Актуарски добивки/загуби“, и нема да се признаат во билансот на успех. Актуарските добивки и загуби што се однесуваат на други користи на вработените се признаени во билансот на успех како дефинирани трошоци за користи.

2.25. Запишан капитал

а) Обични акции

Обичните акции се класификуваат како капитал. Дополнителните трошоци кои директно се припишани на издавањето на обичните акции се признаваат како намалување од капиталот, нето за било какви даночни ефекти.

б) Дивиденди на обични акции

Дивидендите на обични акции се депризнаваат од капиталот кога се одобрени од акционерите на Банката.

2.26. Заработка по акција

Банката прикажува основна и разводната заработката по акција (ЗПА) за своите обични акции. Основната заработка по акција се пресметува кога

нето добивката или загубата која им припаѓа на имателите на обични акции се дели со пондерираниот просечен број на обични акции во оптек во текот на годината.

Разводнетата заработка по акција се одредува преку корегирање на добивката или загубата која им припаѓа на имателите на обични акции и пондерираниот просечен број на преостанатите обични акции за ефектот на сите разводнети потенцијални акции.

Разводнетата заработка по акција е идентична со основната (ЗПА), бидејќи не постојат издадени потенцијални акции, кои имаат ефект на корекција на нето добивката која им припаѓа на имателите на обични акции.

2.27. Трансакции со поврзани страни

Поврзана страна е лице или субјект кој е поврзан со Банката на таков начин што има контрола или заедничка контрола, има значително влијание, или е член на клучниот менаџерски персонал на Банката. Поврзани страни на Банката вклучуваат: НЛБ д.д. Љубљана како матична банка и членки на НЛБ Групацијата, клучен менаџерски персонал (Управен одбор, други менаџерски лица и членови на нивните семејства); Надзорниот одбор и компаниите во кои членовите на Управниот одбор или членовите на нивните семејства имаат контрола, заедничка контрола или значително влијание.

Трансакција со поврзана страна е трансфер на ресурси, услуги или обврски помеѓу поврзаните страни, без оглед на тоа дали износот е задолжен. Сите банкарски трансакции со поврзаните субјекти се направени на суштински исти услови, вклучувајќи ги каматните стапки и обезбедувањата, како оние кои се случуваат во исто време за споредливи трансакции со

неповрзани страни и не носат повеќе од вообичаениот ризик.

2.28. Значајни сметководствени проценки и расудувања

Финансиските извештаи на Банката се под влијание на сметководствени политики, претпоставки, проценки и расудување на раководството. Банката прави проценки и претпоставки кои влијаат на известените износи на средствата и обврските во текот на финансиската година. Сите проценки и претпоставки кои се бараат во согласност со МСФИ се најдобри проценки преземени во согласност со применливиот стандард. Проценките и расудувањата се оценуваат на континуирана основа и се базираат на минатото искуство и други фактори, вклучувајќи ги и очекувањата во однос на идните настани.

а) Исправки за очекувани кредитни загуби на кредити и пласмани
Банката го следи и проверува квалитетот на кредитното портфолио на индивидуално и на ниво на портфолио за континуирано да ги проценува потребните издвојувања на очекувани кредитни загуби. Банката издвојува поединечни исправки за поединечно значајни финансиски средства кои се во група 3. Таквата задача се заснова на информации во врска со исполнување на договорните обврски или други финансиски тешкотии на должникот и други важни факти. Индивидуалните проценки се засноваат на очекуваните дисконтирани парични текови од работењето и / или проценетата очекувана наплата од обезбедувањето. Исправките се проценуваат групно за финансиските средства во група 1 или 2 или за финансиски средства во група 3 со изложеност под прагот на материјалност. Очекувани кредитни загуби (ECL) во оваа група на средства се проценува врз основа на очекуваната вредност на параметрите на ризик комбинирајќи ги историските

движења со идните макроекономски предвидувања.

$$ECL = \sum_{t=1}^{month} EAD(t) * PD(t) * LGD(t)$$

Веројатноста за ненаплата (PD) - Пресметката на временска точка (point in time) матрици кои гледаат во иднината се заснова на пондерирани историски транзиции на временска точка матрици, при што секоја матрица претставува транзиција од состојба на крајот на претходниот период во состојба на крајот на тековниот период, дополнително се вклучени годишни трансфери во Г и Д.

Транзиционите матрици ја покажува веројатноста за премин од една категоризациона оценка во друга, со оглед на бројот на субјекти во секоја категорија на почетокот на периодот под набудување. Годишна или 12-месечна веројатност за ненаплата е збир на веројатности за трансфер од А, Б и В категории во Г и Д категорија. Прагот на материјалност е поставен на изложеност од ЕУР 1.000 за правни лица и ЕУР 100 за физички лица. Заради проценка на параметарот за загубата поради неисполнување на обврската, Банката користи колатерални корективни фактори на ниво на секој вид обезбедување и необезбедена стапка на наплата на ниво на секој сегмент на клиент. Загубата поради неисполнување на обврската за клиенти со рејтинг Д (сите необезбедени правни лица со рејтинг Д и сите необезбедени физички лица со рејтинг Д) во група 3 (или 4) е 100%.

Колатералните корективни фактори се пресметуваат на историските податоци за нефункционални клиенти - отплатата од продажба на обезбедување и директни трошоци поврзани со наплата на обезбедувањето се дисконтираат до денот на неисполнување на обврските и се споредуваат со пазарната вредност на обезбедувањето во моментот на неисполнување на обврските.

Необезбедена стапка на наплата претставува стапка на обновени ненаплатени изложености што не се резултат на обезбедување. Основа за пресметката на необезбедена стапка на наплата се собраните поврати после неисполнување на обврските, намалени за директните трошоци.

Моделите што се користат за проценка на идните параметри на ризик, се потврдуваат редовно и повторно се тестираат од Банката со цел проценките за загубата да се направат што е можно пореално.

Стрес тестирањето за кредитен ризик го предвидува влијанието на неповолните макроекономски услови на стапка на ненаплативост (пренос на средства од редовни на нефункционални) и стапки на загуба (очекувани загуби по појавата на нефункционалност). Неповолното макро стрес сценарио предвидува реална економска криза, продолжен макроекономски шок утврден од неповолното опкружување за комерцијалните банки.

Во случај на продолжена криза во реалната економија, без оглед дали причините се глобални или локални, индикаторите за економски раст

значително се влошуваат. Влошувањето на потеклото на макроекономските услови главно е во реален раст на БДП, што негативно отстапува од проекциите на основното сценарио. Подоцнежните се преземени од официјалните прогнози.

Влошувањето на БДП произлегува главно од слабите деловни услови за банките; депресивно ниво на краткорочни каматни стапки и затегната конкуренција во банкарскиот сектор предизвикуваат одржливи тензии во однос на нето приходите од камати и еволуција на маргините. Депресивните маргини придружени со зголемено ниво на нефункционални кредити со дополнителни идиосинкртни / комбинирани настани доведуваат до шок на кредитна понуда заради намалување на капацитетите на банките за издавање нови кредити. Покрај тоа, побарувачката за нови кредити се влошува како резултат на проширување на производните јазови, наспроти предвидувањата за подобрување на јазовите според основната линија. Другите извори на приход (надомести, провизии) исчезнуваат, како и заради стегнати околности. Овие случувања дополнително го намалуваат потенцијалот за генерирање приходи и адекватноста на капиталот на банките материјално се влошува.

Подолу е презентирана еволуцијата на релевантните променливи според ова сценарио:

Макроекономско опкружување		2019	2020	2021
Бруто домашен производ (БДП)	%	-0,1%	0,0%	0,1%
Инфлација	%	8,6%	8,8%	9,0%
Стапка на невработеност	%	32,0%	31,5%	31,0%
Државен бруто долг	%БДП	46,8%	47,6%	48,1%
6mEURIBOR	%	1,39%	1,36%	1,43%

Во однос на кредитниот ризик, опишаниот макроекономски стрес резултира во зголемување на нефункционалната стапка (НС), како и стапката на загуба (СЗ). Врз основа на постојните изложености (претпоставка за статички биланс на состојба), дополнителни исправки за очекувани загуби од кредитирање се проценуваат на постојните нефункционални изложености и на новите ненаплатливи текови.

Параметри за ризик земени во криза низ целиот систем во сценарио за реална економија:

	Тековно			1 година			2 години			3 години		
СЕКТОР	НС	СЗ	СЗ стара	НС	СЗ	СЗ стара	НС	СЗ	СЗ стара	НС	СЗ	СЗ стара
1. Големи претпријатија	1,36%	47,23%	79,34%	1,70%	51,95%	87,27%	2,05%	54,31%	91,24%	2,18%	56,67%	95,20%
2. Мали и средни претпријатија	0,95%	62,48%	81,31%	1,19%	68,73%	89,44%	1,43%	71,85%	93,51%	1,52%	74,98%	97,57%
3. Домаќинства	2,00%	59,44%	69,89%	2,30%	65,39%	76,88%	2,60%	68,36%	80,37%	2,80%	71,33%	83,87%

Резултатите од стрес-сценариото за Банката покажуваат пораст на оштетувањата за ЕУР 15 милиони.

б) Објективна вредност на финансиските инструменти
Објективните вредности на финансиските вложувања со кои се тргува на активниот пазар се базираат

на тековните цени на понудата (финансиски средства).

Објективните вредности на финансиските инструменти со кои не се тргува на активниот пазар се утврдуваат со користење на модели за вреднување. Тие вклучуваат споредба со неодамнешните трансакциски цени, употреба на модел

на дисконтиран паричен тек. Овие модели за вреднување во голема мера ги одразуваат тековните пазарни услови на датумот на мерење, кои може да не ги претставуваат пазарните услови пред или по датумот на мерење. Објективните вредности на дериватните финансиски инструменти се утврдуваат

врз основа на пазарните податоци (mark-to-market).

в) Оштетување на преземени средства
Процесот на пресметување на загубата поради оштетување бара менаџментот да направи важни и комплексни претпоставки во однос на планираниот период за продажба на преземените средства, нивните проценети нето продажни вредности и соодветната

дисконтна стапка, со цел да се дисконтираат очекуваните парични текови од продажбата на одредени ставки на преземените имоти до нивната нето сегашна вредност вклучувајќи и независна проценка.

Менаџментот на Банката очекува дека преземените средства ќе бидат продадени без загуби, во разумен временски период. Во спротивно,

ќе бидат направени прилагодувања во идните периоди доколку идната пазарна активност покаже дека таквите прилагодувања се соодветни.

в) Користи за вработени

Обврските за користи за вработените се пресметуваат од независен актуар. Главни актуарски претпоставки вклучени во пресметката на обврската за долгорочни користи за вработените се следните:

	2019	2018
Актуарски претпоставки		
Дисконтна стапка	2,7%	4,5%
Зголемувања на платите на база на предвидена инфлација, унапредувања, како и зголемувања на платите врз основа на услуга од минати години	1,8% - 2,7%	2,3% - 3%
Останати претпоставки		
Број на вработени кои ги исполнуваат условите за искористување на правото на користи	873	862

Сензитивна анализа на значајните актуарски претпоставки

31.12.2019	Дисконтна стапка		Пораст во износ на користи	
	+0,5 b.p.	-0,5 b.p.	+0,5 b.p.	-0,5 b.p.
Влијание на резервирањата за долгорочни користи за вработени (во %)	(4,9)	5,3	5,3	(5,0)

2.29. Имплементација на нови и ревидирани Меѓународни Стандарди за Финансиско Известување

Во текот на тековната година, Банката ги усвои сите нови и ревидирани стандарди и толкувања издадени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (во натамошниот текст: „ОМСС“) и Комисијата за толкување на меѓународното финансиско известување (во натамошниот текст: „КТМФИ“), кои се ефективни за годишни сметководствени периоди кои започнуваат на 1 јануари 2019 година. Усвоените сметководствени политики се во согласност со оние од претходната финансиска година, освен за следниве изменети МСФИ кои се усвоени од Банката од 1 јануари 2019 година:

- МСФИ 16: Наеми
Стандардот е ефективен за годишни периоди што започнуваат на или по 1 јануари 2019 година. Тој го заменува стариот стандард за сметководство за наем МСС 17 Наеми. МСФИ 16 воспоставува принципи за признавање, мерење, презентирање и обелоденување на наем за двете страни на договор, т.е. клиент (наемопримател) и добавувач (наемодавател). Новиот стандард бара наемопримателот да ги признае повеќето наеми во нивните финансиски извештаи, како и воведува единствен сметководствен модел за сите наеми (слично како сметководството за финансиските наеми според МСС 17), со одредени исклучоци (средства со „мала

вредност“ и краткорочни наеми). Наемопримателите ќе имаат единствен сметководствен модел за сите наеми, со одредени исклучоци. Терминот „Сметководство на наемодавателот“ според МСФИ 16 е значително непроменет од денешното сметководство според МСС 17. На денот на започнување на наемот, наемопримателот ќе признае средство со право на употреба и обврска за наем. Средството со право на употреба првично се мери по набавна вредност. Набавната вредност на средството со право на користење го опфаќа износот на првичното мерење на обврската за наем, коригирана за сите исплати направени на или пред датумот на започнување, сите примени олеснувања за наемот, сите

почетни директни трошоци направени од наемопримателот и проценка на трошоци кои наемопримателот ги има на крајот на периодот на наем. Вредноста на обврската за наем се пресметува како нето сегашна вредност на идните плаќања за наем.

Банката ги идентификува договорите што одговараат на дефиницијата за наем во согласност со барањата на МСФИ 16. Најзначајни видови на наем се наемнините на деловните простории. Банката призна средства со право на употреба и обврските за наем за наемите претходно класифицирани како оперативни наеми, освен за краткорочни наеми и наеми на средства со мала вредност. Важна претпоставка за пресметка на нето сегашната вредност на идните плаќања за наем е дисконтната стапка што Банката ја примени, а тоа е интерната трансферна цена за депозити на физички лица. При преминот кон МСФИ 16, Банката избра модифициран ретроспективен пристап со датумот на првичната примена на 1 јануари 2019 година, каде средствата со право на употреба се мерат како износ еднаков на обврската за наем.

Обврските за наем се признаени врз основа на сегашната вредност на преостанатите плаќања за наем, дисконтирани со користење на интерни трансферни цени на депозитите на физички лица на денот на првичното признавање. Поточно, заради признавање на средствата со право на употреба и обврските за наем, средствата и обврски се зголемија за МКД 208.475 илјади. Ова резултираше во дополнителни обелоденувања како што е опишано подолу (белешка 2.30).

Неколку други измени и толкувања се применуваат за прв пат во 2019 година, но немаат влијание врз финансиските извештаи на Банката. Новите и изменетите стандарди и толкувања се ефективни за годишни

периоди што започнуваат на или по 1 јануари 2019 година, освен ако не е поинаку наведено. Банката нема усвоено никакви стандарди, толкувања или измени што се издадени, но сè уште не се ефективни.

- **Интерпретација на МСФИ 23**
Несигурност во врска со третманот на данок на добивка

Толкувањето се однесуваат за сметководството за данок на добивка кога даночните третмани вклучуваат дадена граница за неизвесност што влијае на примената на МСС 12. Даночи на добивка. Не се однесува на даноци надвор од опсегот на МСС 12, ниту пак специфично вклучува одредби што се однесуваат на камати и казни поврзани со несигурни даночни постапки. Интерпретацијата конкретно се осврнува на следново:

- дали ентитетот ги разгледува неизвесните даночни постапки одделно;
- претпоставки што субјектот ги прави за испитување на даночните постапки од даночните власти;
- како ентитетот определува оданочива добивка (даночна загуба), даночни основи, неискористени даночни загуби, неискористени даночни кредити и даночни стапки;
- како ентитетот ги разгледува промените во фактите и околностите.

Банката утврдува дали да се разгледа секоја несигурна даночна постапка одделно или заедно со една или повеќе други несигурни даночни постапки и користи пристап со кој подобро предвидува решавање на неизвесноста. Банката применува значително расудување при идентификување на неизвесности во врска со третманите за данок на добивка. Бидејќи Банката работи во сложено опкружување, проценува дали интерпретацијата има влијание врз нејзините финансиски

извештаи. По усвојувањето на толкувањето, Банката разгледува дали има неизвесни даночни позиции, особено оние што се однесуваат на трансферни цени. Даночните пријави вклучуваат одбивања поврзани со трансферни цени и органите за оданочување може да ги предизвикаат овие даночни постапки. Банката, врз основа на студијата за утврдување на усогласеноста на даноците и трансферните цени, утврди дека е веројатно дека нејзините даночни постапки ќе бидат прифатени од органите за оданочување. Интерпретацијата немаше влијание врз финансиските извештаи на Банката.

• **Измени и дополнувања на МСФИ 9: Карактеристики на претплата со негативна компензација**

Според МСФИ 9, должничкиот инструмент може да се мери по амортизирана набавна вредност или по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка, под услов договорните парични текови да бидат „единствено плаќања на главница и камата на преостанатата главница (условот на „СППИ“) и инструментот се чува во соодветниот деловен модел за таа класификација. Измените во МСФИ 9 појаснуваат дека финансиското средство го исполнува условот на СППИ без оглед на настанот или околноста што предизвикува предвремено раскинување на договорот и без оглед на тоа која страна плаќа или прима разумен надомест за предвремено раскинување на договорот. Предвременото раскинување може да резултира од договорениот рок или од настан надвор од контролата на странките во договорот, како што е промена на закон или регулатива што доведува до рано раскинување на договорот. Кога претплатата е извршена според тековната објективна вредност или во износ што ја вклучува и објективната вредност на трошоците

за прекинување на поврзаните инструменти за заштита, Банката ги проценува специфичните договорни парични текови за соодветните должнички инструменти со цел да утврди дали тие ги исполнуваат СППИ условот. Овие измени не влијаат врз финансиските извештаи на Банката.

Издадени стандарди, но сеуште не ефективни и не порано усвоени

- **МСС 19: Измени и дополнувања на планот, заострување или решавање (измени)**

Измените бараат субјектите да користат ажурирани актуарски претпоставки за да ги утврдат тековните трошоци на услугата и нето-каматата за остатокот од годишниот период за известување по настанување на измена на планот, ограничување или порамнување. Измените, исто така, појаснуваат како сметководството за измените на планот, намалувањето или порамнувањето влијае врз примената на барањата за плафонот на средствата. Овие измени не влијаат врз финансиските извештаи на Банката.

- **ОМСС ги издаде Годишните подобрувања на МСФИ 2015 - 2017 циклус**, што претставува збирка на измени и дополнувања на МСФИ. Овие измени не влијаат врз финансиските извештаи на Банката.

- **МСФИ 3 Бизнис комбинации и МСФИ 11 Заеднички аранжмани:** Измените на МСФИ 3 појаснуваат дека кога ентитетот стекнува контрола врз деловното работење што е заедничко работење, повторно ги мери претходно утврдените интереси во тој бизнис. Измените на МСФИ 11 појаснуваат дека кога ентитетот ќе добие заедничка контрола на деловното работење, што е заедничко работење, субјектот не ги мери

повторно претходно утврдените интереси во тој бизнис.

- **МСС 12 Даноци на добивка:**

Со измените се разјаснува дека последиците од данокот на доход од плаќањата на финансиски инструменти класифицирани како капитал треба да бидат признати според тоа каде се признати изминатите трансакции или настани што генерирале дистрибуирана добивка.

- **МСС 23 Трошоци за позајмување:**

Измените го разјаснуваат ставот 14 од стандардот дека, кога квалификуваното средство е подготвено за наменетата употреба или продажба, а дел од специфичното задолжување поврзано со тоа квалификувано средство останува ненаплатено во тој момент, дека долгот треба да биде вклучен во средствата што ентитетот генерално ги позајмува.

- **Реформа за Benchmark на каматната стапка: Измени и дополнувања на МСФИ 9, МСС 39 и МСФИ**

Измени и дополнувања на реформата за benchmark на каматните стапки на МСФИ 9, МСС 39 и МСФИ 7 вклучуваат голем број олеснувања, кои се однесуваат на сите хеџинг врски кои се директно засегнати од реформите за benchmark на каматните стапки. Хеџинг врските имаат влијание ако измената предизвикува неизвесности за времето и за износот на готовинскиот тек на hedging ставката на хеџинг инструментот. Како што е наведено во сметководствените политики, Банката избра, како избор на политика дозволено според МСФИ 9, да продолжи да го применува сметководството за заштита на ризик, во согласност со МСС 39. МСС 39 предвидува дека за

заштити од ризик на парични текови, прогнозираната трансакција мора да биде многу веројатна. МСС 39 исто така бара дека hedging врските за заштита се квалификуваат само за сметководство со хеџинг ако хеџинг врски се многу ефикасни во постигнување на неутрализирање на промените во објективната вредност или готовинските текови што му се припишуваат на заштитениот ризик. Проценката на ефективноста на хеџингот се прави проспективно и ретроспективно.

Како резултат на реформата за benchmark на каматните стапки, може да се појават неизвесности во врска со времето и / или износот на готовинскиот тек на benchmark основата на заштитената ставка или инструментот за заштита, за време на периодот пред заменувањето на постојниот за benchmark за каматната стапка со алтернативен скоро без ризична каматна стапка. Ова може да доведе до неизвесност дали прогнозата за трансакција е многу веројатна и дали се очекува дека потенцијалниот однос за заштита од ризик ќе биде високо ефикасен. Овие измени не влијаат врз финансиските извештаи на Банката.

- **Рамка во стандардите на МСФИ** ОМСС ја издаде ревидираната Рамка за Финансиско Известување на 29 Март 2018 година. Рамката поставува сеопфатен сет на концепти за финансиско известување, поставувањето на стандардите, упатства за подготвување во изготвување на конзистентни сметководствени политики и помош на други во нивните напори да ги разберат и интерпретираат стандардите. ОМСС, исто така, издаде посебен придружен документ, измени и дополнувања на препораките на рамката во МСФИ стандардите, кој ги утврдува измените на засегнатите стандарди со цел да се ажурираат референците на

ревидираната рамка. Неговата цел е да ја поддржи транзицијата кон ревидираната рамка за компании што развиваат сметководствени политики користејќи ја рамката, кога ниту еден МСФИ стандард не се однесува на одредена трансакција. За изготвувачите кои развиваат сметководствени политики засновани врз рамката, таа е ефективна за годишни периоди што започнуваат на или по 1 јануари 2020 година. Овие измени не влијаат врз финансиските извештаи на Банката.

• **МСС 1 Презентација на финансиски извештаи и МСС 8 Сметководствени политики, промени во пресметковните проценки и грешки: Дефиниција на „материјалност“ (измени и дополнувања)**

Измените се ефективни за годишни периоди што започнуваат на или по 1 Јануари 2020 година со дозволена претходна примена. Измените и дополнувањата ја разјаснуваат дефиницијата на материјалност и како треба да се примени. Новата дефиниција наведува дека, „Информацијата е материјална доколку се изостави, погрешно или нејасно може разумно да се очекува да влијае врз одлуките што примарните корисници на финансиски извештаи од општа намена ги прават врз основа на тие финансиски извештаи, кои даваат финансиски информации за одреден известувачки ентитет“. Покрај тоа, подобрени се објаснувањата што ја придружуваат дефиницијата. Измените исто така обезбедуваат дефинирање на материјалноста да биде конзистентна за сите МСФИ стандарди.

• **МСС 1 Презентација на финансиските извештаи: Класификација на обврските како**

тековни или нетековни (измени и дополнувања)

Измените се ефективни за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 Јануари 2022 година со дозволена претходна примена. Измените имаат за цел да промовираат конзистентност во примената на барањата со тоа што ќе им помогнат на компаниите да утврдат дали, во извештајот за финансиската состојба, долгови и други обврски со неизвесен датум на порамнување треба да се класифицираат како тековни или нетековни. Измените влијаат врз презентацијата на обврските во извештајот за финансиската состојба и не ги менуваат постојните барања околу мерењето или времето на признавање на кое било средство, обврска, приходи или трошоци, ниту информациите што субјектите ги обелоденуваат за тие белешки. Исто така, измените ги разјаснуваат барањата за класификација на долг што компанијата може да го подмири со издавање на сопственички инструменти. Овие измени не влијаат врз финансиските извештаи на Банката.

2.30. Презентација на влијанието при преминот кон МСФИ 16 на 1 јануари 2019 година

Белешката го објаснува влијанието на усвојувањето на МСФИ 16 врз финансиските извештаи на Банката.

Банката идентификува договори што одговараат на дефиницијата за наем во согласност со барањата на МСФИ 16. Најзначајни видови на наем се наемите на деловни простории, заедно со поднаем на ПОС терминали. Една од најважните претпоставки за пресметка на нето сегашната вредност на идната обврска за наем е дисконтната стапка која ја употреби Банката, тоа се интерните трансферни цени за депозити на физички лица врз основа на рочноста

на договорите за наем. Пондерираната просечна стапка на позајмување применета на обврските за наем на 1 Јануари 2019 година беше помеѓу 1,30% и 3%.

При преминот кон МСФИ 16, Банката избра изменет ретроспективен пристап, каде средствата со право на користење се еднакви со обврските за наем. Усвојувањето на барањата на МСФИ 16 резултираше со признавање на средства со право на користење и на обврски за наем. Средствата и обврските се зголемија за МКД 208.475 илјади.

Мерење на обврските за наем

2018	
Обврските по оперативен наем обелоденети на 31 декември 2018 година	
Дисконтирани користејќи ја инкременталната стапката на наемопримателот на денот на првичната примена	215.327
(Намалено) за краткорочни наеми непризнати како обврска	-
(Намалено) за наеми со ниска вредност непризнати како обврска	(6.852)
(Намалено) за наеми на нематеријални средства непризнати како обврска	-
Обврска за наем призната на 1 јануари 2019 година	208.475

2.31. Последователни настани

Настаните по завршување на годината кои даваат дополнителни информации за финансиската состојба на Банката (корективни настани) се рефлектирани во финансиските извештаи.

Последователните настани кои немаат карактер на корективни настани се обелоденуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни.

3. Управување со ризици

Активностите на Банката се изложени на разни финансиски ризици и тие активности бараат анализи, проценки, прифаќање и управување на одреден степен на ризик или комбинација на ризици. Преземањето на ризикот е основа на финансискиот бизнис и оперативните ризици се неизбежна последица на работењето. Затоа, целта на Банката е да постигне одредена рамнотежа помеѓу ризикот и повратот и да ги минимизира потенцијалните негативни ефекти врз финансиското работење на Банката.

Управувањето со ризик во Банката се спроведува во согласност со воспоставените интерни политики и процедури кои ги земаат предвид локалната регулатива, упатствата на НЛБ Групација и соодветните добри банкарски практики. Покрај тоа, Банката постојано ги подобрува и надополнува постојните пристапи,

методологии и процеси во сите сегменти за управување со ризик.

Ефикасното управување со ризик и капитал е клучно за долгорочно одржливо работење на Банката. Цврстата рамка за управување со ризик е сеопфатно интегрирана во процесите на донесување одлуки, управување и ублажување. Банката дава голема важност на културата на ризик и свеста за сите релевантни ризици.

Рамката за управување со ризик на Банката го поддржува донесувањето на деловни одлуки на стратешко и оперативно ниво, сеопфатно управување и проактивното управување со ризикот вклучувајќи:

- изјава за апетит за ризик и насоки за стратегија за ризик;
- годишно разгледување на стратешките деловни цели, буџетирање и процес на планирање на капиталот;
- процес на процена на адекватноста на внатрешниот капитал (ICAAP) и процес на процена на адекватноста на внатрешната ликвидност (ILAAP);
- активности на планот за обнова;
- други внатрешни стрес тестови и тековна анализа на ризик;
- регулаторно и внатрешно известување на раководството.

Поставеното управување и различните алатки за управување со ризик

овозможуваат соодветен надзор на профилот на ризик на Банката. Покрај тоа, тие ги поддржуваат деловните активности и овозможуваат ефикасно управување со ризик инкорпорирајќи процедури за ескалација и различни мерки за ублажување кога е потребно.

а) Стратегии и процеси на управување со ризик

Клучна цел на управувањето со ризик на Банката е проактивно да управува, да ги проценува и да ги следи ризиците во рамките на Банката. Утврденото и холистичко разбирање на управувањето со ризик е вградено во целата организација, фокусирајќи се на идентификацијата на ризици во многу рана фаза, ефикасното управување со ризик и ублажување на истите со цел да се обезбеди внимателно користење на својот капитал, соодветна структура на ликвидност и поврзаните бафери за поддршка на финансиската стабилност на Банката.

Клучните упатства за управување со ризикот се дефинираат со Апетитот за Ризик и Стратегијата за ризик имајќи го предвид деловниот модел на Банката, заснован на очекувана перспектива. Тие редовно се ревидираат и подобруваат. Стратегијата на Банката, Насоките за апетит за ризик и Стратегијата за ризик и клучните внатрешни политики – што се одобруваат од Управниот одбор и Надзорниот одбор - ги одредуваат стратешките цели, упатствата за

апетит за ризик и стратегија за ризик, пристапите и методологии за следење, мерење и управување со сите видови на ризик со цел исполнување на внатрешните цели и сите надворешни барања. Покрај тоа, главните стратешки насоки за ризик се интегрираат во процесот на преглед на годишниот бизнис план и буџетирање.

Банката планира внимателен профил на ризик, оптимално користење на капиталот и профитабилно работење на долг рок, земајќи ги во предвид претпоставените ризици. Управувањето со кредитниот ризик, кој претставува најважна категорија на ризик во Банката, се концентрира на преземање на умерени ризици - диверзифицирано кредитно портфолио, адекватен квалитет на кредитното портфолио, одржлив трошок на ризик, и обезбедување на оптимален поврат земајќи ги во предвид преземените ризици.

Што се однесува до ликвидносниот ризик, толеранцијата е ниска, додека активностите се насочени кон постојано обезбедување на соодветно ниво на ликвидност, како на краток, така и на долг рок. Основната ориентација на Банката во управувањето со ризикот од каматни стапки е да ги ограничи неочекуваните негативни влијанија врз приходите и капиталот, поради тоа, утврдена е умерена толеранција кон овој ризик. Што се однесува до пазарните и оперативните ризици, Банката ја следи ориентацијата дека ваквите ризици не смеат да влијаат значително врз нејзините активности. Толеранцијата кон другите типови на ризик е ниска и се фокусира на минимизирање на нивните можни влијанија врз целото работење.

Управувањето со ризик се фокусира на управување и ублажување на ризиците во согласност со Апетитот за ризик и Стратегијата за ризик на Банката,

што претставува основа на рамката за управување со ризик на Банката. Во овие рамки, Банката го следи опсегот на мерење на ризик со цел да се осигура дека профилот на ризик на Банката е во согласност со нејзиниот апетит за ризик. Користењето на лимитите на ризик и потенцијалните отстапувања од лимитите и целните вредности се известуваат редовно до соодветните одбори и/или на Управниот одбор на Банката. Сеопфатниот Извештај за ризик се разгледува квартално од страна на Надзорниот одбор. Покрај тоа, Банката има воспоставено системи за рано предупредување во различни области на ризик со намера да ги зајакне постојните внатрешни контроли и навремени реакции кога е потребно.

Заради ефикасен процес на намалување на ризикот, Банката применува единствен сет на стандарди за обезбедувањата за кредитирање на население и кредитирање на претпријатија, што претставува второстепен извор на отплата со цел ефикасно управување со кредитниот ризик и економично трошење на капиталот. Банката има систем за мониторинг и известување на обезбедувањата по објективна (пазарна) вредност во согласност со Меѓународните стандарди за процена (IVS). Прифатливоста на инструментот за обезбедување, по видови и стапки кои се однос на прудентните критериуми за кредитирање, е утврдена во внатрешните упатства за кредитирање. Принципите и правилата за намалување на кредитниот ризик во Банката се опишани подетално во Делот Управување со кредитен ризик.

Банката воспостави сеопфатна рамка за стрес тест и други системи за рано предупредување во различни области на ризик со намера да ги зајакне постојните внатрешни контроли и навремено да реагира кога е потребно. Стабилната и униформна програма

за стрес тестирања ги вклучува сите материјални типови ризици и соодветна анализа на сценарија, според ранливоста на деловниот модел на Банката. Интегрирана е во Апетитот за ризик, ICAAP, ILAAP и планот за обновување со цел поддршка на проактивното управување со ризичниот профил на Банката, конкретно капиталот и ликвидносната позиција на база на очекувана основа. Покрај тоа, Банката извршува и обратни стрес тестови со цел да го тестира својот максимален капацитет за обновување. Други делумни проценки за ризик се опфатени со анализата на чувствителност, заснована врз релевантни параметри на стрес, и интегрирани во процесот на поставување систем на лимити за управување со ризикот.

б) Структура и организација на управувањето со ризик

Банката воспостави три линии на одбрана во рамката со цел ефикасно управување со ризикот. Концептот на три линии на одбрана обезбедува јасна поделба на активностите и дефинира улоги и одговорности за управување со ризикот на различни нивоа во Банката. Управувањето со ризик во Банката делува како втора линија на одбрана, одговорна за соодветно управување, процена, следење и известување за ризиците во Банката. Управувањето со ризикот се спроведува од страна на Сектор за управување со ризик во Банката согласно со политиките одобрени од Надзорниот одбор. Одборот обезбедува писмени принципи за целокупното управување со ризик, како и пишани политики кои опфаќаат конкретни области, како што се кредитен ризик, девизен ризик, ризик од каматни стапки и ликвидносен ризик. Покрај тоа, внатрешната ревизија е одговорна за независен преглед на управувањето со ризикот и контролното опкружување.

Свкупно, организацијата и разграничувањето на надлежностите во структурата за управување со ризик на Банката е дизајнирана да спречи судир на интереси и да обезбеди транспарентен и документиран процес на одлучување, подложен на соодветен нагорен и надолен проток на информации. Управувањето со ризик во Банката е централизирано во бизнис линија за управување со ризик, што е специјализирана бизнис линија која опфаќа неколку професионални области, за кои Секторот за управување со ризик (Служба за управување со кредитен ризик и Служба за управување со некредитен ризик) е одговорна во рамките на Банката и која известува до Одборот за средства и обврски (ALCO), Одборот за управување со ризик, Управниот одбор и Надзорниот одбор. Бизнис линија за управување со ризик е одговорна за формулирање и контрола на политиките за управување со ризик, поставување лимити, воспоставување на методологии, надгледување на усогласувањето на политиките за управување со ризик во Банката, следење на изложеноста на ризик на Банката и подготовка на надворешни и внатрешни извештаи. Покрај тоа, Банката известува за својата изложеност на ризик пред надлежните организациони единици во рамките на бизнис линија за управување со ризик во НЛБ д.д.

Следењето на ризикот во Банката е централизирано во независна и/или посебна организациска единица. Централизираното следење на ризиците има за цел да воспостави стандардизирани и системски пристапи за управување со ризик и, според тоа, сеопфатен преглед на извештајот за финансиската состојба на Банката. Во согласност со политиките за управување со ризик на Банката, следењето на ризикот во Банката е одвоено од нејзиното раководство и/или деловната функција, со цел да се одржи

објективноста потребна при процена на деловните одлуки.

в) Мерење на ризик и системи за известување

Банката, како дел од НЛБ Групацијата, е усогласена со регулативата на Европската Централна Банка (ЕЦБ) и правилата утврдени од страна на локалниот регулатор. Во однос на адекватноста на капиталот, Банката го применува стандардизираниот пристап кон кредитен, пазарен и оперативен ризик. Заради мерење на изложеноста кон кредитен, пазарен, ризик од каматна стапка, оперативен и нефинансиски ризик, покрај пропишаните регулативи, Банката користи внатрешни методологии и пристапи кои овозможуваат подетално следење и управување со ризикот. Овие внатрешни методологии се усогласени со упатствата на Базел и Европската Банкарска Асоцијација (ЕБА), како и со локалната регулатива и најдобрите практики во банкарските методологии.

Што се однесува до известувањето за ризик, внатрешните упатства на Банката ги одразуваат, покрај внатрешните барања, суштината и зачестеноста на известувањето што се бара од локалниот регулатор и НЛБ д.д. Известувањето за ризици се врши во форма на стандардизирани извештаи, во согласност со политиките за управување со ризик, основани врз разумни методологии за мерење и усогласување на изложеноста на ризици, соодветни бази на податоци и автоматизација на подготовка на извештаи, со што се обезбедува квалитет на извештаите и се намалува можноста за грешки.

г) Податоци и ИТ систем

Повеќето податоци за ризик се пресметуваат и се чуваат во база на податоци (Data Warehouse). Податоците се собираат од трансакциски системи како извор и други системи на извор (на пр. Главна книга). Воспоставениот

процес обезбедува интегрирана информација во заедничката референтна структура, каде деловните корисници можат да пристапат во конзистентен и предметно ориентиран формат. Податоците редовно се проверуваат и потврдуваат. Податоците што се користат за проценка на внатрешниот ризик, управување и известување се исти со податоците што Банката ги користи за регулаторно известување.

д) Главен акцент на управувањето со ризик во 2019 година

Банката дополнително ја зајакна стабилноста на својот систем за управување со ризик во сите соодветни категории на ризик со цел да управува со нив проактивно, сеопфатно и претпазливо. Идентификација на ризик во многу рана фаза, неговото ефикасно управување и соодветните процеси на ублажување претставуваат суштински чекори во таков систем. Деловната и оперативната околина релевантна за работењето на Банката се менува со трендовите како што се промена на однесувањето на клиентите, појава на нови технологии и конкуренти и зголемување на нови регулаторни барања. Треба да се земе во предвид дека управувањето со ризик постојано се прилагодува со цел да се откријат и да се управува со нови потенцијални ризици кои се појавуваат.

Посебен фокус е ставен на вклучување на анализа на ризик во процесот на донесување одлуки на стратешко и оперативно ниво, диверзификација со цел да се избегне голема концентрација, оптимално користење на капиталот и негова распределба, соодветна прилагодена цена на ризиците, редовно образование/обуки на сите нивоа на раководство и обезбедување целосна усогласеност со внатрешните политики/правила и релевантни регулативи. Во 2019 година, Внатрешниот процес на соодветност на капиталот и процената (ICAAP процесот) беше значително

надграден во согласност со новите упатства на НЛБ Групација, вклучувајќи ја и неговата посила интеграција во целокупниот систем за управување со ризик, со цел да се обезбеди проактивна поддршка за информирано одлучување.

Најважните видови на ризик се кредитен ризик, ликвидносен ризик, пазарен ризик и останати оперативни ризици. Пазарниот ризик вклучува валутен ризик, ризик од каматна стапка и друг ризик на цени.

Во сè уште негативно опкружување со каматните стапки, Банката се соочи со растечки вишок на ликвидност, при што се посвети значително внимание на структурата и концентрацијата на резерви на ликвидност вклучувајќи системи за рано предупредување, имајќи ги предвид потенцијалните негативни движења на пазарот. Вишокот ликвидност и побарувачката на пазарот за производи со фиксни каматни стапки резултираа во умерено зголемена изложеност на ризик од каматни стапки, што остана во рамките на релативно ниска до умерена толеранција кон овој ризик. Покрај тоа, во текот на 2019 година, капиталот и ликвидноста на Банката останаа силни, стојќи далеку над целиот профил на апетитот за ризик.

Исто така, голем акцент беше ставен на управувањето со оперативните ризици, каде Банката го следи упатството со цел таквиот ризик да не влијае значително врз нејзиното работење. Во 2019 година беа направени дополнителни напори во однос на проактивно ублажување, спречување и минимизирање на потенцијалните штети во иднина. Посебно внимание беше посветено на системот за стрес тестирање, заснован на анализата на сценарио што се однесува на настани со висока сериозност, ретки и на моделирање на податоци за настанати загуби. Покрај тоа, клучните индикатори за

ризик, служејќи како систем за рано предупредување за пошироко поле на оперативни ризици, беа дополнително зајакнати, со цел подобрување на постојните внатрешни контроли и навремено реагирање кога е потребно.

3.1. Управување со кредитен ризик

а) Вовед

Во своето работење, Банката е изложена на кредитен ризик или ризик од загуби како резултат на неподмирување на обврските кон Банката од страна на должникот. Од таа причина, Банката проактивно и сеопфатно го следи и проценува гореспоменатиот ризик. Во тој процес, Банката ги следи Меѓународните стандарди за финансиско известување, регулативите издадени од Народната Банка на Република Северна Македонија и упатствата од ЕБА. Оваа област подетално се уредува со внатрешните методологии и процедури утврдени во внатрешните акти.

Банката управува со кредитниот ризик на две нивоа: На ниво на индивидуален клиент/група на клиенти, доколку е соодветно. Процедурите се следат во различни фази на врската со клиентот пред, за време и по склучување на договор. Пред склучување на договор, се проценува успешноста на клиентот, финансиската состојба и минатата соработка со Банката. Исто така е важно да се обезбеди висок квалитет на обезбедувањето, иако тоа не влијае на кредитниот рејтинг на клиентот. Ова е проследено со различни форми на следење на клиентот, особено во процена на неговата способност да генерира доволно парични текови за редовно намирување на своите обврски и договорните обврски. Што се однесува до ова откривање на ризиците, важно е редовно следење на клиентите во рамките на системот за рано предупредување (EWS). Заради сеопфатна објективна процена на работењето на клиентот, развиени

се внатрешни модели за бодување за одредени сегменти на клиенти.

Квалитетот на кредитното портфолио, вклучително и билансната и вонбилансната изложеност, активно се следи и анализира на ниво на целокупното портфолио на Банката. Сеопфатни анализи редовно се вршат во однос на сегментацијата на клиентите, структурата на кредитен рејтинг, заостанати долгови и/или обем на нефункционални побарувања/ побарувања во група 2, покрите со дополнителни кредитни загуби, примени обезбедувања, концентрации кои произлегуваат од група на поврзани клиенти и концентрации во индустрија, изложеност кон валута и други индикатори на ризици во кредитното портфолио. Големо внимание се посветува на редовното следење на нови зделки и други промени или трендови, со акцент на рано откривање на зголемени ризици и нивна оптимизација во однос на профитабилноста. Банката соодветно го диверзифицира своето портфолио за да ги намали конкретните компоненти на кредитен ризик (т.е. ризикот што произлегува од работењето со конкретен клиент, сектор, позиции во финансиски инструменти или други конкретни настани).

Зголемен акцент е ставен на стрес тестовите кои ги предвидуваат влијанијата на негативните макроекономски движења врз портфолиото, на ниво на исправки на вредноста и посебна резерва и на адекватноста на капиталот.

Банката го проценува нивото на загуби од кредитен ризик на индивидуална основа за материјални побарувања, и на групно ниво за остатокот од портфолиото. Индивидуален преглед се врши за материјалните финансиски средства од група 3, кои се оценети како нефункционални, врз основа на информациите за значителни

финансиски проблеми со кои се соочува клиентот, во врска со кршење на договорните обврски, како што се заостанати долгови во намирувањето на обврските, без оглед дали финансиските средства ќе бидат реструктурирани од економски или правни причини и веројатноста клиентот да покрене стечајна постапка или финансиска реорганизација. Очекуваните идни парични текови (од обично работење и можниот откуп на обезбедување) се проценуваат по индивидуален преглед. Ако нивната дисконтирана вредност се разликува од книговодствената вредност на односното финансиско средство, исправка на вредност мора да се признае. За остатокот од портфолиото се прават групни исправки на вредност кое што не се проценува на индивидуална основа. Врз основа на барањата на МСФИ9, финансиските средства вреднувани по амортизирана вредност се припишуваат на соодветниот група, врз основа на проценетото зголемување на кредитниот ризик на изложеноста од првичното признавање.

Гупата на финансиските средства одредува дали треба да се земе предвид очекувана загуба на кредитот од 12 месеци или до крајот на кредитот. Пресметката на очекувана загуба на кредит се заснова на веројатноста за ненаплата и загубата поради неисполнување на обврската, која се пресметува со користење на историски податоци и статистичко моделирање, како и предвидени макроекономски параметри. За вонбилансните финансиски средства, веројатноста за отплата на изложености се зема предвид при креирање на групни резерви. Моделите што се користат за процена на идните параметри на ризик, се потврдуваат и тестираат од страна на НЛБ д.д на редовна основа, со цел процените на загубата да бидат што е можно пореални.

б) Главен акцент во 2019 година

Во процесот на постојано надополнување и зајакнување на управувањето со кредитен ризик, Банката се фокусира на преземање на умерени ризици, а во исто време и обезбедување на оптимален поврат во однос на преземените ризици. Банката става значителен акцент на новото финансирање на претпријатија и население во смисла на одржливост на структурата на портфолиото и со тоа поврзаните трошоци за ризик. Банката развива модели за бодување во областа на процената на кредитниот ризик во согласност со најдобрите банкарски практики за понатамошно зајакнување на постојните алатки за управување со ризик, истовремено овозможувајќи побрзо реагирање кон клиентите.

Зачувувањето на висок квалитет на кредитното портфолио претставува најважната клучна цел, со фокус на квалитетот на новите пласмани што доведува до диверзифицирано портфолио на клиенти. Банката е активно присутна на пазарот, финансирајќи постојни и нови кредитоспособни клиенти. Ниската задолженост на компаниите и новите инвестициски проекти имаа позитивно влијание врз одобрувањето на нови кредити. Голем акцент е ставен и на интензивно и проактивно постапување со проблематични клиенти, промени во кредитниот процес и систем на рано предупредување за откривање на зголемен кредитен ризик. Намалувањето на нефункционални кредити на ниво на Банката остана клучен фокус во 2019 година.

в) Максимална изложеност
на кредитен ризик

	31.12.2019	31.12.2018
Пари, парични средства во НБРСМ и депозити по видување во банки	11.866.212	11.779.763
Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	6.169.393	4.228.562
Финансиски средства мерени по амортизирана набавна вредност	-	-
Должнички хартии од вредност	8.715.727	7.853.144
Кредити на држава	138.159	216.565
Кредити на банки	2.852.766	2.864.294
Кредити на финансиски институции	140.132	141.766
Кредити на физички лица	34.306.588	31.625.300
Кредити на останати комитенти	21.621.280	20.911.228
Останати финансиски средства	1.282.497	1.190.799
Вкупно нето финансиски средства	87.092.754	80.811.421
Гаранции	6.661.849	6.134.173
Преземени обврски за кредитирање	5.033.575	3.629.338
Останати потенцијални обврски	873.803	565.364
Вкупно потенцијални обврски	12.569.227	10.328.875
Вкупно максимална изложеност на кредитен ризик	99.661.981	91.140.296

Максимална изложеност на кредитен ризик е приказ на изложеноста на Банката на кредитен ризик одделно по одделни видови финансиски средства и потенцијални обврски. Изложеноста

наведена во горенаведената табела е прикажана за состојбите во извештајот за финансиска состојба според нивната нето книговодствена вредност, како што е прикажано во

извештајот за финансиската состојба, и за вонбилансните ставки во висина на нивната номинална вредност.

г) Обезбедување од финансиски
средства што се кредитно оштетени

	Целосно/над обезбедени финансиски средства		Финансиски средства кои немаат или кои не се целосно покриени со обезбедување	
	Нето вредност на кредити и побарувања	Објективна вредност на обезбедувањето	Нето вредност на кредити и побарувања	Објективна вредност на обезбедувањето
31.12.2019				
Финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност				
Кредити на држава	-	-	89	-
Кредити на физички лица	192.697	694.156	112.004	13.853
Кредити на други комитенти	333.718	2.078.786	265.527	622.121
Останати финансиски средства	2.788	18.916	13.726	1.653
Вкупно	529.203	2.791.858	391.346	637.627

31.12.2018	Целосно/над обезбедени финансиски средства		Финансиски средства кои немаат или кои не се целосно покриени со обезбедување	
	Нето вредност на кредити и побарувања	Објективна вредност на обезбедувањето	Нето вредност на кредити и побарувања	Објективна вредност на обезбедувањето
Финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност				
Кредити на држава	-	-	194	-
Кредити на финансиски институции	-	-	829	-
Кредити на физички лица	249.614	859.809	131.245	10.972
Кредити на други комитенти	354.348	2.573.262	221.531	654.033
Останати финансиски средства	1.550	14.704	15.688	1.423
Вкупно	605.512	3.447.775	369.487	666.428

д) Политика за заштита на кредити

Банката применува единствен сет на стандарди за обезбедување на кредити на население и на претпријатија, во согласност со регулаторните барања. Главниот документ со кој се регулираат обезбедувањата за кредитите во Банката е Политиката за обезбедувања по кредити и Политиката за кредитирање. Политиката е донесена од Надзорниот одбор на Банката. Политиката ги претставува основните принципи што вработените мора да ги земат во предвид при потпишување, процена, следење и известување за обезбедувања, со цел кредитниот ризик да се намали. Пазарната вредност на недвижниот имот и подвижниот имот што се користи како обезбедување се добива од извештаите за процена на лиценцирани проценители. Пазарната вредност на финансиските инструменти во сопственост на Банката се добива од организираниот пазар - како што е берзата, за котирали финансиски инструменти или утврдени во согласност со внатрешната постапка за некотирали финансиски инструменти.

Банката добива проценки од домашни проценители и надворешни проценители, кои ги имаат потребните лиценци. Процените мора да се направат во согласност со меѓународните стандарди за вреднување. Кога се стекнува обезбедувањето, Банката ги следи

внатрешните регулативи со кои се дефинираат минималните стапки на сигурност или залог. Банката се обидува да добие обезбедување со поголема вредност од основната изложеност (во зависност од рејтингот на кредитопримателот, доспевањето на кредитот и сл.) со цел да ги намали негативните последици како резултат на поголемите промени во пазарните цени на средствата што се користат како обезбедување.

Ако недвижен имот, подвижен имот и финансиски инструменти служат како обезбедување, заложното право на Банката за таквите средства треба да биде со највисок ранг. Исклучително, кога вредноста на хипотека на недвижен имот е доволно голема, заложното право може да има друг редослед на приоритет.

Банката ја следи вредноста на обезбедувањето за време на периодот на отплата на кредитот во согласност со задолжителните периоди и интерните упатства.

ѓ) Главните видови на обезбедувања кои се прифаќаат од страна на Банката Банката прифаќа различни форми на материјални и лични обезбедувања како обезбедување за кредит. Материјалното обезбедување за кредит дава право во случај кога должникот (кредитопримателот) не ги

исполнува своите договорни обврски да се продаде конкретен имот за враќање на побарувањата, задржува конкретен безготовински имот или готовина, намалува или нетира износ на изложеност спрема долгот на договорната страна кон Банката. Личен колатерал за кредит е метод за намалување на кредитен ризик при што трета страна се обврзува да го плати долгот во случај на примарниот должник (кредитопримателот) да не ја исполни обврската. Кредитите многу често се обезбедуваат со комбинација на видови на обезбедување. Општите препораки за обезбедување на кредити се наведени во интерните упатства и ги содржат елементите наведени подолу. Одлуката за видот на обезбедувањето и покриеноста на кредитот со обезбедување зависи од кредитоспособноста на клиентот (кредитен рејтинг), доспевањето на кредитот и варира во зависност од тоа дали кредитот е доделен на физичко лице или на претпријатие.

е) Процена на ризик на обезбедување Кредитниот ризик на клиент/договорна страна е клучен параметар за одлучување при одобрување на изложеност. Обезбедувањето е второстепен извор на отплата и затоа одлуките за одобрување на изложеност не треба пред се да се засноваат на обезбедувањето.

Сепак, обезбедувањето е важен елемент за олеснување во процесот на одобрување и, во зависност од кредитниот рејтинг на клиентот, предуслов. Банката ги пропиша минималните соодноси помеѓу вредноста на обезбедувањето и износот на кредитот, во зависност од видот на обезбедувањето и рејтингот на клиентот. Соодносите се засноваат на упатства од искуство и регулаторни упатства.

Банката посветува особено внимание на внимателно следење на објективната вредност на обезбедувањето и на редовни и независни вреднувања применувајќи ги Меѓународните стандарди за процена. Преку детално испитување на сите примени обезбедувања, Банката се осигурува дека се зема предвид само обезбедувањето од кое реално може да се очекува плаќање доколку се ликвидира.

Банката има најголема концентрација на обезбедувања кои произлегуваат од хипотека на недвижен имот, што е релативно сигурен и квалитетен вид на обезбедување, меѓутоа, меѓу другото поради падот на цените на пазарот на недвижности во последно време, Банката внимателно ги следи вредностите на обезбедувањето на недвижностите и, доколку е потребно, воспоставува поголеми износи на исправки на вредноста и резервации за нефункционални кредити обезбедени со недвижен имот, засновани на проценети намалувања на вредноста на недвижностите што се очекува да бидат остварени при продажба (очекувана исплата од обезбедување).

ж) Анализа на кредитниот квалитет на финансиските средства и потенцијални обврски

31.12.2019	12-месечни ОКЗ	ОКЗ за целиот животен век не кредитно оштетени	ОКЗ за целиот животен век кредитно оштетени	Набавени кредитно оштетени финансиски средства	Вкупно
Должнички хартии од вредност кои се мерат по амортизирана набавна вредност					
А	-	-	-	-	-
Б	8.797.026	-	-	-	8.797.026
В	-	-	-	-	-
Г и Д	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста	(81.299)	-	-	-	(81.299)
Сметководствена вредност	8.715.727	-	-	-	8.715.727
Кредити на и побарувања од банки по амортизирана набавна вредност					
А	1.379.998	-	-	-	1.379.998
Б	1.477.941	-	-	-	1.477.941
В	-	-	-	-	-
Г и Д	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста	(5.173)	-	-	-	(5.173)
Сметководствена вредност	2.852.766	-	-	-	2.852.766
Кредити на и побарувања од комитенти по амортизирана набавна вредност					
А	34.554.287	952.131	-	-	35.506.418
Б	17.096.361	1.982.366	4.203	-	19.082.930
В	67.815	1.902.247	-	-	1.970.063
Г и Д	-	-	2.967.219	-	2.967.219
Исправка на вредноста	(896.146)	(356.938)	(2.067.387)	-	(3.320.471)
Сметководствена вредност	50.822.318	4.479.806	904.035	-	56.206.159
Останати финансиски средства по амортизирана набавна вредност					
А	289.903	1.682	-	-	291.585
Б	965.875	1.330	7	-	967.212
В	531	10.418	-	-	10.949
Г и Д	-	-	56.872	-	56.872
Исправка на вредноста	(3.249)	(495)	(40.377)	-	(44.121)
Сметководствена вредност	1.253.060	12.935	16.502	-	1.282.497
Должнички хартии од вредност кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка					
А	-	-	-	-	-
Б	6.136.472	-	-	-	6.136.472
В	-	-	-	-	-
Г и Д	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста	(26.012)	-	-	-	(26.012)
Потенцијални обврски					
А	4.993.999	29.564	-	-	5.023.563
Б	6.017.556	1.027.675	24	-	7.045.255
В	58.111	360.781	-	-	418.892
Г и Д	-	-	81.517	-	81.517
Исправка на вредноста	(168.359)	(66.395)	(33.110)	-	(267.864)
Сметководствена вредност	10.901.307	1.351.625	48.431	-	12.301.363

31.12.2018	12-месечни ОКЗ	ОКЗ за целиот животен век не кредитно оштетени	ОКЗ за целиот животен век кредитно оштетени	Набавени кредитно оштетени финансиски средства	Вкупно
Должнички хартии од вредност кои се мерат по амортизирана набавна вредност					
А	-	-	-	-	-
Б	7.930.916	-	-	-	7.930.916
В	-	-	-	-	-
Г и Д	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста	(77.772)	-	-	-	(77.772)
Сметководствена вредност	7.853.144	-	-	-	7.853.144
Кредити на и побарувања од банки по амортизирана набавна вредност					
А	1.859.845	-	-	-	1.859.845
Б	1.007.596	-	-	-	1.007.596
В	-	-	-	-	-
Г и Д	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста	(3.147)	-	-	-	(3.147)
Сметководствена вредност	2.864.294	-	-	-	2.864.294
Кредити на и побарувања од комитенти по амортизирана набавна вредност					
А	29.666.175	2.314.294	11.443	-	31.991.912
Б	14.963.685	3.068.655	5.682	-	18.038.022
В	460.445	2.624.356	883	-	3.085.684
Г и Д	-	(15)	3.447.891	-	3.447.876
Исправка на вредноста	(654.750)	(505.747)	(2.508.138)	-	(3.668.635)
Сметководствена вредност	44.435.555	7.501.543	957.761	-	52.894.859
Останати финансиски средства по амортизирана набавна вредност					
А	257.425	4.581	48	-	262.054
Б	901.446	4.095	61	-	905.602
В	108	9.261	18	-	9.387
Г и Д	-	-	66.187	-	66.187
Исправка на вредноста	(2.478)	(822)	(49.131)	-	(52.431)
Сметководствена вредност	1.156.501	17.115	17.183	-	1.190.799
Должнички хартии од вредност кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка					
А	-	-	-	-	-
Б	4.195.641	-	-	-	4.195.641
В	-	-	-	-	-
Г и Д	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста	(3.805)	-	-	-	(3.805)
Потенцијални обврски					
А	4.432.471	488.311	2.204	-	4.922.986
Б	4.016.508	520.496	856	-	4.537.860
В	107.545	600.034	239	-	707.818
Г и Д	-	-	160.211	-	160.211
Исправка на вредноста	(95.373)	(73.592)	(63.072)	-	(232.037)
Сметководствена вредност	8.461.151	1.535.249	100.438	-	10.096.838

Банката ја заснова класификацијата на кредитниот рејтинг на клиентите на методологија за рејтинг, која вклучува униформна кредитна скала за оценување од 12 рејтинг класи, од кои девет претставуваат редовни клиенти и три нефункционални клиенти.

Рејтинг групата А (рејтинг класи AAA до А) ги вклучува најдобрите клиенти со низок степен на веројатност за неисполнување на обврската, карактеризирана со голема адекватност на капиталот и голема покриеност на финансиските обврски со слободен паричен тек. Рејтинг групата А се смета за класификација на инвестициска оцена.

Рејтинг групата Б (рејтинг класи BBB до Б) вклучува клиенти со низок кредитен ризик, една класа повисоко

од клиентите од А рејтинг групата. Овие клиенти покажуваат стабилни перформанси, прифатливи финансиски коефициенти и квалитативни елементи и имаат доволен паричен тек за да ги намират своите обврски, но тие се почувствителни на промените во индустријата или економијата. Класификацијата на рејтинг групата Б е инвестициска оцена за BBB и „инвестирај со грижа“ за BB и Б.

Рејтинг групата В (рејтинг класи BBB до В) вклучува клиенти кои се изложени на повисоко и натпросечно ниво на кредитен ризик. Понекогаш Банката ги финансира клиентите со рејтинг BBB, бидејќи поддршката носи повеќе позитивни влијанија, сепак, рејтинг групата В се смета за значителен ризик. Банката разумно ја ограничува

соработката со таквите клиенти и ја намалува изложеноста кон нив.

Рејтинг групата Г, (рејтинг класи Г и ГГ) и ‘Д’ претставуваат нефункционални клиенти, кои се третираат дека не ги исполниле обврските.

Клиентите класифицирани со рејтинг Г, ГГ и Д обично се пренесуваат на специјализираните единици за реструктурирање (кои вршат деловно и финансиско реструктурирање со цел да се минимизираат загубите и клиентот да се врати во статус редовен) или постапка на решавање на долгот и правна поддршка (со цел да се минимизираат загубите заради неисполнување на обврските).

з) Реструктурирани кредити

	Сите реструктурирани кредити				Оштетување, резервации и прилагодување на вредноста		
	Вкупно	Редовни	Оштетени	Нефункционални	Нефункционални		
					Редовни реструктурирани изложености	Нефункционални реструктурирани изложености	Обезбедување и финансиски гаранции добиени за реструктурирани кредити
31.12.2019							
Кредити на и побарувања (вклучувајќи ги по амортизирана набавна вредност и по објективна вредност)	1.267.156	596.888	670.268	-	(256.872)	(521.250)	1.966.894
Физички лица	91.967	16.913	75.054	-	(915)	(26.681)	193.730
Нефинансиски институции	1.175.189	579.975	595.214	-	(255.957)	(494.569)	1.773.164
Останати финансиски средства	6.774	6.774	-	-	(5.619)	-	11.590
Вкупна изложеност со мерки за реструктурирање	1.273.930	603.662	670.268	-	(262.491)	(521.250)	1.978.484

31.12.2018	Сите реструктурирани кредити				Оштетување, резервации и прилагодување на вредноста		
	Вкупно	Редовни	Нефункционални		Редовни реструктурирани изложености	Нефункционални реструктурирани изложености	Обезбедување и финансиски гаранции добиени за реструктурирани кредити
			Оштетени	Нефункционални			
Кредити и побарувања (вклучувајќи ги по амортизирана набавна вредност и по објективна вредност)	1.455.661	654.419	801.242	-	(259.546)	(667.667)	2.704.938
Физички лица	76.648	20.237	56.411	-	(1.373)	(15.660)	151.604
Нефинансиски институции	1.379.013	634.182	744.831	-	(258.173)	(652.007)	2.553.334
Останати финансиски средства	4.525	4.525	-	-	(3.728)	-	7.603
Вкупна изложеност со мерки за реструктурирање	1.460.186	658.944	801.242	-	(263.274)	(667.667)	2.712.541

Реструктурирана изложеност по период на реструктурирање

31.12.2019	До 3 месеци	Од 3 до 6 месеци	Од 6 до 12 месеци	Над 12 месеци
Редовна изложеност	62.841	64.984	129.817	83.530
Нефункционални изложености	3.644	12.666	220	132.489
Вкупна изложеност со мерки за реструктурирање	66.485	77.650	130.037	216.019

31.12.2018	До 3 месеци	Од 3 до 6 месеци	Од 6 до 12 месеци	Над 12 месеци
Редовна изложеност	2.582	-	11	393.077
Нефункционални изложености	-	-	277	133.298
Вкупна изложеност со мерки за реструктурирање	2.582	-	288	526.375

Главните реструктурирани мерки, што ги користи Банката, се одложувањето на плаќањето, намалувањето на каматните стапки, стекнувањето обезбедување за делумно враќање на побарувањата и други, било како поединечни реструктурирани мерки, или како комбинација на повеќе.

с) Анализа на кредити и побарувања
по индустриски сектори

Индустриски сектор	31.12.2019				31.12.2018			
	Бруто кредити	Резервации	Нето кредити	(%)	Бруто кредити	Резервации	Нето кредити	(%)
Банки	2.857.939	(5.174)	2.852.765	4,73%	2.867.441	(3.147)	2.864.294	5,03%
Финансии	140.685	(552)	140.133	0,23%	143.217	(1.495)	141.722	0,25%
Електрична енергија, гас и вода	1.035.763	(33.480)	1.002.283	1,66%	1.337.679	(34.194)	1.303.485	2,29%
Градежна индустрија	2.715.090	(263.103)	2.451.987	4,06%	2.483.440	(227.309)	2.256.131	3,96%
Тешка индустрија	6.585.717	(743.733)	5.841.984	9,68%	6.019.622	(675.073)	5.344.549	9,38%
Образование	80.454	(14.812)	65.642	0,11%	86.523	(11.548)	74.977	0,13%
Земјоделство, шумарство и риболов	756.678	(159.587)	597.091	0,99%	685.115	(168.274)	516.841	0,91%
Јавен сектор	138.252	(89)	138.163	0,23%	218.548	(532)	218.016	0,38%
Потрошувачи	35.353.457	(1.046.852)	34.306.605	56,85%	32.846.774	(1.221.474)	31.625.300	55,53%
Рударство	79.881	(2.641)	77.240	0,13%	149.904	(91.878)	58.026	0,10%
Претприемачи	-	-	-	0,00%	-	-	-	0,00%
Услуги	2.672.088	(283.889)	2.388.199	3,96%	3.302.155	(286.739)	3.015.416	5,29%
Транспорт и комуникации	1.304.021	(188.259)	1.115.762	1,85%	1.141.261	(165.750)	975.511	1,71%
Трговска индустрија	8.307.224	(574.024)	7.733.200	12,82%	7.775.018	(772.875)	7.002.143	12,30%
Здраствена заштита и социјална сигурност	357.347	(9.460)	347.887	0,58%	374.275	(11.548)	362.727	0,64%
Останати финансиски средства	1.326.591	(44.110)	1.282.481	2,13%	1.243.191	(52.377)	1.190.814	2,09%
Вкупно	63.711.187	(3.369.765)	60.341.422	100,00%	60.674.165	(3.724.213)	56.949.952	100,00%

и) Анализа на кредити и побарувања
по географски сектори

Земја	31.12.2019	31.12.2018
Република Северна Македонија	57.564.961	54.229.766
Членки на Европска унија	1.860.565	1.838.313
Останати земји	915.896	881.873
Вкупно	60.341.422	56.949.952

3.1.1. Должнички инструменти, благајнички записи и други записи

Табелата подолу претставува анализа на должнички хартии од вредност, благајнички записи и други записи. Издавачи на хартиите од вредност се НБРСМ и Република Северна Македонија (PCM).

Анализата на должничките инструменти, благајнички записи и друг вид на записи е прикажана во белешките 21 и 23. Standard & Poor's Ratings Services утврди долгорочен/краткорочен рејтинг "ББ-/Б" за странска и домашна валута со стабилен изглед, додека Fitch's Rating Agency утврди "ББ+" долгорочен рејтинг за домашна и странска валута и краткорочен рејтинг "Б" за странска валута.

2019	Вложувања во хартии од вредност	Вкупно
НБРСМ	4.054.753	4.054.753
РСМ	10.797.446	10.797.446
Вкупно	14.852.199	14.852.199

2018	Вложувања во хартии од вредност	Вкупно
НБРСМ	4.195.641	4.195.641
РСМ	7.853.144	7.853.144
Вкупно	12.048.785	12.048.785

3.1.2. Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања

Во текот на 2019 и 2018 година, Банката се стекна со средства преку преземање на колатерал чуван како обезбедување:

	2019	2018
Природа на средствата	Сметководствена вредност	Сметководствена вредност
Градежни објекти	177.218	126
Станбени објекти	166	-
Опрема	41.638	-
Останато	234	346
Вкупно (Белешка 26)	219.256	472

Преземените средства вклучуваат земјиште, станови, опрема и деловен простор кој не се користи од страна на Банката за нејзината основна дејност. Преку преземањето на средствата, Банката ги намалува нефункционалните побарувања. Недвижностите со кои Банката се стекнала се продаваат веднаш штом е тоа изводливо.

3.1.3. Презентација на нето финансиските инструменти според класификациона категорија

31 Декември 2019

	Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	Финансиски средства мерени по амортизирана набавна вредност	Вкупно
Пари, парични средства во НБРСМ и депозити по видување во банки	-	11.866.212	11.866.212
Хартии од вредност	6.169.393	8.715.727	14.885.120
– Обврзници	2.081.719	8.189.774	10.271.493
– Акции	32.921	-	32.921
Записи	4.054.753	525.953	4.580.706
Побарувања и обврски	-	60.341.422	60.341.422
– Кредити на држава	-	138.159	138.159
– Кредити на банки	-	2.852.766	2.852.766
– Кредити на финансиски институции	-	140.132	140.132
– Кредити на физички лица	-	34.306.588	34.306.588
– Кредити на останати комитенти	-	21.621.280	21.621.280
Останати финансиски средства	-	1.282.497	1.282.497

31 Декември 2018

	Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	Финансиски средства мерени по амортизирана набавна вредност	Вкупно
Пари, парични средства во НБРСМ и депозити по видување во банки	-	11.779.763	11.779.763
Хартии од вредност	4.228.562	7.853.144	12.081.706
– Обврзници	-	7.549.118	7.549.118
– Акции	32.921	-	32.921
– Записи	4.195.641	304.026	4.499.667
Побарувања и обврски	-	56.949.952	56.949.952
– Кредити на држава	-	216.564	216.564
– Кредити на банки	-	2.864.294	2.864.294
– Кредити на финансиски институции	-	141.766	141.766
– Кредити на физички лица	-	31.625.302	31.625.302
– Кредити на останати комитенти	-	20.911.227	20.911.227
Останати финансиски средства	-	1.190.799	1.190.799

3.2. Пазарен ризик

Пазарен ризик е ризик од промени во пазарните цени, како што се каматни стапки, цени на капиталот, девизни курсеви и кредитни распони (што не се однесуваат на промени на кредитната стабилност на должникот/издавачот)

или во параметри кои влијаат на цените (променливост и корелации), кои ќе влијаат врз приходот на Банката или на вредноста на нејзините удели во финансиски инструменти. Загубите можат директно да влијаат на добивката

или загубата, на пример, во случај на позициите од трговската книга. Сепак, за позициите од банкарската книга тие се одразуваат во ревалоризационите резерви. Изложеноста кон пазарен ризик е до одреден степен интегрирана

во банкарската индустрија и нуди можност за создавање финансиски резултати и вредност. Целта на управувањето со пазарниот ризик е да управува и контролира изложеност кон пазарен ризик во рамките на прифатливи параметри, истовремено оптимизирајќи го повратот на ризик.

Секторот за управување со ризици е независен од активностите на тргување. Изложеноста и ограничувањата се следат секојдневно и редовно се пријавуваат до Одборот за средства и обврски (ALCO) и другите релевантни тела надлежни за одлучување.

Банката користи широк избор на квантитативни и квалитативни алатки за мерење, управување и известување на пазарните ризици како што се ризична вредност (Value at risk), анализа на чувствителност, стрес тест, сценарија на ретроактивно тестирање, други олеснувачи на пазарен ризик (концентрација на изложености, ограничувања на јазот и др.), чувствителност на нето приход од камата, економска вредност на капиталот и економски капитал. Стрес тестот дава индикација за можните загуби што можат да се појават во тешки пазарни услови.

Во областа на валутниот ризик, Банката ја следи целта на мали и средни изложености. Банката ја следи отворената девизна позиција постојано. Ориентацијата на Банката во управувањето со ризик од каматни стапки е да спречи негативни ефекти врз нето приходите што произлегуваат од променетите пазарни каматни стапки. Склучувањето на трансакции со деривати е ограничено на сервисирање на отворените позиции на клиентите и заштита на сопствените позиции на Банката. Во согласност со упатствата од НЛБ д.д., Банката нема трговска книга.

Во однос на следење и управување со пазарниот ризик, поставени се унифицирани методологии и ограничувања на изложеност според локалната регулатива и упатствата од НЛБ д.д. Согласно релевантните политики, Банката мора да ја следи и управува изложеноста кон пазарни ризици и да известува до НЛБ д.д. Изложеноста редовно се следи и се пријавува на локалниот Одбор за средства и обврски (ALCO) и Одборот за средства и обврски на НЛБ Групација (ALCO).

3.2.3.1. Валутен ризик

Банката е изложена на ризик од девизен курс преку трансакции во странска валута. Ризикот од девизен курс е ризик од можните загуби од отворените девизни позиции како резултат на промените во девизните курсеви. Банката е сигурна дека нето изложеноста се одржува на прифатливо ниво со купување или продажба на спот трансакции во странска валута кога тоа е потребно за решавање на краткорочна нерамнотежа. Банката го мери и управува со ризикот од девизен курс користејќи комбинација на анализа на чувствителност, ризична вредност (VaR), сценарија и стрес тестирања.

Банката е одговорна за нејзината Политика за управување со валутен ризик, која исто така вклучува систем на лимити и е во согласност со упатствата и стандардите на матичната банка НЛБ д.д., како и локалните регулаторни барања. Политиката е потврдена од Надзорниот одбор. Секторот за управување со ризик секојдневно ја следи изложеноста на ризик на Банката. Секторот за финансиски пазари и средства управува со девизните позиции на ниво на валута така што тие секогаш се во рамките на лимитите или се затворени. Изложеноста кон валутен ризик се дискутира на дневните состаноци за ликвидност, месечните состаноци на Одборот за средства и

обврски и на кварталните состаноци на Надзорниот одбор.

Банката ги следи упатствата од НЛБ д.д. во врска со девизното кредитирање. Целта на упатството е да се решат ризиците кои произлегуваат од можниот прекумерен раст на девизното кредитирање, да се идентификуваат скриените ризици и преостанатите ризици поврзани со девизното кредитирање, да се намали соодветниот ризик, да се интернализираат соодветните трошоци и да се одржи соодветниот капитал во однос на кредитирањето во девизи.

а) Износот на финансиските инструменти
деноминирани во сите валути

31 Декември 2019

	ЕУР	УСД	ЦХФ	МКД	Останати	Вкупно
Финансиски средства						
Пари, парични средства во НБРСМ и депозити по видување во банки	3.818.697	528.141	1.155.678	5.423.185	940.511	11.866.212
Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	2.082.318	-	-	4.087.075	-	6.169.393
Финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност						
– должнички хартии од вредност	346.759	-	-	8.368.968	-	8.715.727
– кредити на и побарувања од банки	104.749	2.199.269	422.393	126.355	-	2.852.766
– кредити на и побарувања од комитенти	20.883.775	168.164	586	35.131.832	21.802	56.206.159
– останати финансиски средства	85.714	1.131	14	1.195.487	151	1.282.497
Вкупно финансиски средства	27.322.012	2.896.705	1.578.671	54.332.902	962.464	87.092.754
Финансиски обврски						
Финансиски обврски мерени по амортизирана набавна вредност						
– депозити на банки	324.679	89.307	26.587	76.540	102.136	619.249
– депозити на други комитенти	24.096.829	2.732.751	861.152	43.717.749	794.690	72.203.171
– обврски по кредити	644.376	-	-	-	-	644.376
– субординирани обврски	1.840.991	-	-	-	-	1.840.991
– останати финансиски обврски	483.579	82.408	8.864	485.938	5.960	1.066.749
Вкупно финансиски обврски	27.390.454	2.904.466	896.603	44.280.227	902.786	76.374.536
Нето финансиска позиција во извештајот за финансиска состојба	(68.442)	(7.761)	682.068	10.052.675	59.678	10.718.218
Нето финансиски позиции	(68.442)	(7.761)	682.068	10.052.675	59.678	10.718.218
31 Декември 2018						
Вкупно финансиски средства	25.099.558	2.685.429	1.275.617	50.978.795	851.237	80.890.636
Вкупно финансиски обврски	25.035.483	2.729.605	855.269	41.135.158	801.513	70.557.028
Нето финансиска позиција во извештајот за финансиска состојба	64.075	(44.176)	420.348	9.843.637	49.724	10.333.608
Нето финансиска позиција	64.075	(44.176)	420.348	9.843.637	49.724	10.333.608

б) Сензитивна анализа на валутен ризик

Сценарија*	31.12.2019	31.12.2018
АУД	+/- 6,5%	+/- 4,5%
ЦАД	+/- 4,0%	+/- 4,5%
ЦХФ	+/- 2,5%	+/- 4,0%
ДКК	+/- 0,5%	+/- 0,5%
ЕУР	+/- 0,5%	+/- 0,5%
ГБП	+/- 5,0%	+/- 4,0%
ЈПУ	+/- 5,5%	+/- 6,0%
НОК	+/- 4,5%	+/- 4,0%
СЕК	+/- 4,0%	+/- 4,5%
УСД	+/- 3,0%	+/- 5,5%
Останати	+/- 6,5%	+/- 6,0%

* Процентите на чувствителност за сценаријата се сметаат како најголема месечна нестабилност на девизниот курс за една година, соодветно за 2019 и 2018 година.

	31.12.2019		31.12.2018	
	Ефекти врз Билансот на успех	Ефекти врз сеопфатна добивка	Ефекти врз Билансот на успех	Ефекти врз сеопфатна добивка
Апрецијација				
АУД	535	-	93	-
ЦАД	240	-	27	-
ЦХФ	1.359	-	2.375	-
ДКК	(26)	-	(6)	-
ЕУР	6.275	(10.183)	(2.790)	-
ГБП	1.035	-	98	-
ЈПУ	13	-	26	-
НОК	977	-	98	-
СЕК	909	-	1.202	-
УСД	(342)	-	352	-
Останати	(76)	-	(464)	-
Ефекти врз останата сеопфатна добивка	10.899	(10.183)	1.011	-
Депрецијација				
АУД	(535)	-	(93)	-
ЦАД	(240)	-	(27)	-
ЦХФ	(1.359)	-	(2.375)	-
ДКК	26	-	6	-
ЕУР	(6.275)	10.183	2.790	-
ГБП	(1.035)	-	(98)	-
ЈПУ	(13)	-	(26)	-
НОК	(977)	-	(98)	-
СЕК	(909)	-	(1.202)	-
УСД	342	-	(352)	-
Останати	76	-	464	-
Ефекти врз останата сеопфатна добивка	(10.899)	10.183	(1.011)	-

3.2.1. Каматен ризик

Активностите на Банката се изложени на ризик од променливоста на каматните стапки во обем до тоа да каматоносните средства (вклучувајќи ги и вложувањата) и каматоносните обврски достасуваат или нивната каматна стапка се менува во различен период или во различни износи.

Во случај на средства и обврски со променливи каматни стапки, Банката е исто така изложена на основните ризици кои ја претставуваат разликата од промената на повеќе видови променливи каматни стапки, како што се на пример каматната стапка на штедните влогови на физички лица, ЛИБОР и различни видови на камати.

Активностите за управување со ризикот се наменети за оптимизирање на нето приходите од камати, со пазарни каматни стапки кои се конзистентни со деловните стратегии на Банката.

Активностите за управување со ризикот на средствата и обврските се спроведуваат од аспект на сензитивноста на Банката на промените на каматните стапки. Генерално, Банката е осетлива на промените во средствата поради повеќето каматоносни средства и обврски.

Ризикот од каматната стапка е ризик на капиталот и на добивка или загуба на Банката што произлегува од промена на пазарните каматни стапки. Управувањето со ризикот од каматни стапки на Банката ги опфаќа сите билансни и вонбилансни средства и обврски чувствителни на каматни стапки од банкарската книга на Банката, земајќи ги предвид позициите во секоја валута. Управувањето со ризикот од каматни стапки во Банката е усвоен во согласност со Апетитот за ризик и Стратегијата за ризик на Банката, упатствата на НЛБ д.д. и локалните регулаторни барања.

Ризикот од каматна стапка во банкарската книга се мери и се следи во рамките на политиката за управување со ризик од каматна стапка, која воспоставува постојани методологии, модели и системи на лимити. Банката управува со изложеност кон ризик од каматни стапки преку примена на две главни мерки:

- чувствителност на економската вредност - користејќи го методот BPV (Вредност на базен поен), со кој се мери степенот до кој вредноста на портфолиото би се променила доколку каматните стапки се менуваат според сценариото и
- чувствителност на нето приходи од камати - користејќи го методот EAR (заработка по ризик), со кој се мери влијанието на промена на каматната стапка врз идните нето приходи од камата во текот на едногодишниот период, претпоставувајќи постојан обем и структура на билансот на состојба.

Банката редовно ја мери изложеноста на ризик од каматна стапка во банкарската книга под различни стандардизирани и дополнителни сценарија на промени во нивото и формата на кривата на принос од каматна стапка, вклучително и сите значајни извори на ризик, земајќи ги предвид претпоставките за однесување и моделирање. Дел од депозитите без доспевање, што се смета за основен дел, се распределува долгорочно користејќи реплицирачко портфолио. Опционалниот ризик главно произлегува од опциите во однесувањето, и се одразува во претплатите и повлекувањата и можните вградени опции како што се горни (caps) и долни (floors) граници. Покрај тоа, во однос на очекуваните парични текови, нефункционалните изложености, како и вонбилансните ставки се земени предвид при мерење на изложеноста на ризик од каматни стапки. Моделите на опции, во голема мерка се засноваат

на линеарна регресија користејќи историските податоци како влез.

Ризикот од каматни стапки се мери, следи и управува во рамки на одобрените лимити на ризик и контроли на ризикот. Банката управува со позициите на каматните стапки и ја стабилизира својата маргина на каматните стапки пред се со ценовната политиката и политика на трансферни цени. Важен дел од управувањето со ризикот од каматната стапка е претставен со портфолиото на хартии од вредност во банкарската книга, чија примарна цел е одржување на соодветни резерви на ликвидност, и исто така придонесува за стабилноста на маргината на каматните стапки, поради што ризикот од вреднување е вклучен во Моделот на управување со ризик од каматни стапки на Банката.

Изложеноста на ризик од каматни стапки произлегува главно од позициите на банкарската книга; особено во тековно опкружување со ниски каматни стапки, каде Банката бележи зголемен обем на кредити со фиксна и прилагодливата каматна стапка (при намалувањето на кредити со прилагодливи каматни стапки, заради препорака на НБРСМ за исклучување на прилагодливите каматни стапки во новите договори за кредити и депозити) и долгорочни хартии од вредност на банкарската книга на страната на средствата и трансформација на депозитите од орочени во депозити по видување. Во услови на намалувањето на опкружувањата на каматните стапки, маргините заработени како каматни стапки од обврските се намалуваат со помал процент во однос на каматните стапки на средствата. Сепак, актуелното влијание зависи од различни фактори, вклучително и стабилноста на економијата, опкружувањето и нивото на инфлација.

Банката управува со ризикот од каматни стапки во согласност со Политиката за управување со ризик од каматни стапки. Политиката за управување со ризик од каматни стапки на Банката е рамка за ризик дизајнирана од страна на Службата за управување со некредитни ризици во согласност со Апетитот за ризик на Банката; НЛБ д.д. упатствата (заснована на препораки на Европската централна банка, Базелскиот одбор за супервизија на банките и Европското банкарско здружение) и Одлуката за управување со ризик од каматни стапки во банкарската книга од страна на НБРСМ. Политиката за управување со ризик од каматни стапка вклучува систем на лимити и е во согласност со Стандардите за управување со ризик на НЛБ Групацја.

Ризикот од каматни стапка во банкарската книга се мери, следи, и се пријавува месечно во Банката, од страна на Службата за управување со некредитни ризици, додека со позициите раководи Секторот за финансиски пазари и средства. Изложеноста кон ризик од каматни стапки се пријавува месечно од страна на Службата за управување со некредитни ризици до НЛБ д.д., Одборот за средства и обврски и Одборот за управување со ризици и квартално до Надзорниот одбор на Банката.

Некаматносни кредити и побарувања во табелата подолу се однесуваат на каматните побарувања, кредитни картици со грејс период

и нефункционални кредити, додека некаматносни депозити се однесуваат на каматните обврски, не алоцираните примени плаќања и некаматносни депозити.

а) Анализа на финансиските инструменти во согласност со изложеност на ризик од каматни стапки

Анализата на финансиските средства и обврски на Банката во соодветни групи на рочност базирано на преостанатиот период до следниот датум на можна промена на каматните стапки е прикажан подолу:

На 31 декември 2019	Некаматносни	Каматносни	До 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Вкупно
Финансиски средства								
Пари, парични средства во НБРСМ и депозити по видување во банки	11.376.564	489.648	489.648	-	-	-	-	11.866.212
Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	224.854	5.944.539	4.099.971	-	-	1.045.255	799.313	6.169.393
Финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност								
– должнички хартии од вредност	-	8.715.727	96.528	1.246.779	1.185.319	5.846.597	340.504	8.715.727
– кредити на и побарувања од банки	295	2.852.471	1.916.164	936.307	-	-	-	2.852.766
– кредити на и побарувања од комитенти	719.468	55.486.691	17.030.617	1.979.350	18.915.025	15.061.985	2.499.714	56.206.159
– останати финансиски средства	1.282.497	-	-	-	-	-	-	1.282.497
Вкупно финансиски средства	13.603.678	73.489.076	23.632.928	4.162.436	20.100.344	21.953.837	3.639.531	87.092.754
Финансиски обврски								
Финансиски обврски мерени по амортизирана набавна вредност								
– депозити на банки	-	619.249	619.249	-	-	-	-	619.249
– кредити од банки	-	-	-	-	-	-	-	-
– депозити на други комитенти	-	72.203.171	51.051.943	2.965.848	13.305.880	4.879.500	-	72.203.171
– кредити од други комитенти	-	644.376	226.996	9.155	268.068	129.940	10.217	644.376
– субординирани обврски	-	1.840.991	1.185	-	1.839.806	-	-	1.840.991
– останати финансиски обврски	1.066.749	-	-	-	-	-	-	1.066.749
Вкупно финансиски обврски	1.066.749	75.307.787	51.899.373	2.975.003	15.413.754	5.009.440	10.217	76.374.536
Нето каматен ризик			(28.266.445)	1.187.433	4.686.590	16.944.397	3.629.314	

На 31 декември 2018

	Некама- тоносни	Кама- тоносни	До 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Вкупно
Финансиски средства								
Пари, парични средства во НБРСМ и депозити по видување во банки	11.392.787	386.976	386.976	-	-	-	-	11.779.763
Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	32.921	4.195.641	4.195.641					4.228.562
Финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност								
– должнички хартии од вредност	4.660	7.848.484	172.173	239.599	1.324.904	6.111.808	-	7.853.144
– кредити на и побарувања од банки	480	2.863.814	2.221.552	267.714	374.548	-	-	2.864.294
– кредити на и побарувања од комитенти	1.009.166	51.885.693	11.211.223	2.221.813	23.158.708	13.983.451	1.310.498	52.894.859
– останати финансиски средства	1.190.799	-						1.190.799
Вкупно финансиски средства	13.630.813	67.180.608	18.187.565	2.729.126	24.858.160	20.095.259	1.310.498	80.811.421
Финансиски обврски								
Финансиски обврски мерени по амортизирана набавна вредност								
– депозити на банки	-	499.504	499.504	-	-	-	-	499.504
– кредити од банки		-						-
– депозити на други комитенти	-	66.298.398	43.400.423	3.025.186	15.124.126	4.748.663	-	66.298.398
– кредити од други комитенти	-	979.087	290.258	18.373	362.526	288.161	19.769	979.087
– субординирани обврски	-	1.840.358	2.714	-	1.837.644	-	-	1.840.358
– останати финансиски обврски	734.789	-	-	-	-	-	-	734.789
Вкупно финансиски обврски	734.789	69.617.347	44.192.899	3.043.559	17.324.296	5.036.824	19.769	70.352.136
Нето каматен ризик			(26.005.334)	(314.433)	7.533.864	15.058.435	1.290.729	

За прикажувањето на паричните текови земени се во предвид договорната рочност и се во согласност со амортизациониот план. Финансиските инструменти без рочност како депозитите по видување се прикажани во блокот до 1 месец, додека финансиските инструменти со истечена рочност како на пример нефункционалните кредити се прикажани во блокот не-каматносни, без оглед на нивните карактеристики и очекувањата на Банката. За цели на управување со ризикот, Банката користи различни техники на моделирање на паричните текови.

б) Анализа на сензитивност на нето приходи по камати и економски осврт на ризик на каматните стапки во банкарската книга

Анализа на сензитивност на приходи по камата за период од 12 месеци претпоставува ненадеен паралелен пад на каматните стапки за 100 основни поени за МКД, ЕУР, УСД, ЦХФ и други значајни валути. Анализата се базира на претпоставките дека позициите остануваат непроменети. Процена на влијанието на промена на каматните стапки за 100 базични поени на износот на нето каматните приходи од банкарската книга:

2019	Просек (проценка)	Минимум (проценка)	Максимум (проценка)
Сензитивност на каматниот приход			
МКД	146.912	121.549	179.457
ЕУР	27.309	22.868	38.941
УСД	16.585	15.659	17.491
ЦХФ	(4)	(30)	1
Останато	(360)	(394)	(285)

2018	Просек (проценка)	Минимум (проценка)	Максимум (проценка)
Сензитивност на каматниот приход			
МКД	123.642	105.594	136.242
ЕУР	25.635	10.068	40.098
УСД	16.457	13.566	18.187
ЦХФ	(68)	(223)	2
Останато	(419)	(618)	(277)

Износите во табелата се пресметани на основа на месечни пресметки на краткорочните каматни блокови каде применета на паралелна смена на кривата на принос за 100 базични поени претставува реалистичко и практично сценарио. Просечната вредност претставува аритметичка средина на месечните пресметки, додека максималните и минималните вредности претставуваат највисоката и најниската вредност пресметана во текот на периодот. Негативните вредности за ЦХФ и другите валути претставува

позитивен ефект од промена во каматните стапки за 100 базични поени во износот на нето каматните приходи.

Методот на базична вредност на поен (BPV) е мерка за сензитивност на финансиските инструменти на пазарните каматни стапки, односно промена на бараниот поврат. Базична вредност на поенот е мерка на промената на пазарната вредност на позицијата во случај на претпоставена промена во пазарната каматна стапка со одреден број на базични поени, што е изразено

во монетарни единици. Методот на базична вредност на поен (BPV) се користи за процена на промената во вредноста на позицијата во случај кога промената на пазарните каматни стапки ги менуваат шест месечните пропишаните паралелни и не паралелни шок сценарија.

Проценка на влијанието на промената на каматните стапки во согласност со тековното сценарио, на економската вредност на позицијата од банкарската книга:

2019	Просек (проценка)	Минимум (проценка)	Максимум (проценка)
Каматен ризик во банкарската книга - BPV	321.162	214.537	470.033
Каматен ризик во банкарската книга - BPV, како % од капиталот	3,17%	2,21%	4,38%

2018	Просек (проценка)	Минимум (проценка)	Максимум (проценка)
Каматен ризик во банкарската книга - BPV	359.999	287.666	470.849
Каматен ризик во банкарската книга - BPV, како % од капиталот	3,65%	2,68%	5,43%

Вредностите во табелата се пресметани на основа на месечни пресметки на јазовите на каматните стапки.

Применетата ненадејна промена на кривата на принос е во согласност со сценариото со највисок негативен ефект на стапката на вредност на базичниот поен (паралелна смена од +/- 200 базични поени од Flattener шок). Просечната вредност претставува аритметичка средина на месечните пресметки додека максималните и минималните вредности претставуваат највисоката и најниската вредност пресметана во текот на периодот. Пресметките ги земаат во предвид алокациите на значаен дел од депозитите без доспевање и други претпоставки на однесување.

Изложеноста на каматни стапки на банкарската книга главно произлегуваат од инвестиции во кредити со фиксни и варијабилни каматни стапки и од долгорочни должнички хартии од вредност како и од трансформација на орочени депозити во депозити по видување како резултат на ниските каматни стапки на депозитите.

3.2.2. Ризик од промена во цени на портфолио на хартии од вредност во банкарската книга

Стратегијата на Банката за тргување со финансиски инструменти вклучува насоки за ефективно управување со ризиците поврзани со сопственичките инструменти. Тргување со сопственички хартии од вредност не е дозволено кај подружниците. Дозволено се само брокерски трансакции на берза.

Во услови на инвестиции во сопственички инструменти, Банката има усвоено политика за управување со овие инвестиции, кои се одобрени од Управниот одбор и Надзорниот одбор. Политиките се однесуваат на инвестициската структура на портфолиото, неговото

диверзифицирање и следење и мерење на ризиците.

Сметководствената вредност на сопственичкото портфолио во банкарската книга е претставено во белешка 21.

3.3. Ликвидносен ризик

Ликвидосен ризик е ризик дека Банката не е во состојба да ги исполни своите обврски за плаќање поврзани со нејзините финансиски обврски кога тие доспеваат и да ги замени средствата кога ќе се повлечат. Тоа е ризик дека Банката не е во состојба да ги исполни сите свои реални и потенцијални плаќања или обврски за давање обезбедување, како и ризик дека Банката не е во состојба да го финансира растот на средствата по разумни цени или само со преголема цена. Последица може да биде неисполнување на обврските за отплата на штедачите и исполнување на обврските за кредитирање.

Постојат два вида ликвидносен ризик:

- финансирање на ликвидносниот ризикот е ризик да не може да се надоместат очекуваните како и неочекуваните тековни и идни одливи на пари и потребите за обезбедување затоа што нема доволни пари. Евентуално, тоа ќе влијае на дневното работење на Банката или на нејзината финансиска положба;
- пазарен ликвидносен ризик е ризик Банката да не може да го продаде средството навреме по разумна цена заради недоволна длабочина на пазарот (недоволна понуда и побарувачка) или пореметувања на пазарот. Пазарниот ризик ја вклучува чувствителноста кон ликвидносната вредност на портфолиото како резултат на промените во важечките корективни фактори и пазарната вредност. Исто така, се однесува на неизвесност за времето потребно

за реализација на ликвидносната вредност на средствата.

Ликвидносниот ризик се дефинира како важен вид ризик, кој треба да се управува внимателно. Банката има воспоставена рамка за управување со ликвидносниот ризик што овозможува одржување на ниска толеранција за ликвидносен ризик. Збирот на параметри и ограничувања за ликвидосен ризик се формулира со цел да се управува со ликвидносната позиција во рамките на барањата утврдени од регулаторот. Со одржување на профил на непречено долгорочно доспевање, ограничувајќи ја зависноста од финансирање на големи клиенти и одржувајќи здрав и цврст ликвидносен штит, Банката одржува здрава и стабилна ликвидносна позиција, дури и под сериозно неповолни услови.

Надзорниот одбор ја одобрува Политиката за управување со ликвидносен ризик, која ги истакнува клучните принципи за управување со ликвидноста на Банката. Одборот за средства и обврски добива редовен извештај за ликвидноста и за успешноста во однос на одобрените ограничувања и цели. Одборот за средства и обврски го надгледува развојот на финансиската и ликвидната позиција на Банката и одлучува за прашања поврзани со ликвидносниот ризик.

Толеранцијата кон ликвидносен ризик е мала, затоа Банката одржува соодветно ниво на ликвидност за да обезбеди доволно средства за намиравање на своите обврски во секое време, дури и ако се реализира специфично стрес сценарио. Банката ја мери и управува со својата ликвидност во три фази:

- тековна изложеност и усогласеност со ограничувањата;
- тестирање со поглед кон иднината и стрес тест;

- ликвидност во исклучителни околности.

Целите на следење и управување со ликвидносниот ризик во Банката се следниве:

- обезбедување на доволно ниво на ликвидни средства;
- минимизирање на трошоците за одржување на ликвидноста;
- оптимизирање на количината на резерви на ликвидност;
- обезбедување на соодветно ниво на ликвидност за различни ситуации и сценарија на стрес;
- предвидување вонредни состојби или кризни состојби и спроведување планови за вонредни состојби во случај на вонредни околности;
- подготовка на динамични проекции на ликвидност, земајќи предвид неколку сценарија на паричен тек на Банката;
- подготовка на предлози за основање дополнителни финансиски средства како обезбедување за извори на финансирање.

Според упатствата од НЛБ д.д., севкупната процена на позицијата на ликвидноста се оценува во Процесот на процена на адекватноста на внатрешната ликвидност (ПЛААР) најмалку еднаш годишно. Тој вклучува јасна формална изјава за адекватноста на ликвидноста, поддржана со анализа на исходите на ПЛААР. Банката одржува доволна количина на резерви на ликвидност во форма на готовина, хартии од вредност издадени од владата и централната банка и пласмани во банки. Во моменталната ситуација, Банката исто така се обидува да го следи што е можно поблизу долгорочниот тренд на диверзификација како на страна на обврските така и на средствата од извештајот на финансиска состојба. Банката редовно изведува стрес тестови на отпорност со цел да ја тестира стабилноста на ликвидноста и

достапноста на резервите на ликвидност во различни стресни ситуации. Според локалната регулатива, Банката ќе го подготви својот прв РП (Процес на процена на внатрешната ликвидност) во 2020 година.

Банката редовно подготвува динамични проекции на ликвидност, земајќи предвид неколку сценарија на паричен тек, за да обезбеди следење на позицијата на ликвидноста.

Банката управува со својата позиција на ликвидност (ликвидност во тек од еден ден) дневно, за период од неколку дена или неколку недели однапред, врз основа на планирањето и следењето на паричните текови. Банката е одговорна за сопствената позиција на ликвидност и ги извршува следниве активности:

- управување со ликвидноста во текот на денот;
- планирање и следење на паричните текови;
- следење и почитување на регулативата за ликвидност на НБРСМ;
- донесување деловни решенија;
- формирање и управување со резервите на ликвидност;
- вршење ликвидносен стрес тест да се дефинира штит за ликвидноста за непречено функционирање на платниот систем во услови на стрес.

Банката активно управува со ликвидноста во текот на денот, земајќи ги предвид карактеристиките на платните подмирувања за да обезбеди навремено подмирување на обврските во нормални и во стресни околности.

Банката има дефинирано план за управување со ликвидноста во исклучителни околности (План за непредвидени состојби на ликвидност) кој ги утврдува упатствата и план за активности за препознавање проблеми, барање решенија и справување со

исклучителни околности. Исто така, се предвидува воспоставување на систем за управување со ликвидноста кој обезбедува одржување на ликвидноста на Банката и ги штити комерцијалните интереси на нејзините клиенти и акционери.

Управувањето со ликвидносниот ризик на Банката е под строг надзор од страна на НЛБ д.д. како матична банка. Известувањето до НЛБ д.д. се врши секојдневно. Банката е одговорна за обезбедување на соодветна ликвидност преку потребните извори на финансирање и нивна соодветна диверзификација и доспевање и со управување со резерви на ликвидност и исполнување на барањата на регулативата за ликвидност. Изложеноста кон ликвидносен ризик редовно се следи и се пријавува во Одборот за средства и обврски.

Управувањето со резерви на ликвидност

Банката има резерви на ликвидност расположиви за покривање на обврските што доспеваат или може да станат доспееани. Резервите на ликвидност мора да станат достапни за кратко време. Резервите на ликвидност опфаќаат готовина, сметка за порамнување во НБРСМ, депозити по видување и орочени депозити во банки и хартии од вредност издадени од владата и од НБРСМ. Расположливите резерви на ликвидност се резервите на ликвидност намалени за заложените средства.

Минималната и оптималната количина на резерви на ликвидност се утврдува врз основа на методологијата која се однесува на стрес тестот за ликвидносен ризик. Износот претставува опстанок под силен стрес во период од три месеци во комбинирано сценарио за стрес.

3.3.1. Процес на управување со ликвидносен ризик

Процесот на управување со ликвидносниот ризик на Банката, којшто се спроведува во Банката и се следи од Службата во рамки на Секторот за управување со ризици, вклучува:

- финансирање на дневна основа, преку следење на идните парични текови поради сигурност дека барањата ќе бидат задоволени. Ова вклучува дополнување на средствата при достасување или при позајмување од клиенти. За да се овозможи тоа, Банката одржува активно присуство на пазарот на пари;
- одржување на портфолио на високо ликвидни средства кои лесно може да се продадат како заштита од какви било непредвидени прекини во паричниот тек;
- следење на показатели на ликвидност од извештајот за финансиската состојба согласно интерните и регулаторни барања и
- управување на концентрацијата и профилот на достасаните долгови.

Следењето и известувањето се во форма на мерење на паричен тек и проекции за следниот ден, недела и месец соодветно, бидејќи овие се клучните периоди за управување со ликвидноста. Почетна точка за овие планирања е анализата на договорната достасаност на финансиските обврски и очекуваната наплата на финансиските средства (белешки 3.3.3).

Секторот за управување со ризици исто така ги следи неусогласените среднорочни средства, нивото, типот и искористеноста на пречекорувањата и влијанието на потенцијалните и преземени обврски како што се акредитивите и гаранциите.

3.3.2. Пристап на финансирање

Изворите на ликвидност редовно се разгледуваат од Службата во рамки на Секторот за управување со ризици за да се одржи широка разновидност според валута, географска секторизација, добавувач, производ и услови.

3.3.3. Недериватни парични текови

Табелата подолу ги претставува одливите на парични текови на Банката на недериватните финансиски обврски според преостанатата договорна рочност на датумот на извештајот за финансиската состојба. Износите кои се прикажани во табелата подолу се договорните недисконтирани парични текови, а Банката управува со ликвидносните ризици врз основа на очекуваните недисконтирани текови на парични средства. При утврдување на паричниот тек за инструменти со променлива стапка Банката ја користи моменталната каматна стапка. Во извештајот за ликвидносен ризик се вклучени и останатите обврски како според МСС 19.

На 31 декември 2019	До 1 месец	1-3 месеци	3-12 месеци	1-5 години	Над 5 години	Вкупно
Финансиски обврски и потенцијални обврски кредитно ризични						
Финансиски обврски мерени по амортизирана набавна вредност:						
– депозити на банки	581.249	38.000	-	-	-	619.249
– кредити од банки	45.738	-	195.251	274.388	39.202	554.579
– депозити на комитенти	48.940.711	3.045.269	10.509.054	10.182.999	-	72.678.033
– кредити од други комитенти	2.988	17.028	37.947	45.642	997	104.602
– субординирани обврски	-	-	99.143	391.643	2.092.882	2.583.668
– останати финансиски обврски	747.306	26.811	120.192	1	98	894.408
– обврски по наеми	6.650	12.210	51.700	93.311	8.470	172.341
Потенцијални обврски кредитно ризични	591.360	268.138	2.520.559	2.455.543	68.734	5.904.334
Нефинансиски гаранции	46.874	218.793	561.748	531.068	598.496	1.956.979
Вкупно	50.962.876	3.626.249	14.095.594	13.974.595	2.808.879	85.468.193
Вкупно финансиски средства	20.538.483	4.784.860	15.402.605	29.003.508	17.363.298	87.092.754

На 31 декември 2018	До 1 месец	1-3 месеци	3-12 месеци	1-5 години	Над 5 години	Вкупно
Финансиски обврски и потенцијални обврски кредитно ризични						
Финансиски обврски мерени по амортизирана набавна вредност:						
– депозити на банки	499.504	-	-	-	-	499.504
– кредити од банки	69.088	-	232.602	492.252	59.721	853.663
– депозити на комитенти	41.686.407	3.093.544	11.307.847	10.791.132	-	66.878.930
– кредити од други комитенти	2.923	22.038	55.489	67.247	1.325	149.022
– субординирани обврски	-	-	112.132	438.789	2.106.384	2.657.305
– останати финансиски обврски	595.859	26.639	112.190	2	99	734.789
– обврски по наеми	-	-	-	-	-	-
Потенцијални обврски кредитно ризични	165.233	313.499	1.502.806	2.173.127	34.486	4.189.151
Нефинансиски гаранции	31.686	79.878	625.778	455.830	809.514	2.002.686
Вкупно	43.050.700	3.535.598	13.948.844	14.418.379	3.011.529	77.965.050
Вкупно финансиски средства	21.220.115	3.066.304	16.354.198	26.270.961	13.899.843	80.811.421

Средствата со кои можат да се исполнат сите обврски се парични средства, средствата во НБРСМ, благајнички и други записи, кредити на и побарувања од банки и кредити на и побарувања од комитенти. Банката, исто така, може да се справи со неочекуваните нето одливи на парични средства, со продавање на хартии од вредност и изнаоѓање на дополнителни извори на финансирање, како што се пазарите за обезбедување на средства.

При утврдување на јазот помеѓу финансиските обврски и финансиските средства според рокот на достасување до еден месец, потребно е да се биде свесен за фактот дека финансиските обврски вклучуваат вкупни депозити по видување и дека Банката дополнително ја пресмета стабилноста на депозитите по видување при обезбедување на усогласеност со прописите на централната банка. За да се обезбеди ликвидност на Банката и врз основа

на нејзиниот пристап кон ризик, во претходните години Банката состави значителна сума на висококвалитетни ликвидни инвестиции, претежно државни хартии од вредност.

3.3.4. Анализа на извештајот за финансиска состојба по резидуална рочност

На 31 декември 2019	До 12 месеци	Над 12 месеци	Вкупно
СРЕДСТВА			
Пари, парични средства во НБРСМ и депозити по видување во банки	11.866.212	-	11.866.212
Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	4.099.971	2.069.422	6.169.393
Финансиски средства мерени по амортизирана набавна вредност			
Должнички хартии од вредност	2.527.818	6.187.909	8.715.727
Кредити на и побарувања од банки	2.769.469	83.297	2.852.766
Кредити на и побарувања од комитенти	18.179.981	38.026.178	56.206.159
Останати финансиски средства	1.282.496	1	1.282.497
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	283.599	-	283.599
Вложување во недвижности	-	103.011	103.011
Недвижности, опрема и средства со право на употреба	-	2.054.340	2.054.340
Нематеријални средства		206.621	206.621
Побарувања за данок на добивка	17.953	-	17.953
Останати средства	52.612	-	52.612
Вкупно средства	41.080.111	48.730.779	89.810.890
ОБВРСКИ			
Финансиски обврски мерени по амортизирана набавна вредност	-	-	-
Депозити на банки	619.249	-	619.249
Депозити на други комитенти	62.301.196	9.901.975	72.203.171
Обврски по кредити	291.607	352.769	644.376
Субординирани обврски	1.185	1.839.806	1.840.991
Останати финансиски обврски	964.869	101.880	1.066.749
Резервирања	172.087	197.199	369.286
Обврски за данок на добивка	-	-	-
Обврски за одложен данок	-	135.713	135.713
Останати обврски	54.413	-	54.413
Вкупно обврски	64.404.606	12.529.342	76.933.948
НЕТО	(23.324.495)	36.201.437	12.876.942

На 31 декември 2018	До 12 месеци	Над 12 месеци	Вкупно
СРЕДСТВА			
Пари, парични средства во НБРСМ и депозити по видување во банки	11.779.763	-	11.779.763
Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	4.195.641	32.921	4.228.562
Финансиски средства мерени по амортизирана набавна вредност			
Должнички хартии од вредност	1.737.974	6.115.170	7.853.144
Кредити на и побарувања од банки	2.824.695	39.599	2.864.294
Кредити на и побарувања од комитенти	18.911.989	33.982.870	52.894.859
Останати финансиски средства	1.190.554	245	1.190.799
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	110.449	-	110.449
Вложување во недвижности	-	103.011	103.011
Недвижности, опрема и средства со право на употреба	-	1.925.918	1.925.918
Нематеријални средства	-	142.655	142.655
Останати средства	79.216	-	79.216
Вкупно средства	40.830.281	42.342.389	83.172.670
ОБВРСКИ			
Финансиски обврски мерени по амортизирана набавна вредност			
Депозити на банки	499.504	-	499.504
Депозити на други комитенти	55.859.119	10.439.279	66.298.398
Обврски по кредити	371.173	607.914	979.087
Субординирани обврски	2.714	1.837.644	1.840.358
Останати финансиски обврски	734.688	101	734.789
Резервирања	142.729	163.343	306.072
Обврски за данок на добивка	13.166	-	13.166
Обврски за одложен данок	-	135.300	135.300
Останати обврски	56.327	101	56.428
Вкупно обврски	57.679.420	13.183.682	70.863.102
НЕТО	(16.849.139)	29.158.707	12.309.568

3.4. Управување со нефинансиски ризици

3.4.1. Оперативен ризик

При преземање на оперативни ризици, Банката ги следи упатствата дека ваквите ризици не можат материјално да влијаат врз нејзиното работење и според тоа, апетитот за оперативни ризици е од низок до умерен. Банката има воспоставено систем на собирање на настаната штета, идентификација, процена и управување со оперативни ризици, со цел да обезбеди квалитетно управување со оперативните ризици.

Банката ја следи горната граница на толеранција кон оперативниот ризик, дефинирана како гранична сума на нето загуба што Банката сè уште ја дозволува во своето работење. Ако збирот на нето загубата го надмине прагот на толеранција, потребен е посебен третман во случај на големи настани на загуба и, доколку е потребно, се вклучуваат дополнителни мерки за спречување или ублажување на исти или слични настани на загуба. Исто така, дефинирана е критична граница на настани на загуба, што во случај на надминување бара процена

на можното зголемување на капитал за оперативниот ризик во рамките на ИСААР и други можни мерки за управување со ризик. Покрај тоа, Банката не дозволува одредени ризици во своето работење - за нив беше дефинирана т.н. нулта праг на толеранција. За следење на некои поважни клучни индикатори на ризик, Банката разви систем за рано предупредување, кој може да покаже зголемување на оперативниот ризик. Со цел да се следат одредени важни ризици што може да укажуваат на зголемен оперативен ризик како индикатор

за рано предупредување, Банката разви специфична методологија. Ваквите ризици периодично се следат во различни деловни области, а резултатите се дискутираат на Одборот за оперативен ризик. Одборот за оперативен ризик беше прогласен за највисок орган во областа на управување со оперативен ризик. Главната задача на споменатиот орган е да разговара за најзначајните оперативни ризици и настани на загуби и да го следи и поддржува ефикасното управување со оперативните ризици, вклучувајќи го и нивното ублажување во рамки на поединечен субјект. Банката усвои релевантни документи кои редовно се ажурираат и кои што се во согласност со НЛБ стандардите и со развојот на управувањето со оперативниот ризик. Целата Банка користи унифицирана софтверска поддршка, кој исто така редовно се надградува.

Во Банката, пријавената нето загуба што настанала како резултат на загуби во 2019 година е значително пониска од претходните две години и претставува релативно мал дел од капиталните барања за оперативен ризик. Општо, значително внимание се посветува на пријавување на настани на загуба, нивни мерки за ублажување и дефинирање на оперативни ризици во сите сегменти. За соодветно и побрзо третирање на големи настани за загуба, Банката воведо ескалациска скала за известување за настани на загуба на највисоките нивоа на одлучување во Банката и на Надзорниот одбор на Банката. Дополнително внимание се посветува на известување за потенцијални загуби со цел да се подобрат внатрешните контроли, а со тоа да се минимизираат тие и слични настани.

Преку сеопфатна идентификација на оперативните ризици, можните идни загуби се идентификуваат, проценуваат и соодветно управуваат. Со најголемите оперативни ризици се управува активно

преку преземените мерки за нивно намалување. Профилот на оперативен ризик се подготвува еднаш годишно, врз основа на идентификација на оперативниот ризик. Посебен акцент се става на најактуелните ризици, меѓу кои особено се оние со мала веројатност за појава и многу големо потенцијално финансиско влијание. За таа цел, Банката разви методологија за стрес тестирање на оперативниот ризик. Методологијата е комбинација на моделирање на податоци за настани на загуби и анализа на сценарија за исклучителни, но веродостојни настани. Анализа на сценаријата се прави врз основа на искуство и знаење на експерти од различни критични области.

Капиталните барања за оперативен ризик во Банката се пресметуваат користејќи стандардизиран пристап, што значи дека постигнатите финансиски резултати се делат во осум деловни линии.

3.4.2. Управување со деловен континуитет

Во Банката плановите за континуитет се подготвени да се користат во случај на природни непогоди, ИТ катастрофи и несакани ефекти на животната средина за да се намалат нивните последици.

Концептот на планот што се подготвува секоја година е таков што активностите придонесуваат за надградба или подобрување на системот за управување со деловниот континуитет. Основа за модернизација на плановите за континуитет на деловно работење е редовната годишна анализа на деловното влијание (БИА). Врз основа на тоа, се проверува соодветноста на плановите за деловни згради и ИТ плановите. Најдобар показател за соодветноста на плановите за деловен континуитет е тестирањето. Во 2019 година, во Банката беа извршени 3 тестови каде што не беа откриени големи отстапувања од плановите.

Know – how и методологиите се пренесени од НЛБ д.д на Банката, за кои се донесени соодветни документи кои се во согласност со стандардите на НЛБ д.д. и ревидирани во согласност со развојот на управување со деловниот континуитет.

За поефикасно функционирање на системот за управување со деловниот континуитет, НЛБ д.д. во 2019 година спроведе посети како и тренинг курс за обука на координаторите на Банката.

По ИТ катастрофите / неуспесите и „не ИТ“ катастрофите (многу силно влијание), Банката успешно ги искористи ИТ плановите, упатствата за рачни процедури и плановите за обезбедување на деловните простории, и со тоа овозможи и деловно работење во итни ситуации.

3.4.3. Управување со останати видови на нефинансиски ризици – капитален ризик, стратешки ризик, репутациски ризик и ризик на профитабилност

Ризиците што не се вклучени во пресметката на капиталните барања според регулаторниот пристап, но имаат или може да имаат значајно влијание врз профилот на ризик на Банката, редовно се проценуваат, следат и управуваат. Покрај тоа, тие се интегрираат во процесот на процена на адекватноста на интерниот капитал (ICAAP).

Банката воспостави интерни методологии за идентификување и процена на специфични видови на ризик, кои се однесуваат на деловниот модел на Банката или кои произлегуваат од други надворешни околности. Ако одреден ризик се проценува како материјално значаен ризик, се применуваат релевантни еднократни мерки за спречување и за ублажување, вклучувајќи и редовно следење на нивната ефикасност. Врз основа на ова,

се разгледуваат и внатрешните барања за капитал, како дел од процесот ICAAP.

3.4.4. Вонбилансна евиденција

а) Гаранции, акредитиви и лимити

Банката издава банкарски гаранции и акредитиви во име на своите комитенти

на трети лица. Истекувањата на роковите на кои се издадени не се концентрирани во еден период.

Следната табела ги покажува договорните износи на преземените обврски на Банката по категории:

	2019	2018
Гаранции		
– во МКД	4.737.342	4.667.459
– во странска валута	1.924.507	1.466.714
Акредитиви		
– во странска валута	873.803	565.364
Лимити на сметки и картици	5.033.575	3.629.338
	12.569.227	10.328.875
Намалено за: посебна резерва за оштетување	(267.864)	(232.037)
	12.301.363	10.096.838

Овие потенцијални обврски имаат вонбилансен кредитен ризик, бидејќи само надоместоците и исправките за потенцијални загуби се признаваат во извештајот за финансиска состојба, се додека обврските не се исполнат или истечат. Голем број од потенцијалните обврски ќе истечат без да бидат целосно

или делумно авансирани. Поради тоа, износите не претставуваат очекуван иден паричен тек.

б) Обврски за наем

Идните минимални плаќања од неотповикливи наеми се следниве:

	2019
Недвижности	
Не подоцна од 1 година	43.119
Над 1 но не повеќе од 5 години	94.655
Над 5 години	5.088
Останато	
Не подоцна од 1 година	19.050
Над 1 но не повеќе од 5 години	4.482
Над 5 години	-
Вкупно	166.394

в) Капитални обврски

	2019	2018
Капитални обврски за набавка на:		
– недвижности и опрема	5.228	16
– нематеријални средства	2.326	3.207
Вкупно	7.554	3.223

г) Комисионо работење

Средствата што се управуваат во име на трети лица се сметки одделно од средствата на Банката. Приходот и трошоците кои произлегуваат од овие

средства се наплатуваат од истите и Банката нема обврска во врска со овие трансакции. Банката наплаќа надоместоци за своите услуги.

	2019	2018
Бруто средства на обврски управувани во име на трети лица	40.673.101	19.377.535
Провизија од активностите	26.635	30.731

3.5. Хиерархија на објективна вредност на финансиски и нефинансиски средства и обврски

МСФИ 13 ја одредува хиерархијата на техниките на вреднување во зависност од тоа дали влезните информации кои се користат при вреднувањето се познати или не. Овие два вида инпути ја претставуваат следната хиерархија на објективна вредност:

- Ниво 1 – објективната вредност е определена од котираните цени (непроменети) на активните пазари за идентични средства и обврски. Во Ниво 1 се вклучени државните обврзници, благајнички записи кои се тргуваат на меѓубанкарски пазар и сопственички хартии од вредност со кои се тргува на Македонската берза кои имаат податоци за котираните цени. Кога средството или обврската може да се разменува на повеќе активни пазари, мора да се утврди главниот пазар за средството или обврската. Во отсуство на главен пазар, мора да се утврди најповолниот пазар за средството или обврската.

- Ниво 2 – објективната вредност се утврдува со користење на техники за вреднување кои вклучуваат влезни податоци (инпути) од активните пазари (влезните податоци директно или индиректно може да се потврдат на активен пазар, на пример: котираните цени на активните пазари за слични финансиски инструменти, или кој било значаен инпут во моделот за утврдување на објективната вредност кој може да се потврди и да се следи на активен пазар).
- Ниво 3 – објективната вредност е утврдена со примена на техники за вреднување коишто содржат влезни информации (инпути) коишто не можат директно или индиректно да се потврдат и да се следат на активните пазари, односно врз основа на техники за вреднување во кои најголемо учество имаат информациите за ризиците на финансиските инструменти.

Во 2019 и 2018 година нема трансфери помеѓу нивоата.

а) Финансиски и нефинансиски средства
и обврски мерени по објективна вредност
во извештајот за финансиска состојба

На 31 декември 2019	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Финансиски средства мерени по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка:				
– Вложувања во хартии од вредност - должнички	6.136.472	-	-	6.136.472
– Вложувања во хартии од вредност - сопственички	9.978	-	22.943	32.921
– Деривативи - обврски	-	(666)	-	(666)
Вкупно финансиски средства мерени по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	6.146.450	(666)	22.943	6.168.727
Нефинансиски средства				
Вложување во недвижности дадени под закуп	-	103.011	-	103.011
Вкупно нефинансиски средства	-	103.011	-	103.011

На 31 декември 2018	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Финансиски средства мерени по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка:				
– Вложувања во хартии од вредност - должнички	4.195.641	-	-	4.195.641
– Вложувања во хартии од вредност - сопственички	9.978	-	22.943	32.921
– Деривативи - средства	-	16	-	16
– Деривативи - обврски	-	(162)	-	(162)
Вкупно финансиски средства мерени по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	4.205.619	(146)	22.943	4.228.416
Нефинансиски средства				
Вложување во недвижности дадени под закуп	-	103.011	-	103.011
Вкупно нефинансиски средства	-	103.011	-	103.011

б) Финансиски и нефинансиски средства и обврски во Ниво 2 според хиерархијата на објективна вредност Финансиските инструменти во Ниво 2 од хиерархијата на објективна вредност во Банката вклучуваат и деривати (FX forward).

Објективните вредности за дериватите се утврдуваат со помош на моделот на дисконтирање на паричните текови, врз основа на кривата на принос без ризик.

Вложувања во недвижности дадени под закуп се вреднуваат со употреба на моделот на приходот, каде се проценува сегашната вредност на идните очекувани приноси. При вреднување на вложувања во недвижности, се користат просечните наемнини

на слични локации и стапките на капитализација, како што се: принос без ризик, премија за ризик, премија за ликвидност, премија за ризик за управување со инвестицијата и премија за ризик за сметање за зачувување на капиталот. Кириите на слични локации се генерираат од разни извори, како што се податоци од наемодавателот и наемопримателот, веб-бази на податоци и сопствени бази на податоци. Банката на располагање има набљудувачки податоци за вложувања во недвижности.

в) Финансиски и нефинансиски средства и обврски во Ниво 3 според хиерархијата на објективна вредност Финансиските инструменти во Ниво 3 од хиерархијата на објективна вредност во Банката вклучуваат сопственички

хартии од вредност кои се котирани на редовен пазар на Македонската берза и се мерат по набавна вредност.

Усогласување на движењата во текот на годината во објективните вредности мерени во Ниво 3

	Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба	Вкупно средства
Состојба на 1 јануари 2019	22.943	22.943
Останати добивки / (загуби) за периодот кои што не се признаени во билансот на успех	-	-
Состојба на 31 декември 2019	22.943	22.943
Состојба на 1 јануари 2018	22.943	22.943
Останати добивки / (загуби) за периодот кои што не се признаени во билансот на успех	-	-
Состојба на 31 декември 2018	22.943	22.943

г) Објективна вредност на финансиски инструменти кои не се мерат според објективна вредност во финансиските извештаи
 Финансиски инструменти кои не се мерат според објективна вредност

Табелата подолу ги резимира сметководствените и објективните вредности на оние финансиски средства и обврски кои во извештајот за финансиската состојба на Банката не се презентирани по објективна вредност.

	31.12.2019		31.12.2018	
	Сметководствена вредност	Објективна вредност	Сметководствена вредност	Објективна вредност
Финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност				
– должнички хартии од вредност	8.715.727	8.744.053	7.853.144	6.947.169
– кредити на и побарувања од банки	2.852.766	2.854.936	2.864.294	2.861.977
– кредити на и побарувања од комитенти	56.206.159	57.533.439	52.894.859	51.853.273
– останати финансиски средства	1.282.497	1.282.497	1.190.799	1.190.814
Финансиски обврски кои се мерат по амортизирана набавна вредност				
– депозити на банки	619.249	619.242	499.504	499.504
– кредити од банки	541.755	556.577	833.615	846.818
– депозити на други комитенти	72.203.171	72.219.660	66.298.398	66.136.188
– кредити од други комитенти	102.621	103.897	145.472	142.499
– субординирани обврски	1.840.991	1.842.776	1.840.358	1.960.887
– останати финансиски обврски	1.066.749	1.066.749	734.789	734.789

Објективната вредност е износ за кој средството би се продало, односно износ кој треба да се плати за пренос на обврска во вообичаена трансакција помеѓу учесниците на пазарот на датумот на мерењето. Мерењето на

објективната вредност е врз основа на претпоставката дека трансакцијата да се продаде средството или пренесе обврската се случува на:

- активниот пазар за средството или обврската, или
- во отсуство на основниот пазар, на најповолниот пазар за средство или обврска.

Основниот или најповолниот пазар, мора да бидат достапни за Банката.

Објективната вредност на средството или обврската се мери со користење на претпоставката дека учесниците на пазарот при одредување на цената на средството или обврската, дејствуваат за нивниот најдобар економски интерес.

Следниве методи и претпоставки беа употребени за да се процени објективната вредност:

Кредити на и побарувања од банки

Кредити на и побарувања од банки ги вклучуваат меѓубанкарските пласмани.

Објективна вредност на пласманите со варијабилна каматна стапка и депозитите орочени преку ноќ е нивната сметководствена вредност.

Проценетата објективна вредност на депозитите со фиксна камата е базирана на дисконтираниот паричен тек, користејќи ја преовладувачката каматна

стапка на пазарот на пари за долгови со сличен кредитен ризик и резидуална рочност.

Кредити на и побарувања од други комитенти

Кредитите на и побарувањата од други комитентите се намалени за резервациите. Проценетата објективна вредност на кредитите и побарувањата претставува дисконтиран износ на идните приливи на парични средства кои се очекуваат да бидат примени. Со цел да се утврди објективната вредност, очекуваните приливи се дисконтираат со примена на тековните пазарни каматни стапки.

Депозити на банки и комитенти, други депозити, обврски по кредити и субординирани обврски

Објективната вредност на каматоносните финансиски обврски е проценета со дисконтирање на идните парични текови со примена на расположливи стапки за обврски или слични услови како и преостаната рочност.

Проценетата објективна вредност на депозитите без рочност, кои ги вклучуваат и некаматоносните депозити, претставува износ кој треба да се исплати по видување.

Објективната вредност на орочените депозити со варијабилни каматни стапки се проценува со дисконтирање на идните парични текови користејќи расположливи стапки за долгови со слични услови и преостаната рочност.

Субординираните обврски носат варијабилни каматни стапки и нивната објективна вредност се проценува со дисконтирање на идните парични текови користејќи расположливи стапки за долгови со слични услови и преостаната рочност.

Хиерархија на објективна вредност хиерархија на финансиски инструменти кои не се мерат според објективна вредност во финансиските извештаи

На 31 декември 2019	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупна објективна вредност
Финансиски средства мерени по амортизирана набавна вредност				
– должнички хартии од вредност	-	8.744.053	-	8.744.053
– кредити на и побарувања од банки	-	2.854.936	-	2.854.936
– кредити на и побарувања од комитенти	-	57.533.439	-	57.533.439
– останати финансиски средства	-	1.282.497	-	1.282.497
Финансиски обврски мерени по амортизирана набавна вредност				
– депозити на банки	-	619.242	-	619.242
– депозити на други комитенти	-	72.219.660	-	72.219.660
– обврски по кредити	-	660.474	-	660.474
– субординирани обврски	-	1.842.776	-	1.842.776
– останати финансиски обврски	-	1.066.749	-	1.066.749

На 31 декември 2018	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупна објективна вредност
Финансиски средства мерени по амортизирана набавна вредност				
– должнички хартии од вредност	-	6.947.169	-	6.947.169
– кредити на и побарувања од банки	-	2.861.977	-	2.861.977
– кредити на и побарувања од комитенти	-	51.853.273	-	51.853.273
– останати финансиски средства	-	1.190.814	-	1.190.814
Финансиски обврски мерени по амортизирана набавна вредност				0
– депозити на банки	-	499.504	-	499.504
– депозити на други комитенти	-	66.136.188	-	66.136.188
– обврски по кредити	-	989.317	-	989.317
– субординирани обврски	-	1.960.887	-	1.960.887
– останати финансиски обврски	-	734.789	-	734.789

Во 2019 и 2018 година нема трансфери помеѓу нивоата.

3.6. Управување со капиталот

Целите на Банката при управување со капиталот, кој е поширок концепт од прикажаниот „капитал“ во извештајот за финансиската состојба, се:

- да се усогласи со капиталните барања поставени од регулаторот;
- да ја заштити способноста на Банката за одржување на континуитет во работењето за да може да продолжи да дава принос на акционерите и останатите заинтересирани страни и
- да одржи силна капитална основа за да го поддржи развојот на својот бизнис.

Капиталната адекватност и користењето на пропишаниот капитал се следат на месечна основа од страна на менаџментот на Банката, применувајќи техники кои се базирани на насоките развиени од НБРСМ за целите на супервизија. Бараните информации се доставуваат до НБРСМ на квартална основа.

Согласно Законот за банки, банките се должни да одржуваат:

- стапка на редовен основен капитал (CET1 ratio) = CET 1 капитал / RWA = мин. 4,5%;
- стапка на основен капитал (T1 ratio) = T1 капитал / RWA = мин. 6% и
- вкупна стапка на адекватност на капиталот (Total capital ratio) = Вкупен капитал / RWA = мин. 8%.

Банката е должна да одржува заштитни слоеви на капиталот, чијшто вкупен износ треба да биде покриен само со позициите кои се дел од редовниот основен капитал (CET1):

- заштитен слој за зачувување на капиталот дефиниран како 2,5% од ризично пондерираната актива;
- противцикличен заштитен слој дефиниран како процент (%) од ризично пондерираната актива. Стапките на противцикличниот заштитен слој се утврдени за различни географски изложености, во согласност со макроекономската состојба во соодветната земја, во размак од 0% до 2,5% од износот на вкупната изложеност на ризик. Противцикличниот заштитен слој моментално е неприменлив за Банката(0%);
- заштитен слој за системски значајни банки дефиниран како процент (%) од ризично пондерираната

актива, одреден годишно од страна на НБРСМ за секоја системски значајна банка, кој може да биде во опсег од 1% до 3,5% од ризично пондерираната актива. Банката е идентификувана како системски значајна банка и треба да одржува заштитен слој за системски значајни банки од 1,5% од ризично пондерираната актива;

- системски заштитен слој дефиниран како процент (%) од ризично пондерираната актива утврден од страна на НБРСМ за сите банки или пак неколку банки во Северна Македонија. Системски заштитниот слој може да се движи од 1% до 3 % од ризично пондерираната актива и може да биде различен за различни банки или групи на банки. Системски заштитниот слој моментално е неприменлив за Банката(0%).

НБРСМ пропишува секоја банка или банкарска група да: (а) држи минимално ниво на пропишан капитал од ЕУР 5.000 илјади; (б) да ги почитува пропишаните заштитни слоеви на капиталот; в) го одржува показателот за вкупен пропишан капитал во однос на ризично пондерираната актива („Basel ratio“) на или над нивото на меѓународно утврдениот минимум од 8% и 15% на 31 декември 2019 година во согласност со

законските измени и важечките прописи со кои се пропишуваат заштитните слоеви на капиталот.

Пропишаниот капитал на Банката е поделен во два дела:

- Ниво 1: Редовен основен капитал во ниво 1 (капитални инструменти, премија на капитални инструменти, задолжителна општа резерва, задржана нераспределена добивка која што не е оптоварена со какви било идни обврски, тековна добивка или добивка на крајот на годината и збирна сеопфатна добивка според барањата на НБРСМ) и Дополнителен основен капитал во ниво 1 (капитални инструменти, премија од продажба на капитални инструменти, намалени за одбивките/корекциите според барањата на НБРСМ). Редовниот основен капитал во ниво 1 не смее да биде понизок од 4,5% од ризично пондерираната актива; Основниот капиталот во ниво 1 не смее да не биде помал од 6% од ризично пондерираната актива;
- Ниво 2: капитални инструменти и субординирани кредити и премија од продажба на капиталните инструменти намалени за одбивките/

корекциите според барањата на НБРСМ.

Целосно капитално барање (OCR)

Банката има за цел да го надминува целосното капитално барање (OCR) на редовна основа во очекуваните околности. Банката мора да ги исполни минималните барања за капитал на SREP и сите релевантни консолидирани барања за заштитни слоеви. OCR е определен од идна перспектива, вклучувајќи дополнителен заштитен слој за управување со потенцијални неочекувани промени.

Вкупно SREP (Супервизорска оценка на профилот на ризик) капитално барање (TSCR)

Банката има за цел да го надмине применливото вкупно SREP капитално барање (TSCR) во секое време во случај на сериозни стресни услови. Со оглед на тоа, нормативната стрес перспектива на ICAAP е интегрирана во Апетитот за ризик. Покрај тоа, на врвот на TSCR е поставен заштитен слој за управување.

Интерна стапка на адекватност на капиталот

Интерната стапка на адекватност на капиталот, дефинирана во процесот на

ICAAP, гарантира дека сите ризици се соодветно покриени од интерен капитал од економска перспектива. Интерната стапка на адекватност на капиталот покажува вишок на интерен капитал над капиталните барања за соодветни ризици од економска перспектива.

Банката ја следи сопствената локална регулатива во врска со процесот на ICAAP.

Процесот на интерна проценка на адекватноста на капиталот (ICAAP) на Банката, усогласен со принципите на НЛБ Групацијата, ги исполнува барањата на регулативата за потребите за капитал (CRR) упатствата на Европската централна банка (ECB) и на Европската асоцијација за банкарство (EBA) и ја следи добрата банкарска практика. ICAAP е интегриран во целокупниот систем за управување со ризик со цел да се обезбеди соодветен капитал и одржливост во секое време, вклучително и проактивна поддршка за информирано одлучување.

SREP барања		2019	2018
Столб 1 (P1)	CET 1	4,50%	4,50%
	Ниво 1	6,00%	6,00%
	Вкупно капитал	8,00%	8,00%
Столб 2 (P2R)	Вкупно капитал	3,00%	3,00%
	CET 1	7,50%	7,50%
	Ниво 1	9,00%	9,00%
Вкупно SREP потребен капитал (TSCR)	Вкупно капитал	11,00%	11,00%
Комбинирани заштитни слоеви барања (CBR)			
Конзервативни заштитни слоеви	CET 1	2,50%	2,50%
Системски значајни банки (SII) заштитни слоеви	CET 1	1,50%	1,50%
Контрацикличен заштитни слоеви	CET 1	0,00%	0,00%
Системски ризик заштитни слоеви	CET 1	0,00%	0,00%
Вкупни капитални барања (OCR)=MDA threshold	CET 1	11,50%	11,50%
	Ниво 1	13,00%	13,00%
	Вкупно капитал	15,00%	15,00%

Кредитно ризична пондерирана актива претставува збир од пондерираните износи на сите билансни и вонбилансни изложености. Сите средства се класифицираат во неколку категории на изложеност и дадени се пондери за ризик според нивото на кредитен квалитет на должникот или изложеноста, земајќи ги во предвид ефектите на соодветниот колатерал.

Валутно ризичната пондерирана актива е збир на апсолутниот износ на нето-позицијата на Банката во злато и збирната девизна позиција.

Збирната девизна позиција на Банката ги вклучува девизните средства и обврски.

Нето спот и нето форвард девизна позиција класифицирани како В, Г и Д ризични категории се известуваат на нето основа, односно намалени за било какви загуби поради оштетување/ посебна резерва.

Банката го користи стандардизираниот пристап за утврдување на потребниот капитал за оперативниот ризик, што значи го дели постигнатиот финансиски резултат во осум деловни линии.

Табелата прикажана во продолжение го резимира составот на пропишаниот капитал и показателите на Банката за годините кои завршуваат на 31 декември. Капиталната адекватност е пресметана врз основа на статутарните финансиски извештаи во согласност со регулативата на НБРСМ. За време на овие две години, Банката се придржува до сите пропишани капитални барања.

	31.12.2019	31.12.2018
Капитални инструменти CET 1	854.136	854.136
Премија на капитални инструменти CET 1	2.274.484	2.274.484
Задолжителна општа резерва	5.449.124	4.993.112
Задржана нераспоредена добивка	967.106	787.106
Кумулативна останата сеопфатна добивка	230.580	49.409
(-) Нематеријални средства	(50.681)	(50.418)
Ниво 1 капитал	9.724.749	8.907.829
Дополнителен основен капитал ниво 1 (AT1)	-	-
Ниво 1 капитал	9.724.749	8.907.829
Ниво 2 капитал	1.844.568	1.844.850
Вкупен капитал (Сопствени средства)	11.569.317	10.752.679
RWA за кредитен ризик	62.362.436	56.809.820
RWA за пазарен ризик	1.189.254	851.641
RWA за оперативен ризик	7.031.847	6.764.137
Вкупна ризично пондерирана актива (RWA)	70.583.537	64.425.598
Стапка на редовен основен капитал	13,8%	13,8%
Стапка на основен капитал	13,8%	13,8%
Вкупна стапка на адекватност на капиталот	16,4%	16,7%

3.7. Известувања по сегменти

Банката ги обелоденува податоците според оперативни сегменти еднакви на деловните линии кои се утврдени со адекватноста на капиталот и примената на стандардизираниот пристап. Трансакциите помеѓу организационите единици се водат под нормални услови за работа. Оперативните сегменти се претставени според првичната сметководствената евиденција.

Оперативните сегменти според кои Банката известува се:

- банкарство на мало (физички лица и мали друштва);
- комерцијално банкарство (средни и големи трговци согласно Законот за трговски друштва);
- платен промет и порамнување;
- сите останати незначајни оперативни сегменти (услуги поврзани со

финансирање трговци коишто согласно Законот за трговски друштва се сметаат за средни и големи трговци, тргување и продажба, услуги како агент, управување со средства, брокерски услуги на мало);

- неалоцирани финансиски активности.

За целите на известувањето според сегменти, Банката:

- ги дели ставките од билансот на успех по одделни оперативни сегменти и ги идентификува приходите/расходите по одделни оперативни сегменти;
- ги идентификува средствата и обврските по одделни оперативни сегменти.

2019	Банкарство на мало	Комерцијално банкарство	Платен промет и порамнување	Останати незначајни оперативни сегменти	Неалоцирани	Вкупно
Нето приходи од камата	2.223.763	793.262	-	-	981	3.018.006
Нето приходи од провизии и надомести	254.183	147.133	589.967	23.314	(93.159)	921.438
Нето добивка / (загуба) од финансиски инструменти чувани за тргување	57.400	6.853	-	82.493	-	146.746
Останати оперативни приходи	(85.140)	2.154	161.013	(1.044)	30.039	107.022
Вкупно приходи по сегменти	2.450.206	949.402	750.980	104.763	(62.139)	4.193.212
Исправка на вредноста	203.146	(194.332)	-	-	(89.981)	(81.167)
Амортизација	-	-	-	-	(230.584)	(230.584)
Останати оперативни расходи	(144.129)	(12.525)	(4.303)	-	(1.499.225)	(1.660.182)
Вкупно расходи по сегменти	59.017	(206.857)	(4.303)	-	(1.819.790)	(1.971.933)
Финансиски резултати по сегменти	2.509.223	742.545	746.677	104.763	(1.881.929)	2.221.279
Данок на добивка						(197.652)
Добивка за годината						2.023.627
Вкупно средства по сегменти	42.273.587	41.584.861	400.534	68.551		
Неалоцирани средства по сегменти					5.483.357	
Вкупни средства						89.810.890
Вкупно обврски по сегменти	62.271.649	13.899.333	30.465	(64.553)		
Неалоцирани обврски по сегменти					797.054	
Вкупни обврски						76.933.948

2018	Банкарство на мало	Комерцијално банкарство	Платен промет и порамнување	Останати незначајни оперативни сегменти	Неалоцирани	Вкупно
Нето приходи од камата	2.211.110	800.793	-	-	1.002	3.012.905
Нето приходи од провизии и надомести	230.491	128.466	575.929	27.154	(86.319)	875.721
Нето добивка / (загуба) од финансиски инструменти чувани за тргување	51.610	6.124	-	78.221	(12)	135.943
Останати оперативни приходи	(85.581)	5.528	164.499	1.877	386.329	472.652
Вкупно приходи по сегменти	2.407.630	940.911	740.428	107.252	301.001	4.497.222
Исправка на вредноста	(190.094)	(207.981)	-	-	(30.261)	(428.336)
Амортизација	-	-	-	-	(196.933)	(196.933)
Останати оперативни расходи	(116.250)	(3.705)	(4.656)	-	(1.381.494)	(1.506.105)
Вкупно расходи по сегменти	(306.344)	(211.686)	(4.656)	-	(1.608.689)	(2.131.375)
Финансиски резултати по сегменти	2.101.286	729.225	735.772	107.252	(1.307.688)	2.365.847
Данок на добивка						(236.624)
Добивка за годината						2.129.223
Вкупно средства по сегменти	41.061.575	36.725.816	339.449	3.259		
Неалоцирани средства по сегменти					5.042.571	
Вкупни средства						83.172.670
Вкупно обврски по сегменти	58.349.815	11.769.983	19.198	(62.807)		
Неалоцирани обврски по сегменти					786.913	
Вкупни обврски						70.863.102

4. Нето приходи од камати

	2019	2018
Приходи од камати, користејќи го методот на ефективна каматна стапка		
Кредити и побарувања		
– На банки	64.971	54.649
– На клиенти	3.117.935	3.157.988
Парични средства и сметки во НБРСМ	1.451	2.365
– Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	141.618	127.749
– Должнички хартии од вредност мерени по амортизирана набавна вредност	166.011	157.907
Приход од камата на оштетени финансиски средства		
– На банки	-	-
– На клиенти	40.996	57.748
	3.532.982	3.558.406
Расходи од камати		
Депозити на банки	519	34
Депозити на коминтенти	372.722	426.555
Негативна каматна стапка на финансиски средства	15.688	1.143
Обврски по кредити	13.274	15.561
Субординирани обврски	108.591	100.597
Обврски по наеми	2.957	-
Трошок за камата за дефинирани користи за вработени (белешка 40)	1.225	1.611
	514.976	545.501

Во ставката “Негативна камата” е вклучена каматата од депозити во банки во износ од МКД 4.469 илјади (2018: МКД 7.706 илјади) и задолжителна резерва во НБРСМ во износ од МКД 11.218 илјади (2018: 762 илјади).

5. Приходи од дивиденди

	2019	2018
Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	5.770	4.327
	5.770	4.327

6. Исправка на вредноста

	2019	2018
Исправки на вредност на финансиски средства		
Зголемување на исправката на вредност	(12.419)	(21.957)
Ослободување на исправката на вредност	12.696	19.708
Финансиски средства по објективна вредност преку Останата сеопфатна добивка (белешка 33.в)		
Зголемување на исправката на вредност	(68.467)	(43.084)
Ослободување на исправката на вредност	46.252	43.185
Должнички хартии од вредност мерени по амортизирана вредност (белешка 33.в)		
Зголемување на исправката на вредност	(28.248)	(92.966)
Ослободување на исправката на вредност	24.717	49.389
Кредити и побарувања на физички лица мерени по амортизирана вредност (белешка 33.а)		
Зголемување на исправката на вредност	(1.222.518)	(2.153.187)
Ослободување на исправката на вредност	1.146.564	1.926.586
Кредити и побарувања на правни лица мерени по амортизирана вредност (белешка 33.а)		
Зголемување на исправката на вредност	(1.231.767)	(1.626.997)
Ослободување на исправката на вредност	961.502	1.329.296
Останати финансиски средства мерени по амортизирана вредност (белешка 33.а)		
Зголемување на исправката на вредност	(43.899)	(66.589)
Ослободување на исправката на вредност	24.131	42.882
Наплатени отпишани побарувања (белешка 33.а)	313.163	182.714
Вкупно исправки на вредност на финансиски средства	(78.293)	(411.020)
Исправки на вредност на останати средства	(2.874)	(9.913)
Оштетување - недвижности и постројки (белешка 30)	-	(7.403)
Вкупно оштетувања на нефинансиски средства	(2.874)	(17.316)

Наплатените отпишани побарувања во износ од МКД 313.163 илјади (2018: МКД 182.714 илјади) вклучуваат износи од наплатени отпишани побарувања и наплатени отпишани побарувања од преземени средства.

7. Нето приходи од провизии и надомести

	2019	2018
Приходи од провизии и надомести		
Акредитиви и гаранции	83.312	90.252
Платен промет	745.540	704.747
Комисиски и доверителски активности	17.520	21.690
Примени провизии по кредитни картички	271.761	247.330
Инвестиционо банкарство	9.115	9.041
Трансакции со трговци	244.731	219.622
Порамнувања со картички	194.947	160.173
Примени провизии од банкарско осигурување	56.976	30.107
Останати провизии	15.318	13.144
	1.639.220	1.496.106
Расходи за провизии и надомести		
Акредитиви и гаранции	-	3.782
Платен промет	187.038	167.114
Порамнувања со картици и надомести за кредитни картици	513.305	438.726
Инвестиционо банкарство	1.056	1.442
Останати платени провизии	16.383	9.321
	717.782	620.385

Банката обезбедува старателски услуги, комисиони услуги, корпоративна администрација, кредитирање, платен промет во земјата и странство, управување со вложувања и советодавни услуги на трети лица, кои ја вклучуваат

Банката во донесувањето одлуки за распределба, набавка и продажба во однос на широк опсег на финансиски инструменти. Комисионите средства не се вклучени во овие финансиски извештаи. Некои од овие договори ја

инволвираат Банката во прифаќање цели за остварување на референтните нивоа на поврат на средствата кои ги чува за трети лица.

**8. Нето добивка / (загуба)
од финансиски инструменти
чувани за тргување**

	2019	2018
Нето приходи/загуби од тргување		
– добивка	320.028	327.134
– загуба	(172.615)	(191.046)
Нето приходи/загуби од деривативи		
– добивка	-	16
– загуба	(667)	(161)
	146.746	135.943

9. Други оперативни приходи

	2019	2018
Приходи од кирии	12.562	13.741
Приходи од небанкарски услуги - транспорт на готовина	47.717	43.364
Останато	6.683	4.959
	66.962	62.064

10. Трошоци за вработените

	2019	2018
Плати	555.428	533.304
Придонеси за социјално осигурување	192.730	180.935
Трошоци за пензии:	-	
– ефинирани планови за придонеси	20.813	19.380
Регрес за годишен одмор	22.175	21.800
Награди за членови на Управниот одбор, менаџментот и вработени	21.342	20.010
Неискористени годишни одмори	978	1.007
Други трошоци за вработени	26.669	20.971
Нето расходи/(приходи) резервации за пензии и слични обврски (белешка 40)	679	531
Нето расходи/(приходи) резервации за други долгорочни користи (белешка 40)	6.600	1.333
Останато	50	161
	847.464	799.432
Број на вработени	903	893

11. Општи и административни трошоци

	2019	2018
Технологија:		
– Одржување на софтвер и опрема	51.022	34.475
– Податочни средства и трошоци за претплата	12.998	12.188
– Лиценци	24.997	21.894
Објекти и опрема:		
– Електрична енергија	24.797	23.103
– Други трошоци поврзани со објекти и опрема	17.041	17.481
– Трошоци за одржување	46.214	49.063
– Трошоци за осигурување на материјални средства	13.945	14.759
– Трошоци за обезбедување - објекти	30.706	34.240
– Кирии и закупнини	14.643	70.364
Материјални трошоци	42.262	43.555
Маркетинг и односи со јавност	39.543	34.236
Трошоци за службени патувања	8.453	12.490
Телекомуникациски и поштенски трошоци		
– поштенски услуги	53.622	6.874
– телекомуникација и интернет	22.788	24.201
Трошоци за изнајмување на персонал	41.717	34.779
Услуги за наплата на побарувања	6.046	6.053
Трошоци за ревидирани и неревидирани ревизорски услуги	2.714	2.540
Трошоци за стипендија и образование	4.276	7.746
Трошоци за други комуникациски услуги	14.832	15.215
Други административни трошоци	85.839	82.552
	558.455	547.808

12. Амортизација

	2019	2018
Депрецијација и оштетување на недвижности, опрема и средства со право на употреба (белешка 30)	186.252	145.287
Амортизација на софтвер и други нематеријални средства (белешка 31)	44.332	51.646
	230.584	196.933

13. Други оперативни расходи

	2019	2018
Осигурителни премии за депозити	124.498	113.473
Чланарини и слични провизии	2.448	2.366
Трошоци по судски постапки	4.341	3.786
Даноци и други јавни приходи	13.618	11.448
Останато	42.210	31.236
	187.115	162.309

Премија за осигурување на депозити се пресметува како процент од 0,25% од депозити и камати на физички лица и обврски за нераспределени приливи од странство за физички лица.

14. Нето добивки/(загуби) од депризнавање на средства

	2019	2018
Нето добивки/(загуби) од депризнавање на недвижности и опрема	342	1.134
Нето добивки/(загуби) од депризнавање - останато (без средства чувани за продажба)	12.460	9.131
	12.802	10.265

15. Добивка / загуба од модификација

	2019	2018
Загуби од модификација на финансиски средства по амортизирана вредност	(11.207)	(6.130)
	(11.207)	(6.130)

16. Вонбилансни резервирања и резервации за други обврски

	2019	2018
Вонбилансни резервирања - гаранции и обврски (белешка 40)		
Зголемување на исправките на вредност	(378.653)	(351.048)
Ослободување на исправките на вредност	342.812	391.229
Резервирања за правни работи		
Зголемување на исправките на вредност	(20.100)	(32.254)
Ослободување на исправките на вредност	-	1.647
	(55.941)	9.574

17. Добивка-загуба од нетековни средства кои се чуваат за продажба

	2019	2018
Добивка од депризнавање на нетековни средства кои се чуваат за продажба (Вложувања во придружени друштва)	-	368.883
	-	368.883

18. Нето добивка / (загуба) од курсни разлики

	2019	2018
Приходи од курсни разлики	287.843.919	302.732.039
Расходи од курсни разлики	(287.822.431)	(302.704.926)
	21.488	27.113

19. Данок на добивка

	2019	2018
Тековен данок на добивка за известувачкиот период	197.240	236.624
	197.240	236.624
	2019	2018
Добивка пред оданочување	2.221.279	2.365.847
Данок на добивка по даночна стапка од 10%	222.128	236.584
Ефект од:		
Даночно ослободени приходи	(539)	(415)
Реинвестирана добивка која не подлежи на оданочување	(13.569)	(8.940)
Расходи непризнаени за даночни цели	11.845	7.263
Даночни ослободувања за донации за спорт	(5.213)	-
Времена разлика од даночниот режим	(17.412)	(1.219)
Данок на добивка (ефективна даночна стапка 9,71 % и 9,53 % соодветно)	197.240	233.273
Одложен данок:		
Кој се однесува на временни разлики	412	3.351
Данок на добивка прикажан во биланс на успех	197.652	236.624

	Биланс на состојба		Биланс на успех	
	2019	2018	2019	2018
Одложен данок				
Вреднување на преземени средства	(9.044)	(8.825)	219	(7.806)
Процена на недвижности дадени под закуп по објективна вредност	729	1.178	449	449
Исправки на вредност	(127.398)	(127.653)	(256)	10.708
Одложени даночни средства/(обврски), нето	(135.713)	(135.300)	412	3.351

Според даночното законодавство, даноците и даночните обврски истекуваат по истекот на период од 5 години, со исклучок на даночна измама чиј рок е 10 години. Како

резултат, даночните обврски на Банката за периодот 2015 до 2019 година не можат да се сметаат за конечни. Сите дополнителни даноци и казни, доколку ги има, кои можат да се појават во случај

на даночна ревизија, не можат во оваа фаза да се утврдат со разумна точност. Стапката на данок на добивка во 2019 и 2018 година е 10%.

20. Пари, парични средства во НБРСМ и депозити по видување во банки

	2019	2018
Парични средства во благајна	3.806.319	3.353.908
Сметки кај НБРСМ различни од задолжителна резерва	3.630.282	3.571.718
Депозити по видување во банки	1.562.342	2.230.835
Намалено за: Исправка на вредноста	(7.547)	(7.757)
Задолжителна резерва во НБРСМ	2.607.758	2.340.255
Ограничени депозити	267.058	290.804
Вкупно	11.866.212	11.779.763

Позицијата Пари, парични средства во НБРСМ и депозити по видување кај банките се вклучени во Парични средства и парични еквиваленти.

Банката мора да ги исполни барањата за задолжителна резерва во МКД и во странска валута кај НБРСМ.

Задолжителната резерва во денари на 31 декември 2019 година е во износ од МКД 3.616.076 илјади (2018: МКД 3.330.756 илјади). Ефективната каматна стапка на задолжителната резерва во МКД е 0% (2018: 0%). Задолжителната резерва во денари се чува на жиро сметка отворена во НБРСМ.

Задолжителната резерва во странска валута на 31 декември 2019 година е во износ од ЕУР 44.644 илјади (2018: ЕУР 40.059 илјади). Во согласност со Одлуката за задолжителна резерва, во текот на 2019 година Банката одржува 95% од износот на задолжителната резерва во евра распределени на девизната сметка на НБРСМ во странство и 5% од износот на задолжителната резерва во евра

распределени на нејзината сметка во евра во МИПС.

НБРСМ не пресметува надоместок за задолжителната резерва во денари. Надоместокот се пресметува на задолжителната резерва во евра по стапка еднаква на каматната стапка на депозитот преку ноќ на ЕЦБ кој се применува од последниот ден од периодот за одржување на резервите. Доколку просечниот дневен износ на средствата на Банката алоциран на девизната сметка во евра во МИПС надминува 5% од пресметаната задолжителна резерва во евра за целиот период на одржување на резервите, надоместокот се наплатува за вишокот на издвоени средства по стапка еднаква на каматната стапка на депозитот преку ноќ на ЕЦБ кој се применува од последниот ден од периодот за одржување на резервите, намален за 0,15 процентни поени.

21. Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка

а) Анализа според видот на финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка

	2019	2018
Финансиски средства мерени по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка вклучени во парични еквиваленти		
Должнички хартии од вредност – по објективна вредност:		
– НБРСМ	4.054.753	4.195.641
Вкупно финансиски средства мерени по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка вклучени во парични еквиваленти	4.054.753	4.195.641
Финансиски средства мерени по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка		
Должнички хартии од вредност – по објективна вредност:		
– РСМ	2.081.719	-
Сопственички хартии од вредност - по објективна вредност:		
– останати финансиски институции	32.921	32.921
Вкупно	6.169.393	4.228.562
Исправки на вредност	(26.012)	(3.805)
– Котирани Хартии од вредност		
од нив сопственички инструменти	-	-
од нив должнички инструменти	2.081.719	-
– Некотирани хартии од вредност		
од нив сопственички инструменти	32.921	32.921
од нив должнички инструменти	4.054.753	4.195.641

б) Движење на финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка

	2019	2018
На 1 јануари	4.228.562	4.347.129
Камата припишана на главница	45.218	
Зголемување	52.066.955	51.451.139
Продажба и достасување	(50.178.048)	(51.571.638)
Нето добивка/(загуба) од промени во објективната вредност	6.706	1.932
На 31 декември	6.169.393	4.228.562

Еврообврзниците се класифицирани како должнички хартии од вредност кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка во

износ од МКД 2.081.719 илјади (2018: нула). Еврообврзници во сопственост на Банката со состојба 31.12.2019 година се со рок на достасување од

7 години и се деноминирани во евра. Вкупниот износ на еврообврзниците вклучува камата од МКД 45.217 илјади (2018 година: нула). Ефективната

каматна стапка е од 1,18% до 2,33% годишна. Капиталните инструменти се од финансиски компании во износ од

МКД 32.921 илјади (2018: МКД 32.921 илјади). Котираните хартии од вредност се вреднуваат по последна куповна цена

на секој тргуван ден на Македонската берза за хартии од вредност.

22. Финансиски средства мерени по амортизирана набавна вредност

Анализа по вид

	2019	2018
Должнички хартии од вредност	8.715.727	7.853.144
Кредити на и побарувања од банки	2.852.766	2.864.294
Кредити и побарувања од комитенти	56.206.159	52.894.859
Останати финансиски средства	1.282.497	1.190.799
Вкупно	69.057.149	64.803.096

23. Должнички хартии од вредност

	2019	2018
Должнички хартии од вредност мерени по амортизирана вредност		
Државни записи	527.370	305.132
Државни обврзници	8.269.656	7.625.784
Намалени за: исправки на вредност - група 1 (белешка 33.в)	(81.299)	(77.772)
Вкупно	8.715.727	7.853.144

Државни записи

Државните записи класифицирани како финансиски средства по амортизирана набавна вредност се МКД 527.370 илјади (2018: МКД 305.132 илјади). Државните записи се со рок на достасување од повеќе од 90 дена, а целиот износ ќе доспее во 2020 година. Државните записи се деноминирани во денари. Ефективната каматна стапка е 0,80% на годишно ниво.

Обврзници

Континуираните државни обврзници се класифицираат како должнички хартии од вредност по амортизирана набавна вредност во износ од МКД 8.269.656 илјади (2018: МКД 7.625.784 илјади). Континуираните државни обврзници се со рок на достасување од 2, 3, 5 и 10 години и се деноминирани во МКД

и МКД со валутна клаузула во евра.

Вкупниот износ на континуирани државни обврзници вклучува камата во износ од МКД 95.309 илјади (2018: МКД 87.494 илјади). Во текот на 2020 година, континуираните државни обврзници доспеваат во номинален износ од МКД 1.918.940 илјади.

24. Кредити на и побарувања од банки

	2019	2018
Пласмани кај други банки	2.303.827	2.140.414
Вклучено во пари и парични еквиваленти	2.303.827	2.140.414
Пласмани кај други банки со рок на достасаност над 3 месеци	424.195	645.224
Кредити и побарувања од други банки	129.917	81.803
Намалено за: исправка на вредноста – група 1	(5.173)	(3.147)
Вкупно	2.852.766	2.864.294

25. Кредити на и побарувања од комитенти

	2019	2018
Кредити на физички лица:		
– Пречекорување на сметки	1.227.080	1.179.471
– Кредитни картички	2.526.999	2.474.663
– Други кредити	19.804.260	18.809.251
– Хипотекарни	11.795.091	10.383.336
	35.353.430	32.846.721
Кредити на претпријатија:		
– Претпријатија	23.876.239	23.336.804
– Останати финансиски институции	140.684	143.261
– Држава	138.238	216.976
– Непрофитни институции	18.039	19.732
	24.173.200	23.716.773
Бруто кредити и побарувања	59.526.630	56.563.494
Намалено за: исправка на вредноста (белешка 33.а)	(3.320.471)	(3.668.635)
Вкупно	56.206.159	52.894.859

Краткорочните депозити кај финансиски друштва со рок на достасување до 3 месеци се вклучени во Парични средства и парични

еквиваленти во износ од МКД 129.655 илјади (2018: МКД 123.716 илјади).

Позиција Кредити на и побарувања од

други комитенти вклучуваат авансни плаќања за недоспеани кредити и камата во износ од МКД 199.718 илјади (2018: МКД 193.880 илјади).

26. Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања

	2019	2018
Градежни објекти	199.932	43.137
Станбени објекти	40.222	40.241
Опрема	41.713	23.256
Останато	1.732	3.815
Вкупно	283.599	110.449

Средствата преземени врз основа на ненаплатени побарувања вклучуваат земјиште, станови, опрема и деловни објекти кои не се користат од страна на Банката во извршувањето на нејзината основна дејност.

Пазарот за одредени видови колатерал во Република Северна Македонија е во рана фаза на развој. Раководството направи проценка на очекуваниот надоместлив износ, нетиран за трошокот потребен да ги реализираат

средствата, врз основа на неколку фактори, вклучувајќи независни проценки. Меѓутоа, имајќи го предвид претходното, фактичките реализирани износи можат да бидат различни од направените проценки.

	Сметководствена вредност		Објективна вредност намалена за трошоци за продажба	
	2019	2018	2019	2018
Преземени средства	283.599	110.449	285.645	113.190

Движење на преземени средства

	Преземени средства
На 01 Јануари 2019	110.449
Зголемувања	219.256
Продажба	(43.232)
Нето добивки/загуби од проценка	(2.874)
На 31 Декември 2019	283.599
На 01 Јануари 2018	203.930
Зголемувања	472
Продажба	(84.040)
Нето добивки/загуби од проценка	(9.913)
На 31 Декември 2019	110.449

27. Останати финансиски средства

	2019	2018
Побарувања по кредитни картички	230.939	194.050
Побарувања од купувачи	34.161	49.061
Побарувања по провизии	80.360	79.600
Авансно исплатени пензии	943.013	881.691
Останато	38.145	38.828
Намалено за: исправки на вредност (белешка 33.а)	(44.121)	(52.431)
	1.282.497	1.190.799

На 28.12.2019 година, Банката ги исплати пензиите за клиентите на Банката во износ од МКД 943.009 илјади, кои Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Република Северна Македонија ги плати на 3 јануари 2020 година.

28. Останати средства

	2019	2018
Аванси	8.771	5.608
Побарувања за даноци	389	389
Одложени расходи	14.317	29.328
Залихи	29.135	43.869
Останато	-	22
	52.612	79.216

29. Вложување во недвижности

	2019	2018
Вложување во недвижности дадени под закуп по објективна вредност на 1 јануари	103.011	103.011
Вложување во недвижности дадени под закуп по објективна вредност на 31 декември	103.011	103.011

Дел од недвижностите и опремата, кои не се користат од Банката за сопствени цели, Банката ги класифицира како вложување во недвижност. Недвижностите (Земјиште и згради), класифицирани како вложување во недвижности дадени под закуп, не се амортизираат и се мерат по објективната вредност. Банката овие вложувања ги евидентира врз основа на проценка извршена од страна на внатрешен проценител.

Во проценката се применува еден од приходните методи – метод на директна

капитализација. Проценката на пазарната вредност на имотот директно зависи од очекуваниот годишен нето-приход на средствата или приход кој се обезбедува од издавањето на имотот под закуп.

Во проценката се користи целокупната документација за имотот, веб-сајтови за понудата и побарувачката на слични недвижности, статистички податоци, информации за продажба и изнајмување на соодветни недвижности од страна на инвеститорите, информации за

каматната стапка на благајничките записи и обврзници.

Мерењето на објективната вредност е направено со користење на техника за вреднување при која најниското ниво на влезен параметар кој е значаен за објективното мерење е директно или индиректно познат (ниво 2).

Опис на методологијата која се користеше и клучните инпути за вреднување на вложување во имот даден под закуп:

Методологија	Влезни параметри	Опсер
Метод на директна капитализација	Нето-приход од изнајмување Стапка на капитализација	6,5 евра по квадратен метар 7,63%

Зголемувањата (намалувањата) на стапката за изнајмување и стапката на капитализација нема да резултира во значајно пониска (повисока) објективна вредност на вложувањата во имот даден под закуп.

Приходот од наемнина на недвижностите дадени под закуп е МКД 6.620 илјади

(2018: МКД 6.619 илјади) додека Банката нема дополнителни трошоци поврзани со вложувањата во недвижности.

Во текот на 2019 година, Банката нема нови набавки или продажба на вложувања во недвижности. На 31 декември 2019 година, Банката нема

вложувања во недвижности кои се заложени како колатерал (2018: нула).

Идните минимални побарувања за наемнина под неотповиклив оперативен наем на 31 декември се следниве:

	2019	2018
До една година	6.616	5.514
После една година но не повеќе од пет години	5.513	-
Повеќе од 5 години	-	-
	12.129	5.514

30. Недвижности, опрема и средства со право на употреба

Набавна вредност	Земјиште и згради	Мебел и опрема	Инвестиции во тек	Останато	Средства со право на употреба - Земјиште и згради	Средства со право на употреба - Мебел и опрема- наем	Вкупно Средства со право на употреба	Вкупно
Почетна состојба на 01 јануари 2018	2.116.442	1.366.867	1.947	64.881	-	-	-	3.550.137
Зголемувања	4.884	87.718	2.999	2.079	-	-	-	97.680
Пренос		1.214	(4.946)	3.732	-	-	-	-
Отуѓувања	(25.433)	(31.596)	-	-	-	-	-	(57.029)
Отписи		(74.578)	-	-	-	-	-	(74.578)
Крајна состојба на 31 декември 2018	2.095.893	1.349.625	-	70.692	-	-	-	3.516.210
Почетна состојба на 01 јануари 2019	2.095.893	1.349.625	-	70.692	-	-	-	3.516.210
Ефект од усвојување на МСФИ 16 (белешка 2.30)	-	-	-	-	165.704	42.771	208.475	208.475
Набавки	5.644	78.475	-	4.923	-	-	-	89.042
Зголемувања	-	-	-	-	33.726	-	33.726	33.726
Отуѓувања	(5.618)	(68.968)	-	-	(16.374)	-	(16.374)	(90.960)
Отписи	-	(23.569)	-	-	-	-	-	(23.569)
Крајна состојба на 31 декември 2019	2.095.919	1.335.563	-	75.615	183.056	42.771	225.827	3.732.924
Акумулирана амортизација								
Почетна состојба на 01 јануари 2018	(345.275)	(1.156.163)	-	(60.264)	-	-	-	(1.561.702)
Амортизација за годината	(48.952)	(94.405)	-	(1.930)	-	-	-	(145.287)
Отуѓувања	19.781	30.251	-	-	-	-	-	50.032
Отписи	-	74.067	-	-	-	-	-	74.067
Загуби поради оштетување признати во БУ	(7.402)	-	-	-	-	-	-	(7.402)
Крајна состојба на 31 декември 2018	(381.848)	(1.146.250)	-	(62.194)	-	-	-	(1.590.292)
Почетна состојба 01 јануари 2019	(381.848)	(1.146.250)	-	(62.194)	-	-	-	(1.590.292)
Амортизација за годината	(48.731)	(65.951)	-	(3.799)	(48.016)	(19.755)	(67.771)	(186.252)
Отуѓувања	2.891	68.970	-	-	2.532	-	2.532	74.393
Отписи	-	23.567	-	-	-	-	-	23.567
Крајна состојба на 31 декември 2019	(427.688)	(1.119.664)	-	(65.993)	(45.484)	(19.755)	(65.239)	(1.678.584)
Нето сметководствена вредност								
на 01 јануари 2018	1.771.167	210.704	1.947	4.617	-	-	-	1.988.435
на 31 декември 2018	1.714.045	203.375	-	8.498	-	-	-	1.925.918
на 31 декември 2019	1.668.231	215.899	-	9.622	137.572	23.016	160.588	2.054.340

На 31 Декември 2019 година Банката нема никаков имот заложен како колатерал (2018: 0).

Банката направи преоценување на корисниот век на употреба и остаточната вредност на материјалните средства како банкомати, возила и

ИТ опрема. При утврдувањето на корисниот век на употреба, Банката ги зема во предвид следните фактори: очекувана употреба на средството, типичен животен циклус на средството, очекувано физичко (материјално) трошење, гарантен период на средството, промени во деловните

процеси, законски и регулаторни очекувања. Износот на промена на сметководствената оценка која има ефект во тековниот период изнесува 22.271 илјади денари. Влијанието на промените врз финансиските извештаи е нематеријално.

31. Нематеријални средства

Набавна вредност	Софтвер	Други нематеријални средства	Вкупно
Почетна состојба на 01 јануари 2018	306.871	209.524	516.395
Зголемувања	25.355	39.485	64.840
Пренос	14.342	(14.342)	-
Отписи	-	(45)	(45)
Крајна состојба на 31 декември 2018	346.568	234.622	581.190
Почетна состојба на 01 јануари 2019	346.568	234.622	581.190
Зголемувања	32.349	75.949	108.298
Пренос	10.522	(10.522)	-
Крајна состојба на 31 декември 2019	389.439	300.049	689.488
Акумулирана амортизација			
Почетна состојба на 01 јануари 2018	(239.790)	(147.144)	(386.934)
Амортизација за годината (белешка 12)	(33.972)	(17.674)	(51.646)
Отписи	-	45	45
Крајна состојба на 31 декември 2018	(273.762)	(164.773)	(438.535)
Почетна состојба на 01 јануари 2019	(273.762)	(164.773)	(438.535)
Амортизација за годината (белешка 12)	(26.951)	(17.381)	(44.332)
Крајна состојба на 31 декември 2018	(300.713)	(182.154)	(482.867)
Нето сметководствена вредност			
на 01 јануари 2018	67.081	62.380	129.461
на 31 декември 2018	72.806	69.849	142.655
на 31 декември 2019	88.726	117.895	206.621

Банката направи преоценувањето на корисниот век на употреба и остаточната вредност на нематеријалните средства како лиценци и софтвер. При утврдувањето на корисниот век на употреба, Банката ги зема во предвид следните фактори: период после кој вредноста на инвестицијата за замена на средството е оправдана во однос на трошоците за негово одржување, инциденти

предизвикани од старост на средството, набавната цена на средството, гарантен период даден од продавачот односно производителот на опрема и софтвер, нова надградба со верзија на лиценци, следење на нови технологии, промените на деловните процеси и обезбедување на сигурност на информационите системи.

Износот на промена на сметководствената оценка која има ефект во тековниот период изнесува 72 илјади денари. Влијанието на промените врз финансиските извештаи е нематеријално.

32. Наем

а) Наеми како наемопримател

	2019
Средства со право на употреба	
Земјиште и згради	137.572
Мебел и опрема	23.016
Вкупно	160.588
Обврски за наем	172.341

Во извештајот за финансиската состојба, средствата со право на користење се вклучени во позицијата „Недвижности, опрема и средства со право на употреба“ и обврските за наем се вклучени во

позицијата „Останати финансиски обврски“.

Зголемувањето на средствата со право на користење во текот на 2019 година,

после 1 јануари 2019 година изнесуваат МКД 66.466 илјади.

Билансот на успех ги прикажува следниве износи што се однесуваат на наемите:

	2019
Амортизација на средствата со право на користење	
Земјиште и згради (белешка 30)	48.016
Мебел и опрема (белешка 30)	19.755
Вкупно	67.771

	2019
Расходи од камата	2.957
Трошоци поврзани со краткорочни наеми	-
Трошоци поврзани со наем на средствата со ниска вредност кои се прикажани погоре како краткорочни наеми	6.852
Приход од средствата за користење под наем	-

Вкупниот паричен тек за наем во 2019 година беше МКД 67.402 илјади.

Банката нема трошоци поврзани со варијабилни плаќања за наем и добивки или загуби кои произлегуваат од трансакции од продажба и наем.

Банката нема ограничувања или ковенанти што се наметнати со наемот, нема трансакции за продажба и поврат на наемот, и нема договори за наем на кои се обврзува, но сè уште не започнале.

Анализата на достасаност на обврските за наем е прикажана во белешка 3.3.3.

33. Движење на исправката за финансиските средства

а) Движење на исправката на вредноста на финансиски средства мерени по амортизирана набавна вредност

	Состојба на 1 Јануари 2019	Трансфер	Зголемување / намалување	Отписи	Промена во моделот / параметри за ризик	Курсни разлики и останати движења	Состојба на 31 Декември 2019	Наплата на отпишани побарувања
Очекувани загуби за 12 месеци								
Кредити на и побарувања на физички лица	390.624	311.521	(246.013)	(5)	44.344	(11)	500.460	-
Кредити и побарувања на правни лица	267.273	93.273	40.133	-	135	46	400.860	-
Останати финансиски средства	2.478	1.088	(440)	(104)	227	-	3.249	-
Очекувани кредитни загуби за целиот животен век за некоритно оштетени								
Кредити и побарувања на на физички лица	147.018	(142.598)	31.882	(51)	25.016	(21)	61.246	-
Кредити и побарувања на правни лица	358.730	(131.410)	21.179	-	47.200	(8)	295.691	-
Останати финансиски средства	822	311	(783)	(383)	528	-	495	-
Очекувани кредитни загуби за целиот животен век за кредитно оштетени								
Кредити и побарувања на на физички лица	683.778	(168.923)	234.868	(250.435)	(14.143)	(9)	485.136	57.893
Кредити и побарувања на правни лица	1.824.359	38.137	156.115	(441.422)	5.226	(164)	1.582.251	252.346
Останати финансиски средства	49.131	(1.399)	20.176	(27.600)	59	10	40.377	2.924
Од кои: купени кредитно оштетени финансиски средства	-	-	-	-	-	-	-	-

	Состојба на 1 Јануари 2018	Пренос	Зголемувања/ Намалувања	Отписи	Наплата на отпишани побарувања	Промена во моделот / параметри на ризик	Курсни разлики и останати движења	Состојба на 31 декември 2018
Група 1 12-месечни очекувани кредитни загуби								
Должнички хартии од вредност	38.104	-	43.477	-	-	0	(4)	81.577
Кредити и побарувања од физички лица	249.260	289.081	(209.741)	-	-	60.543	3	389.146
Кредити и побарувања од правни лица	302.759	(3.243)	(28.232)	-	-	(2.542)	9	268.751
Останати финансиски средства	2.018	1.191	(806)	-	-	82	(7)	2.478
Група 2 долгорочни очекувани кредитни загуби не кредитно оштетени								
Должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-	-
Кредити и побарувања од физички лица	201.836	(158.190)	65.759	(5)	-	36.947	28	146.375
Кредити и побарувања од правни лица	387.272	(42.768)	15.541	-	-	(676)	4	359.373
Останати финансиски средства	477	3.728	(3.319)	(139)	-	756	-	822
Група 3 долгорочни очекувани кредитни загуби кредитно оштетени								
Должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-	-
Кредити и побарувања од физички лица	626.523	(130.890)	255.420	(78.274)	(42.998)	16.197	(3)	688.973
Кредити и побарувања од правни лица	1.955.464	46.010	305.775	(473.167)	(135.655)	4.452	38	1.838.573
Останати финансиски средства	36.235	(4.919)	27.016	(9.720)	(4.061)	467	36	49.115
Од кои: купени кредитно оштетени финансиски средства								

б) Движење посебна резерва за
вонбилансни побарувања

	Состојба на 1 Јануари 2019	Курсни разлики на почетни салда	Трансфер	Зголемување / намалување	Промени во моделот / параметри за ризик	Курсни разлики и останати движења	Состојба на 31 Декември 2019
Очекувани загуби за 12 месеци							
Гаранции и обврски	95.373	-	62.865	(4.711)	14.823	9	168.359
Очекувани кредитни загуби за целиот животен век за некредитно оштетени							
Гаранции и обврски	73.592	-	(56.643)	42.438	7.020	(12)	66.395
Очекувани кредитни загуби за целиот животен век за кредитно оштетени							
Гаранции и обврски	63.072	-	(6.222)	(23.317)	(412)	(11)	33.110
Од кои: набавени кредитно оштетени финансиски средства	-	-	-	-	-	-	-
Гаранции и обврски	-	-	-	-	-	-	-

	Состојба на 1 јануари 2018	Промени поради признавање на финансиските средства	Трансфер	Зголемување/ Намалување	Отписи	Промени во моделот/ параметри за ризик	Курсни разлики и други движења	Состојба на 31 декември 2018
12-месечни очекувани кредитни загуби група 1	102.190	-	57.804	(53.904)	-	(10.790)	73	95.373
Долгорочни очекувани кредитни загуби некредитно - оштетени група 2	122.521	-	(44.123)	(3.598)	-	(1.218)	11	73.593
Долгорочни очекувани кредитни загуби кредитно - оштетени група 3	47.416	-	(13.681)	41.511	-	(12.182)	7	63.071

в) Движење на исправката на
вредноста на должнички хартии

	Состојба на 1 Јануари 2019	Курсни разлики на почетни салда	Трансфер	Зголемување / намалување	Промени во моделот / параметри за ризик	Курсни разлики и останати движења	Состојба на 31 Декември 2019
Очекувани загуби за 12 месеци							
Должнички хартии од вредност кои се мерат по амортизирана набавна вредност	77.772	-	-	3.531	-	(4)	81.299
Должнички хартии од вредност кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	3.806	-	-	22.215	-	(9)	26.012
Очекувани кредитни загуби за целиот животен век за некредитно оштетени							
Должнички хартии од вредност кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	-	-	-	-	-	-	-
Очекувани кредитни загуби за целиот животен век за кредитно оштетени							
Должнички хартии од вредност кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	-	-	-	-	-	-	-

г) Анализа на кредитниот квалитет за финансиски средства и потенцијални обврски

Промените во бруто-сметководствената вредност на кредитите на клиентите беа значајни, односно зголемени за МКД

3.311 милиони или за 6,3% на годишно ниво.

Во 2019 година бруто-сметководствената вредност на должничките хартии од вредност по амортизирана набавна вредност се

зголеми за МКД 682,6 милиони (2018: МКД 7.853 милиони), а сите должнички хартии од вредност по амортизирана набавна вредност се класифицирани во група 1.

34. Финансиски обврски мерени по амортизирана набавна вредност

Анализа по вид

	2019	2018
Депозити од банки	619.249	499.504
Депозити од други комитенти	72.203.171	66.298.398
Обврски по кредити	644.376	979.087
Субординирани обврски	1.840.991	1.840.358
Останати обврски	1.066.749	734.789
Вкупно	76.374.536	70.352.136

35. Депозити на банки

	2019	2018
Депозити по видување	528.924	477.981
Орочени депозити	68.805	-
Ограничени депозити	21.520	21.523
Вкупно	619.249	499.504

36. Депозити на други комитенти

	2019	2018
Препријатија		
– Тековни / трансакциски сметки	16.801.369	13.402.947
– Орочени депозити	1.114.402	1.549.877
– Ограничени депозити	531.664	808.259
Јавни институции		
– Тековни / трансакциски сметки	422.038	228.903
– Орочени депозити	459	441
– Ограничени депозити	-	-
Физички лица		
– Тековни / трансакциски сметки	28.743.667	24.322.556
– Орочени депозити	22.457.854	23.451.280
– Ограничени депозити	1.623.893	1.782.020
Финансиски институции		
– Тековни / трансакциски сметки	365.393	279.965
– Орочени депозити	132.036	293.508
– Ограничени депозити	10.396	178.642
Вкупно	72.203.171	66.298.398

37. Обврски по кредити

	Каматна стапка (%)	2019	2018
Домашни извори:			
Развојна Банка на Северна Македонија (РБСМ)	3mEURIBOR+0,75% with zero floor clause; 0,75% - 1%	382.624	652.530
Македонска развојна фондација за претпријатијата (МРФП)	2,79% - 2,92%	67.977	105.780
Министерство за финансии (МФ)	0,50%	34.570	39.452
Странски извори:			
European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)	6mEURIBOR+2,1% with zero floor clause; 6mEURIBOR+2,40% with zero floor clause; 2,10% - 2,40%	159.132	181.085
NLB Leasing d.o.o Ljubljana	6mEURIBOR+6,30% with zero floor clause; 6,30%	73	240
		644.376	979.087

Кредит од Европската Банка за обнова и развој (ЕБОР)

Во текот на 2019 година, Банката повлече две транши од кредитната линија на European Bank for Reconstruction and Development (во понатамошниот текст: “EBRD”) Western Balkans Women in Business II од 30.12.2016 година (транша Б) во

вкупен износ од ЕУР 500 илјади евра наменети за понатамошно финансирање на трговци поединци, микро, мали и средни претпријатија кои се раководени од жени или каде има жени во сопственичката структура, со што оваа кредитна линија е целосно искористена.

На ден 31.12.2019 година, Банката е усогласена со ковенантите предвидени во договорите.

Кредити од Развојна Банка на Северна Македонија (РБСМ)

Во март 2019 година, Банката склучи “Рамковен Договор за учество во програмата за кредитирање на мали

и средни претпријатија и други приоритетни проекти V од кредитната линија на ЕИБ во износ од 100.000 илјади евра” со Развојна Банка на Северна Македонија (РБСМ).

Во текот на 2019 година, Банката повлече 8 транши од кредитната линија од Земјоделски Кредитен Дисконтен Фонд одобрени преку Министерство за Финансии во вкупен износ од околу 110 илјади евра наменети за понатамошно финансирање на проекти од областа на земјоделството.

Кредитите доделени од страна на Министерство за финансии се обезбедени со меници од Банката.

Кредитната линија од ЕИБ како и кредитната линија МСП ПИА ТОС преку РБСМ се обезбедени со меници во форма на Нотарски Акт и со обврска за

востановување на залог на побарувања. Банката има востановено залог во форма на нотарски акт во корист на РБСМ на побарувањата по договорите за подкредит склучени со крајните корисници одобрени од кредитните линии на ЕИБ администрирани преку РБСМ и кредитната линија МСП ПИА ТОС. Со состојба на 31.12.2019 година, износот на обврски по кредити за кои што Банката има воспоставено залог на побарувања во корист на РБСМ по основ на кредитните линии изнесува 381.883 илјади денари.

Кредити од Македонска Развојна Фондација на Претпријатија (МРФП)

Кредитите доделени од страна на МРФП се обезбедени со меници со менични изјави од Банката и договор за отстапување на побарувањата кои произлегуваат од договорите за подкредит со крајните корисници.

Финансиски наем од NLB Leasing d.o.o Ljubljana

Во 2016 година Банката има земено транспортно средство под финансиски наем со рок на отплата од 4 години и каматна стапка 6 месечен EURIBOR + 6,3%.

Сметководствената вредност на финансискиот наем на 31.12.2019 година изнесува МКД 73 илјади (2018: МКД 240 илјади).

Обврските по основ на камата на финансискиот наем на 31.12.2019 година изнесува МКД 0 (2018: МКД 1 илјада).

Рокот на доспевање на главницата врз основа на финансиски лизинг во наредниот период е:
- до една година МКД 73 илјади.

38. Субординирани обврски

	Каматна стапка (%)	2019	2018
Nova Ljubljanska Banka d.d. International Finance Corporation	6mEURIBOR + 4,10% with zero floor clause; 6mEURIBOR + 5,25% with zero floor clause; 6mEURIBOR + 6,25% with zero floor clause; 4,10% - 6,25%	1.840.991	1.227.973
	6mEURIBOR + 6,25%	-	612.385
		1.840.991	1.840.358

Во јуни 2019 година, Банката изврши замена на субординираниот кредит од International Finance Corporation (IFC) на износ од 10.000 илјади евра, со нов субординиран кредит од НЛБ д.д. Љубљана, на истиот износ и каматна стапка од 6 месечен EURIBOR + 4,10% годишно со Zero Floor клаузула и рок на отплата од 10 години (до 2029 година).

Субординираниот кредит од НЛБ д.д. Љубљана на износ од 11.000 илјади евра беше одобрен со каматна стапка од 6 месечен EURIBOR + 7,5% годишно и рок на отплата од 10 години (до 2025 година). Со анекс на договор од

26.12.2016 година каматната стапка е утврдена на 6 месечен EURIBOR + 6,25% годишно со Zero Floor клаузула.

На 20.12.2018 година, Банката склучи Договор за Субординиран кредит со НЛБ д.д. Љубљана на износ од 9.000 илјади евра, со каматна стапка од 6 месечен EURIBOR + 5,25% годишно со Zero Floor клаузула и рок на отплата од 10 години (до 2028 година).

39. Останати финансиски обврски

	2019	2018
Обврски за дивиденди објавени за исплаќање	12.982	10.140
Временски разграничувања	71.250	64.766
Предвремени отплати	472.523	434.922
Обврски кон добавувачи	98.680	45.641
Обврски за пресметани награди на членови на Управен одбор и менаџментот	62.637	59.781
Краткорочни обврски од работа со кредитни картички	114.682	59.345
Обврски за неискористени годишни одмори	21.891	20.977
Обврски за наеми	172.341	
Останато	39.763	39.217
Вкупно	1.066.749	734.789

Позицијата Обврски за предвремени уплати главно се состојат од обврски

кон клиентите за нераспределени плаќања од странство.

40. Резервирања

а) Анализа и движење по тип на резервација

	Посебна резерва за кредитна изложеност	Судски спорови	Пензии и други користи за вработени	Резервации за други долгорочни користи за вработени	Вкупно
На 1 јануари 2018	272.127	11.419	5.672	26.510	315.728
– Направени резервации	351.048	32.254	531	2.951	386.784
– Трошоци	-	(108)	(190)	(3.645)	(3.943)
– Ослободени резервации	(391.229)	(1.647)	-	(1.618)	(394.494)
– Курсни разлики	91	-	-	-	91
– Зголемување на дисконтираниот износ	-	-	261	1.351	1.612
– Трансфер во ОСД	-	-	294	-	294
На 31 декември 2018	232.037	41.918	6.568	25.549	306.072
На 1 јануари 2019	232.037	41.918	6.568	25.549	306.072
– Направени резервации	378.653	20.100	679	7.695	407.127
– Трошоци	-	(320)	(405)	(1.299)	(2.024)
– Ослободени резервации	(342.812)	-	-	(1.095)	(343.907)
– Курсни разлики	(14)	-	-	-	(14)
– Зголемување на дисконтираниот износ	-	-	227	998	1.225
– Трансфер во ОСД	-	-	807	-	807
На 31 декември 2019	267.864	61.698	7.876	31.848	369.286

Посевна резерва за кредитна изложеност се однесува за вонбилансна кредитна изложеност.

41. Останати обврски

	2019	2018
Одложени приходи	50.545	51.476
Примени авансни уплати	1.923	2.541
Обврски за даноци	1.279	2.247
Останато	666	164
Вкупно	54.413	56.428

42. Трансакции со поврзани страни

Поврзаните страни ги вклучуваат Нова Јубљанска Банка д.д. Јубљана како “матично друштво”, Надзорен одбор, лица со посебни права и одговорности во Банката, нивните поврзани субјекти и членови на семејството како “менаџерски персонал и нивни поврзани страни” и членките на НЛБ Групаацијата како “други поврзани страни”. Голем број банкарски трансакции се склучуваат со поврзани страни во нормалниот тек на работењето и се засноваат на условите на пазарот. Овие вклучуваат кредити, депозити и други трансакции. Приходите и расходите за провизии и надомести произлегуваат од платен промет и комисиони

активности. Други оперативни приходи на матичното друштво се состојат од нето добивка од курсни разлики, додека други оперативни расходи главно се состојат од SWIFT пораки за платен промет во странство и консултантски услуги. Други оперативни приходи за други поврзани страни се состојат од услуги за картички, додека други оперативни расходи главно се состојат од интелектуални услуги, надоместоци за деловни патувања за вработените во раководниот кадар и други.

Обемот на трансакции со поврзаните страни, како и состојбите на крајот на годината се следните:

За годината завршена на 31 декември
2019;

	Матично друштво	Менаџерски персонал и нивни поврзани страни	Други поврзани страни
Биланс на успех			
Приходи од камати	112	4.290	-
Приходи од провизии и надомести	8.419	768	750
Расходи за камати	(86.463)	(3.699)	(10)
Расходи за провизии и надомести	(22.419)	-	(4.455)
Нето добивки / (загуби) од финансиски инструменти чувани за тргување	(9.822)	73	-
Други оперативни приходи	5.595	(23)	821
Други оперативни расходи	(4.492)	(1.624)	(2.381)
Извештај за финансиска состојба			
Пари и парични еквиваленти			
Состојба на 1 јануари	359.035	290.804	69.932
Кредити издадени во текот на годината	133.483.005	-	5.914.998
Кредити отплатени во текот на годината	(133.660.326)	(290.804)	(5.600.412)
Состојба на 31 декември	181.714	-	384.518
Кредити			
Состојба на 1 јануари	-	87.653	-
Кредити издадени во текот на годината	169.678	207.922	-
Кредити отплатени во текот на годината	(577)	(214.276)	-
Состојба на 31 декември	169.101	81.299	-
Останати финансиски средства			
Состојба на 1 јануари	74	2.072	-
Останати средства издадени во текот на годината	471	1.996	1.298
Останати средства отплатени во текот на годината	(461)	(3.828)	(665)
Состојба на 31 декември	84	240	633
Депозити			
Состојба на 1 јануари	75.492	232.249	135.064
Депозити примени во текот на годината	1.244.877	873.012	7.020.669
Депозити отплатени во текот на годината	(1.292.322)	(863.768)	(7.089.859)
Состојба на 31 декември	28.047	241.493	65.874

Субординирани обврски

Состојба на 1 јануари	1.227.974	-	-
Кредити настанати во текот на годината	615.752	-	-
Кредити отплатени во текот на годината	(2.735)	-	-
Состојба на 31 декември	1.840.991	-	-

Обврски по кредити

Состојба на 1 јануари	-	-	240
Кредити настанати во текот на годината	-	-	-
Кредити отплатени во текот на годината	-	-	(167)
Состојба на 31 декември	-	-	73

Останати финансиски обврски

Состојба на 1 јануари	93.917	53.688	(102.711)
Останати обврски настанати во текот на годината	298.596	25.597	1.009.533
Други обврски отплатени во текот на годината	(312.904)	(23.815)	(1.029.519)
Состојба на 31 декември	79.609	55.470	(122.697)

За годината завршена на 31 декември
2018:

	Матично друштво	Менаџерски персонал и нивни поврзани страни	Други поврзани страни
Биланс на успех			
Приходи од камати	29	3.881	-
Приходи од провизии и надомести	7.145	1.186	821
Расходи за камати	(45.745)	(4.338)	(68)
Расходи за провизии и надомести	(18.423)	(26.030)	(3.398)
Нето добивки / (загуби) од финансиски инструменти чувани за тргување	(8.697)	63	-
Други оперативни приходи	192	2.254	906
Други оперативни расходи	(3.136)	(2.504)	(2.084)
Извештај за финансиска состојба			
Пари и парични еквиваленти			
Состојба на 1 јануари	195.927	-	-
Кредити издадени во текот на годината	112.287.347	3.368.818	5.044.409
Кредити отплатени во текот на годината	(112.124.239)	(3.078.014)	(4.974.477)
Состојба на 31 декември	359.035	290.804	69.932
Кредити			
Состојба на 1 јануари	-	137.694	69.258
Кредити издадени во текот на годината	-	314.066	(69.258)
Кредити отплатени во текот на годината	-	(364.107)	-
Состојба на 31 декември	-	87.653	-
Останати средства			
Состојба на 1 јануари	81	111	-
Останати средства издадени во текот на годината	589	11.565	-
Останати средства отплатени во текот на годината	(596)	(9.604)	-
Состојба на 31 декември	74	2.072	-
Депозити			
Состојба на 1 јануари	28.085	301.995	17.287
Депозити примени во текот на годината	1.125.309	2.510.338	6.376.645
Депозити отплатени во текот на годината	(1.077.902)	(2.580.084)	(6.258.868)
Состојба на 31 декември	75.492	232.249	135.064
Обврски по кредити			
Состојба на 1 јануари	675.179	-	398
Кредити настанати во текот на годината	554.572	-	-
Кредити отплатени во текот на годината	(1.777)	-	(158)
Состојба на 31 декември	1.227.974	-	240
Останати обврски			
Состојба на 1 јануари	108.219	6.183	(51.122)
Останати обврски настанати во текот на годината	518.580	151.297	908.297
Други обврски отплатени во текот на годината	(532.882)	(103.792)	(959.886)
Состојба на 31 декември	93.917	53.688	(102.711)

Трансакции со клучниот менаџерски персонал

Вкупните надомести за клучниот менаџерски персонал се следните:

	2019	2018
Менаџери	150.078	128.966
Неизвршни директори	733	664
	150.811	129.630

Целокупните надомести на клучниот менаџерски персонал се во согласност со договорите.

43. Запишан капитал

	Број на акции	Обични акции	Премии од акции	Акции без право на глас	Вкупно
На 1 јануари 2018	854.061	854.061	2.274.484	-	3.128.545
На 31 декември 2018	854.061	854.061	2.274.484	-	3.128.545
На 31 декември 2019	854.061	854.061	2.274.484	-	3.128.545

Запишаниот капитал на Банката се состои од 854.061 обични акции (2018: 854.061 обични акции). Обичните акции имаат номинална вредност од МКД 1 илјада (2018: МКД 1 илјада). Сите издадени акции се платени во целост.

Имателите на обични акции имаат право да примат дивиденди како што е објавено и имаат право на еден глас по акција на Собранието на акционери на Банката.

Долунаведените акционери имаат повеќе од 5% од издадените акции со право на глас:

	% на акции со право на глас	
Акционери	2019	2018
Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана	86,97%	86,97%

Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана поседува 86,97% од вкупниот запишан капитал и право на глас во НЛБ Банка АД Скопје.

После датумот на билансот на состојба нема објавени дивиденди.

Законски резерви

Според локалната законска регулатива, Банката треба да издвојува 5% од нето добивката за годината во законска резерва сè додека законската резерва не достигне износ еднаков на една десетина од регистрираната основна главнина. Сè додека не се достигне

минималното ниво, законската резерва може да се користи само за покривање на загуби.

Ревалоризациски резерви

Ревалоризациската резерва го вклучува кумулативниот нето ефект од промените во објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба сè до моментот на нивното депризнавање или оштетување.

Добивките и загубите кои произлегуваат од промените во објективната вредност и состојбата на сметките за исправка на вредноста на должнички хартии

од вредност мерени по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка се признаваат директно во Ревалоризационите резерви.

Банката во согласност со МСС 19 признава ревалоризациски резерви за користи на вработени за пензии за актуарски добивки и загуби од ефектот на промените во актуарските претпоставки и прилагодувањата на искуството (разликите помеѓу реализираните и очекуваните плаќања) и нема да бидат рекласификувани во билансот на успех.

Во ревалоризациски резерви се прикажуваат промените во актуарските претпоставки за отпремнини како разлика од претходната актуарска пресметка и новата актуарска пресметка

која го вклучува ефектот на настаните кои навистина се случиле во периодот. Вакви искуствени промени кои се евидентираат во ревалоризациони резерви се: промени во финансиските

претпоставки (дисконтна стапка, очекувана стапка на поврат, нивоа на идни плати и користи), промена во демографски показатели, промена во искуствени претпоставки и друго.

	2019	2018
Ревалоризациски резерви од долгорочни користи за вработени	(2.222)	(1.415)
Ревалоризациски резерви на финансиски средства преку ОВОСД	26.011	(822)
Резервирања – финансиски средства преку ОВОСД	5.884	3.805
	29.673	1.568

Движење на ревалоризациските резерви:

	2019	2018
Ревалоризациски резерви		
На 1 јануари	1.568	31
Нето добивки/(загуби) од промени во објективната вредност на финансиски средства ОВОСД	6.706	1.932
Нето добивки/(загуби) од оштетување на финансиски средства ОВОСД	22.206	(101)
Пренос во резерви од долгорочни користи за вработени	(807)	(294)
На 31 декември	29.673	1.568

Задржана добивка

Еден дел од Задржаната добивка е реинвестирана добивка од претходната година, која беше издвоена со распределба на добивката и е наменета за инвестиции за материјални и нематеријални средства во наредната година, со цел користење на даночни ослободувања за направените инвестиции. Според одлуката, Банката издвои износ од МКД 180.000 илјади за инвестиции во 2019 година и

искористениот износ е искористен за даночно ослободување.

Останати резерви

Позицијата Останати резерви се состои од распределба на добивките од претходни години, кои според одлука се задржани како резерви на Банката.

44. Заработка по акција

Пресметката на заработката по акција на 31 декември 2019 е направена врз

основа на нето добивката за годината која им припаѓа на имателите на обични акции во износ од МКД 2.023.627 илјади (2018: МКД 2.129.223 илјади) и пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината завршена на 31 декември 2019 од 854.061 акции (2018: 854.061 акции). Пресметката за основната заработка по акција е:

	2019	2018
Нето добивка од основна и разводнета заработка од акција	2.023.627	2.129.223
Пондериран просечен број на акции за основна и разводнета заработка по акција:		
Основна заработка по акција (во МКД)	2.369	2.493
Разводнета заработка по акција (во МКД)	2.369	2.493

Пресметката за пондерираниот просечен број на обични акции за

годината што завршува на 31 декември 2019 и 2018 е како што следи:

	2019	2018
Издадени обични акции на 1 јануари	854.061	854.061
На 31 декември	854.061	854.061

Не постојат други трансакции
кои вклучуваат обични акции или

потенцијални обични акции помеѓу
датумот на известување и датумот

на одобрување на овие финансиски
извештаи.

45. Промени во обврските кои произлегуваат од финансиските активности

	На 1 јануари 2019	Парични приливи	Парични одливи	Движење на курсни разлики	Пресметани ефективни камати	Останато	На 31 декември 2019
Тековни каматоносни обврски по субординирани кредити	(4.491)			(37)	951		(3.577)
Нетековни каматоносни обврски по субординирани кредити	1.844.850	615.752	(615.752)	(282)			1.844.568
Платени дивиденди	10.220		(1.481.450)			1.484.358	13.128
Вкупно обврски од финансиски активности	1.850.579	615.752	(2.097.202)	(319)	951	1.484.358	1.854.119

	На 1 јануари 2019	Парични приливи	Парични одливи	Движење на курсни разлики	Пресметани ефективни камати	Останато	На 31 декември 2019
Тековни каматоносни обврски по субординирани кредити	6.078	-	-	(33)	(10.536)		(4.491)
Нетековни каматоносни обврски по субординирани кредити	2.029.193	553.444	(737.903)	116	-	-	1.844.850
Платени дивиденди	10.139	-	(531.145)	-	-	531.226	10.220
Вкупно обврски од финансиски активности	2.045.410	553.444	(1.269.048)	83	(10.536)	531.226	1.850.579

46. Настани по денот на составување на билансот

Настани по датумот на извештајот за финансиска состојба се:

- Промена на членовите на Управниот одбор на Банката и тоа:
  - од 01.01.2020 година, г-дин Дамир Кудер не е член на Управниот одбор на Банката;
  - од 01.01.2020 година, г-дин Игор Давчевски е именуван за член на Управен одбор на Банката;
  - од 02.01.2020 година, г-дин Петер Зелен е именуван за член на Управен одбор на Банката;
- На 27.12.2019 година, во Службен весник бр. 275 донесен е Закон за изменување и дополнување на Законот за данок на личен доход кој влегува во сила со денот на објавување. Како најзначајни измени на Законот се следниве:
  - се одложува примената на прогресивното оданочување за доход од работа, доход од самостојна дејност, доход од авторски и сродни права, доходот од продажба на сопствени земјоделски производи, доход од права од индустриска сопственост, доход од закуп и подзакуп, доход од капитал, капитални добивки, доход од осигурување и друг доход. За овие видови на доход за 2020, 2021 и 2022 пресметката и плаќањето на данокот на личен доход ќе се врши по стапка од 10%;
  - за доходот остварен од добивки од игри на среќа стапката на данокот на личен доход останува непроменета односно 15%;
  - со измените и дополнувањата на Законот, дополнително како предмет на оданочување се специфицира остварена капитална добивка од продажба на удел во инвестициски фонд. Оданочувањето на овие добивки, заедно со одредбите за оданочување на

каматите од орочени депозити и капиталните добивки остварени од продажба на хартии од вредност, ќе стапат во примена од 01.01.2023 година;

- нормираните и признати трошоци кај одделните видови на доход, со измените и дополнувањата остануваат непроменети.

По 31.12.2019 година - датумот на известувањето, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.

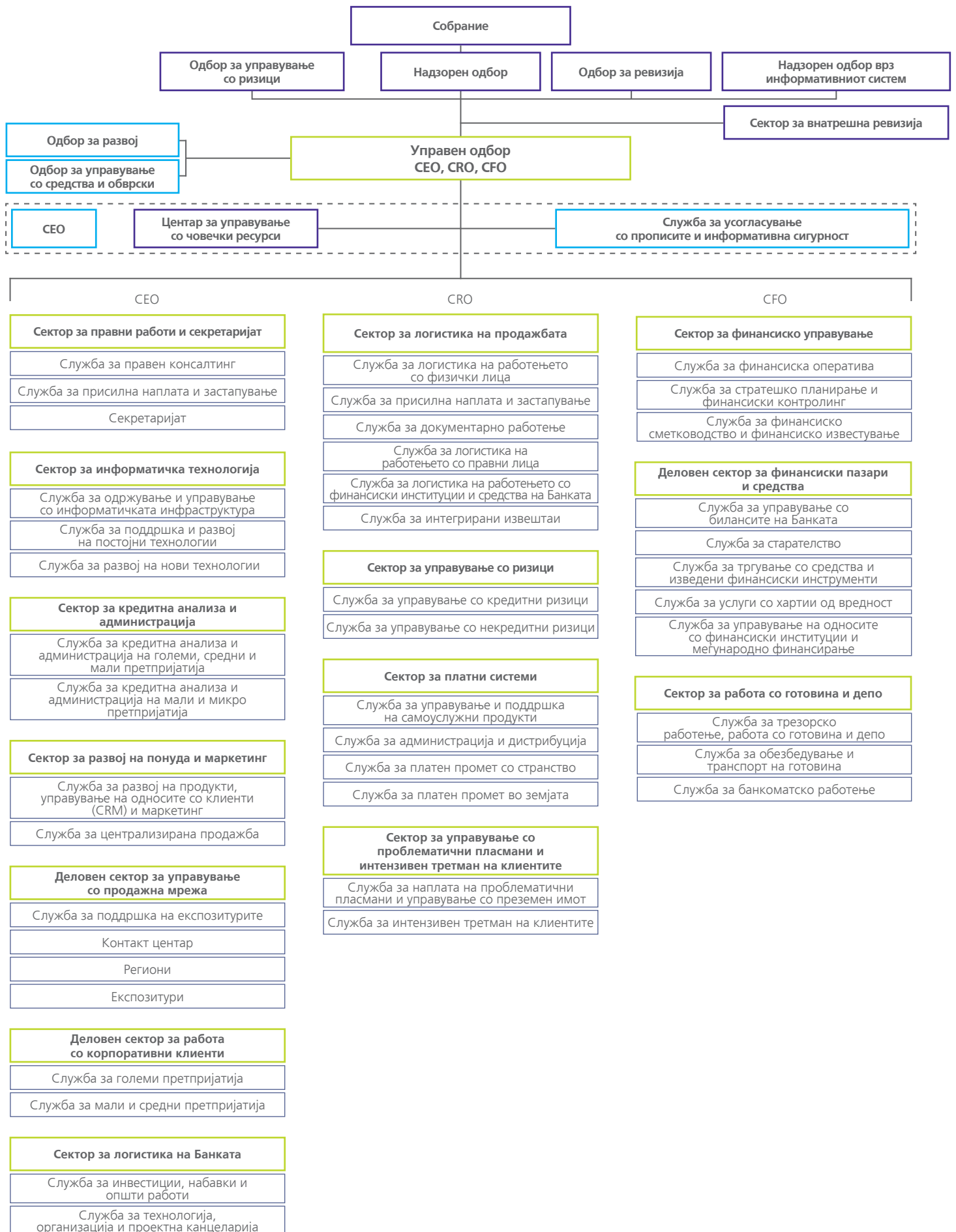
(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

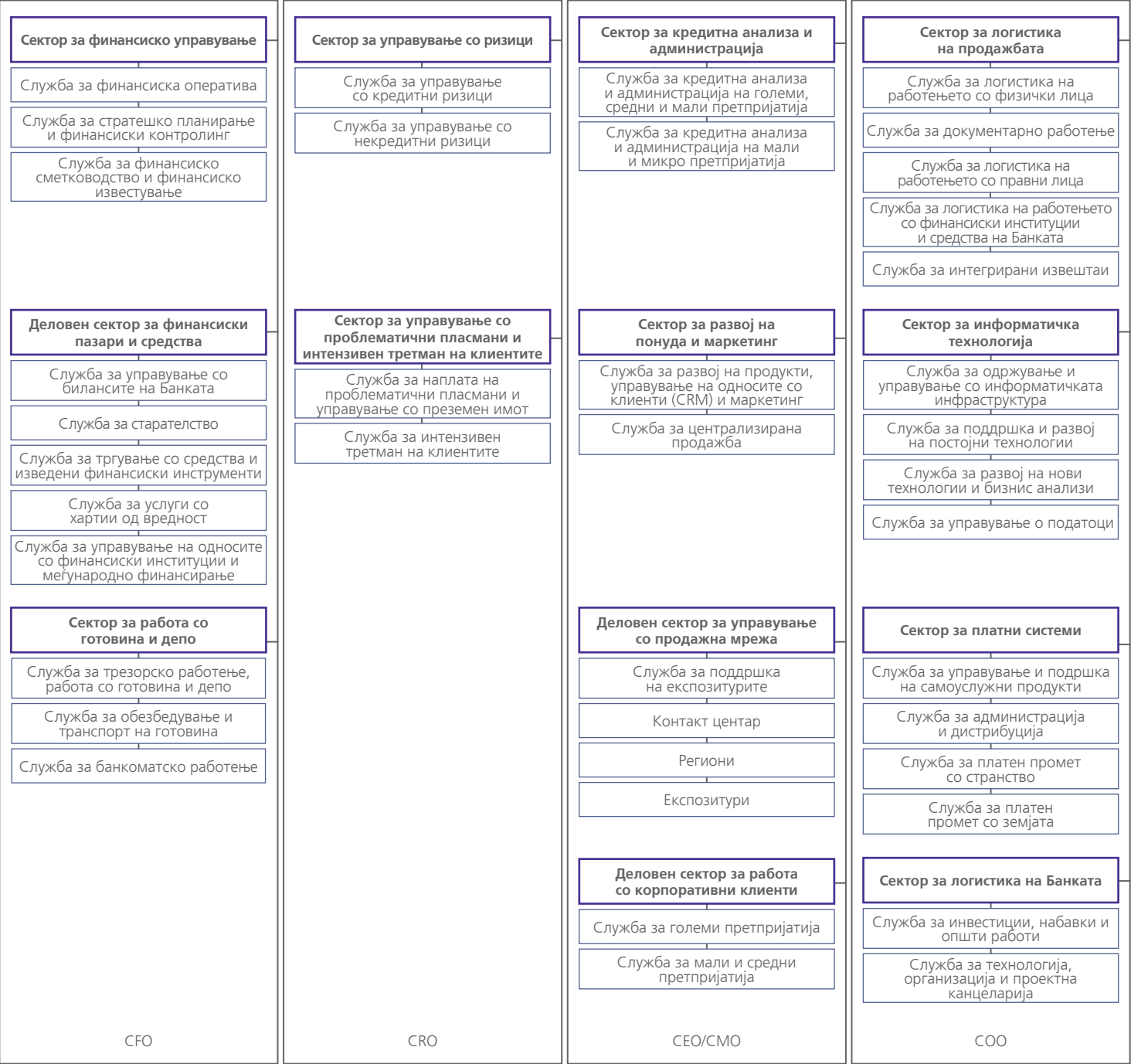
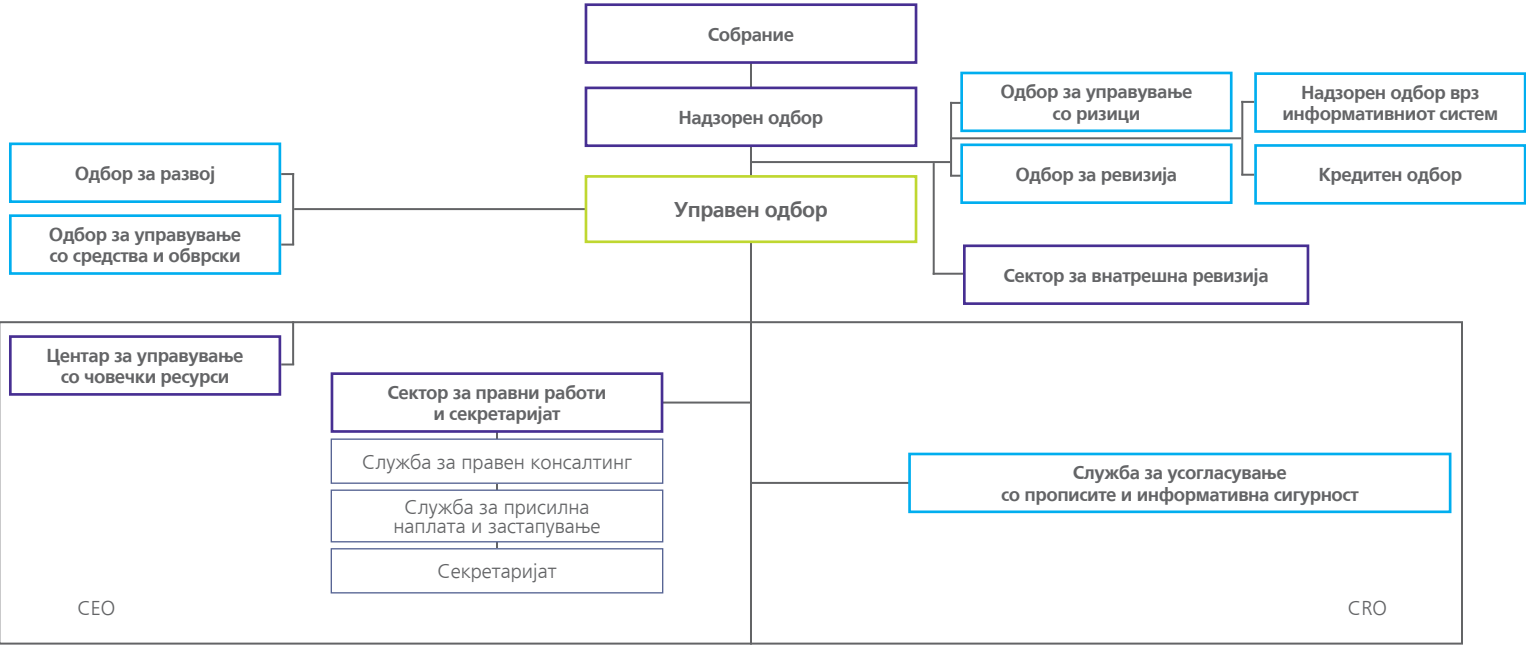

НЛБ Банка Графикони

Организациона структура

Организациона структура со важност од 01.01.2020

НЛБ Банка, Скопје
Мајка Тереза 1
1000 Скопје

Телефон: +389 2 15 600
Факс: +389 2 3105 681
Е-mail: kabinetuprava@nlb.mk
Веб-страница: nlb.mk
SWIFT: TUTNMK22

IBAN MK07210300000285724
TLX: 51715
Број на сметка на НЛБ Банка: 210046645310119
Авторско право: НЛБ Банка АД Скопје

Скопје, Мај 2020

За сè што следи.

[illegible]